

Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Γενική Δ/ση Περιβαλλοντικής Πολιτικής
Διεύθυνση Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας
Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών

Έργο

Εκπόνηση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, Σύνταξη Προεδρικών Διαταγμάτων Προστασίας και Σχεδίων Διαχείρισης για τις Περιοχές του Δικτύου Natura 2000
(Έργο ΕΠΜ)

Μελέτη

Μελέτη 10: «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου»

Παραδοτέο

**Οριστικά Τεύχη ΕΠΜ 2^{ης} ομάδας περιοχών
Μέτρα Διαχείρισης για την
«Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική
Λακωνία- Ελαφόνησος και θαλάσσια περιοχή –
ΠΠΒ07»**

Ομάδα περιοχών Natura Περιφερειακών Ενοτήτων Κορινθίας, Αργολίδας, Αρκαδίας και Λακωνίας (μέρους)

Ανάδοχος:

NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ.

Έκδοση 2^η, 5/12/2025

Το παρόν εκπονήθηκε στο πλαίσιο της Μελέτης 10 «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου», με Αναθέτουσα Αρχή το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας (ΥΠΕΝ), και Διευθύνουσα Υπηρεσία το Τμήμα Προστατευόμενων Περιοχών της Διεύθυνσης Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος και Βιοποικιλότητας

Το έργο είναι ενταγμένο στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2014-2020 (ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ)” και συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, ΕΤΠΑ).

Η πλήρης αναφορά στο παρόν κείμενο είναι:

Σκώκου Ν., Χλύκας Ν., (Συντονιστές Έκδοσης), Παραδοτέο ΠΔ3 (Μετρόφυλλα). «Μέτρα Διαχείρισης για την «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφώνησος και θαλάσσια περιοχή». Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας, NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ., Αθήνα, 231 σελ.

This document may be cited as follows:

Skokou N., Chlykas N., Deliverable PD3. «Management Measures for the «Biodiversity Protection Area of Eastern Laconia - Elafonis and sea area ». Min. Of Environment and Energy, NERCO - N. CHLYKAS AND ASSOCIATES SA, Athens, 231 p.

Μελέτη 10: : «Εκπόνηση ΕΠΜ και ΣΔ για τις περιοχές Natura 2000 της Περιφέρειας Πελοποννήσου»

Οριστικά Τεύχη ΕΠΜ 2ης ομάδας περιοχών

**Μέτρα Διαχείρισης για την «Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία-
Ελαφώνησος και θαλάσσια περιοχή – ΠΠΒ07»**

(παραδοτέο ΠΔ3 - Μετρόφυλλα)

Ανάδοχος:

NERCO – Ν. ΧΛΥΚΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Α.Ε.Μ.

Σύνταξη	Έλεγχος	Έγκριση
Ονόματα υπεύθυνων σύνταξης	Ονόματα υπεύθυνων ελέγχου	Ονόματα υπεύθυνων έγκρισης
Σκώκου Ν., Κρινά, Ν.	Χλύκας Ν.	Μασίκα Κωνσταντίνα Αμαλία Ζαγκλιαβού Σταυρούλα Χριστοπούλου Παναγιώτα
Κωδικός παραδοτέου	Παρατηρήσεις	Ημερομηνία:
ΠΔ3 (Τεύχος ΜΑ) Έκδοση 2 ^η		5/12/2025

ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Όνομα	Ειδικότητα	Αντικείμενο
Χλύκας Νικόλαος	Δασολόγος – Περιβαλλοντολόγος	Συντονιστής Έργου
Σκώκου Θεοδώρα	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος ΑΠΘ MSc Οικονομία Αειφόρος Ανάπτυξη Περιβάλλον και GIS Πανεπιστήμιο Μπάρι Ιταλίας	Βοηθός Συντονιστή
Σταματούκος Νικόλαος	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος ΑΠΘ Μεταπτυχιακό Περιφερειακής Ανάπτυξης/ Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών Παντείου Πανεπιστημίου	Ειδικός Επιστήμονας Χλωρίδας/ Τύπων Οικοτόπων
Μπαρμπούτης Χρήστος	Πτυχίο Τμήματος Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αιγαίου Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης στην Οικολογία Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης Διδάκτωρ Βιολογίας στην Οικολογία Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης	Ειδικός Επιστήμονας Ορνιθοπανίδας
Παραγκαμιάν Καλούστ	Πτυχιούχος Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης Πανεπιστημίου Κρήτης	Ειδικός Επιστήμονας Πανίδας
Ξυστράκης Φώτιος	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών ΑΠΘ Διδακτορικό Δίπλωμα Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Albert-Ludwigs Universität	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε χερσαίους τύπους οικοτόπων – Ζωνοποίηση – Διαχειριστικές δράσεις
Γεωργίου Κυριάκος	Διδάκτωρ Βιολογίας – Φυσιολόγος Φυτών Διδακτορικό Δίπλωμα Φυσικών και Μαθηματικών Επιστημών Κλάδος Βιολογίας Πανεπιστήμιο Αθηνών Πτυχίο Φυσιογνωσίας και Γεωγραφίας Πανεπιστήμιο Αθηνών	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη χλωρίδας
Βαβύλης Δημήτριος	Πτυχίο Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΑΠΘ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ορνιθοπανίδας
Μπούνας Αναστάσιος	Πτυχίο Τμήματος Βιολογίας Σχολής Θετικών Επιστημών ΑΠΘ Διδάκτωρ Μοριακής Οικολογίας και Γενετικής της Διατήρησης Πανεπιστημίου Ιωαννίνων	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ορνιθοπανίδας
Καυκαλέτου- Ντιέζ Άρτεμις- Γεωργία- Γκιζέλα	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας & Διαχείρισης Περιβάλλοντος & Φυσικών Πόρων ΔΠΘ Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης «Περιβαλλοντική Βιολογία - Διαχείριση Χερσαίων και Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων»	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε θέματα χειροπτεροπανίδας - Θηλαστικών
Αδαμοπούλου Χλόη- Άννα	Πτυχιούχος Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ και Διδάκτωρ Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη πανίδας (αμφίβια – ερπετά)
Ελευθεράκος Κάρολος	Πτυχιούχος Βιολογίας και Υποψήφιος Διδάκτορας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη πανίδας (αμφίβια – ερπετά)
Αναστασίου Ιωάννης	Πτυχιούχος Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ και Διδάκτωρ Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ασπόνδυλων (έντομα)
Παρμακέλης Αριστείδης	Πτυχίο Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας Σχολής Θετικών Επιστημών Πανεπιστημίου Κρήτης Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης στην Οικολογία Τμήμα Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης Διδάκτωρ Βιολογίας στη Διαχείριση Χερσαίων και Θαλάσσιων Βιολογικών Πόρων Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ασπόνδυλων (γαστερόποδα)

«Εκπόνηση ΕΠΜ και Σχεδίων Διαχείρισης για τις περιοχές του δικτύου Natura 2000»
Μέτρα Διαχείρισης για την Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολική Λακωνία- Ελαφώνησος
και θαλάσσια περιοχή

Όνομα	Ειδικότητα	Αντικείμενο
Ραδέα Κανέλλα	Πτυχιούχος Βιολογίας και Διδάκτωρ Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας ΕΚΠΑ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη ασπόνδυλων (υδρόβια γαστερόποδα)
Οικονόμου Ανθή	Πτυχίο Βιολογίας Τμήματος Βιολογίας Σχολής Θετικών Επιστημών, ΑΠΘ Διδακτορικός τίτλος Τμήματος Βιολογικών Επιστημών και Τεχνολογιών, Σχολή Υγείας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε θέματα ιχθυοπανίδας
Κουτσούμπας Δρόσος	Πτυχίο Τμήματος Βιολογίας Διδάκτωρ Βιολογίας Σχολή Θετικών Επιστημών, Α.Π.Θ.	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Διαχείριση Θαλάσσιου Περιβάλλοντος
Μαρκαντωνάτου Βασιλική	Διδάκτωρ Έρευνας στην Θαλάσσια Βιολογία και Οικολογία του Πολυτεχνικού Πανεπιστημίου της Μάρκε, Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης στα Θαλάσσια Οικοσυστήματα/ Βιολογικοί Πόροι Τμήματος Βιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης, Πτυχιούχος Τμήματος Επιστημών της Θάλασσας Πανεπιστημίου Αιγαίου.	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Διαχείριση Θαλάσσιου Περιβάλλοντος – Πιέσεις & Απειλές - Επιτρεπόμενες χρήσεις και Διαχειριστικές δράσεις
Σίνη Μαρία	Δρ. Θαλάσσιας Οικολογίας Τμήματος Επιστημών της Θάλασσας Σχολής Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αιγαίου «Οικολογία και ποικιλότητα κοραλλιογενών βιοκοινοτήτων στο Αιγαίο» (BSc) Marine Biology and Coastal Ecology Plymouth University Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Marine and Fisheries Science: for the sustainable management of living marine resources University of Aberdeen Scotland UK	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη θαλάσσιων θηλαστικών (Monachus monachus), θαλάσσιων ασπόνδυλων και θαλάσσιας χλωρίδας
Τενεκετζής Κωνσταντίνος	Πτυχιούχος Τμήματος Ιατρικών Εργαστηρίων Σχολής Επαγγελμάτων Υγείας & Πρόνοιας, ΤΕΙ Θεσσαλονίκης Μεταπτυχιακός Τίτλος Ειδίκευσης (M.Sc.) «Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών» Τμήματος Επιστημών της Θάλασσας Σχολής Περιβάλλοντος Πανεπιστημίου Αιγαίου	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός στα είδη θαλάσσιων χελωνών (Caretta caretta, Chelonia mydas) – Διαχείριση παράκτιων οικοσυστημάτων
Τρυγόνης Βασίλειος	Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Ωκεανογραφίας και Θαλασσίων Βιοεπιστημών, Πανεπιστήμιο Αιγαίου Δίπλωμα Μηχανολόγου Μηχανικού Τμήματος Μηχανολόγων Μηχανικών Πολυτεχνικής Σχολής ΑΠΘ Μεταπτυχιακό Δίπλωμα «Υποβρύχια και Θαλάσσια Τεχνολογία» Cranfield University School of Industrial and Manufacturing Science United Kingdom	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Ειδικός σε είδη θαλάσσιων θηλαστικών (κητώδη)
Ζέρβας Νικόλαος	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος ΑΠΘ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Διαχείριση Δασικών Οικοσυστημάτων – Τεχνικοί Έλεγχοι
Μπαλάφα Χριστίνα	Πτυχίο Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών ΑΠΘ Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης Τμήματος Γεωγραφίας Χαροκοπείου Πανεπιστημίου «Εφαρμοσμένη Γεωγραφία και Διαχείριση του Χώρου» Κατεύθυνση: "Διαχείριση Φυσικών και Ανθρωπογενών Καταστροφών"	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Δασικοί τύποι οικοτόπων - Διαχείριση Δασικών Οικοσυστημάτων – Πιέσεις Απειλές – Διαχειριστικές Δράσεις
Παπανικολάου Γεώργιος	Πτυχίο Γεωπονικών Σπουδών Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών Διδάκτορας Τμήματος Γεωπονίας Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Γεωργική Παραγωγή – Έργα αγροτικής ανάπτυξης
Κρινά Αναστασία	Πτυχίο Δασοπονίας ΤΕΙ Καρπενήσιου Μεταπτυχιακό δίπλωμα Αειφορικής Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών του Πανεπιστημίου Πατρών	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Αβιοτικό και ανθρωπογενές περιβάλλον – Οικοσυστημικές υπηρεσίες – Σύνθεση και επιμέλεια κειμένων – Διαχειριστικές Δράσεις
Μαρσέλλος Θεόδωρος	Πτυχίο Τμήματος Μηχανικών Περιβάλλοντος Πολυτεχνικής Σχολής ΔΠΘ	Μέλος Ομάδας Μελέτης / Υδρολογία – Έργα Ανάπτυξης – Γενική περιγραφή – Στόχοι διαχείρισης
Πανταζόπουλος Γεώργιος	Πτυχίο Τμήματος Πολιτικών Δομικών Έργων ΤΕΙ Πειραιά	Μέλος Ομάδας Μελέτης / GIS – Βάσεις Δεδομένων – Παραγωγή παραδοτέων γεωγραφικών αρχείων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1	Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων	9
	Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής	9
	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	13
	Αποκατάσταση των αμμοθινών με τη χρήση «παγίδων» στις παραλίες της Πούντας, Παναγιάς, Καλόγερα και Σίμου στην Ελαφώνησο	16
	Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.	19
	Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)»	23
	Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου	26
	Σχεδιασμός και εγκατάσταση υπαίθριου συστήματος ερμηνείας περιβάλλοντος και την ενημέρωσης για τις αμμοθίνες και τις θαλάσσιες χελώνες: Κώδικας ορθής συμπεριφοράς στα αμμοθινικά οικοσυστήματα	29
	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (Posidonion oceanicae)»	32
	Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170	34
	Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων.....	36
	«Dune shifting monitoring»– παρακολούθηση μετατόπισης αμμόλοφων.	38
	Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων	40
2	Μέτρα διατήρησης ειδών	43
	Αποτροπή μετατροπής χρήσεων γης - Υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον καλλιεργητικών πρακτικών για τη διατήρηση του είδους <i>Linaria tenuis</i>	43
	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την πρόσκρουση σε γραμμές μεταφορές ρεύματος υψηλή τάσης	45
	Δημιουργία μικροαποθεμάτων - Περίφραξη θέσεων εμφάνισης του είδους <i>Saroparia jagelii</i>	48
	Αποτροπή εγκατάστασης μόνιμων ή περιστασιακών εγκαταστάσεων αναψυχής-τουρισμού.....	50
	Αποτροπή μετατροπής αμμωδών παράκτιων οικοσυστημάτων σε οικιστικές ζώνες, περιορισμός υπαίθριων τουριστικών δραστηριοτήτων για τη διατήρηση του είδους <i>Linaria tenuis</i>	52
	Δημιουργία Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με ειδικά εκπαιδευμένο σκύλο	54
	Ενεργοποίηση του Τοπικού Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων	57
	Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον	60
	Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών	63
	Εκρίζωση ξενικών εισβολικών ειδών	66
	Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους <i>Trachemys scripta</i>	69

Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (<i>Pinna nobilis</i>) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (<i>Pinna nobilis</i>), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους.....	72
Εκτός τόπου (<i>ex situ</i>) διατήρηση σε τράπεζες σπερμάτων και σε βοτανικούς κήπους για τη διατήρηση του είδους <i>Linaria tenuis</i>	76
Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους <i>Pinna nobilis</i>	78
Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της <i>Monachus monachus</i> στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πίεσεων, την κατάσταση των ιχθυοαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους	81
Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών <i>Caretta caretta</i> και <i>Chelonia mydas</i> , των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).	84
Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)	87
Καταγραφή και αναγνώριση εποχιακών προτύπων στη χρήση των καταφυγίων "Σπήλαιο Σολωμού Τρύπα", "Πύργος Αγ. Στεφάνου", "Σπήλαιο Κότωνα" και "Σπήλαιο Κισσός".....	89
Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων	91
Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)	93
Πρόγραμμα καταγραφής αναπαραγωγικής δραστηριότητας της <i>Caretta caretta</i> και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης σε περιοχές "μέτριας /σποραδικής" ωτοκίας των περιοχών μελέτης (μελέτη βάσης)"	95
Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους <i>Linaria tenuis</i> ..	98
Εκτός τόπου (<i>ex situ</i>) διατήρηση σε τράπεζες σπερμάτων και σε βοτανικούς κήπους	101
Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών του είδους <i>Saponaria jagelii</i>	103
Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους <i>Mauremys rivulata</i>	105
Αποτύπωση και θεσμοθέτηση γεωγραφικών ορίων της επέκτασης του Δικτύου που έλαβε χώρα το 2017 για το καταφύγιο Πύργος Αγ. Στεφάνου	107
Παρακολούθηση θαλασσιών ειδών πανίδας	109
Συλλογή και αποθήκευση γενετικού υλικού <i>Juniperus macrocarpa</i>	111
3 Μέτρα διαχείρισης υδάτων.....	113
Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης.....	113
Έργα αποκατάστασης μικρών υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας	116
4 Μέτρα διαχείρισης αγροτικών εκτάσεων	119
Πιλοτική εφαρμογή μέτρων βελτιστοποίησης υφιστάμενων πρακτικών καλλιέργειας ελαιώνων και μετριασμός των επιπτώσεων τους στη βιοποικιλότητα	119
Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών	122
5 Μέτρα ρύθμισης αλιείας	127
Εκπόνηση κοινωνικό-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Εφαρμογή αντισταθμιστικών μέτρων σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας με στόχο τη μείωση της αλληλεπίδρασης των ειδών θαλάσσιας πανίδας με την αλιεία.	127
Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής	130

	Έκδοση άδειας ερασιτεχνικής αλιείας, εγγραφή βιβλίου παρακολούθησης και καταγραφής ερασιτεχνικής δραστηριότητας και αλιεύματος (logbook), και σήμανση αλιεύματος ερασιτεχνικής αλιείας.....	133
6	Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών	136
	Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον.....	136
7	Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης	142
	Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα.....	142
	Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων.....	145
	Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους	148
	Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση.....	151
	Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκβρασμών και τραυματισμών πανίδας)	155
	Εξειδικευμένη ενημέρωση των χρηστών γης που σχετίζονται με τα δηλητηριασμένα δολώματα	158
	Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για το είδος <i>Linaria tenuis</i>	161
	Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για το είδος <i>Saponaria jagelii</i>	163
8	Άλλα μέτρα	165
	Μελέτη διαχείρισης και αξιοποίησης τοπικών παραγωγικών συστημάτων	165
	Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων	168
	Εγκατάσταση μπαρών ελέγχου πρόσβασης τροχοφόρων προς την παραλία του Σίμου στην Ελαφώνησο	171
	Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα με έμφαση στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων	174
	Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής	177
	Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.	181
	Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον.....	185
	Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών	187
	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών	191
	Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα.....	194
	Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών	197
9	Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα.....	200
	Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης	200
	Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων	203
	Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα και τα χειρόπτερα από την λειτουργία αιολικών πάρκων	208
	Ρύθμιση ταχύτητας μηχανοκίνητων σκαφών – Κανονιστικό	212

Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής	215
Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών	220
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας	223
Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια	226
Τοπικές ρυθμίσεις αλιείας – Κανονιστικό	228
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας	231
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας	233
10 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης	236
Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής	236

1 Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CA0502
Ονομασία Μέτρου:
Ειδικές ρυθμίσεις άσκησης βόσκησης και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, με σκοπό τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οργάνωση σχεδίου άσκησης της βόσκησης και άλλων κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων με σκοπό την άρση ή μετριασμό των πιέσεων και απειλών που υποβαθμίζουν την δομή και λειτουργία των τύπων οικοτόπων και την καταλληλότητα των ενδιαιτημάτων των ειδών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια: Υπάρχει επιστημονική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησης και αυτό είναι κάτι που αναμένεται να προκηρυχθεί άμεσα (έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα: 1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτηματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής

βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. 2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ. Είναι λοιπόν απαραίτητο, πριν τον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών οι παραπάνω πληροφορίες να είναι διαθέσιμες στους μελετητές. Στο πλαίσιο του καθορισμού των προδιαγραφών της άσκησης βόσκησης εντός των περιοχών του δικτύου NATURA2000 είναι απαραίτητη αρχικά η θεσμοθέτηση της ανάγκης θέσπισης ιδιαίτερων προδιαγραφών και έπειτα η συγκέντρωση δεδομένων που να επιτρέπει τον καθορισμό τους
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1,5 έτος Φάση Β: 1 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CA0501
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α: 80.000 € Φάση Β: 50.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμπλήρωση / επικαιροποίηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης ή θέσπιση ειδικότερων ρυθμίσεων στην προστατευόμενη περιοχή
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η πολυπλοκότητα των ζητημάτων που αντιμετωπίζονται με την παρούσα δράση τόσο όσον αφορά τα επιστημονικά στοιχεία όσο και των κοινωνικών/οικονομικών μπορούν να αποτελέσουν πρόβλημα για την μελέτη. Για τον λόγο αυτό απαιτείται μια ομάδα έργου με διαφορετικές ειδικότητες ώστε να αντιμετωπίζει πολύπλευρα τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρια. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίες με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να

δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η διαχείριση της βόσκησης είναι ένα πάγιο πρόβλημα της υπαίθρου της χώρας που επηρεάζει τον πρωτογενή τομέα και πολλές φορές φέρνει σε αντιπαράθεση τους τοπικούς χρήστες γης ενώ μπορεί να υποβαθμίζει τον βιότοπο. Η πορεία προς μια αειφορική εκμετάλλευση των βοσκητικών επιφανειών είναι μονόδρομος για την διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου κτηνοτροφικών προϊόντων και την επιβίωση της κτηνοτροφίας ειδικά της παραδοσιακής και εκτατικής. Η βοσκή είναι μια δραστηριότητα που είναι σημαντική για τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, αλλά η έλλειψη ρύθμισης μπορεί να επηρεάσει την βιοποικιλότητα τόσο με την υπερβόσκηση όσο και με την απουσία βόσκησης. Η υπερβόσκηση οδηγεί σε υποβάθμιση των οικοτόπων και ερημοποίηση ενώ η απουσία βόσκησης, οδηγεί στο «κλείσιμο» του βιοτόπου και την απώλεια βιοποικιλότητας. Αν δεν ασκείται ορθολογικά μπορεί να αποτελέσει σημαντικό παράγοντα υποβάθμισης των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων ή παράγοντα πίεσης για τους πληθυσμούς ειδών είτε άμεσα, είτε έμμεσα μέσω της υποβάθμισης του ενδιαίτηματος. Η εκπόνηση διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο περιφερειών αναμένεται να αποτελέσει σημαντικό βήμα για την ορθολογική άσκηση της βόσκησης και εντός του δικτύου NATURA2000, ακόμη και αν στα σχέδια βόσκησης δεν προβλέπεται ο καθορισμός προδιαγραφών σε επίπεδο τύπου οικοτόπου. Είναι γεγονός πως οι προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης είναι επαρκείς για την άσκηση ορθολογικής βόσκησης και τη βελτίωση των δομών και λειτουργιών στους περισσότερους τύπους οικοτόπων στους οποίους καταγράφεται η βόσκηση ως σημαντική πίεση.

Στο παρόν μέτρο θα εκπονηθεί μια μελέτη, που θα λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες της βιοποικιλότητας και συγκεκριμένα των ειδών και τύπων οικοτόπων που αποτελούν το προστατευτέο αντικείμενο. Οι ανάγκες του κάθε είδους είναι διαφορετικές και πολλές φορές αντιφατικές. Με αυτό το δεδομένο θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι εκάστοτε ανάγκες και να εντοπιστούν τα βέλτιστα σενάρια που να ευνοούν το σύνολο των ειδών. Εντός των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, πρέπει να συσχετιστεί η επίδραση που έχει η βόσκηση στις εξειδικευμένες δομές και λειτουργίες των ειδών αλλά και στη σύνθεση των τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων που απαντούν σε κάθε περιοχή του δικτύου N2000. Θα πρέπει επίσης να εξεταστούν οι αλληλεπιδράσεις ανάμεσα στις απαιτήσεις για τη διατήρηση των διαφορετικών ειδών και των τύπων οικοτόπων και να εξεταστούν οι βέλτιστες λύσεις ρύθμισης της δραστηριότητας. Επιπλέον είναι απαραίτητο να καθοριστεί η σχέση μεταξύ της άσκησης της βόσκησης και της αφθονίας σημαντικών ειδών χλωρίδας και πανίδας σε κάθε ΕΖΔ. Ο καθορισμός αυτών των παραμέτρων και σχέσεων θα οδηγήσει στον καθορισμό συγκεκριμένων προδιαγραφών για την άσκηση τη βόσκησης κατ' εξαίρεση των προβλεπόμενων στα σχέδια βόσκησης. Οι συγκεκριμένες προδιαγραφές θα αφορούν το είδος και το πλήθος των ζώων καθώς και την εποχικότητα και τη διάρκεια της άσκησης της βόσκησης (ή αντίθετα την παύση της) ώστε να επιτευχθούν συγκεκριμένοι στόχοι.

Βεβαίως πέρα από την βιοποικιλότητα θα ληφθούν υπόψη η βοσκητική φέρουσα ικανότητα των περιοχών, ο υπάρχον αριθμός και είδη κτηνοτροφικών ζώων και η κατανομή τους στον χώρο. Κρίνεται σκόπιμο το μέτρο αυτό να υλοποιηθεί παράλληλα (ώστε να τροφοδοτηθεί) ή συμπληρωματικά των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης. Σε κάθε περίπτωση μετά την ολοκλήρωση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης και της παρούσας δράσης, θα δύναται να οριστικοποιηθούν στοχευμένες θεσμικές ρυθμίσεις για τη ρύθμιση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας.

Φάση Α': Συλλογή & επεξεργασία δεδομένων αναφορικά (α) με την εξάπλωση και την έκταση του ενδιαίτηματος ειδών χλωρίδας και πανίδας ενδιαφέροντος και (β) την επικαιροποίηση των στοιχείων των τύπων οικοτόπων (βελτιστοποίηση καταλόγου τυπικών ειδών, αναγνώριση παραλλαγών σε επίπεδο ΕΖΔ).

Φάση Β': Τροφοδότηση προτάσεων προδιαγραφών διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης με στοιχεία ανά ΕΖΔ με εξειδίκευση ανά τύπο οικοτόπου και είδος ή με προτάσεις για επικαιροποίηση του σχεδίου διαχείρισης βόσκησης.

Καθορισμός θεσμικών ρυθμίσεων για την άσκηση της βόσκησης και της κτηνοτροφίας στην περιοχή, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των τύπων οικοτόπων και ειδών κάθε περιοχής και θα εξασφαλίζει τόσο την επιβίωση και την περεταίρω ανάπτυξη της κτηνοτροφίας όσο και της βιοποικιλότητας.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Παραδοτέο μελέτης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CB0501
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για τη χωρική αποτύπωση του βαθμού επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και του δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλος ο ορεινός όγκος και η Ελαφώνησος
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.12, B.15.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.5
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0308
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α': 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': 30.000 €: Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ολοκλήρωση μελέτης ανασύστασης ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
-
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης καθώς και οι χάρτες δυναμικού αναγέννησης αποτελούν σημαντική πληροφορία για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων και για την κατάλληλη προσαρμογή της διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων ειδών. Η δημιουργία αυτών των θεματικών χαρτών απαιτεί τη συλλογή και οργάνωση πληροφορίας αναφορικά με το ανάγλυφο, την ποιότητα τόπου και με το χωροχρονικό ιστορικό των δασικών πυρκαγιών και την εξέλιξη των οικοσυστημάτων μετά από αυτές. Αυτή η πληροφορία μπορεί να αναλυθεί με κατάλληλα μοντέλα και μεθόδους και να προταθούν διαχειριστικές πρακτικές που θα θωρακίσουν τις περιοχές από του κινδύνους διάβρωσης και ερημοποίησης, ενώ παράλληλα μπορεί να προταθούν περιοχές στις οποίες το δυναμικό αναγέννησης είναι μικρό και απαιτούνται έργα αποκατάστασης. <u>Αναλυτικότερα:</u> Φάση Α': (διάρκεια 2 έτη): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων, των δεδομένων ανασύστασης του ιστορικού πυρκαγιών καθώς και δεδομένων εξέλιξης των οικοσυστημάτων μετά από πυρκαγιές. Είναι απαραίτητη η συλλογή δεδομένων πεδίου αναφορικά με την ικανότητα αναγέννησης και αποκατάστασης των τύπων οικοτόπων ώστε να καθοριστούν οι επιπτώσεις των δασικών πυρκαγιών όχι μόνο στην έκταση των τύπων οικοτόπων αλλά και στις δομές και λειτουργίες τους Φάση Β' (διάρκεια 2χρόνος): Χάρτες επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων.

Σε αυτή τη φάση του έργου τα δεδομένα θα αναλυθούν με κατάλληλα μοντέλα και μεθοδολογίες ώστε να εκτιμηθούν οι βαθμοί επικινδυνότητας και το δυναμικό αποκατάστασης ώστε τα αποτελέσματα να ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση περιοχών που θα χαρτογραφηθούν
2. % πληρότητα συλλεγόμενης πληροφορίας
3. Αριθμός δειγματοληπτικής προσπάθειας (αρ. ατόμων, εργατοημερών, σημείων κτλ.)

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0309
Ονομασία Μέτρου:
Αποκατάσταση των αμμοθινών με τη χρήση «παγίδων» στις παραλίες της Πούντας, Παναγιάς, Καλόγερα και Σίμου στην Ελαφώνησο
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #6 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο αφορά στην αποκατάσταση της δομής και των οικοσυστημικών λειτουργιών των αμμοθινικών Τ.Ο.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
παραλίες της Πούντας, Παναγιάς, Καλόγερα και Σίμου στην Ελαφώνησο
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2250
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.9
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* Θίνες των παραλίων με <i>Juniperus</i> spp.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CB0501, MM25401CI0303
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στην αποκατάσταση της δομής και των οικοσυστημικών λειτουργιών των αμμοθινικών Τ.Ο. Ως εκ τούτου προτείνεται η υλοποίηση έργων ανύψωσης και σταθεροποίησης των αμμοθινών (π.χ. Κατασκευή «παγίδων» για τη συγκράτηση της άμμου και την διευκόλυνση της εγκατάστασης των ιθαγενών φυτών, τα οποία σταθεροποιούν την περιοχή με το ριζικό τους σύστημα). Φάσεις υλοποίησης: Φάση Α: υλοποίηση έργων ανύψωσης και σταθεροποίησης των αμμοθινών, Φάση Β: Παρακολούθηση. Το μέτρο αφορά τη δράση #6 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός «παγίδων» που τοποθετούνται ανά παραλία
2 Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0313
Ονομασία Μέτρου:
Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - συμμετοχής.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Χάραξη νέων και οργάνωση υφιστάμενων αναρριχητικών διαδρομών σε θέσεις που θα επιφέρουν τη λιγότερη δυνατή όχληση στα προστατευτέα αντικείμενα. Προσδιορισμός θέσεων απαγόρευσης αναρρίχησης και θέσεων για δυνητικές νέες διαδρομές. Δράσεις ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης - εθελοντικής συμμετοχής.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό / Ενημερωτικό / Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αναρριχητικά πεδία και αναρριχητικές διαδρομές. Τ.Ο. 8210. Περιοχές με βράχια στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια: Απαιτείται τεκμηρίωση αναφορικά με τις ακριβείς επιδράσεις της αναρριχητικής δραστηριότητας στους τύπους οικοτόπων και τα τυπικά τους είδη καθώς και στα είδη υπό προστασία στην περιοχή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
5 έτη (1ο έως 5ο έτος εφαρμογής) : Φάση Α': 0 -1,5 έτος Φάση Β': 1,5 - 3 έτη Φάση Γ': 4-5 έτη Φάση Δ': 5 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Μακροπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0314
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ / Αναρριχητικοί/ορειβατικοί σύλλογοι & ομοσπονδία ορειβατών/αναρριχητών
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών. Θεσμοθέτηση αναρριχητικών πεδίων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών. . Εκτιμάται ότι δεν θα επιφέρει δυσχέρεια στους χρήστες, μέσα από συνεργασία και με χρήση εργαλείων ενημέρωσης, αυσιθητοποίησης, εθελοντικής συμμετοχής των χρηστών.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στόχος αυτής της δράσης είναι: (α) Η καταγραφή των αναρριχητικών διαδρομών και η εκτίμηση της συμβατότητας της δραστηριότητας της αναρρίχησης με τη διατήρηση ειδών χλωρίδας και ορνιθοπανίδας και με την διατήρηση δομών και λειτουργιών του τύπου οικοτόπου 8210, (β) η κατάργηση υφιστάμενων διαδρομών, εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο, και η χάραξη νέων προς

αυτών που θα καταργηθούν, (γ) Η συστηματική ενημέρωση των αναρριχητών αναφορικά με τα προστατευτέα αντικείμενα της περιοχής και η σχέση τους με τη δραστηριότητα της αναρρίχησης και (δ) η εμπλοκή των αναρριχητών της περιοχής στην ενεργό διατήρησης των πληθυσμών συγκεκριμένων φυτικών ειδών και ειδών ορνιθοπανίδας.

Η δράση προϋποθέτει τη στενή συνεργασία όλων των ενδιαφερόμενων μερών που ασχολούνται με τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών και την αναρρίχηση ώστε να προκύψει μια κοινά αποδεκτή λύση, η οποία θα εφαρμοστεί στην πράξη. Η δράση διακρίνεται σε 4 φάσεις:

Φάση Α:

- Καταγραφή και αποτύπωση των αναρριχητικών πεδίων και όλων των αναρριχητικών διαδρομών στην περιοχή. Εκτίμηση της αναρριχητικής δραστηριότητας στις διαδρομές. Για την καταγραφή των διαδρομών θα αντληθούν στοιχεία από τις δημοσιευμένες διαδρομές και θα υπάρξει συνεργασία με τους τοπικούς συλλόγους. Χαρτογράφηση των διαδρομών και αποτύπωση βασικών στοιχείων αυτών, όπου αυτά είναι διαθέσιμα. Ενδεικτικά αναφέρονται: εποχή αναρρίχησης ανά διαδρομή, υψόμετρο (< ή > 1000μ.), βαθμός δυσκολίας, αναρριχητικό πεδίο κ.λπ.).
- Αναλυτική καταγραφή τύπων οικοτόπων και ειδών χλωρίδας και ορνιθοπανίδας στις διαδρομές και τα πεδία που έχουν καταγραφεί
- Εκτίμηση του βαθμού επίδρασης της κάθε διαδρομής στο προστατευτέο αντικείμενο. Εντοπισμός διαδρομών που τυχόν διασχίζουν τον πυρήνα της εξάπλωσης σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας και προκαλούν έντονες διαταραχές στο προστατευτέο αντικείμενο, συμπεριλαμβανομένου του Τ.Ο. 8210 και των ειδών ορνιθοπανίδας.

Παραδοτέα:

- A.1 Έκθεση και βάση δεδομένων με τα υφιστάμενα αναρριχητικά πεδία και τις αναρριχητικές διαδρομές
- A.2 Έκθεση εκτίμησης της επίδρασης των υφιστάμενων διαδρομών στο προστατευτέο αντικείμενο
- A.3 Κρίσιμες θέσεις ενδιατημάτων ειδών χλωρίδας και ορνιθοπανίδας που διασχίζονται από υφιστάμενες διαδρομές και προτάσεις για θέσεις όπου θα πρέπει να μην ασκείται αναρριχητική δραστηριότητα.

Φάση Β: Συνεργασία με ορειβατικούς συλλόγους και παροχή σε αυτούς υλικών με στόχο τη διάνοιξη και οργάνωση νέων διαδρομών σε θέσεις όπου η άσκηση της αναρρίχησης δεν είναι ασύμβατη με τη διατήρηση των προστατευτέων αντικειμένων. Η χάραξη νέων θέσεων μπορεί να συνοδεύεται από διάνοιξη νέων μονοπατιών για πρόσβαση στις θέσεις αυτές και δημιουργία υποδομών (θέσεις στάθμευσης) σε θέσεις που αυτό είναι εφικτό.

Παραδοτέα:

- B.1: Έκθεση και χαρτογράφηση κατάλληλων εν δυνάμει θέσεων για τη διάνοιξη νέων διαδρομών
- B.2: Μελέτη για την διάνοιξη μονοπατιού πρόσβασης, χωροθέτηση θέσης στάθμευσης και υποστηρικτικής υποδομής (εφόσον απαιτείται, κυρίως για νέο αναρριχητικό πεδίο)

Φάση Γ: Η φάση αυτή περιλαμβάνει δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης. Δράσεις ενημέρωσης όλων των τοπικών χρηστών του χώρου (stakeholders) όπως τοπικοί ορειβατικοί, αναρριχητικοί σύλλογοι και αναρριχητές, αλλά και των ομοσπονδιών και υπερτοπικών χρηστών. Στη δράση περιλαμβάνονται:

- Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για την ενημέρωση, την ευαισθητοποίηση και τη σήμανση των αναρριχητικών πεδίων και διαδρομών
- Προμήθεια και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων στις διαδρομές που επιτρέπεται η αναρρίχηση με στόχο την ενημέρωση αναφορικά με τις ορθές πρακτικές, αλλά και ενημερωτικές πινακίδες στις διαδρομές που θα απαγορευτούν αναφορικά με τους λόγους που πρέπει να αποτρέπεται η αναρρίχηση.
- Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων και αφισών που αφορούν: α) τα αναρριχητικά πεδία και τις διαδρομές και πιθανές χωρικές απαγορεύσεις άσκησης της δραστηριότητας, β) τα σημαντικά προστατευτέα αντικείμενα των βραχωδών οικοσυστημάτων (χλωρίδα, Τ.Ο., ορνιθοπανίδα) και γ) ορθές πρακτικές άσκησης των αναρριχητικών δραστηριοτήτων
- 1 ενημερωτική ημερίδα σε επίπεδο ομοσπονδίας και 1 σε επίπεδο τοπικό ώστε να ενημερωθεί μεγάλος αριθμός αναρριχητών από όλη τη χώρα.

- Ανακοινώσεις και αναρτήσεις στις ιστοσελίδες της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, της Ομοσπονδίας και των τοπικών συλλόγων

Παραδοτέα:

- Γ.1 Έκθεση προγραμματισμού δράσεων
- Γ.2 Προμήθεια και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων
- Γ.3 Εκτυπωμένα ενημερωτικά φυλλάδια και αφίσες
- Γ.4: Οργάνωση δύο ημερίδων και παραγωγή υλικού ενημέρωσης
- Γ.5: Κείμενα ανακοινώσεων / newsletters για ανάρτηση στις ιστοσελίδες

Φάση Δ: Επίσης για λόγους ευαισθητοποίησης προτείνεται και η συστηματική προσπάθεια για τη ενεργή συμμετοχή των τοπικών συλλόγων αναρρίχησης στη διατήρηση των ειδών. Οι αναρριχητές μπορεί να συμμετέχουν στις διαδικασίες παρακολούθησης πληθυσμών καθώς έχουν άμεση πρόσβαση στα προστατευτέα αντικείμενα που έχουν ως ενδιαίτημα κατακόρυφους βράχους. Προτείνεται η οργάνωση «Αναρριχητικής ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών» κατά την οποία αναρριχητές, οργανωμένα και με επιστημονική επίβλεψη, θα συμμετέχουν στην παρακολούθηση προστατευτέων αντικειμένων (ειδών χλωρίδας και ορνιθοπανίδας και τύπου οικοτόπου 8210) και θα προσφέρουν πληροφορίες που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή της οδηγίας 92/43/ΕΕ.

Παραδοτέα:

- Δ.1: Σύνταξη εκπαιδευτικού / ενημερωτικού υλικού με σκοπό την ενεργή συμμετοχή τοπικών συλλόγων αναρρίχησης στη διατήρηση των ειδών
- Δ.2: Εκπαίδευση / ενημέρωση μελών τοπικών συλλόγων σε θέματα που σχετίζονται με προστατευόμενα είδη χλωρίδας και Τ.Ο. και θέματα παρακολούθησης και διατήρησης
- Δ.3: Διοργάνωση πιλοτικής "Αναρριχητικής ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών"
- Δ.4: Έκθεση σχετικά με την αποτελεσματικότητα και τα προβλήματα από τη διοργάνωση της πιλοτικής "Αναρριχητικής ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών"
- Δ.5: Καθιέρωση "Αναρριχητικών ημερών παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών"

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος αναρριχητικών διαδρομών που θα χαραχτούν ή που θα ρυθμιστεί η χρήση τους
2. Πλήθος εκτυπωμένων φυλλαδίων
3. Πλήθος Ενημερωτικών πινακίδων
4. Πλήθος ημερίδων
5. Πλήθος ανακοινώσεων / newsletter
6. Αναρριχητική ημέρας παρακολούθησης προστατευόμενων ειδών (πιλοτική)

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CG0102
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με <i>Posidonia (Posidonium oceanicae)</i>»
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του τ.ο. 1120* και παρακολούθηση
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παράκτια ζώνη με βάθος έως 40 μέτρα, στις θέσεις που εντοπισθούν καταστραμμένα τμήματα του οικοτόπου, όπως θα υποδείξουν τα αποτελέσματα από την δράση "Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης των Λιβαδιών Ποσειδωνίας"
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 1120* <i>Caretta caretta</i> <i>Chelonia mydas</i> <i>Monachus monachus</i> <i>Pinna nobilis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.2, A.1.3, A.1.4, A.1.5, A.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01, G11, J02, I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει περιορισμένη εμπειρία σε δράσεις αποκατάστασης του τ.ο. 1120* που διενεργούνται πιλοτικά σε τοπικό επίπεδο με μεταφυτεύσεις από υγιείς πληθυσμούς του είδους
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη (3ο έως 6ο έτος)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Εργασίες πεδίου - πιλοτική εφαρμογή αποκατάστασης - 3ο έτος 2. Οδηγός πρακτικών αποκατάστασης - 6ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 3ο έως 6ο έτος 4. Παρακολούθηση - 3ο έως 6ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0303
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Δράση αποκατάστασης (σύνολο): 80.000€ 2. Παρακολούθηση: 10.000€/έτος (3 χρόνια και εφάπαξ)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Λόγω της έλλειψης εμπειρίας και τεχνικών αποκατάστασης, υπάρχει μέτριος βαθμός αποτυχίας στην υλοποίηση της δράσης. Παρόλα αυτά η εφαρμογή της θα εμπλουτίσει σε μεγάλο βαθμό τη γνώση και την εμπειρία που απαιτείται για τη διαχείριση του τ.ο. ενώ υπάρχει μερική εμπειρία εφαρμογής τέτοιων δράσεων σε πιλοτικό επίπεδο (π.χ. νησιωτικό σύμπλεγμα των Λειψών)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στις θέσεις που εντοπισθούν καταστραμμένα τμήματα του οικοτόπου, έπειτα από την Μελέτη Βάσης κατά την οποία θα χαρτογραφηθεί και θα εκτιμηθεί η κατάσταση διατήρησης των Λιβαδιών Ποσειδωνίας, θα γίνουν πιλοτικές δράσεις αποκατάστασης με σκοπό την ανάσχεση της διάβρωσης του υποστρώματος (matte morte) που απελευθερώνει CO ₂ στην ατμόσφαιρα. Θα αναπτυχθεί οδηγός αποκατάστασης που θα μπορεί να εφαρμοσθεί και σε άλλες περιοχές σε πιλοτικό επίπεδο λόγω της αργής ανάπτυξης του οικοτόπου. Σημαντικό και αναπόσπαστο τμήμα της δράσης αυτής είναι η πλήρης εξάλειψη και ανάσχεση των αιτιών που οδήγησαν στην απώλεια ενδιαιτημάτων. Θα αναπτυχθεί σχέδιο παρακολούθησης του τμήματος του οικοτόπου που αποκαταστάθηκε και θα γίνει περιβαλλοντική παρακολούθηση για τουλάχιστον 5 χρόνια σε ετήσια βάση. Για την υλοποίηση τη δράσης απαιτούνται:

1. Εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό από Φορείς του Δημοσίου η Ιδιωτικού τομέα με εμπειρία στην αποκατάσταση λιβαδιών ποσειδωνίας.2. Καταδυτικός εξοπλισμός, σκάφος για μετακινήσεις καθώς και αναλώσιμα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 6ο έτος2. Οδηγός πρακτικών αποκατάστασης - 6ο έτος3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 3ο έως 6ο έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CI0702
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση και αντιμετώπιση μεταχρωματικού έλκους πλατάνου
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εντατικός έλεγχος της εξάπλωσης του μεταχρωματικού έλκους του πλατάνου και τοπικές δράσεις αντιμετώπισής του
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI07
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η έκταση του Τ.Ο. 92C0
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο 92C0
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.14.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.6
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I05
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Επικοινωνία, ενημέρωση και εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό επίπεδο τεκμηρίωσης (http://www.fria.gr/platanos/files/G-Tsopelas.pdf)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχές. Φάση Α 2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α' 2 έτη Φάση Β': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης 1 έτος. Υλοποίηση παρακολούθησης συνεχής Φάση Γ': Οργάνωση σχεδίου δράσης 1 έτος. Υλοποίηση σχεδίου δράσης συνεχής

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α :Κόστος 15.000 € (Καθορισμός θεσμικών μέτρων. Συγκέντρωση υλικού για συγγραφή και παραγωγή και διοργάνωση σεμιναρίων σε δήμους κ.ο.κ) Φάση Β: Κόστος 5.000 € (Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης εξάπλωσης της ασθένειας + 5.000€ / έτος κόστος εφαρμογής το οποίο περιλαμβάνει καύσιμα, μετακινήσεις και αναλύσεις για την εξακρίβωση της παρουσίας του παθογόνου σε συλλεγμένα δείγματα) Φάση Γ: 10.000€ για την εκπόνηση του σχεδίου και 10.000 €/έτος για δράσεις περιορισμού της εξάπλωσης του παθογόνου. 30.000€ + 10.000€/έτος
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο (θεσμοθέτηση προδιαγραφών) για υλοτομίες και δασοκομικούς χειρισμούς στον 92C0
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή λόγω αντιμετώπισης μίας ασθένειας που καταστρέφει τα πλατανοδάση. Οι δράσεις ενημέρωσης των όσων ασκούν δασοκομικές εργασίες και υλοτομίες, εκτιμάται ότι θα βοηθήσει την εφαρμογή των θεσμικών ρυθμίσεων
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η ασθένεια έχει προκαλέσει τεράστιες καταστροφές στην Ελλάδα, κυρίως στην Ήπειρο αλλά πλέον και αλλού. Ο παθογόνος μύκητας (<i>Ceratocystis platani</i>) προκαλεί ξαφνικό μαρασμό τμήματος της κόμης που τελικά οδηγεί στη θανάτωση του ατόμου. Ο μύκητας εισβάλλει από πληγές στο φλοιό των κλάδων, του κορμού και των ριζών αλλά και μεταδίδεται με επαφή και συνένωση των ριζών μεταξύ γειτονικών δένδρων. Η ασθένεια δύσκολα αντιμετωπίζεται. Η χημική καταπολέμηση είναι συχνά αναποτελεσματική. Καθώς κύριος παράγοντας μετάδοσης της ασθένειας είναι οι ανθρωπογενείς δραστηριότητες, η διασπορά μπορεί να περιοριστεί με τη λήψη προληπτικών φυτοπροστατευτικών μέτρων. Επίσης, τα προσβεβλημένα δένδρα καθώς και τα γειτονικά τους που είναι ύποπτα προσβολής πρέπει να υλοτομούνται και αν είναι δυνατόν να εκρίζονται. Σε νέες εστίες προσβολής, η αντιμετώπιση της ασθένειας είναι περισσότερο αποτελεσματική όταν γίνει έγκαιρη διάγνωση και ο αριθμός των ασθενών δένδρων είναι περιορισμένος. Η δράση αυτή περιλαμβάνει τρεις φάσεις:

Φάση Α': Περιλαμβάνει:

α) Σύνταξη δέσμης θεσμικών μέτρων που θα καθορίζουν τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες δασοκομικών χειρισμών και υλοτομιών στον τύπο οικοτόπου 92C0 με ορισμό σαφών προδιαγραφών. Ενδεικτικό θεσμικό μέτρο που πρέπει να ληφθεί είναι η απαγόρευση διακίνησης πολλαπλασιαστικού υλικού προερχόμενο από περιοχές που υπάρχει η ασθένεια και ξυλείας από προσβεβλημένα άτομα.

β) Η φάση αυτή περιλαμβάνει την υλοποίηση ενημερωτικών ενέργειων σε δήμους, κοινότητες και υλοτομικούς συνεταιρισμούς αναφορικά με τις επιτρεπόμενες δραστηριότητες και τα πρωτόκολλα που πρέπει να τηρούνται. Υλοτομίες ή δασοκομικές δραστηριότητες πρέπει να υλοποιούνται μόνο από συνεργεία στα οποία έχει προηγηθεί επισταμένη ενημέρωση αναφορικά με τα πρωτόκολλα φυτοπροστασίας που πρέπει να τηρούνται.

Περιλαμβάνονται:

- Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για την ενημέρωση των εμπλεκόμενων με δασοκομικούς χειρισμούς και υλοτομίες φορέων και χρηστών (stakeholders)
- Συγκέντρωση και συγγραφή υλικού ενημέρωσης για χρήση στις ενέργειες ενημέρωσης
- Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων ή οδηγού με τα θεσμικά μέτρα και τα πρωτόκολλα για την άσκηση των δραστηριοτήτων
- Διοργάνωση σεμιναρίων στους Δήμους με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων. Λήψη πιστοποιητικού συμμετοχής στο σεμινάριο.
- Ανακοινώσεις και αναρτήσεις στις ιστοσελίδες της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, της Δασικής Υπηρεσίας, της Περιφέρειας και των Δήμων.

Παραδοτέα:

A.1 Θεσμικά μέτρα με αναλυτικές προδιαγραφές για τις δραστηριότητες δασοκομικών χειρισμών και υλοτομιών στον τύπο οικοτόπου 92C0

A.2 Έκθεση προγραμματισμού δράσεων ενημέρωσης

A.3 Εκτυπωμένα ενημερωτικά φυλλάδια ή οδηγοί

A.4: Οργάνωση σεμιναρίων και παραγωγή υλικού ενημέρωσης

A.5: Κείμενα ανακοινώσεων / newsletters για ανάρτηση στις ιστοσελίδες

Φάση Β': Εκπόνηση και εφαρμογή σχεδίου εντατικής παρακολούθησης (ετήσια) της εξάπλωσης της ασθένειας τόσο σε ήδη γνωστές θέσεις προσβολής όσο και ευρύτερα στην έκταση που καταλαμβάνει ο τύπος οικοτόπου 92C0 στις ΕΖΔ για τον έγκαιρο εντοπισμό νέων θέσεων προσβολής.

Παραδοτέα:

B.1: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης εξάπλωσης της ασθένειας

B.2: Έκθεση δράσεων εφαρμογής του σχεδίου παρακολούθησης

B.3: Αποτελέσματα αναλύσεων για την εξακρίβωση της παρουσίας του παθογόνου σε συλλεγμένα δείγματα

Φάση Γ': Εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίου δράσης για τις περιπτώσεις που εντοπιστούν θέσεις με προσβολή. Το σχέδιο θα περιλαμβάνει:

- Τις άμεσες δράσεις που πρέπει να ληφθούν σε περίπτωση εντοπισμού προσβολής, με εναλλακτικές ανάλογα με την έκταση αυτής.
- Οδηγίες για υλοτομία και εκρίζωση προσβεβλημένων δέντρων καθώς και γειτονικών τους. Οδηγίες που θα ληφθούν υπόψη είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ (http://www.minagric.gr/greek/agro_pol/DASIKA/Platanos/Platanos3.htm).

Παραδοτέα:

B.2: Έκθεση εφαρμογής του σχεδίου δράσης

Γ.1: Σχέδιο δράσης για τις περιπτώσεις που εντοπιστούν θέσεις με προσβολή

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος προσβεβλημένων ατόμων που εντοπίζονται

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0109
Ονομασία Μέτρου:
Σχεδιασμός και εγκατάσταση υπαίθριου συστήματος ερμηνείας περιβάλλοντος και την ενημέρωσης για τις αμμοθίνες και τις θαλάσσιες χελώνες: Κώδικας ορθής συμπεριφοράς στα αμμοθινικά οικοσυστήματα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #9 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο Αφορά στη δημιουργία (σχεδιασμός, οργάνωση, παραγωγή και εγκατάσταση) υπαίθριου συστήματος ερμηνείας περιβάλλοντος το οποίο θα εγκατασταθεί εντός της προστατευόμενης περιοχής στις παραλίες της Ελαφονήσου.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παραλίες Πούντας, Παναγιάς και Σίμου στην Ελαφώνησο
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2250, <i>Caretta caretta</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.9, A.3.10, A.1.5
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό

Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* Θίνες των παραλίων με <i>Juniperus spp.</i> , Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις θαλάσσιες χελώνες (LIFE Euroturtles)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α' - 6 μήνες (σχεδιασμός και χωροθέτηση συστήματος ερμηνείας) Φάση Β' - 6 μήνες (Έργα εγκατάστασης συστήματος ερμηνείας)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0211, MM25401CF0301
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί παράλληλα με το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών (MM25401CF0301) όπου προβλέπονται αντίστοιχες δράσεις.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το προτεινόμενο μέτρο αφορά στη δημιουργία (σχεδιασμός, οργάνωση, παραγωγή και εγκατάσταση) υπαίθριου συστήματος ερμηνείας περιβάλλοντος το οποίο θα εγκατασταθεί εντός της προστατευόμενης περιοχής στις παραλίες της Ελαφονήσου. Το σύστημα ερμηνείας θα αποτελείται από μόνιμα εγκατεστημένες πινακίδες τύπου αναλογίου σε επιλεγμένα σημεία ενδιαφέροντος της περιοχής (Pol – Points of Interest). Η υλοποίηση του έργου διαχωρίζεται στις ακόλουθες φάσεις: Φάση Α' - Υπηρεσία σχεδιασμού και χωροθέτησης του υπαίθριου συστήματος ερμηνείας Φάση Β' - Έργα εγκατάστασης του υπαίθριου συστήματος ερμηνείας Το μέτρο αφορά τη δράση #9 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική

εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. % υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου
2. Αριθμός ενημερωτικών σημάνσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0204
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με <i>Posidonia</i> (<i>Posidonium oceanicae</i>)»
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη χαρτογράφησης στις περιοχές που δεν έχει γίνει μελέτη για την εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τύπου οικοτόπου, μελέτες καταγραφής της χωρικής κατανομής του τύπου οικοτόπου με χρήση κατάλληλων τεχνολογικών μέσων που επιτρέπουν επαναληψιμότητα καθώς και την εκτίμηση πιέσεων και οικοσυστημικών υπηρεσιών που δέχεται ο τύπος οικοτόπου (Μελέτη βάσης).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παράκτια ζώνη με βάθος έως 40 μέτρα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 1120*
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην χαρτογράφηση και χαρακτηρισμό της κατάστασης διατήρησης του τ.ο. 1120* σε εθνικό και μεσογειακό επίπεδο με χρήση κατάλληλων τεχνολογικών μέσων που επιτρέπουν επαναληψιμότητα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο έως 2ο έτος)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1120* - 1ο έως 2ο έτος 2) Αποτύπωση της χωρικής έκτασης του τ.ο. 1120*- 1ο έως 2ο έτος 3) Πιέσεις και απειλές - 1ο έως 2ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0303
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση κατάστασης : 80.000€ 2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών, αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών: 10.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η Δράση κρίνεται ως "προκαταρκτικό" στάδιο της δράσης παρακολούθησης του τ.ο. 1120*
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης (Πρόγραμμα παρακολούθησης τ.ο. 1120*)
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 2ο έτος 2. Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης του τ.ο. - 2ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 1ο έως 2ο έτος 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0205
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη βάσης χαρτογράφησης και εκτίμησης κατάστασης του τ.ο. 1170
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη χαρτογράφησης στις περιοχές που δεν έχει γίνει μελέτη για την εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τύπου οικοτόπου, μελέτες καταγραφής της χωρικής κατανομής του τύπου οικοτόπου με χρήση κατάλληλων τεχνολογικών μέσων που επιτρέπουν επαναληψιμότητα καθώς και την εκτίμηση πιέσεων και οικοσυστημικών υπηρεσιών που δέχεται ο τύπος οικοτόπου (Μελέτη βάσης).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 1170
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην χαρτογράφηση και χαρακτηρισμό της κατάστασης διατήρησης του τ.ο. 1170
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο έως 2ο έτος)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

1) Εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του τ.ο. 1170
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0303
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Χαρτογράφηση και αξιολόγηση κατάστασης: 40.000€ 2. Καταγραφή πιέσεων και απειλών, αξιολόγηση οικοσυστημικών υπηρεσιών: 5.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η Δράση κρίνεται ως "προκαταρκτικό" στάδιο της δράσης παρακολούθησης του τ.ο. 1170
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης (Πρόγραμμα παρακολούθησης τ.ο. 1170)
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση τ.ο. που εφαρμόστηκαν δράσεις αποκατάστασης - 2ο έτος 2. Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης του τ.ο. - 2ο έτος 3. Ετήσια τεχνική έκθεση - 1ο έως 2ο έτος 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0303
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση θαλασσίων τύπων οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχέδιο παρακολούθησης των θαλασσίων τ.ο.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα οι θαλάσσιοι Τ.Ο.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.2, A.1.3, A.1.4, A.1.5, A.3.1, A.3.2, A.3.4
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση των θαλασσίων τ.ο.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Γεω-χωρική εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων τ.ο. στην περιοχή
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1

Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0304 MM25401CW0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης στο αντίστοιχο κεφάλαιο
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η δράση αποτελεί συνέχεια των μελετών βάσης MM25401CW0204, MM25401CW0205, MM25401CW0210
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης των θαλασσιών τ.ο.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση, Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης των τ.ο. 3. Ετήσια τεχνική έκθεση 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0310
Ονομασία Μέτρου:
«Dune shifting monitoring»– παρακολούθηση μετατόπισης αμμόλοφων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #10 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρωνα, Μουστου, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο αφορά
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
όλη η παράκτια ζώνη της περιοχής μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2250
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.14
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Άλλο
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έως 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0313
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης και μελέτη δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για τη χωρική αποτύπωση του βαθμού επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και του δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλοι οι ορεινοί όγκοι των προστατευόμενων περιοχών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.18.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.12, A.5.16
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0312
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α': 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': 30.000 €: Χάρτες απεικόνισης επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ολοκλήρωση μελέτης ανασύστασης ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
-
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες επικινδυνότητας ερημοποίησης και διάβρωσης καθώς και οι χάρτες δυναμικού αναγέννησης αποτελούν σημαντική πληροφορία για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων και για την κατάλληλη προσαρμογή της διαχείρισης των τύπων οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων ειδών. Η δημιουργία αυτών των θεματικών χαρτών απαιτεί τη συλλογή και οργάνωση πληροφορίας αναφορικά με το ανάγλυφο, την ποιότητα τόπου και με το χωροχρονικό ιστορικό των δασικών πυρκαγιών και την εξέλιξη των οικοσυστημάτων μετά από αυτές. Αυτή η πληροφορία μπορεί να αναλυθεί με κατάλληλα μοντέλα και μεθόδους και να προταθούν διαχειριστικές πρακτικές που θα θωρακίσουν τις περιοχές από του κινδύνους διάβρωσης και ερημοποίησης, ενώ παράλληλα μπορεί να προταθούν περιοχές στις οποίες το δυναμικό αναγέννησης είναι μικρό και απαιτούνται έργα αποκατάστασης. <u>Αναλυτικότερα:</u> Φάση Α': (διάρκεια 2 έτη): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων, των δεδομένων ανασύστασης του ιστορικού πυρκαγιών καθώς και δεδομένων εξέλιξης των οικοσυστημάτων μετά από πυρκαγιές. Είναι απαραίτητη η συλλογή δεδομένων πεδίου αναφορικά με την ικανότητα αναγέννησης και αποκατάστασης των τύπων οικοτόπων ώστε να καθοριστούν οι επιπτώσεις των δασικών πυρκαγιών όχι μόνο στην έκταση των τύπων οικοτόπων αλλά και στις δομές και λειτουργίες τους Φάση Β' (διάρκεια 2 χρόνος): Χάρτες επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων.

Σε αυτή τη φάση του έργου τα δεδομένα θα αναλυθούν με κατάλληλα μοντέλα και μεθοδολογίες ώστε να εκτιμηθούν οι βαθμοί επικινδυνότητας και το δυναμικό αποκατάστασης ώστε τα αποτελέσματα να ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Χάρτες επικινδυνότητας διάβρωσης και ερημοποίησης και χάρτες δυναμικού αναγέννησης τύπων οικοτόπων.
2. Γεωχωρική ΒΔ
3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

2 Μέτρα διατήρησης ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CA0101
Ονομασία Μέτρου:
Αποτροπή μετατροπής χρήσεων γης - Υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον καλλιεργητικών πρακτικών για τη διατήρηση του είδους <i>Linaria tenuis</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δράσεις για τη διατήρηση του είδους στις θέσεις όπου έχει ήδη βρεθεί (και αν όχι σε όλες τουλάχιστον στις περισσότερες από αυτές) και εκεί όπου έχουν καταγραφεί οι μεγαλύτεροι υποπληθυσμοί του, μέσω περιφράξεων και αποτροπής χρήσης ζιζανιοκτόνων και άλλων βιοκτόνων φαρμάκων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA01, CA09
Τύπος του μέτρου:
κανονιστικά, παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε επιλεγμένες θέσεις εντός της ΟΧΕ, όπου εντοπίζονται οι πληθυσμοί του είδους.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Linaria tenuis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.1, A.4.2, B.13.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.3, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A21
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων. Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Οι γνωστοί πληθυσμοί καθώς και το ενδιαίτημα του φυτού στη σχετική βιβλιογραφία: Yannitsaros 1977, Phitos et al. 1995, Tan & Iatrou 2001,
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
4 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ), Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εξαγορά μικρών τμημάτων ιδιωτικής γης, αν απαιτηθεί
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Οικονομικές δυσχέρειες στην περίπτωση που απαιτηθεί η εξαγορά μικρών εκτάσεων γης.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένονται αντιδράσεις στις περιπτώσεις εκείνες που θα υπάρχει οικονομικό συμφέρον (ιδιοκτησιακό καθεστώς και πιθανοί περιορισμοί από τα μέτρα διαχείρισης)
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί να διασφαλίσει τη διατήρηση του είδους στις θέσεις όπου έχει ήδη βρεθεί (και αν όχι σε όλες τουλάχιστον στις περισσότερες από αυτές) και εκεί όπου έχουν καταγραφεί οι μεγαλύτεροι υποπληθυσμοί του. Περιλαμβάνει τη δημιουργία μικροαποθεμάτων με περίφραξη των θέσεων όπου εμφανίζονται οι μεγαλύτεροι σε μέγεθος υποπληθυσμοί του είδους. Σε περίπτωση ιδιαιτεροτήτων στο ιδιοκτησιακό καθεστώς θα μπορούσε να γίνει η εξαγορά μικρών εκτάσεων γης που θα λειτουργήσουν ως καταφύγια. Απαραίτητη επίσης η αποφυγή χρήσης ζιζανιοκτόνων και άλλων βιοκτόνων φαρμάκων στους αγρούς στα όρια των οποίων εμφανίζεται το είδος .
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 2. Αριθμός και έκταση θέσεων που περιφράχτηκαν 3. Έκταση γης που εξαγοράστηκε

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CC0601
Ονομασία Μέτρου:
Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα από την πρόσκρουση σε γραμμές μεταφορές ρεύματος υψηλή τάσης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Γραμμικές καταγραφές καθ' όλο το μήκος των γραμμών υψηλής τάσης που εμπίπτουν μέσα στην ΖΕΠ και πρόταση για τοποθέτηση σημαντήρων και παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των μέτρων, με στόχο τη μείωση της θνησιμότητας από πρόσκρουση στο δίκτυο μεταφοράς ενέργειας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CC06
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Γραμμή υψηλής τάσης στην ΖΕΠ
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Bubo bubo, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Tachymarptis melba</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.17.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
D06
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη (1ο έως 3ο)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

έτος 1ο: Προπαρασκευαστική μελέτη, έτος 2ο: τοποθέτηση σημαντήρων, έτος 3ο: παρακολούθηση αποτελεσματικότητας
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΔΕΔΔΗΕ
Εκτιμώμενο Κόστος
Κόστος μελέτης: 44.400€, το κόστος υλικοτεχνικής υποδομής και εγκατάστασης εξαρτάται από το μέγεθος του προβλήματος
Πηγή χρηματοδότησης
Εταιρεία/ες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων ως ανταποδοτικά οφέλη, ΔΕΔΔΗΕ, ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται σύμβαση με τη ΔΕΔΔΗΕ και πιθανώς με ιδιώτη
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Καθώς κάθε γραμμή μεταφοράς ρεύματος υψηλής τάσης έχει τις δικές της ιδιαιτερότητες πρέπει να γίνει in situ εκτίμηση της κατάστασης και της τοποθέτησης των κατάλληλων συσκευών σε αυτή. Παρόλα αυτά στο εμπόριο υπάρχει πληθώρα έτοιμων κατασκευών ενώ υπάρχουν πολλά παραδείγματα βέλτιστων πρακτικών από το εξωτερικό. Ένα πρόσθετο κέρδος από την αποτροπή της πρόσκρουσης των πτηνών με τα καλώδια είναι η αποτροπή πτώσεων τάσης αλλά και πρόκλησης πυρκαγιάς από σπινθήρες λόγω πρόσκρουσης και βραχυκυκλώματος.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αν και οι γραμμές υψηλής τάσης δεν μπορούν να προκαλέσουν ηλεκτροπληξία στα πτηνά εντούτοις μπορεί να οδηγήσουν στην θανάτωση τους μέσω πρόσκρουσης. Ειδικά μεγάλωσυμα είδη που χρησιμοποιούν τα ρεύματα αέρα για να ανεμοπτερούν είναι ιδιαίτερα ευάλωτα στην πρόσκρουση με τις εν λόγω γραμμές. Η τοποθέτηση σημαντήρων/αποτροπών (Diverter) σε αυτές τις γραμμές μπορεί να μειώσει σημαντικά τις απώλειες από την συγκεκριμένη απειλή. Ο τύπος και η πυκνότητα αυτών των κατασκευών θα καθοριστεί από μελέτη που θα πραγματοποιηθεί τα πρώτα δύο έτη του μέτρου ενώ θα πρέπει οι κατασκευές να εγκατασταθούν εφόρου ζωής των δομών μεταφοράς ρεύματος. Προπαρασκευαστική μελέτη: Τον πρώτο χρόνο του μέτρου θα πρέπει να πραγματοποιηθούν γραμμικές καταγραφές καθ'όλο το μήκος των γραμμών υψηλής τάσης που εμπίπτουν μέσα στην ΖΕΠ καθώς και σε μήκος 2 χλμ. έξω από αυτή. Οι γραμμικές καταγραφές θα πρέπει να επαναλαμβάνονται 2 φορές καθ' όλη την διάρκεια του έτους, δηλαδή συνολικά 24 καταγραφές. Η καταγραφή θα πραγματοποιείται από 2 άτομα τα οποία θα περπατάνε εκατέρωθεν της γραμμής μεταφοράς σε απόσταση 50μ από αυτήν. Θα καταγράφονται όλα τα νεκρά πτηνά αλλά και χειρόπτερα που θα εντοπίζονται (είδος, θέση, φωτογραφία κλπ.). Επίσης σε κάθε πυλώνα θα καταγράφονται όλες οι πιθανές φωλιές πουλιών πχ κορακοειδών. Μετά το πέρας το των καταγραφών όλα τα στοιχεία θα καταχωρηθούν σε σύστημα γεωγραφικών συντεταγμένων

και θα εντοπιστούν πιθανές θερμές περιοχές ενώ θα συνταχθεί τεχνική αναφορά με ανοιχτά στο κοινό όλα τα πρωτογενή δεδομένα. Η τεχνική αναφορά εκτός από τα αποτελέσματα των καταγραφών πεδίου και την ανάλυση τους, θα πρέπει να περιέχει αναλυτική πρόταση για την τοποθέτηση των σημαντήρων. Η εν λόγω πρόταση θα πρέπει να λάβει υπόψιν τον τύπο του δικτύου, τα διαθέσιμα προϊόντα της αγοράς και τις προδιαγραφές τους καθώς και τα πορίσματα των εργασιών πεδίου. Η πρόταση θα πρέπει να καταλήγει σε ακριβή αριθμό σημαντήρων και την θέση τοποθέτησης τους καθώς και το κόστος τους.

Εγκατάσταση σημαντήρων: Ανάλογα με τα πορίσματα της αναφοράς του πρώτου σταδίου του μέτρου θα πραγματοποιηθεί η εγκατάσταση των σημαντήρων

Παρακολούθηση αποτελεσματικότητας: Μετά την επιτυχή εγκατάσταση των σημαντήρων θα πρέπει να επαναληφθεί η εργασία πεδίου του πρώτου σταδίου του μέτρου (24 επισκέψεις σε ένα έτος) και τα αποτελέσματα της να συγκριθούν με τα αρχικά δεδομένα. Αν παρά την εγκατάσταση των σημαντήρων εντοπίζονται υψηλοί αριθμοί θυμάτων θα πρέπει γίνει επανεξέταση της τοποθέτησης και του τύπου των σημαντήρων. Η σημαντήρες/αποτροπείς αφορούν τόσο τα καλώδια μεταφορά ρεύματος όσο και τις πιθανές επικίνδυνες θέσεις κούρνιας στους πυλώνες.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ετήσιες αναφορές της παρακολούθησης ανίχνευσης νεκρών ζώων.

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0101
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία μικροαποθεμάτων - Περίφραξη θέσεων εμφάνισης του είδους <i>Saponaria jagelii</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία μικροαποθεμάτων με την φιλική προς το περιβάλλον περίφραξη των θέσεων και των οικοτόπων όπου εμφανίζεται το είδος <i>Saponaria jagelii</i> στην Ελαφώνησο.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF01
Τύπος του μέτρου:
Νομικά, κανονιστικά, παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε επιλεγμένες θέσεις εντός της ΟΧΕ, όπου εντοπίζονται οι πληθυσμοί του είδους.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Saponaria jagelii</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.16.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3, A.6.1, A.6.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A09, F01, F06, F07, H08
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων. Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Οι γνωστοί πληθυσμοί καθώς και το ενδιαίτημα του φυτού στη σχετική βιβλιογραφία: Phitos, D. & Greuter, W. (1993). Phitos al (1995) Ιατρού, G. (2013).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1-2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
2 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1

Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Φορέας Διαχείρισης ή άλλος αρμόδιος φορέας
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Οι τυχόν τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες προκύπτουν από την ανάγκη συντήρησης των ξύλινων διαδρόμων πρόσβασης.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται σοβαρή δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου. Αντιδράσεις πιθανώς να υπάρξουν στην περίπτωση θεμάτων που σχετίζονται με το ιδιοκτησιακό καθεστώς.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Κύρια απειλή για την επιβίωση του είδους είναι οι τουριστικές δραστηριότητες και ιδιαίτερα η δόμηση, η παρουσία μόνιμων ή μη υποδομών για αναψυχή και τουρισμό, η συχνή διέλευση πεζών αλλά και οχημάτων ακόμα και μέσα από τις θέσεις εμφάνισης του είδους. Το συγκεκριμένο μέτρο αποσκοπεί να διασφαλίσει τη διατήρηση του είδους στις θέσεις όπου έχει ήδη βρεθεί χωρίς ταυτόχρονα να παρεμποδίζονται άλλες δραστηριότητες, που σχετίζονται με τουριστικές υποδομές στην ευρύτερη περιοχή. Η πρακτική αυτή έχει εφαρμοστεί και φαίνεται να αποδίδει και σε άλλες περιοχές της χώρας (π.χ. Κρήτη). Σημαντική για την επιβίωση του είδους είναι η διατήρηση και των ιδιαίτερων αβιοτικών συνθηκών που απαιτούνται κάτι που διασφαλίζεται από τη διατήρηση και των ευαίσθητων αμμοθινικών οικοσυστημάτων στα οποία εμφανίζεται.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός εργασιών πεδίου 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 3. Περιφραγμένη έκταση

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0305
Ονομασία Μέτρου:
Αποτροπή εγκατάστασης μόνιμων ή περιστασιακών εγκαταστάσεων αναψυχής-τουρισμού
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποφυγή εγκατάστασης μόνιμων ή περιστασιακών υποδομών που σχετίζονται με τουριστικές δραστηριότητες και αναψυχή τουλάχιστον στα σημεία των παραλιών που εμφανίζεται το είδος <i>Saponaria jagelii</i>
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
νομικά και άλλα μέτρα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε επιλεγμένες θέσεις εντός της ΟΧΕ, όπου εντοπίζονται οι πληθυσμοί του είδους.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Saponaria jagelii</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.16.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3, A.6.1, A.6.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F06, F07, H08
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:

1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0101
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ ή άλλος αρμόδιος φορέας
Εκτιμώμενο Κόστος
3.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Οι τυχόν τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες προκύπτουν από την ανάγκη συντήρησης των περιφράξεων.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται σοβαρή δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου. Πιθανές αντιδράσεις από όσους δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα του τουρισμού.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αποσκοπεί στην αποφυγή εγκατάστασης υποδομών που σχετίζονται με τη τουριστική δραστηριότητα ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες (μόνιμα ή ημιμόνιμα αναψυκτήρια, ομπρέλες, ξαπλώστρες κ.λπ.). Η πρόσβαση των λουόμενων προς την παραλία μπορεί να γίνεται μέσω συγκεκριμένων ξύλινων διαδρόμων και σε καμία περίπτωση από τα σημεία εμφάνισης του είδους.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Μήκος ξύλινων διαδρόμων 2. Έκταση περίφραξης 2 Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0310
Ονομασία Μέτρου:
Αποτροπή μετατροπής αμμωδών παράκτιων οικοσυστημάτων σε οικιστικές ζώνες, περιορισμός υπαίθριων τουριστικών δραστηριοτήτων για τη διατήρηση του είδους <i>Linaria tenuis</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποφυγή εγκατάστασης περιστασιακών υποδομών που σχετίζονται με τουριστικές δραστηριότητες και αναψυχή τουλάχιστον στα σημεία των παραλιών που εμφανίζεται το είδος
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF01, CF03
Τύπος του μέτρου:
νομικά και άλλα μέτρα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε επιλεγμένες θέσεις εντός της ΟΧΕ, όπου εντοπίζονται οι πληθυσμοί του είδους.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Linaria tenuis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.1, A.4.2, B.13.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.9, A.3.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F01, F06
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων. Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Οι γνωστοί πληθυσμοί καθώς και το ενδιαίτημα του φυτού στη σχετική βιβλιογραφία: Yannisaros 1977, Phitos et al. 1995, Tan & Iatrou 2001,
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:

1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CA0101, MM25401CF0307, MM25401CF0308
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
5.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Οικονομικές δυσχέρειες στην περίπτωση που απαιτηθεί η εξαγορά μικρός εκτάσεων γης.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Πιθανές αντιδράσεις από όσους δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα του τουρισμού.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αποσκοπεί στην αποφυγή εγκατάστασης υποδομών που σχετίζονται με τη τουριστική δραστηριότητα ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες (μόνιμα ή ημιμόνιμα αναψυκτήρια, ομπρέλες, ξαπλώστρες κ.λπ.). Συνιστάται επίσης η αποφυγή διέλευσης των λουόμενων και λοιπών επισκεπτών από τις θέσεις με τους μεγαλύτερους υποπληθυσμούς ιδιαίτερα κατά την περίοδο ανθοφορίας και καρποφορίας του φυτού Η πρόσβαση των λουόμενων προς την παραλία μπορεί να γίνεται μέσω συγκεκριμένων ξύλινων διαδρόμων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Μήκος ξύλινων διαδρόμων 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CG0401
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία Ομάδας Ανίχνευσης Δηλητηριασμένων Δολωμάτων με ειδικά εκπαιδευμένο σκύλο
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στόχος της δράσης είναι η προμήθεια ειδικά εκπαιδευμένων σκύλων που θα μπορούν να ανιχνεύουν δηλητηριασμένα δολώματα, και η πραγματοποίηση συχνών περιπολιών και ελέγχουν της ευρύτερης περιοχής με τον χειριστή τους ώστε να μειωθεί (ή/και εξαλειφθεί) η συχνότητα του φαινομένου.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG04
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540007, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ύπαιθρο και περιαστικό περιβάλλον
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus, Falco peregrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus, Canis aureus</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.4, A.2.5
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G13
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Το μέτρο έχει εφαρμοστεί στην Ευρώπη αλλά και στην Ελλάδα όπου λειτουργούν συνολικά 7 Ομάδες Σκύλων, εκ των οποίων η πρώτη δημιουργήθηκε το 2014.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Τοπικό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον Ασπροπάρη (<i>Neophron percnopterus</i>), Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τρία πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας (γύπες): Γυπαετό (<i>Gypaetus barbatus</i>), Όρνιο (<i>Gyps fulvus</i>), Μαυρόγυπα (<i>Aegypius monachus</i>).
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
10 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος: Εκπαίδευση σκύλου 2ο έως 10 έτος: Δράση Ομάδας Σκύλων
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0106
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία
Εκτιμώμενο Κόστος
246.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προβλήματα προκύπτουν από την σύγχυση των αρμοδιοτήτων που όμως αναμένεται να επιλυθούν σε μεγάλο βαθμό από το μέτρο MM25401CG0402
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η ανεύρεση του κατάλληλου χειριστή ο οποίος θα λειτουργήσει αρμονικά με τον εκπαιδευμένο σκύλο.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα δηλητηριασμένα δολώματα είναι ένα έγκλημα που πλήττει όλες τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες και η κοινωνία επιζητά έναν τρόπο επίλυσης τους. Αναμένεται η δράση να είναι απόλυτα αποδεκτή από την πλειονότητα του κοινωνικού συνόλου, εκτός βέβαια από τους δράστες της παράνομης αυτής ενέργειας.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Τα ειδικά εκπαιδευμένα σκυλιά χρησιμοποιούνται τόσο στην έρευνα για τον εντοπισμό ανθρώπων όπως πχ σε φυσικές καταστροφές όσο και στην ανίχνευση απαγορευμένων ουσιών πχ ναρκωτικά. Τα τελευταία χρόνια στην Ευρώπη αλλά και αλλού έχουν εκπαιδευτεί σκυλιά εξειδικευμένα στην ανίχνευση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην ύπαιθρο. Η πλειονότητα αυτών των ειδικά εκπαιδευμένων σκύλων, που μαζί με τον χειριστή τους συνιστά μια Ομάδα Σκύλων (εφεξής ΟΣ), χρησιμοποιούνται ως διαχειριστικό εργαλείο για την διατήρηση συγκεκριμένων ειδών. Το 2014 δημιουργήθηκαν και στην Ελλάδα οι πρώτες δύο ΟΣ και αυτή την στιγμή λειτουργούν συνολικά επτά, καμία όμως από αυτές στην Πελοπόννησο. Λόγω της σημασίας της περιοχής για τα αρπακτικά πουλιά (τόσο τα επιδημητικά, όσο και διερχόμενα) τα οποία μπορούν να είναι υποχρεωτικά πτωματοφάγα ή ευκαιριακά πτωματοφάγα (πχ Σπιζαετός) κρίνεται απαραίτητη η δημιουργία μιας ΟΣ που να δρα στην Προστατευόμενη περιοχή ELBA25401. Την δεδομένη στιγμή υπάρχει η δυνατότητα εκπαίδευσης του συγκεκριμένου σκύλου στην Ελλάδα, ενώ μπορούν να αναζητηθούν επίσης εκπαιδευτές από το εξωτερικό. Η εκπαίδευση του σκύλου διαρκεί περίπου ένα χρόνο ενώ η εκπαίδευση του χειριστή ένα μήνα περίπου. Η δράση της ΟΣ θα

πρέπει να περιορίζεται στην ύπαιθρο και περαστικό περιβάλλον. Μετά το πέρας της εκπαίδευσης η ΟΣ θα πραγματοποιεί προληπτικές περιπολίες (τουλάχιστον 4/μήνα) σε περιοχές που είτε έχουν ιστορικό δηλητηριάσεων είτε είναι σημαντικές για τα είδη στόχους (πχ περιοχές τακτικής τροφοληψίας). Επίσης θα πραγματοποιεί άμεσες περιπολίες ύστερα από ειδοποίηση για τυχόν περιστατικό δηλητηρίασης στην ύπαιθρο. Όλες οι περιπολίες και τα ευρήματα θα καταγράφονται με GPS, για κάθε περιστατικό δηλητηρίασης θα ακολουθούνται οι προβλεπόμενες διαδικασίες, ενώ στο τέλος του κάθε ημερολογιακού έτους θα συγγράφεται ετήσια αναφορά δράσης.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
Αριθμός περιπολιών και χλμ. ανά μήνα.

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CG0402
Ονομασία Μέτρου:
Ενεργοποίηση του Τοπικού Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στόχος του μέτρου είναι η εκπόνηση σχεδίου δράσης που θα συντονίζει την αξιολόγηση του μεγέθους του προβλήματος της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, τη λήψη των κατάλληλων μέτρων, τη βελτίωση της συνεργασίας και αποτελεσματικότητας των αρμόδιων υπηρεσιών και λοιπών φορέων για την για την εξάλειψη του φαινομένου και την αποτελεσματική διαχείριση περιστατικών δηλητηριάσεων σε τοπικό επίπεδο
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG04
Τύπος του μέτρου:
Διοικητικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540007, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Δ/Α
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus, Falco peregrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus, Canis aureus</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1, Γ.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.4, A.2.5
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G13
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει το ΦΕΚ 3793/2018 που ορίζει το νομικό πλαίσιο για την σύνταξη των Τοπικών Σχεδίων Δράσης, το οποίο έχει εφαρμοστεί σε λίγες περιπτώσεις
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Τοπικό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον Ασπροπάρη (<i>Neophron percnopterus</i>), Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τρία πωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας (γύπες): Γυπαετό (<i>Gypaetus barbatus</i>), Όρνιο (<i>Gyps fulvus</i>), Μαυρόγυπα (<i>Aegypius monachus</i>).

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχώς, κατ' ελάχιστο για 10 έτη ή μέχρι την οριστική εξάλειψη της πίεσης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο εξάμηνο 1ου έτους: συνάντηση των αρμόδιων φορέων και κατάρτιση του αρχικού ΤΣΔ, 2ο εξάμηνο 1ου έτους έως 10 έτος: εφαρμογή του ΤΣΔ και επικαιροποίηση του κάθε έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CG0401
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Όλοι οι αρμόδιοι φορείς όπως ορίζεται από το ΦΕΚ 3793/2018 υπό τον συντονισμό της αρμόδιας Δασικής Υπηρεσίας ή Διεύθυνσης Δασών.
Εκτιμώμενο Κόστος
-
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Το ΦΕΚ 3793/2018 για τα Τοπικά Σχέδια Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων δεν προβλέπει επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού για την εφαρμογή του ΤΣΔ.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
α) Μέχρι τώρα αν και η κατάρτιση των ΤΣΔ είναι υποχρεωτική εν τούτοις στην πράξη δεν έχουν καταρτιστεί. Αν πραγματοποιηθούν οι προβλεπόμενες συναντήσεις αναμένεται να επιλυθούν τα περισσότερα προβλήματα. Ένα πρόβλημα έγκειται στο γεγονός ότι το ΦΕΚ 3793/2018 δεν προβλέπει επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού για την εφαρμογή του ΤΣΔ. Αυτό επιβαρύνει την ήδη υπό-στελεχωμένη Δασική Υπηρεσία, ενώ υπάρχουν υλικοτεχνικές ελλείψεις που όμως αναμένεται να καλυφθούν από άλλα Μέτρα β) Η επέκταση της ΥΑ σε ΚΥΑ με εμπλοκή των άλλων αρμόδιων υπουργείων (π.χ. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης) θα διευκολύνει την εφαρμογή του ΤΣΔ.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα δηλητηριασμένα δολώματα είναι ένα έγκλημα που πλήττει όλες τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες και η κοινωνία επιζητά έναν τρόπο επίλυσης τους. Αναμένεται η δράση να είναι απόλυτα αποδεκτή από την πλειονότητα του κοινωνικού συνόλου, εκτός βέβαια από τους δράστες της παράνομης αυτής ενέργειας.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Με βάση το υπ' αριθμό ΦΕΚ 3793/2018 (Β τεύχος) και την απόφαση Αριθμ. 168599/1495 ορίζεται το νομικό πλαίσιο για την σύνταξη των Τοπικών Σχεδίων Δράσης (ΤΣΔ) για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων. Σκοπός της σύνταξης αυτού του σχεδίου είναι ο καθορισμός σε ετήσια βάση, των απαραίτητων διαδικασιών για την αξιολόγηση του μεγέθους του προβλήματος της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, η λήψη των

κατάλληλων σε κάθε περίπτωση μέτρων για την εξάλειψη του φαινομένου, η βελτίωση της συνεργασίας και αποτελεσματικότητας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και λοιπών φορέων και ο επιχειρησιακός τους συντονισμός για την αποτελεσματική διαχείριση περιστατικών δηλητηριάσεων σε τοπικό επίπεδο. Αν και το εν λόγω ΦΕΚ έχει δημοσιευτεί από το 2018, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων τα Τοπικά Σχέδια Δράσης για τα δηλητηριασμένα δολώματα παραμένουν ανενεργά. Είναι ύψιστης σημασίας η ενεργοποίηση και εφαρμογή των εν λόγω Σχεδίων Δράσης για την αντιμετώπιση του εγκλήματος των δηλητηριασμένων δολωμάτων. Το εν λόγω μέτρο θα δίνει τις κατευθυντήριες γραμμές στα μέτρα MM25401CG0401, MM25506CG0403 και MM25506CG0404 και άρα θα αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο της δέσμης μέτρων για την συγκεκριμένη πίεση/απειλή.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. αριθμός ετήσιων συναντήσεων αρμόδιων φορέων και πρακτικά αυτών
2. ετήσιο επιχειρησιακό σχέδιο
3. ποσοστό επίλυσης κωλυμάτων που προκύπτουν στα προηγούμενα ετήσια Σχέδια Δράσης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CI0301
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση και περιορισμός εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών στο θαλάσσιο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει περιορισμό της εξάπλωσης των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών είτε με απευθείας ξερίζωμα τις θαλάσσιας χλωρίδας, είτε με δράσεις στοχευμένης θήρευσης της ιχθυοπανίδας. Οι δράσεις μπορούν να συνδυάζονται και με δράσεις επικοινωνίας.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI01, CI03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια περιοχή με έμφαση στους Τ.Ο. 1120* και 1170
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.9.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.2, A.3.4, A.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Υπάρχουν μεθοδολογίες για την παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, οι οποίες έχουν εφαρμοστεί σε Εθνικό και διεθνές επίπεδο. Σχετικά με τον περιορισμό, έχουν εφαρμοστεί στοχευμένες δράσεις απομάκρυνσης εισβλητικών ειδών σε άλλες χώρες. Στη χώρα υπάρχει αρκετή εμπειρία και προγράμματα που έχουν ασχοληθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του ευρύτερου κοινού και στοχευμένων χρηστών (π.χ. δύτες, ψαράδες) για το θέμα αυτό.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Παρακολούθηση: Συνεχής, Εξολόθρευση/ Περιορισμός: Συνεχής
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0303 MM25401CW0304 MM25401CW0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Γαλάζιο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Κάποια από τα ξενικά χωροκατακτητικά είδη είναι δηλητηριώδη και χρήζουν συγκεκριμένων οδηγιών και εξοπλισμού (π.χ. ειδικά γάντια) για τη διαχείρισή τους
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση χωρίζεται σε δύο Φάσεις: Α Φάση - Παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών: Η δράση αυτή δύναται να καλυφθεί στο πλαίσιο της δράσης παρακολούθησης των Τ.Ο., όπως περιγράφεται στο αντίστοιχο κεφάλαιο, στο οποίο καταγράφεται η παρουσία τους και χαρτογραφείται η εξάπλωσή τους. Ειδικά για τα είδη ιχθυοπανίδας, η δράση δύναται να καλυφθεί στο πλαίσιο της δράσης παρακολούθησης της αλιείας, και στο πρόγραμμα παρακολούθησης της κατάστασης ιχθυοπανίδας με υποβρύχια καταγραφή των ειδών, όπως περιγράφονται στα αντίστοιχα κεφάλαια, στο οποίο καταγράφεται η παρουσία και η αφθονία τους. Τα αποτελέσματα της δράσης ενημερώνουν τη Β' Φάση για τον στοχευμένο περιορισμό/ εξολόθρευση σε συγκεκριμένες περιοχές, ενώ ενημερώνουν για την αποτελεσματικότητα της δράσης εξολόθρευσης στο μέλλον και τυχόν επανάληψή της. Β Φάση - Περιορισμός/ Εξολόθρευση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών: Για τα είδη θαλάσσιας χλωρίδας η δράση πραγματοποιείται είτε από κολυμβητές με μάσκες και πέλδρα στα ρηχά, ενώ για τα πιο βαθιά ύδατα με αυτόνομη κατάδυση. Η απομάκρυνση των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών χλωρίδας πραγματοποιείται με ξερίζωμα των ειδών με όσο το δυνατόν λιγότερες έντονες

κινήσεις, και η άμεση τοποθέτησή τους υποβρυχίως σε ειδικές σακούλες. Για τα είδη ιχθυοπανίδας (π.χ. λεοντορόψαρο, λαγοκέφαλος κτλ.) ο περιορισμός των ξενικών χωροκατακτητικών ειδών ιχθύων πραγματοποιείται με στοχευμένη εξολόθρευση από ερασιτέχνες αλιείς με τη χρήση ψαροντούφεκου. Η δράση μπορεί να υλοποιηθεί στα πλαίσια διαγωνισμών ή οργάνωσης γεγονότων ειδικά αφιερωμένων στα ξενικά χωροκατακτητικά είδη. Τέτοια γεγονότα μπορεί να συνδυάζουν δράσεις ενημέρωσης, ή/και σε συνεργασία με τοπικά εστιατόρια κατανάλωση και τρόπους μαγειρέματος συγκεκριμένων αλιευμένων ειδών που θεωρούνται ασφαλή προς βρώση.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός δράσεων περιορισμού/εξολόθρευσης ανά έτος
2. Είδη και Ποσότητα χωροκατακτητικών ειδών θαλάσσιας χλωρίδας που απομακρύνθηκαν ανά περιοχή και ανά δράση
3. Είδη, Ποσότητα και μέγεθος χωροκατακτητικών ειδών ιχθυοπανίδας που απομακρύνθηκε ανά δράση

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CI0302
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση εξάπλωσης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη για την εγκατάσταση δικτύου παρακολούθησης ξενικών & χωροκατακτητικών ειδών στις προστατευόμενες περιοχές
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI01, CI03
Τύπος του μέτρου:
ενημερωτικά, παρακολούθηση, παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 - Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ολόκληρη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.9.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχές (1 έτος ο καθορισμός της μεθοδολογίας παρακολούθησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Δημοτικές, περιφερειακές αρχές Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 20.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 5.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών διευκολύνεται από τον έγκαιρο εντοπισμό και εκτίμηση του πληθυσμού τους. Ο έγκαιρος εντοπισμός αφενός απαιτεί τη συστηματική και εντατική παρακολούθηση της περιοχής για τυχόν εμφάνιση ειδών ενδιαφέροντος (ξενικά, χωροκατακτητικά ή άλλα μη τυπικά είδη) σε θέσεις/περιοχές που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν τους διαδρόμους εξάπλωσής τους (βλέπε σχετική βιβλιογραφία). Η υλοποίηση του έργου αρχικά (Φάση Α') προϋποθέτει την οργάνωση του σχεδίου παρακολούθησης με την εγκατάσταση μόνιμων δειγματοληπτικών επιφανειών στις οποίες θα συλλέγονται δεδομένα αναφορικά με την παρουσία ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών. Το σχέδιο παρακολούθησης μπορεί να βασιστεί εξολοκλήρου ή εν μέρη στο σχεδιασμό παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων (βλέπε σχετική ενότητα) ή να λάβει υπόψη τους "διαδρόμους εξάπλωσης" των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών και να προσαρμοστεί κατάλληλα. Επίσης, σε αυτή τη φάση πρέπει να δημιουργηθεί κατάλογος με τα είδη ενδιαφέροντος ανά ΕΖΔ αλλά και να εκπαιδευτούν κατάλληλα οι αξιολογητές ή το προσωπικό που θα είναι επιφορτισμένο με τη διαδικασία παρακολούθησης ώστε να διευκολυνθεί μετέπειτα η συνεχής παρακολούθηση. Σε αυτό το στάδιο θα εκπονηθεί και σχέδιο δράσης που θα αφορά τις άμεσες δράσεις που θα ακολουθήσουν τον εντοπισμό κάποιου είδους ενδιαφέροντος. Κατά τη Β' Φάση υλοποίησης του έργου, και αν εντοπιστούν ξενικά/χωροκατακτητικά είδη μπορεί να προταθούν μέτρα για την εξάλειψη ή τον περιορισμό της εξάπλωσής τους, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο.

Η οργάνωση σεμιναρίων σε ομάδες πολιτών με στόχο την ευαισθητοποίηση αλλά και την εμπλοκή τους στις διαδικασίες παρακολούθησης θα βοηθήσει στην υλοποίηση του μέτρου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Arianoutsou M., Bazos I., Christopoulou A., Kokkoris Y., Zikos A., Zervou S. et al. (2021). Alien plants of Europe: introduction pathways, gateways and time trends. PeerJ, 9, e11270.

Arianoutsou M., Bazos I., Delipetrou P. & Kokkoris Y. (2010). The alien flora of Greece: taxonomy, life traits and habitat preferences. Biological Invasions, 12, 3525-3549.

Δημόπουλος Π., Μπαζός Ι., Κόκκορης Ι.Π., Ζωγραφίδης Α., Καραδήμου Ε., Καλλιμάνης Α.Σ. et al. (2020). Οδηγός Ξενικών Φυτικών Ειδών στην Ελλάδα και στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) - Πανεπιστήμιο Πατρών, Αθήνα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος θέσεων παρακολούθησης
2. Πλήθος ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών που εντοπίζονται
3. Πλήθος σεμιναρίων αναφορικά με τα χωροκατακτητικά είδη
4. Πλήθος πολιτών που εμπλέκονται στον εντοπισμό και την εξάλειψη των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CI0303
Ονομασία Μέτρου:
Εκρίζωση ξενικών εισβολικών ειδών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #7 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνας, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο περιλαμβάνει την εκρίζωση ξενικών εισβολικών ειδών χλωρίδας στις περιοχές όπου θα πραγματοποιηθούν οι επεμβάσεις αποκατάστασης των αμμοθινών με τη χρήση παγίδων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI01, CI03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 - Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
παραλία του Σίμου και παραλία της Παναγιάς στην Ελαφώνησο
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2250
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.9.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.9, A.3.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* Θίνες των παραλίων με <i>Juniperus</i> spp.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CI0302, MM25401CF0309
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, Επιστημονικοί φορείς, ΜΚΟ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί παράλληλα με τα μέτρα MM25401CI0302 και MM25401CF0309 όπου προβλέπονται αντίστοιχες δράσεις.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά περιλαμβάνει την εκρίζωση ξενικών εισβολικών ειδών χλωρίδας στις περιοχές όπου θα πραγματοποιηθούν οι επεμβάσεις αποκατάστασης των αμμοθινών με τη χρήση παγίδων. Η δράση θα πραγματοποιηθεί πριν από την τοποθέτηση των παγίδων στο υπόστρωμα. Συγκεκριμένα, προτείνεται η εκρίζωση των ειδών των γενών <i>Acacia</i> και <i>Carobrotus</i> . Το μέτρο αφορά τη δράση #7 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός δράσεων περιορισμού/εκρίζωσης ξενικών εισβολικών ειδών 2. Είδη και Ποσότητα χωροκατακτητικών ειδών θαλάσσιας χλωρίδας που απομακρύνθηκαν ανά περιοχή και ανά δράση 3. Επέκταση περιοχής περιορισμού/εκρίζωσης ξενικών εισβολικών ειδών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CI0304
Ονομασία Μέτρου:
Έλεγχος για παρουσία, και συλλογή ατόμων του ξενικού εισβλητικού είδους <i>Trachemys scripta</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Απομάκρυνση εισβλητικών νεροχελωνών του είδους <i>Trachemys scripta</i> .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI03, CI02, CI01
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά, Άλλα, Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "σΠΠΒ Σ Ανατολική Λακωνία- Ελαφώνησος και θαλάσσια περιοχή"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Υγροβιότοποι εξάπλωσης νεροχελωνών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Mauremys rivulata</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.9.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.4, A.2.8
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I01, I02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή. Υπάρχουν μεθοδολογίες για την παρακολούθηση ξενικών χωροκατακτητικών ειδών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': 1ο έτος / Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης για τον έγκαιρο εντοπισμό ξενικών χωροκατακτητικών ειδών Φάση Β': Εφαρμογή παρακολούθησης με διετή συχνότητα
Χρονικό βάθος απόδοσης:

2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Πρόγραμμα Παρακολούθησης
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Δασική Υπηρεσία Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α', 20.000€: Οργάνωση σχεδίου παρακολούθησης Συνεχής παρακολούθηση: 3.000€/διετία: Παρακολούθηση εμφάνισης ξενικών χωροκατακτητικών ειδών, σύμφωνα με το σχέδιο παρακολούθησης.
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Αποδοχή σχεδιασμού μόνιμης παρακολούθησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Τυχόν μικρή δυσχέρεια δύνатаι να αντιμετωπιστεί μέσω δράσεων ενημέρωσης των χρηστών της περιοχής.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η διαχείριση των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών διευκολύνεται από τον έγκαιρο εντοπισμό και εκτίμηση του πληθυσμού τους. Ο έγκαιρος εντοπισμός αφενός απαιτεί τη συστηματική και εντατική παρακολούθηση της περιοχής για τυχόν εμφάνιση ειδών ενδιαφέροντος (ξενικά, χωροκατακτητικά ή άλλα μη τυπικά είδη) σε θέσεις/περιοχές που συγκεντρώνουν χαρακτηριστικά που χαρακτηρίζουν τους διαδρόμους εξάπλωσή τους (βλέπε σχετική βιβλιογραφία). Στις απειλές των νεροχελωνών περιλαμβάνεται και το εισβλητικό είδος χελώνας γλυκού νερού <i>Trachemys scripta</i> που έχει καταγωγή από τις ΗΠΑ. Η Αμερικάνικη νεροχελώνα έχει εισαχθεί σε πολλά μέρη του κόσμου μέσω του εμπορίου κατοικίδιων ζώων. Συχνά ανταγωνίζονται με τα αυτόχθονα είδη για την τροφή και το ενδιαιτήμα. Η παρουσία τους στην ελληνική φύση έχει προκαλέσει προβλήματα στους πληθυσμούς των αυτοχθόνων ειδών. Η πώλησή τους είναι πλέον απαγορευμένη στην Ε.Ε., παρόλο που ακόμα πωλούνται σε συνοικιακά κυρίως pet shops. Η απομάκρυνση των ανταγωνιστών των νεροχελωνών της περιοχής αποτελεί δράση προτεραιότητας για τη διατήρηση του είδους. Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν καταγραφές παρουσίας του εισβλητικού είδους στην περιοχή, ο έλεγχος για την παρουσία του προτείνεται να γίνεται κατά τη διαδικασία παρακολούθησης των ιθαγενών ειδών (monitoring). Σε περίπτωση που εντοπιστούν άτομα του είδους <i>Trachemys scripta</i>, θα συλλέγονται και θα μεταφέρονται σε ειδικό χώρο ο οποίος θα υποδειχθεί από τον ΦΔΠΠ. Η υλοποίηση του έργου αρχικά (Φάση Α') προϋποθέτει την οργάνωση του σχεδίου παρακολούθησης με την εγκατάσταση μόνιμων δειγματοληπτικών επιφανειών στις οποίες θα συλλέγονται δεδομένα αναφορικά με την παρουσία ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών. Το σχέδιο

παρακολούθησης μπορεί να βασιστεί εξολοκλήρου ή εν μέρη στο σχεδιασμό παρακολούθησης της κατάστασης διατήρησης των τύπων οικοτόπων ή να λάβει υπόψη τους "διαδρόμους εξάπλωσης" των ξενικών/χωροκατακτητικών ειδών και να προσαρμοστεί κατάλληλα. Επίσης, σε αυτή τη φάση πρέπει να δημιουργηθεί κατάλογος με τα είδη ενδιαφέροντος ανά ΕΖΔ αλλά και να εκπαιδευτούν κατάλληλα οι αξιολογητές ή το προσωπικό που θα είναι επιφορτισμένο με τη διαδικασία παρακολούθησης ώστε να διευκολυνθεί μετέπειτα η συνεχής παρακολούθησης. Σε αυτό το στάδιο θα εκπονηθεί και σχέδιο δράσης που θα αφορά τις άμεσες δράσεις που θα ακολουθήσουν τον εντοπισμό κάποιου είδους ενδιαφέροντος.

Κατά τη Β' Φάση υλοποίησης του έργου, και αν εντοπιστούν ξενικά/χωροκατακτητικά είδη μπορεί να προταθούν μέτρα για την εξάλειψη ή τον περιορισμό της εξάπλωσής τους, όπου αυτό κριθεί απαραίτητο.

Η οργάνωση σεμιναρίων σε ομάδες πολιτών με στόχο την ευαισθητοποίηση αλλά και την εμπλοκή τους στις διαδικασίες παρακολούθησης θα βοηθήσει στην υλοποίηση του μέτρου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Arianoutsou M., Bazos I., Christopoulou A., Kokkoris Y., Zikos A., Zervou S. et al. (2021). Alien plants of Europe: introduction pathways, gateways and time trends. PeerJ, 9, e11270.

Arianoutsou M., Bazos I., Delipetrou P. & Kokkoris Y. (2010). The alien flora of Greece: taxonomy, life traits and habitat preferences. Biological Invasions, 12, 3525-3549.

Δημόπουλος Π., Μπαζός Ι., Κόκκορης Ι.Π., Ζωγραφίδης Α., Καραδήμου Ε., Καλλιμάνης Α.Σ. et al. (2020). Οδηγός Ξενικών Φυτικών Ειδών στην Ελλάδα και στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ και ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ (Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α.) - Πανεπιστήμιο Πατρών, Αθήνα.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

Αριθμός δειγματοληψιών

Αριθμός ατόμων που συλλέγονται

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CI0701
Ονομασία Μέτρου:
Οριοθέτηση περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (<i>Pinna nobilis</i>) και περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (<i>Pinna nobilis</i>), και πιλοτική εφαρμογή δράσεων αποκατάστασης του είδους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α': Αναγνώριση και Οριοθέτηση 'περιοχών για την προστασία των πληθυσμών της πίννας (<i>Pinna nobilis</i>)' Φάση Β': Αναγνώριση και Οριοθέτηση 'περιοχών για την αποκατάσταση των πληθυσμών της πίννας (<i>Pinna nobilis</i>)'
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CI07
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό (Φάση Α) Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Περιοχές με βάθη από 0 – 20 μέτρα με πιστοποιημένη παρουσία ζωντανών ατόμων <i>Pinna nobilis</i> και που κρίνονται ως κατάλληλες για την ανάπτυξη της πίννας όπως έχουν διαπιστωθεί από την αντίστοιχη μελέτη βάσης του Μέτρου MM25401CW0201 ("Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους [Μελέτη βάσης]")
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Pinna nobilis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.6
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.5.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
I05
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Προηγούμενη εμπειρία σε προγράμματα οριοθέτησης ειδικών ζωνών και διαχείρισης περιοχών από άλλες προστατευόμενες περιοχές (π.χ. Ζάκυνθος, Αλόνησος). Οι δράσεις αποκατάστασης βρίσκονται υπό εξέλιξη σε όλη τη Μεσόγειο, και δεν υπάρχει προηγούμενη εμπειρία εφαρμογής. Για τον λόγο αυτό οι δράσεις αποκατάστασης προτείνεται να διεξαχθούν

πιλοτικά με στόχο την αύξηση της υπάρχουσας γνώσης και τη δοκιμή μεθοδολογιών με βάση τις συγκεκριμένες συνθήκες που επικρατούν στις περιοχές μελέτης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Φάση Α': 2 έτη (2ο έως 3ο έτος εφαρμογής) Φάση Β': 4 έτη (2ο έως 5ο έτος εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Προμήθεια υλικών (Όργανα μέτρησης θερμοκρασίας, αλατότητας και άλλων αβιοτικών παραμέτρων, υποβρύχιοι σημαντήρες / συστήματα υποβρύχιας σήμανσης, επιφανειακοί σημαντήρες, Ενημερωτικές πινακίδες, υλικά για σήμανση επιλεγμένων ατόμων)/ 1ο εξάμηνο 2. Τοποθέτηση των πινακίδων και των σημαντήρων/ 2ο εξάμηνο 3. Εργασίες πεδίου/ 3ο και 4ο εξάμηνο 4. Σύνταξη έκθεσης/ τέλος δράσης: 1) πληθυσμιακή εκτίμηση και αξιολόγηση της κατάστασης υγείας του είδους ανά τοποθεσία. 2) ποσοτικές αναλύσεις αβιοτικών χαρακτηριστικών ανά μήνα. 3) αναλυτικούς χάρτες που θα αποτυπώνουν τα όρια των πληθυσμών, τα όρια των περιοχών προστασίας (συμπεριλαμβανομένης της ζώνης ασφαλείας), τα όρια των περιοχών αποκατάστασης, καθώς και τις θέσεις τοποθέτησης υποβρύχιων και επιφανειακών σημαντήρων και ενημερωτικών πινακίδων. Τους χάρτες θα πρέπει να συνοδεύει επαρκή τεκμηρίωση σε ότι αφορά την οριοθέτηση ή μη-οριοθέτηση της εκάστοτε περιοχής και τη θέση τοποθέτησης των υποβρύχιων και επιφανειακών σημαντήρων και πινακίδων, καθώς και αντίγραφα των σχετικών αδειών. 3) φωτογραφικά τεκμήρια από την περιοχή, τους πληθυσμούς, και τις πιέσεις και απειλές στο είδος και στους οικοτόπους.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0201
Προτεραιότητα μέτρου:
Φάση Α' - 3 Φάση Β' - 2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α': 30.000 € (αναλόγως με τις περιοχές που θα εντοπιστούν) Φάση Β': 30.000 € (αναλόγως με τις περιοχές που θα εντοπιστούν)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για οριοθέτηση περιοχών και τοποθέτηση σήμανσης σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τις ρυθμίσεις του παρόντος
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Πιθανή μη αποδοχή οριοθέτησης από τον τουριστικό τομέα, γεγονός που εκτιμάται ότι θα επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης
Άλλες πληροφορίες
η εφαρμογή του μέτρου έπεται της ολοκλήρωσης της δράσης MM25401CW0201 «Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους»
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α': Θα επιλεγθούν και θα οριστούν 'Περιοχές προστασίας του είδους', στις οποίες θα εφαρμοστούν τα κατάλληλα μέτρα (Κεφ. 4 του παρόντος) και οι δράσεις διαχείρισης όπως αυτά περιγράφονται στο παρόν. Πρόκειται για τοποθεσίες με παρουσία ζωντανών πληθυσμών του είδους, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης βάσης MM25401CW0201 «Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους». Στις τοποθεσίες αυτές θα γίνει χωρική οριοθέτηση των πληθυσμών με τοποθέτηση υποβρύχιων σημαντήρων, χωρική οριοθέτηση της περιοχής προστασίας (συμπεριλαμβανομένης της ζώνης ασφαλείας) με τοποθέτηση μόνιμων επιφανειακών σημαντήρων, και τοποθέτηση μόνιμων επεξηγηματικών πινακίδων για την ενημέρωση των χρηστών της θαλάσσιας περιοχής σχετικά με τους κανονισμούς και τους λόγους περιορισμούς πρόσβασης στις συγκεκριμένες τοποθεσίες, την ανάγκη προστασίας του είδους, και τις δράσεις διαχείρισης που λαμβάνουν χώρα στις περιοχές αυτές. Προτεραιότητα θα δοθεί σε περιοχές που οι πληθυσμοί της πίννας έχουν αξιολογηθεί ότι βρίσκονται σε καλή διατήρηση. ΦΑΣΗ Β': Ως 'Περιοχές αποκατάστασης του είδους' ορίζονται τοποθεσίες που παρουσιάζουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά (όπως π.χ. ιδιαίτερες χαμηλές ή υψηλές τιμές αλατότητας, προστασία από κυματική δράση, κ.λπ.), οι οποίες κρίνονται ως κατάλληλες για την ανάπτυξη της πίννας, όπως έχουν αξιολογηθεί σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης βάσης «Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους». Στις περιοχές αυτές θα υλοποιηθούν πιλοτικές δράσεις που σχετίζονται με την αποκατάσταση του είδους, δηλαδή εγκατάσταση ειδικών συλλεκτών πελαγικών προνυμφών της <i>Pinna nobilis</i>, ή/και μεταφορά υγίων ατόμων της <i>Pinna nobilis</i> σε κατάλληλα ενδιαίτηματα των περιοχών μελέτης. Πιο συγκεκριμένα, οι δράσεις αποκατάστασης είναι οι εξής: 1. Ως βασική δράση αποκατάστασης των πληθυσμών της πίννας συστήνεται η χρήση συλλεκτών προνυμφικών σταδίων, με του οποίους γίνεται συλλογή νεαρών σταδίων της πίννας, με στόχο την τελική μεταφύτευση τους κοντά σε παλιούς πληθυσμούς ή σε νέες κατάλληλες περιοχές, για την ενίσχυση εναπομεινάντων, ή, την ανάπτυξη νέων πληθυσμών. Συγκεκριμένα, οι δράσεις αποκατάστασης συμπεριλαμβάνουν τα παρακάτω: 1α. Κατασκευή και τοποθέτηση συλλεκτών προνυμφικών σταδίων Στις τοποθεσίες όπου έχουν εντοπιστεί ζωντανοί πληθυσμοί, ή/και σε περιοχές που για κάποιο λόγο (π.χ. ευνοϊκά ρεύματα) κρίνονται ως κατάλληλες για συλλογή προνυμφικών σταδίων, θα πρέπει να τοποθετηθούν συλλέκτες προνυμφών. Πληροφορίες για την κατασκευή και τοποθέτηση συλλεκτών προνυμφικών σταδίων πίννας είναι διαθέσιμες από τους Kersting and Hendriks (2019). Η τοποθέτηση των συλλεκτών θα πρέπει να γίνεται κατά το μήνα Ιούνιο, ενώ η συλλογή τους κατά τους μήνες Οκτώβριο-Νοέμβριο, που είναι και η περίοδος εγκατάστασης των νεαρών σταδίων. 1β. Μεταφύτευση ατόμων Μετά τη συλλογή από τους συλλέκτες, τα νεαρά άτομα τοποθετούνται σε ειδικούς προστατευτικούς κλωβούς, μέχρι να φτάσουν σε ένα μέγεθος που θεωρείται κατάλληλο για τη μεταφύτευση τους. Η μεταφύτευση γίνεται ακολουθώντας συγκεκριμένες διαδικασίες (π.χ. Katsanevakis 2016; Kersting and García-March 2017), είτε σε σημεία που βρίσκονται κοντά σε υπάρχοντες πληθυσμούς, είτε σε νέες περιοχές που έχουν κριθεί ως κατάλληλες 'περιοχές αποκατάστασης' για τη δημιουργία νέων πληθυσμών, βάσει της δράσης διαχείρισης. Επιπλέον, μεταφύτευση συστήνεται να γίνει και σε άτομα πίννας που κρίνεται ότι αναπτύσσονται σε συνθήκες μη-κατάλληλες για την επιβίωση τους (π.χ. σε πολύ ρηχά νερά). Τα μεταφυτευμένα άτομα καλό είναι να μαρκάρονται για την περεταίρω παρακολούθηση του ρυθμού ανάπτυξης

τους.

Στις 'περιοχές αποκατάστασης' θα γίνει χωρική οριοθέτηση της περιοχής προστασίας με τοποθέτηση μόνιμων επιφανειακών και υποβρύχιων σημαντήρων, και τοποθέτηση μόνιμων επεξηγηματικών πινακίδων για την ενημέρωση των χρηστών της θαλάσσιας περιοχής σχετικά με τους κανονισμούς και τους λόγους περιορισμούς πρόσβασης στις συγκεκριμένες τοποθεσίες, την ανάγκη προστασίας του είδους, και τις δράσεις διαχείρισης που λαμβάνουν χώρα στις περιοχές.

Σε όλες τις περιοχές προστασίας και αποκατάστασης της πίννας θα πρέπει να γίνεται συστηματική παρακολούθηση επιλεγμένων αβιοτικών παραμέτρων (αλατότητα, θερμοκρασία) με επιτόπιες μετρήσεις και αυτόματα καταγραφικά σε τουλάχιστον μηνιαίο επίπεδο, καταγραφή και εκτίμηση των φυσικών και ανθρωπογενών πιέσεων και απειλών και εφαρμογή του προγράμματος παρακολούθησης.

Οι Φάσεις Α' και Β' δύναται να υλοποιούνται παράλληλα και να παρακολουθούνται από το ίδιο εξειδικευμένο ερευνητικό και τεχνικό προσωπικό. Σε όλες τις περιοχές θα γίνει καταγραφή επιλεγμένων αβιοτικών παραμέτρων με μόνιμα αυτόματα καταγραφικά ή με συστηματικές, επιτόπιες μετρήσεις ώστε να είναι δυνατή η παρακολούθηση της ποιότητας του νερού και άλλων παραγόντων που θα εξασφαλίζουν την καλή υγεία των πληθυσμών του είδους. Η τελική έκθεση θα αναλύει τα εξής θέματα:

- 1) πληθυσμιακή εκτίμηση και αξιολόγηση της κατάστασης υγείας του είδους ανά τοποθεσία.
- 2) ποσοτικές αναλύσεις αβιοτικών χαρακτηριστικών ανά μήνα.
- 3) αναλυτικούς χάρτες που θα αποτυπώνουν τα όρια των πληθυσμών, τα όρια των περιοχών προστασίας (συμπεριλαμβανομένης της ζώνης ασφαλείας), τα όρια των περιοχών αποκατάστασης, καθώς και τις θέσεις τοποθέτησης υποβρύχιων και επιφανειακών σημαντήρων και ενημερωτικών πινακίδων. Τους χάρτες θα πρέπει να συνοδεύει επαρκή τεκμηρίωση σε ότι αφορά την οριοθέτηση ή μη-οριοθέτηση της εκάστοτε περιοχής και τη θέση τοποθέτησης των υποβρύχιων και επιφανειακών σημαντήρων και πινακίδων, καθώς και αντίγραφα των σχετικών αδειών.
- 4) φωτογραφικά τεκμήρια από την περιοχή, τους πληθυσμούς, και τις πιέσεις και απειλές στο είδος και στους οικοτόπους.

Αναγκαία υλικά και άδειες για την υλοποίηση της δράσης:

- Όργανα μέτρησης θερμοκρασίας, αλατότητας και άλλων αβιοτικών παραμέτρων.
- Υποβρύχιοι σημαντήρες / συστήματα υποβρύχιας σήμανσης
- Επιφανειακοί σημαντήρες
- Ενημερωτικές πινακίδες
- Υλικά για σήμανση επιλεγμένων ατόμων
- Σχετικές άδειες τοποθέτησης των υλικών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τοποθέτηση των πινακίδων και των σημαντήρων/ τέλος δράσης
2. Σύνταξη έκθεσης / τέλος δράσης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CS0101
Ονομασία Μέτρου:
Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε τράπεζες σπερμάτων και σε βοτανικούς κήπους για τη διατήρηση του είδους <i>Linaria tenuis</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Συλλογή σπερμάτων από φυσικούς πληθυσμούς με στόχο την δημιουργία νέων φυτών τόσο για εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε βοτανικούς κήπους αλλά και σε τράπεζες σπερμάτων σε Εργαστήρια Πανεπιστημίων και άλλων ερευνητικών ιδρυμάτων .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CS01
Τύπος του μέτρου:
Άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε βοτανικούς κήπους και άλλα συναφή ερευνητικά ιδρύματα.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Linaria tenuis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
L05
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Επιστημονική βιβλιογραφία που αφορά στα πρωτόκολλα συλλογής φυτικού αναπαραγωγικού υλικού. Διεθνή πρωτόκολλα μακροχρόνιας φύλαξης σπερμάτων σε τράπεζες. Το είδος περιλαμβάνεται στο βιβλίο ερυθρών δεδομένων ως Κινδυνεύον (Phitos et al. 1995)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Η συλλογή του πολλαπλασιαστικού υλικού θα πραγματοποιηθεί στα πλαίσια του μέτρου MM25401CW0213. Θα ακολουθήσει η φύλαξη σπερμάτων σε σχετικά αποθετήρια (τράπεζες σπερμάτων) καθώς και η καλλιέργειά σου σε Βοτανικούς Κήπους
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0213
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Βοτανικός Κήπος / Τράπεζα Σπερμάτων
Εκτιμώμενο Κόστος
5.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμφωνία με Βοτανικό κήπο και τράπεζα σπερμάτων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες στην εφαρμογή του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στην ex situ διατήρηση του είδους προτείνονται 2 δράσεις: α) Η σταθερή καλλιέργεια του είδους σε Βοτανικούς Κήπους και η φύλαξη των σπερμάτων του σε Τράπεζα Σπερμάτων. Η συλλογή των σπερμάτων θα γίνει στα πλαίσια του μέτρου "Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους <i>Linaria tenuis</i>". Προτείνεται η συλλογή σπερμάτων και όχι φυτών ως πολλαπλασιαστικό υλικό, καθώς πρόκειται για ετήσιο φυτικό είδος. Η συλλογή σπερμάτων από τη φύση θα πρέπει να γίνεται πάντοτε σύμφωνα με τα γνωστά από την επιστημονική βιβλιογραφία πρωτόκολλα συλλογής φυτικού αναπαραγωγικού υλικού, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επιβίωση του είδους στη φύση. Η συλλογή γίνεται κατά τη διάρκεια καρποφορίας του είδους και σύμφωνα με τις γνωστές από τη βιβλιογραφία μεθόδους για τη συλλογή σπερμάτων ετήσιων φυτών. Η φύλαξη των σπερμάτων του είδους θα γίνει με βάση τα διεθνή πρωτόκολλα μακροχρόνιας διατήρησης των σπερμάτων σε Τράπεζα Σπερμάτων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0201
Ονομασία Μέτρου:
Ταχεία καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των εναπομεινάντων ατόμων / πληθυσμών του είδους <i>Pinna nobilis</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εντοπισμός, η χαρτογράφηση και η αξιολόγηση των εναπομεινάντων ζωντανών ατόμων / πληθυσμών του είδους με ταχεία καταγραφή μέσω επιτόπιας οπτικής επισκόπησης του πυθμένα με ελεύθερη η αυτόνομη κατάδυση, ώστε στα σημεία αυτά να μπορούν να εφαρμοστούν κατάλληλα μέτρα διαχείρισης.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Επιλεγμένα σημεία ανά 1-3 χιλιόμετρα της ακτογραμμής και σε βάθη από 0 – 20 μέτρα, στα κρίσιμα ενδιαίτηματα για το είδος
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Pinna nobilis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.6
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Τα τελευταία χρόνια υπάρχει σημαντική προσπάθεια αποτύπωσης της κατάστασης διατήρησης του είδους από Πανεπιστημιακά και Ερευνητικά Ιδρύματα, σε συνεργασία με δίκτυα εθελοντών και καταδυτικά κέντρα σε εθνικό και μεσογειακό επίπεδο. Το επίπεδο γνώσης για τα αίτια και τον τρόπο διασποράς της ασθένειας συνεχώς αυξάνονται.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

6 μήνες (για ολόκληρη την περιοχή μελέτης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Εργασίες πεδίου - πρώτο 6-μηνο 1ου έτους εφαρμογής 2. Τεχνική έκθεση - τέλος δράσης (πρώτο 6-μηνο 1ου έτους εφαρμογής)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CI0701
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΕΝ (σε περίπτωση οριζόντιου έργου)
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας»
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών. Απαιτούμενη η συμμετοχή εκπαιδευμένων δυτών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Καθώς η κατάσταση του είδους αυτή τη στιγμή και η εξέλιξη των πληθυσμών του τα επόμενα χρόνια είναι άγνωστη, προτείνεται η συγκεκριμένη δράση να επαναλαμβάνεται ανά 2 χρόνια με στόχο τον πιθανό εντοπισμό νέων πληθυσμών.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η ταχεία καταγραφή αφορά στην επιτόπια οπτική επισκόπηση του πυθμένα για 45 λεπτά με ελεύθερη η αυτόνομη κατάδυση. Διενεργείται σε επιλεγμένα σημεία ανά 1-3 χιλιόμετρα της ακτογραμμής και σε βάθη από 0 – 20 μέτρα, ανάλογα τη μορφολογία της ακτογραμμής, εστιάζοντας σε περιοχές όπου υπάρχει επικράτηση των Τ.Ο. 1110, 1120*. Στην περίπτωση εντοπισμού νεκρών ή ζωντανών ατόμων πίννας, καταγράφεται ο αριθμός ζωντανών, νεκρών, ή άρρωστων ατόμων ανά ηλικιακή κλάση (νεαρά ή ενήλικα άτομα). Επιπλέον, στην περίπτωση νεκρών ζώων, καταγράφεται παράλληλα και ο εκτιμώμενος χρόνος νέκρωσης του ζώου (> ή < από ένα χρόνο νέκρωσης, ανάλογα με την κατάσταση του κελύφους, τον βαθμό και τα είδη εποικισμού). Τέλος, γίνεται καταγραφή διάφορων περιβαλλοντικών παραμέτρων, όπως γεωγραφικές συντεταγμένες θέσης πληθυσμού / ατόμων, μέγιστο και ελάχιστο βάθος πληθυσμού / ατόμων, ορατότητα, τύπος υποστρώματος, τύπος οικοτόπου, καθώς και εμφανείς πιέσεις/απειλές στο είδος ή/και στον Τ.Ο. Σύμφωνα με τις πληροφορίες αυτές γίνεται γενική εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του εκάστοτε πληθυσμού που αξιολογείται ως «Καλή»/«Μέτρια»/«Κακή», και αξιολόγηση της

δυνατότητας εφαρμογής σχετικών μέτρων και δράσεων διαχείρισης και διατήρησης. Καθώς η κατάσταση του είδους αυτή τη στιγμή και η εξέλιξη των πληθυσμών του τα επόμενα χρόνια είναι άγνωστη, προτείνεται η συγκεκριμένη δράση να επαναλαμβάνεται ανά 2 χρόνια με στόχο τον πιθανό εντοπισμό νέων πληθυσμών.

Στη δράση περιλαμβάνονται:

1. Προαιρετική εκπαίδευση εθελοντών δυτών και καταδυτικών κέντρων
2. Οργάνωση σχεδίου κατάδυσης
3. Διεξαγωγή εργασιών πεδίου
4. Συγκέντρωση και επεξεργασία αποτελεσμάτων
5. Τεχνική έκθεση

Η τελική τεχνική έκθεση θα περιλαμβάνει:

- 1) κατάλογο και χαρτογράφηση όλων των περιοχών που έχουν διερευνηθεί και καταγράφηκε η παρουσία του είδους *P. nobilis*
- 2) αναλυτική περιγραφή της εκάστοτε περιοχής, όπου θα παρουσιάζονται όλα τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά καθώς και οι σχετικές πιέσεις και απειλές
- 3) παρουσίαση των δεδομένων που συλλέχθηκαν ανά περιοχή, σε ότι αφορά τον αριθμό ατόμων πίννας που εντοπίστηκαν, την ηλικιακή τους κλάση, την κατάσταση υγείας τους, και άλλες σχετικές παρατηρήσεις
- 4) αξιολόγηση της καταλληλότητας και προτεραιοποίηση της εκάστοτε περιοχής σε ότι αφορά πιθανή εφαρμογή μέτρων / δράσεων διαχείρισης, με σχετική τεκμηρίωση
- 5) Γεωγραφική αποτύπωση και βάση δεδομένων με τη γεωγραφική κατανομή όλων των θαλάσσιων περιοχών που διερευνήθηκαν, όπου θα διαχωρίζονται οι περιοχές όπου έχουν εντοπιστεί ζωντανά άτομα πίννας και οι περιοχές που έχουν προτεραιοποιηθεί για εφαρμογή κατάλληλων μέτρων
- 6) φωτογραφικά τεκμήρια της κατάστασης των πληθυσμών καθώς και των πιέσεων και απειλών ανά περιοχή

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεχνική έκθεση - 6ος μήνας του 1ου έτους εφαρμογής

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0202
Ονομασία Μέτρου:
Ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της <i>Monachus monachus</i> στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πιέσεων, την κατάσταση των ιχθυαποθεμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας του είδους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της <i>Monachus monachus</i> στο θαλάσσιο χώρο, εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας και της κατάστασης των βασικών αλιευμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του είδους, και του βαθμού πιέσεων που δέχονται οι πληθυσμοί της φώκιας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παράκτια ύδατα έως βάθη 200 m
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. <i>Monachus monachus</i> 2. Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με <i>Posidonia (Posidonium oceanica)</i>» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης) Τ.Ο. 1160 «Αβαθείς κόλποι και κολπίσκοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης) 3. Τ.Ο. 1170 «Υφαλοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας, αναπαραγωγής και ξεκούρασης)
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1, A.2.3, A.1.3, A.1.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Προηγούμενη εμπειρία εφαρμογής από πανεπιστημιακά και ερευνητικά ιδρύματα (ενδιαιτήματα τροφοληψίας, μελέτη ιχθυαποθεμάτων) σε εθνικό και τοπικό επίπεδο.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια (Δενδρινός et al., 2021),
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Εργασίες πεδίου - 1ο και 2ο έτος 2. Τεχνική έκθεση - τέλος δράσης (3ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
60000
Πηγή χρηματοδότησης
LIFE IP 4 NATURA 'ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Αιτήματα απόκτησης δεδομένων από υπεύθυνους φορείς και εμπλεκόμενους κάθε δραστηριότητας/χρήσης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δυσκολία εύρεσης και απόκτησης συγκεκριμένης ποσοτικής πληροφορίας που σχετίζεται με τις χρήσεις
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η <i>Monachus monachus</i> παρουσιάζει ευρύτατη κατανομή, μπορεί να καλύψει μεγάλες χιλιομετρικές αποστάσεις, και απαντάται σε ένα ευρύ φάσμα ενδιαιτημάτων από τα θαλάσσια σπήλαια και τους ρηχούς παράκτιους οικοτόπους, όπου η φώκια βρίσκει κατάλληλα ενδιαιτήματα για τροφή, ανάπαυση και αναπαραγωγή, έως τα πελαγικά νερά και την ηπειρωτική υφαλοκρηπίδα βάθους έως και περίπου 200 m, τα οποία περιλαμβάνουν επιπλέον τροφικά πεδία καθώς και διαδρόμους σύνδεσης μεταξύ των διαφορετικών παράκτιων περιοχών και των χερσαίων ενδιαιτημάτων. Τα δεδομένα σχετικά με την παρουσία και τον τρόπο χρήσης των θαλάσσιων πεδίων στις περιοχές μελέτης από τις φώκιες είναι ελλιπή, και απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης), και παρακολούθησης σε βάθος χρόνου στις περιοχές όπου η παρουσία της φώκιας είναι έντονη. Σε πρώτη φάση απαιτείται ταχεία εκτίμηση των πληθυσμών της <i>Monachus monachus</i> στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, του βαθμού πίεσεων με έμφαση στην αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και με τις μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας, την

κατάσταση των βασικών αλιευμάτων που αποτελούν κύριο μέρος της διατροφής του, και εκτίμηση του βαθμού διατήρησης των κύριων ενδιαιτημάτων τροφοληψίας Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonium oceanicae*)» και 1170 «Υφαλοι».

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεχνική Μελέτη βάσης: εκτίμηση του πληθυσμού του είδους στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, εκτίμηση του βαθμού πιέσεων, κατάσταση διατήρησης των σημαντικών αλιευμάτων που αποτελούν την κύρια διατροφή της φώκιας, κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας/ τέλος εφαρμογής μέτρου

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0203
Ονομασία Μέτρου:
Πρόγραμμα συλλογής δεδομένων στο θαλάσσιο χώρο για την εκτίμηση των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών <i>Caretta caretta</i> και <i>Chelonia mydas</i>, των πιέσεων που δέχονται και της κατάστασης των ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (μελέτη βάσης).
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση μελέτης βάσης η οποία θα καλύψει κενά γνώσης σχετικά με τις θαλάσσιες χελώνες τα θαλάσσια ενδιαιτήματά τους ως θαλάσσια πεδία διατροφής και ανάπτυξης στις περιοχές μελέτης δεδομένου ότι απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Μελέτη βάσης η οποία θα περιλαμβάνει εκτίμηση του πληθυσμού των ειδών στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, ταχεία εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και τις προσκρούσεις με ταχύπλοα σκάφη), ταχεία εκτίμηση βαθμού διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας ώστε να προσδιοριστούν ειδικά διαχειριστικά μέτρα, κατά τόπους όπου αυτό απαιτείται.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. <i>Caretta caretta</i> 2. <i>Chelonia mydas</i> 3. τ.ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με <i>Posidonia (Posidonium oceanicae)</i> » (ενδιαίτημα τροφοληψίας) 4. τ.ο. 1170 «Υφαλοι» (ενδιαίτημα τροφοληψίας)
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.3
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.5.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχει προηγούμενη εμπειρία σε μεσογειακό επίπεδο για τη μελέτη των τροφικών ενδιαιτημάτων της χελώνας με τη χρήση κυρίως τηλεπισκοπικών μέσων, σε συνδυασμό και με δεδομένα εκθαλασσώσεων και παρατηρήσεις πεδίου. Για τις πιέσεις υπάρχουν χρονοσειρές καταγραφών από εκβρασμούς και τραυματισμούς ατόμων που καταγράφονται σε εθνικό επίπεδο από το Εθνικώς Συντονισμένου Δικτύου Παρακολούθησης των εκβρασμών ειδών θαλάσσιας πανίδας, και περιστασιακά από το Εθνικό Πρόγραμμα παρακολούθησης της αλιείας (ΙΝΑΛΕ, ΕΛΚΕΘΕ) και σε τοπικό επίπεδο από το Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης και Περίθαλψης Θαλάσσιων Χελωνών (ΑΡΧΕΛΩΝ) οι οποίες μπορούν να παρέχουν τη τεχνογνωσία για την αναγνώριση του αίτιου τραυματισμού ή θανάτωσης από αλιευτικά εργαλεία, καθώς και να παρέχουν συμπληρωματικά δεδομένα για τη δράση. Πρόσφατα ενεργοποιήθηκε και σχετικό επιστημονικό πρόγραμμα που υλοποιείται από το ΑΠΘ και το WWF Ελλάς σχετικά με την καταγραφή τυχαίων συλλήψεων θαλασσίων ειδών πανίδας (INCATCH). Σχετικά με τις αποζημιώσεις, δεν υπάρχει προηγούμενη εμπειρία στη χώρα, αλλά υπάρχει σε διεθνές επίπεδο (π.χ. Αγγλία).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i>
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη (2ο έως 4ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
A) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση του βαθμού των κύριων πιέσεων (18 μήνες) B) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CG0104
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, Ερευνητικά και Πανεπιστημιακά Ιδρύματα
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δυσκολία εύρεσης και απόκτησης συγκεκριμένης ποσοτικής πληροφορίας που σχετίζεται με τις πιέσεις και απειλές, όπως και δυσκολία αναγνώρισης των αιτιών λόγω σωρευτικών πιέσεων στο προστατευτέο αντικείμενο από τις διαφορετικές χρήσεις
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Ο θαλάσσιος χώρος στις περιοχές μελέτης χρησιμοποιείται γενικά ως χώρος διατροφής και ειδικότερα, για ζευγάρωμα και ανάπαυση των θηλυκών *Caretta caretta* μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area) στις περιοχές που γειτνιάζουν με παραλίες φωλεοποίησης του είδους.

Τα δεδομένα για τις περιοχές μελέτης ως θαλάσσια πεδία διατροφής και ανάπτυξης και για τα δύο είδη είναι ελλιπή. Απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Πιο συγκεκριμένα απαιτείται καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού των ειδών στο θαλάσσιο χώρο με χωροχρονική ανάλυση, ταχεία εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες την αλληλεπίδραση του είδους με την επαγγελματική αλιεία και τις προσκρούσεις με ταχύπλοα σκάφη), ταχεία εκτίμηση βαθμού διατήρησης των σημαντικών ενδιαιτημάτων τροφοληψίας (Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonium oceanicae*)» και 1170 «Υφαλο») ώστε να προσδιοριστούν ειδικά διαχειριστικά μέτρα, κατά τόπους όπου αυτό απαιτείται.

Το έργο στοχεύει στην κάλυψη κενών γνώσης σχετικά με τις θαλάσσιες χελώνες στις περιοχές μελέτης δεδομένου ότι απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Πιο συγκεκριμένα το πρόγραμμα αποσκοπεί στην εκτίμηση της οικολογικής κατάστασης του ενδιαιτήματος τροφοληψίας και οι ασκούμενες πιέσεις σε αυτά.

Για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του Σχεδίου Δράσης σχετικά με τη διατήρηση και προστασία των πληθυσμών των θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas* στα θαλάσσια ενδιαιτήματα, σημαντικές παράμετροι είναι οι ακόλουθες:

- 1) Αριθμός εκθαλασσώσεων των θαλασσιών χελωνών (νεκρών, τραυματισμένων/αδύναμων ατόμων), η χωροχρονική κατανομή τους και ο προσδιορισμός των αιτίων.
- 2) Καθορισμός της θνησιμότητας (άμεσης, έμμεσης και εσκεμμένης) από την αλιευτική δραστηριότητα.
- 3) Αξιολόγηση της κατάστασης των κύριων οικοτόπων τροφοληψίας.
- 4) Αξιολόγηση του βαθμού των σημαντικών πιέσεων που ασκούνται στα είδη.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

- A) Ενδιάμεση αναφορά προόδου της μελέτης η οποία θα περιλαμβάνει ταχεία εκτίμηση του βαθμού των κύριων πιέσεων (18 μήνες)
- B) Τελική Έκθεση (με την ολοκλήρωση του έργου στο 3ο έτος)

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0206
Ονομασία Μέτρου:
Διερεύνηση και καταγραφή των ειδών χειροπτέρων και των ενδιαιτημάτων τους (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Διενέργεια χειροπτερολογικής έρευνας με σκοπό την καταγραφή των χειροπτέρων και των καταφυγίων τους με τη χρήση κατάλληλων επιστημονικών μεθόδων, όπως ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις και επιθεωρήσεις καταφυγίων)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 και GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των περιοχών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Chiroptera spp.</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντα και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προκαταρκτική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:

2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ και πιθανόν από ΥΠΠΟΑ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα χειρόπτερα στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Έρευνα μεσοπρόθεσμης διάρκειας, η οποία θα εκτείνεται σε διαφορετικά έτη και θα καλύπτει το σύνολο της περιοχής. Οι μέθοδοι που θα εφαρμοστούν θα είναι προσανατολισμένες αρχικά στην διακρίβωση της σύνθεσης της χειροπτεροπανίδας της περιοχής και του καθεστώτος παρουσίας των επιμέρους ειδών. Η έρευνα περιλαμβάνει την αναζήτηση καταφυγίων και πρωταρχική αξιολόγηση των θέσεων τροφοληψίας ώστε να εντοπιστούν καταρχάς τα σημαντικά ενδιαιτήματα για τα διάφορα είδη. Οι βασικές μέθοδοι και οι τεχνικές, κατά τις οποίες θα πραγματοποιηθούν οι εργασίες πεδίου (επιθεωρήσεις καταφυγίων, παγιδεύσεις χειροπτέρων, ηχογραφήσεις κ.ά.) θα εφαρμοστούν κατά περίπτωση με σκοπό την πληρέστερη καταγραφή των χειροπτέρων της περιοχής και σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, όπως αυτή συνοψίζεται στις σχετικές οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Battersby 2010) και σε άλλα αντίστοιχα κείμενα.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0207
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή και αναγνώριση εποχιακών προτύπων στη χρήση των καταφυγίων "Σπήλαιο Σολωμού Τρύπα", "Πύργος Αγ. Στεφάνου", "Σπήλαιο Κότωνα" και "Σπήλαιο Κισσός"
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εποχιακή καταγραφή της χρήσης των καταφυγίων (σύσταση σε είδη, καταγραφή και αξιολόγηση αποικιών, κατανόηση και καταγραφή Π/Α, πρόταση και εφαρμογή κατάλληλων μέτρων για την διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης των καταφυγίων και των ειδών χειροπτέρων που τα χρησιμοποιούν).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CH03, CF03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σπήλαιο Σολωμού Τρύπα, Πύργος Αγ. Στεφάνου, Σπήλαιο Κότωνα και Σπήλαιο Κισσός
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Chiroptera spp.
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντα και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
ΣΔ για 10 είδη χειροπτέρων στην Ελλάδα
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Το μέτρο επιμερίζεται σε 3 φάσεις: 1η φάση) Προετοιμασία μεθοδολογίας (εκτιμώμενη διάρκεια 3 μήνες), 2) Διενέργεια εργασιών πεδίου (διάρκεια 30 μήνες), 3) Σύνταξη αναφοράς η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των ευρημάτων σχετικά με την εποχιακή χρήση των καταφυγίων από τα χειρόπτερα και πρόταση λήψης μέτρων για την μείωση ή εξάλειψη των πιθανών Π/Α
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ και πιθανόν από ΥΠΠΟΑ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα χειρόπτερα στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει τη διαχρονική καταγραφή των χειροπτέρων που χρησιμοποιούν τα εν λόγω καταφύγια ώστε να γίνει κατανοητό το καθεστώς της εποχιακής του χρήσης από αυτά. Οι βασικές μέθοδοι και οι τεχνικές, κατά τις οποίες θα πραγματοποιηθούν οι εργασίες πεδίου (επιθεωρήσεις καταφυγίων, παγιδεύσεις χειροπτέρων, ηχογραφήσεις κ.ά.) θα εφαρμοστούν κατά περίπτωση με σκοπό την πληρέστερη καταγραφή των χειροπτέρων που χρησιμοποιούν το κάθε σπήλαιο και σύμφωνα με τη διεθνή εμπειρία, όπως αυτή συνοψίζεται στις σχετικές οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Battersby 2010) και σε άλλα αντίστοιχα κείμενα. Συμπληρωματικά, θα εντοπιστούν και θα αξιολογηθούν οι Π/Α που δέχονται τα χειρόπτερα, οι οποίες σχετίζονται με το εν λόγω καταφύγιο. Με την ολοκλήρωση των καταγραφών θα ακολουθήσει πρόταση κατάλληλων μέτρων για την διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης του καταφυγίου και των ειδών χειροπτέρων που το χρησιμοποιούν.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0208
Ονομασία Μέτρου:
Χαρτογράφηση και καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας των χειροπτέρων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των περιοχών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Chiroptera spp.</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.5
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Το μέτρο επιμερίζεται σε 3 φάσεις: 1η φάση) Προετοιμασία μεθοδολογίας (εκτιμώμενη διάρκεια 6 μήνες), 2) Διενέργεια εργασιών πεδίου (διάρκεια 3 έτη), 3) Σύνταξη αναφοράς η οποία περιλαμβάνει το σύνολο των ευρημάτων σχετικά με την καταγραφή των σημαντικών θέσεων τροφοληψίας και της θηρευτικής δραστηριότητας των χειροπτέρων και πρόταση λήψης μέτρων για την μείωση ή εξάλειψη των πιθανών Π/Α (6 μήνες)

Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
70.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η εν λόγω δράση είναι ιδιαίτερα σημαντική, αλλά λόγω του χρονοβόρου, δαπανηρού και εξειδικευμένου χαρακτήρα της πιθανά να χρειαστεί αρκετά χρόνια για να ολοκληρωθεί.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για τα χειρόπτερα στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η καταγραφή και χαρτογράφηση των θέσεων τροφοληψίας και της θηρευτικής δραστηριότητας τόσο των σημαντικότερων αποικιών χειροπτέρων της περιοχής, όσο και γενικότερα, είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση της διατήρησής τους. Το μέτρο περιλαμβάνει εργασίες πεδίου κατά τις οποίες θα εφαρμοστούν διάφορες τεχνικές (τηλεμετρία, ηχογραφήσεις, παγιδεύσεις κ.ά.), ώστε να εντοπιστούν οι σημαντικότερες θέσεις τροφοληψίας γύρω από τα κυριότερα καταφύγια της περιοχής, καθώς και οι διάδρομοι μετακίνησης προς αυτές, θα καταγραφούν και θα αξιολογηθούν οι πιέσεις και απειλές που δέχονται (π.χ. χρήσεις γης και αλλαγές αυτών, αγροχημικά, ρύπανση υγροτόπων, κατακερματισμός) και θα προταθούν κατάλληλα μέτρα για την διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης των ενδιατημάτων αυτών.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0209
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή παρουσίας και πληθυσμιακής πυκνότητας του τσακαλιού (μελέτη βάσης)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει λεπτομερή αναζήτηση και καταγραφή των πληθυσμιακών ομάδων του είδους στην περιοχή, εκτίμηση του μεγέθους τους, αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών και εντοπισμό των σημαντικότερων ενδiciτημάτων για το είδος στην περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Canis aureus</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.6
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντα και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:

2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να υλοποιηθεί είτε μεμονωμένο είτε, εφόσον καταστεί εφικτό, από κοινού με τις υπόλοιπες μελέτες βάσης για το τσακάλι στις περιοχές μελέτης
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει λεπτομερή αναζήτηση και καταγραφή των πληθυσμιακών ομάδων του είδους στην περιοχή, εκτίμηση του μεγέθους τους, αξιολόγηση των πιέσεων και απειλών και εντοπισμό των σημαντικότερων ενδιαιτημάτων για το είδος στην περιοχή. Η δράση θα περιλαμβάνει σημειακές και γραμμικές καταγραφές, συνεντεύξεις και άλλες κατάλληλες μεθόδους για την εκτίμηση της δομής και του μεγέθους του πληθυσμού, την εκτίμηση της τροφικής συμπεριφοράς, των εντοπισμό των περιοχών ενδημίας και την αξιολόγηση των πληθυσμιακών περιοριστικών παραγόντων (π.χ. σύγκρουση με οχήματα, δηλητηριασμένα δολώματα κ.λπ.)
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0211
Ονομασία Μέτρου:
Πρόγραμμα καταγραφής αναπαραγωγικής δραστηριότητας της <i>Caretta caretta</i> και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης σε περιοχές “μέτριας /σποραδικής” ωτοκίας των περιοχών μελέτης (μελέτη βάσης)”
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Παραλίες ωτοκίας θαλάσσιας χελώνας <i>Caretta caretta</i> (GR2540001 παραλία Καστράκι – Πορί, GR2540002 παραλία Βάτικα).
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. <i>Caretta caretta</i> 2. τ.ο. 2110 «Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες» (κύριο ενδιαίτημα/ υποστηρικτικός οικότοπος στη φωλεοποίηση)
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.8
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Προηγούμενη εμπειρία από υλοποίηση σχετικού προγράμματος στις κύριες περιοχές φωλεοποίησης της <i>Caretta caretta</i> από τον ΑΡΧΕΛΩΝ με τη συνεργασία τοπικών φορέων στην ευρύτερη περιοχή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i>
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (Μάιος-Οκτώβριος, κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
A) Σύνταξη ταχείας εκτίμησης του βαθμού διατήρησης, του βαθμού πιέσεων και παραμέτρων φωλεοποίησης στις παραλίες ωτοκίας (Δεκέμβριος, μετά την εφαρμογή του έργου κατά το 1ο έτος). B) Τελική Έκθεση (Δεκέμβριος, μετά την ολοκλήρωση του έργου στο 2ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
70.000€ (για 2 έτη)
Πηγή χρηματοδότησης
- LIFE IP 4 NATURA, LIFE EUROTURTLES - ΈΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) - Πράσινο Ταμείο - ΜΚΟ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία της ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ με σχετικές ΜΚΟ κρίνεται ότι θα είναι χρήσιμη για την υλοποίηση του έργου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχουν τεχνικές ή/και οικονομικές δυσχέρειες.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σε αρκετές αμμώδεις παραλίες της περιοχής μελέτης καταγράφεται φωλεοποίηση της <i>Caretta caretta</i> για την οποία δεν υπάρχουν επαρκή δεδομένα επειδή δεν έχει γίνει συστηματική καταγραφή της φωλεοποίησης και δεν υπάρχει ακριβής εκτίμηση του συνολικού αριθμού φωλιών. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για παραλίες ωτοκίας στις περιοχές GR2540001 «Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κοράκια, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα και περιοχή Μονεμβασιάς, σπήλαιο Σολωμού, Τρύπα και Πύργος Αγ. Στεφάνου και θαλάσσια ζώνη έως ακρωτήριο Καμήλι» (με ετήσιο μέσο όρο 3 φωλιών σε 1,9km παραλίας) και GR2540002 «Περιοχή Νεάπολης και νήσος Ελαφώνησος» (με ετήσιο μέσο όρο 8 φωλιών σε 8,8km παραλίας). Το έργο στοχεύει στην κάλυψη κενών γνώσης σχετικά με τις θαλάσσιες χελώνες στις περιοχές μελέτης δεδομένου ότι απαιτείται εφαρμογή στοχευμένων προγραμμάτων συλλογής πρωτογενών δεδομένων (μελέτη βάσης). Πιο συγκεκριμένα το πρόγραμμα αποσκοπεί στην καταγραφή της φωλεοποίησης της <i>Caretta caretta</i> σε περιοχές "μέτριας /σποραδικής" ωτοκίας ώστε να εκτιμηθεί ο συνολικός αναπαραγόμενος πληθυσμός του είδους στις περιοχές μελέτης. Ταυτόχρονα θα εκτιμηθούν η οικολογική κατάσταση του ενδιαιτήματος αναπαραγωγής και οι ασκούμενες πιέσεις σε αυτές τις παραλίες φωλεοποίησης.

Το πρόγραμμα όπως θα υλοποιηθεί σε κάθε περιοχή εφαρμογής, θα δώσει έμφαση στις ακόλουθες σημαντικές παραμέτρους για κάθε αναπαραγωγική περίοδο της *Caretta caretta*:

- 1) Αριθμός των φωλιών και των συνολικών εξόδων θηλυκών χελωνών.
- 2) Αριθμός των φωλιών που εκκολάπτονται επιτυχώς.
- 3) Αριθμός των νεοσσών που φτάνουν στη θάλασσα επιτυχώς.
- 4) Αξιολόγηση της κατάστασης του ενδιαιτήματος (κύριοι και υποστηρικτικοί οικότοποι για την *Caretta caretta*).
- 5) Αξιολόγηση του βαθμού των πιέσεων οι οποίες επηρεάζουν τη φωλεοποίηση, την επώαση των αυγών, την έξοδο των νεοσσών ή/και την ποιότητα του ενδιαιτήματος.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει καταγραφή και εκτίμηση του πληθυσμού του είδους με αναλυτικά χωρικά δεδομένα φωλεοποίησης σε όλες τις παραλίες ωτοκίας στην περιοχή μελέτης. Επιπρόσθετα σε κάθε παραλία ωτοκίας προβλέπεται να γίνει ταχεία αξιολόγηση του βαθμού διατήρησης των σημαντικών Τ.Ο. για το είδος και ταχεία εκτίμηση του βαθμού πιέσεων (με κύριες τη θήρευση, τη φωτορύπανση, τον εξοπλισμό θαλάσσιας αναψυχής, τις ημερήσιες δραστηριότητες, τη νυχτερινή όχληση και τα τροχοφόρα στην παραλία) ώστε να προσδιοριστούν ειδικά διαχειριστικά μέτρα, κατά τόπους όπου αυτό απαιτείται. Όλα τα στοιχεία που θα συλλέγονται κατά την εργασία πεδίου θα καταγράφονται λεπτομερώς σε ειδικά δελτία καταγραφής και θα εισάγονται σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων ώστε να γίνει η επεξεργασία τους και η εξαγωγή αποτελεσμάτων του προγράμματος. Η χωρική πληροφορία θα ψηφιοποιηθεί σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Geographic Information Systems, GIS) ώστε με την κατάλληλη επεξεργασία της να είναι δυνατή η χαρτογράφηση και απεικόνιση επιμέρους παραμέτρων.

Το πρόγραμμα συστήνεται στο Κεφ. 3.1.1 «Καθορισμός προτεραιοτήτων διαχείρισης».

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Σύνταξη ταχείας εκτίμησης του βαθμού διατήρησης, του βαθμού πιέσεων και παραμέτρων φωλεοποίησης στις παραλίες ωτοκίας (Δεκέμβριος, μετά την εφαρμογή του έργου κατά το 1ο έτος).
2. Τελική Έκθεση (Δεκέμβριος, μετά την ολοκλήρωση του έργου στο 2ο έτος)

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0213
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους <i>Linaria tenuis</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αναζήτηση νέων πληθυσμών στο εύρος εξάπλωσης και σε κατάλληλα ενδιαιτήματα του είδους καθώς και παρακολούθηση των ήδη γνωστών πληθυσμών του στις θέσεις όπου αυτό εμφανίζεται.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Κατάλληλα ενδιαιτήματα του είδους εντός της περιοχής GR2540002
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Linaria tenuis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.1, A.4.2, A.5.10, B.13.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A21, F01, F06, F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων. Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει ανεπτυγμένη μεθοδολογία για την καταγραφή, αξιολόγηση και παρακολούθηση ειδών χλωρίδας, από τα προηγούμενα έργα εποπτείας. Υφιστάμενα πρωτόκολλα παρακολούθησης του είδους.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
5 έτη

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CA0101, MM25401CF0310, MM25401CS0101
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000€ ανά έτος
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ), Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες στην εφαρμογή του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται σοβαρή δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το είδος όπως προκύπτει και από τη σχετική βιβλιογραφία απειλείται κυρίως από την αλλαγή χρήσεων γης (μετατροπή καλλιεργήσιμης γης σε οικιστικές περιοχές, μετατροπή αμμοδών ακτών σε χώρους που εξυπηρετούν τη θερινή τουριστική περίοδο. Απειλείται επίσης από τη χρήση ζιζανιοκτόνων και σε μικρότερο βαθμό από την παρουσία ξενικών φυτικών ειδών (Phitos et al 1995, Tan & Ιατρού 2001). Στο μέτρο περιλαμβάνεται αναζήτηση νέων πληθυσμών στο εύρος εξάπλωσης και σε κατάλληλα ενδιαιτήματα του είδους καθώς και παρακολούθηση των ήδη γνωστών πληθυσμών του στις θέσεις όπου αυτό εμφανίζεται. Τα φυτά με ετήσιους βιολογικούς κύκλους εμφανίζουν συχνά έντονες αυξομειώσεις στα μεγέθη των πληθυσμών τους (αριθμός ώριμων αναπαραγωγικά ατόμων) από έτος σε έτος. Με το μέτρο αυτό θα διαπιστωθεί αν κάτι τέτοιο ισχύει και για τη <i>Linaria tenuis</i>. Επιπλέον με το συγκεκριμένο μέτρο θα γίνει δυνατή και η παρακολούθηση των πιο ευαίσθητων ενδιαιτημάτων από αυτά που φύεται το είδος (αμμοθινικά συστήματα), καθώς και καταγραφή των πιέσεων / απειλών σε συγκεκριμένες θέσεις. Θα πραγματοποιείται αξιολόγηση της κατάστασης των οικοτόπων και των πληθυσμών του είδους. Για τον οικότοπο θα λαμβάνονται δειγματοληπτικές επιφάνειες όπου θα εξετάζεται η χλωριδική σύνθεση και οι πληθοκαλύψεις των φυτικών ειδών. Η παρακολούθηση των πληθυσμών του είδους θα γίνεται κυρίως κατά την περίοδο ανθοφορίας ή καρποφορίας του είδους όταν είναι πιο εύκολη η παρατήρησή του στο πεδίο.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους και των ενδιαιτημάτων του

2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών
--

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0214
Ονομασία Μέτρου:
Εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε τράπεζες σπερμάτων και σε βοτανικούς κήπους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Συλλογή σπερμάτων από φυσικούς πληθυσμούς με στόχο την δημιουργία νέων φυτών τόσο για εκτός τόπου (ex situ) διατήρηση σε βοτανικούς κήπους αλλά και σε τράπεζες σπερμάτων σε Εργαστήρια Πανεπιστημίων και άλλων ερευνητικών ιδρυμάτων .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλα (εκτός τόπου διατήρηση)
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε βοτανικούς κήπους και άλλα συναφή ερευνητικά ιδρύματα.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Saponaria jagelii</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.1, A.6.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Το είδος ανήκει στην κατηγορία των Κρισίμως Κινδυνευόντων ειδών (CR) και οι φυσικοί του πληθυσμοί απειλούνται άμεσα με εξαφάνιση, όπως προκύπτει και από τη σχετική υπάρχουσα βιβλιογραφία (Phitos et al. 1995, Ιατρού (2013). Ενθαρρυντικό ωστόσο είναι το γεγονός εύρεσης του είδους σε παραλία της Λήμνου σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας που δημοσιεύθηκε πρόσφατα σε επιστημονικό περιοδικό (Bergmeier et al. 2021).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Η συλλογή του πολλαπλασιαστικού υλικού θα πραγματοποιηθεί στα πλαίσια του μέτρου MM25401CW0215. Θα ακολουθήσει η φύλαξη σπερμάτων σε σχετικά αποθετήρια (τράπεζες σπερμάτων) καθώς και η καλλιέργειά σου σε Βοτανικούς Κήπους.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0215
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Αρμόδιος Φορέας Διαχείρισης σε συνεργασία με επιστημονικά/ερευνητικά εργαστήρια.
Εκτιμώμενο Κόστος
5.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες στην εφαρμογή του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται σοβαρή δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Προτείνεται η συλλογή σπερμάτων και όχι φυτών ως πολλαπλασιαστικό υλικό, καθώς πρόκειται για ετήσιο φυτικό είδος. Η συλλογή σπερμάτων από τη φύση θα πρέπει να γίνεται πάντοτε σύμφωνα με τα γνωστά από την επιστημονική βιβλιογραφία πρωτόκολλα συλλογής φυτικού αναπαραγωγικού υλικού, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η επιβίωση του είδους στη φύση.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αποσκοπεί στην εκτός τόπου διατήρηση του είδους <i>Sarothamnus jacelli</i> τόσο σε καλλιέργεια (Βοτανικούς Κήπους) όσο και σε τράπεζα σπερμάτων (λαμβάνοντας υπόψη τα διεθνή πρωτόκολλα μακροχρόνιας φύλαξης σπερμάτων σε τράπεζες). Η συλλογή των σπερμάτων θα γίνει στα πλαίσια του μέτρου MM25401CW0215.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έτη διατήρησης της Τράπεζας Σπερμάτων/βοτανικού κήπου

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0215
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών του είδους <i>Saponaria jagelii</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αναζήτηση νέων πληθυσμών στο εύρος των ΤΟ του είδους καθώς και παρακολούθηση των ήδη γνωστών πληθυσμών του στις θέσεις όπου αυτό εμφανίζεται.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε όλη την ΟΧΕ του είδους εντός της περιοχής GR2540002
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Saponaria jagelii</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.11, A.4.3, A.6.1, A.6.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.16.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A09, F01, F06, F07, H08
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης οικοτόπων, μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Το είδος όπως προκύπτει και από τη σχετική βιβλιογραφία απειλείται κυρίως από τη δόμηση παραθεστικών καταλυμάτων και την παρουσία μόνιμων ή μη υποδομών που σχετίζονται με τη θερινή τουριστική περίοδο. Μέτριες απειλές δέχεται το είδος από την ελεύθερη βόσκηση (Phitos et al. 1995, Ιατρου 2013).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0101, MM25401CF0305, MM25401CW0214
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Αρμόδιος Φορέας Διαχείρισης
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται σοβαρή δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Τα φυτά με ετήσιους βιολογικούς κύκλους εμφανίζουν συχνά έντονες αυξομειώσεις στα μεγέθη των πληθυσμών τους (αριθμός ώριμων αναπαραγωγικά ατόμων) από έτος σε έτος. Με το μέτρο αυτό θα διαπιστωθεί αν κάτι τέτοιο ισχύει και για τη <i>Saronaria jagelli</i> . Επιπλέον με το συγκεκριμένο μέτρο θα γίνει δυνατή και η παρακολούθηση των ευαίσθητων ενδιαιτημάτων που φύεται το είδος (αμμοθινικά συστήματα) από την ποιότητα των οποίων εξαρτάται άμεσα η επιβίωσή του.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός συμπληρωμένων εντύπων δειγματοληψιών για την παρακολούθηση του πληθυσμού του είδους και των ενδιαιτημάτων του 2. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0217
Ονομασία Μέτρου:
Βελτίωση γνώσης κατανομής του είδους <i>Mauremys rivulata</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Βελτίωση της γνώσης κατανομής του είδους στην περιοχή NATURA, μέσω δειγματοληψιών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "σΠΠΒ Σ Ανατολική Λακωνία- Ελαφώνησος και θαλάσσια περιοχή"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ο.Χ.Ε. υψηλής και μέσης παρουσίας του είδους
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Mauremys rivulata</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.15
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.4, A.2.8
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Έλλειψη γνώσης
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν απαιτούνται διαδικασίες ωρίμανσης. Η δράση είναι απαραίτητη ως πηγή τροφοδότησης του τρέχοντα και των μελλοντικών διαχειριστικών σχεδίων. Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση του είδους.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η έρευνα περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση σχεδιασμού και έκτοτε διαιρείται σε ετήσιες φάσεις, όπου και αξιολογούνται τα αποτελέσματα των καταγραφών.
Χρονικό βάθος απόδοσης:

2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ), Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ, έργα LIFE
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Χορήγηση άδειας έρευνας από το ΥΠΕΝ
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Προτείνεται έρευνα καθορισμένου χρόνου. Παρέχει δεδομένα για την παρουσία των ειδών, τη σχετική αφθονία τους και τη συχνότητα εμφάνισής τους (αριθμός ατόμων/ανθρωποώρα αναζήτησης). Είναι αποτελεσματική μέθοδος κυρίως για τα κρυπτικά είδη. Ο παρατηρητής διαθέτει ένα καθορισμένο χρονικό διάστημα για μια δειγματοληπτική επιφάνεια κατά τη διάρκεια του οποίου μετρά τον αριθμό των ατόμων του είδους που τον ενδιαφέρει ερευνώντας όλα τα μικροενδιαιτήματα (π.χ. αναποδογυρίζει πέτρες και κορμούς δένδρων ενώ ψάχνει εκτενώς και μέσα στη βλάστηση).
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός δειγματοληψιών ανά σημείο και εποχή 2. Αριθμός ατόμων ανά σημείο και εποχή που καταγράφηκαν 3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών 4. Αναφορά με τα αποτελέσματα της μελέτης (ετήσια)

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0303
Ονομασία Μέτρου:
Αποτύπωση και θεσμοθέτηση γεωγραφικών ορίων της επέκτασης του Δικτύου που έλαβε χώρα το 2017 για το καταφύγιο Πύργος Αγ. Στεφάνου
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Τροποποίηση των επίσημων χαρτών και αρχείων που απεικονίζουν την GR2540001
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
νομικά, διοικητικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
Ανατολική Λακωνία- Ελαφώνησος και θαλάσσια περιοχή
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Καταφύγιο Πύργος Αγ. Στεφάνου
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Chiroptera spp.</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.6
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.7
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07, H06
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών και Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 μήνες
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Το συγκεκριμένο μέτρο υλοποιείται άπαξ με την έκδοση της ρυθμιστικής διάταξης και η υλοποίηση του δεν επιμερίζεται σε φάσεις
Χρονικό βάθος απόδοσης:

3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Δεν υπάρχουν
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα πρέπει να υλοποιηθεί από κοινού με άλλες διορθώσεις σχετικών σφαλμάτων ή παραλήψεων που έχουν κατά καιρούς εντοπιστεί
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει την τροποποίηση του χάρτη που απεικονίζει την GR2540001 στο ΦΕΚ Β 4432/15.12.2017 (Αναθεώρηση εθνικού καταλόγου περιοχών του Ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου Natura 2000), καθώς και όλων των επίσημων χαρτών και γεωχωρικών δεδομένων ώστε αυτά να περιλαμβάνουν την επέκταση που θεσμοθετήθηκε το 2017 για το καταφύγιο Πύργος Αγ. Στεφάνου.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Διόρθωση της εκδοθήσας ΚΥΑ όσον αφορά τη χαρτογραφική αποτύπωση της συγκεκριμένης επέκτασης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0304
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση θαλασσίων ειδών πανίδας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχέδιο παρακολούθησης των θαλασσίων ειδών πανίδας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα θαλάσσια είδη πανίδας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1, A.2.2, A.2.2, A.2.3, A.2.6
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση των θαλασσίων ειδών πανίδας
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Γεω-χωρική εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων ειδών πανίδας στην περιοχή
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1

Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0303 MM25401CW0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης στο αντίστοιχο κεφάλαιο
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για εργασίες πεδίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η δράση αποτελεί συνέχεια των μελετών βάσης MM25401CW0201, MM25401CW0202, MM25401CW0203, MM25401CW0211
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης των θαλασσιών ειδών πανίδας
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκταση, Χάρτες παρουσίας και κατάστασης διατήρησης των ειδών 3. Ετήσια τεχνική έκθεση 4. Αριθμός πιέσεων και απειλών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 5. Αριθμός οικοσυστημικών υπηρεσιών που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0309
Ονομασία Μέτρου:
Συλλογή και αποθήκευση γενετικού υλικού <i>Juniperus macrocarpa</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #8 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστου, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο περιλαμβάνει τη συλλογή και αποθήκευση γενετικού υλικού για την διατήρηση προέλευσης ατόμων <i>Juniperus macrocarpa</i> από την ν. Ελαφώνησο (από διάφορες θέσεις).
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
ν. Ελαφώνησος
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2250, <i>Juniperus macrocarpa</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.11
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.9, A.3.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλό
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* Θίνες των παραλίων με <i>Juniperus spp.</i>
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
2 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το προτεινόμενο μέτρο περιλαμβάνει τη συλλογή και αποθήκευση γενετικού υλικού για την διατήρηση προέλευσης ατόμων <i>Juniperus macrocarpa</i> από την ν. Ελαφώνησο (από διάφορες θέσεις). Η συλλογή καρπών προτείνεται να πραγματοποιηθεί από το ειδικό προσωπικό τη ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το νόμο και τα ειδικά πρωτόκολλα. Το μέτρο αφορά τη δράση #8 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

3 Μέτρα διαχείρισης υδάτων

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CE0401
Ονομασία Μέτρου:
Σύνταξη και θεσμοθέτηση Σχέδιου Δράσης αντιμετώπισης έκτακτου περιστατικού θαλάσσιας/ παράκτιας ρύπανσης
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το Σχέδιο Δράσης αφορά την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών σε ατυχήματα που λαμβάνουν χώρα στο θαλάσσιο ή χερσαίο περιβάλλον, με επίπτωση φαινομένων ρύπανσης στην παράκτια ζώνη ή/και θαλάσσιο περιβάλλον (π.χ. ρίψη ανεπεξέργαστων λυμάτων ή/και χημικών ουσιών στη θάλασσα από χερσαίες δραστηριότητες, πετρελαϊκό ατύχημα από διερχόμενα πλοία ή εγκαταστάσεις εξόρυξης/ φύλαξης επικίνδυνων ουσιών, ηχορύπανση κτλ.). Το Σχέδιο Δράσης στοχεύει στην άμεση αντίδραση των αρμόδιων αρχών και υπηρεσιών με συγχρονισμένο και οργανωμένο τρόπο με στόχο την έγκαιρη και επιτυχή αποφυγή εκτεταμένων επεισοδίων ρύπανσης στα θαλάσσια είδη και τους τύπους οικοτόπων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CE04, CE06, CF07, CH01, CC11
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια και παράκτια ζώνη
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των θαλάσσιων τ.ο. και ειδών θαλάσσιας πανίδας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.2.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
E07, F20, F21, C12, D10
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μικρή ωριμότητα και εμπειρία στον έλεγχο της ρύπανσης στα θαλάσσια είδη και τύπους οικοτόπων. Η υφιστάμενη εμπειρία και γνώση αφορά κυρίως καθαρισμούς του θαλασσίου

ύδατος και πυθμένα από πετρελαϊκή ρύπανση στα διάφορα περιστατικά που κατά καιρούς έχουν λάβει χώρα στα χωρικά ύδατα.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις θαλάσσιες χελώνες, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη μεσογειακή φώκια. Εθνικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (National Contingency Plan: NCP), Τοπικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (Local Contingency Plan: LCP)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Εκπόνηση Σχεδίου Δράσης: 1ο έτος, Θεσμοθέτηση: 2ο έτος, Εφαρμογή και ασκήσεις: 3ο-5ο έτος (και εφάπαξ)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ, Υπουργείο Ναυτιλίας, Λιμενικό, ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Περιφέρειες/ Αποκεντρωμένη Διοίκηση
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Σύνταξη και έκδοση ΚΥΑ, Ειδικές άδειες από αρμόδιες αρχές για ασκήσεις ετοιμότητας
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Επιπλέον κόστος για την εφαρμογή του Σχεδίου δράσης αποτελεί η προμήθεια και διατήρηση αποθεμάτων ασφάλειας σε μέσα, υλικά και εξοπλισμό αντιμετώπισης της ρύπανσης
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται η συμμετοχή σε εθελοντές και ιδιώτες να είναι μεγάλη.
Άλλες πληροφορίες
Οι προδιαγραφές των υφιστάμενων λιμένων υποδοχής σκαφών και πλοίων οφείλουν να εναρμονίζονται με αυτές που ορίζονται από την κείμενη εθνική και ενωσιακή νομοθεσία, τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό (ΙΜΟ) και τη Σύμβαση Διαχείρισης Υδάτων Έρματος, με στόχο την ασφάλεια των θαλάσσιων μεταφορών, την πρόληψη ατυχημάτων και τη ρύπανση των θαλασσών.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Παρόλο που υπάρχει εθνικό σχέδιο αντιμετώπισης περιστατικών ρύπανσης, αυτό αφορά μόνο τον καθαρισμό των υδάτων και του υποθαλάσσιου βυθού ενώ δεν συμπεριλαμβάνει στοχευμένες δράσεις για την αποκατάσταση των πληθυσμών ειδών και τύπων οικοτόπων που δύναται να

είναι παρόντα στην ευρύτερη περιοχή και επηρεάζονται σημαντικά από το περιστατικό. Συνεπώς κρίνεται απαραίτητη η σύνταξη Σχεδίου Δράσης Αντιμετώπισης έκτακτων περιστατικών ρύπανσης από πετρελαιοκηλίδες και εξορύξεις που στοχεύουν στην αποκατάσταση των θαλασσίων ειδών (π.χ. πληθυσμοί θαλασσίων θηλαστικών και ερπετών κτλ.) και τύπων οικοτόπων από τέτοια περιστατικά, και ένταξή του στο ευρύτερο σχέδιο αντιμετώπισης ρύπανσης σε εθνικό και τοπικό επίπεδο (Εθνικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (National Contingency Plan: NCP), Τοπικό Σχέδιο Έκτακτης Ανάγκης (Local Contingency Plan: LCP)). Το Σχέδιο Δράσης στοχεύει στην κινητοποίηση μιας ευέλικτης και λειτουργικής οργανωτικής δομής από τις αρμόδιες υπηρεσίες (υπηρεσίες της Κεντρικής Διοίκησης, της Περιφέρειας και της Αυτοδιοίκησης, το Λιμενικό, οι Ένοπλες Δυνάμεις, τα σώματα ασφαλείας, οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, τα εξειδικευμένα ερευνητικά κέντρα και επιστημονικά ιδρύματα, και οι ΜΚΟ) για την άμεση αντίδραση και αντιμετώπιση του περιστατικού. Παραδείγματα συντονισμένων μέτρων που μπορεί να περιλαμβάνει το Σχέδιο Διαχείρισης περιλαμβάνει προσδιορισμός των περιοχών και πληθυσμών ειδών υψηλού κινδύνου, καθαρισμούς ατόμων των ειδών που πλήττονται από τη ρύπανση (π.χ. απομάκρυνση αργού πετρελαίου από το σώμα τους), λήψη κατάλληλης φαρμακευτικής αγωγής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων των ρυπογόνων ουσιών στις λειτουργίες των ειδών, πρόβλεψη και διατήρησης αποθεμάτων μέσων, υλικών και εξοπλισμού, εκπαίδευση ειδικών, φορέων και εθελοντών κ.ά. Ασκήσεις επιχειρησιακής ετοιμότητας του Λιμενικού σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς για την αποκατάσταση της ποιότητας του θαλασσίου περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας που φιλοξενεί η περιοχή μελέτης. Μετά τις δράσεις καθαρισμού και άμεσης αντιμετώπισης της ρύπανσης είναι αναγκαία η συστηματική παρακολούθηση των πληττόμενων ειδών με χρήση βιοδεικτών και άλλων παραμέτρων που δύναται να έχουν επηρεαστεί από το περιστατικό. Σημαντικό ρόλο για την αντιμετώπιση των έκτακτων περιστατικών ρύπανσης έχουν οι ΜΚΟ με καταρτισμένους εθελοντές, συνεργαζόμενοι κτηνιατρικοί σύλλογοι, το Δίκτυο Διαχείρισης Εκβρασμών Ειδών Θαλάσσιας Άγριας Πανίδας και τα Κέντρα Περιθαλψής Ειδών Άγριας Πανίδας (ΚΕ.Π.Ε.Α.Π), των οποίων ο ρόλος θα πρέπει να καθορίζεται από το θεσμοθετημένο Σχέδιο Δράσης, ενώ η συμμετοχή τους στις ασκήσεις ετοιμότητας κρίνεται απαραίτητη.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση (Έκδοση ΚΥΑ)
2. Συμφωνητικά ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ με υπηρεσίες, ιδιώτες, ερευνητικά κέντρα και ΜΚΟ
3. Αριθμός προληπτικών ασκήσεων
4. Αριθμός υλικών που έγινε προμήθεια

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CJ0102
Ονομασία Μέτρου:
Έργα αποκατάστασης μικρών υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #2 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστου, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Αφορά έργα/ δράσεις αποκατάστασης και διαχείρισης των υγροτόπων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CJ01
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
παραλία της Πούντας Λακωνίας
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
υγροτοπικοί τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.3.8
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
J02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια προς Υψηλή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* Θίνες των παραλίων με <i>Juniperus</i> spp.

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α - 1ο έτος Φάση Β - 2ο έτος Φάση Γ - 3ο έως 5ο έτος Φάση Δ - 1ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά έργα/ δράσεις αποκατάστασης και διαχείρισης των υγροτόπων μπορούν να περιλαμβάνουν τα εξής: Α. Γεωτεχνική μελέτη αποκατάστασης των υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας. Β. Διαδικασίες Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης των Τεχνικών Έργων Γ. Τεχνικά έργα αποκατάστασης των υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας. Τα τεχνικά έργα θα προσδιοριστούν από την Γεωτεχνική Μελέτη και μπορεί να περιλαμβάνουν ενδεικτικά: ▪ Τοπικές εκσκαφές για αύξηση του βάθους των λιμνωδών εκτάσεων των υγροτόπων (όπου κριθεί απαραίτητο), με συγκεκριμένο σχήμα, βάθος, πρηνή κτλ που θα προσδιοριστούν με ειδική τεχνική μελέτη που θα εκπονήσει ο ανάδοχος του τεχνικού έργου ▪ Καθαρισμός περιοχής από σκουπίδια και μπάζα. ▪ Διαλογή χονδρόκοκκων υλικών από τις εκσκαφές για επανατοποθέτηση όπου χρειαστεί. ▪ Επένδυση του πυθμένα με αργιλικό υλικό (όπου χρειάζεται), με στόχο την ενίσχυση της κατακράτησης μεγαλύτερης ποσότητας νερού την ξηρή περίοδο Δ. Φυτοτεχνική Μελέτη. Η μελέτη θα εκτιμά την αναγκαιότητα φυτεύσεων ειδών φυσικής παρόχθιας και υδρόβιας βλάστησης στους προς αποκατάσταση υγροτόπους, την

αντικατάσταση των μη αυτοφυών ειδών χλωρίδας - εκρίζωση των εισβολικών ειδών και θα προσδιορίζει τις κατάλληλες θέσεις / εκτάσεις για τις παραπάνω δράσεις.

Το μέτρο αφορά τη δράση #2 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνας, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Γεωτεχνική μελέτη αποκατάστασης των υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας.
2. Διαδικασίες Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης των Τεχνικών Έργων
3. Τεχνικά έργα αποκατάστασης των υγροτόπων στην παραλία της Πούντας Λακωνίας.
4. Φυτοτεχνική Μελέτη
5. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών και υποβολής σχετικών αναφορών

4 Μέτρα διαχείρισης αγροτικών εκτάσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CA0201
Ονομασία Μέτρου:
Πιλοτική εφαρμογή μέτρων βελτιστοποίησης υφιστάμενων πρακτικών καλλιέργειας ελαιώνων και μετριασμός των επιπτώσεων τους στη βιοποικιλότητα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εφαρμογή μέτρων ενίσχυσης της βιοποικιλότητας σε επιλεγμένους ελαιώνες χωρίς να επηρεάζεται η παραγωγή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA02,CA08,CA09,CA10,CA15
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ελαιώνες που βρίσκονται εντός των κρίσιμων ενδιαιτημάτων της Λιοστριτσίδας (<i>Hippolais olivetorum</i>), είδος χαρακτηρισμού της ΖΕΠ
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Caprimulgus europaeus, Emberiza caesia, Emberiza hortulana, Lanius collurio, Lanius nubicus, Hippolais olivetorum, Streptopelia turtur</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.7
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.12.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A21 και εν γένει όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με την γεωργία
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια προς υψηλή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη (1ο έως 3ο έτος)

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
25.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Υπουργείο Γεωργίας/Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται συνεργασία με εξειδικευμένη επιστημονική ομάδα (Μηχανικοί/Χωροτάκτες)
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
υπάρχει ενδεχόμενο έλλειψης συνεργασίας με τους παραγωγούς, εξαιτίας του φόβου μείωσης της παραγωγής λόγω των μέτρων. Η δυσκολία αναμένεται ότι θα ξεπεραστεί σε μεγάλο βαθμό μετά από επεξήγηση τους. Άλλωστε οι παραγωγοί αναγνωρίζουν ολοένα και περισσότερο τη σημασία της διατήρησης του περιβάλλοντος.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι ελαιώνες είναι ίσως η βασικότερη δεντροκαλλιέργεια στη Μεσόγειο και κυριαρχούν στο αγροτικό τοπίο. Αν και ουσιαστικά οι ελαιώνες αποτελούν ένα αγρο-οικοσύστημα, μοιάζουν πολύ με φυσικά μεσογειακά οικοσυστήματα και γι' αυτό πολλά είδη έχουν υιοθετήσει αυτόν τον ανθρωπογενή βιότοπο. Όπως με κάθε γεωργική δραστηριότητα, ανάλογα με το βαθμό εντατικοποίησής της, η καλλιέργεια ελιάς μπορεί να έχει θετικές και αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Αν και βασικός στόχος σε μια οποιαδήποτε καλλιέργεια είναι η μεγιστοποίηση παραγωγής προϊόντος, η επίδραση των πρακτικών στη βιοποικιλότητα δεν θα πρέπει να είναι αμελητέα. Ορισμένες παράμετροι επιδέχονται βελτίωση με πολύ μικρή έως αμελητέα αρνητική επίδραση στην παραγωγή. Τέτοιες διορθωτικές δράσεις θα μπορούσαν να εφαρμοστούν σε επιλεγμένους ελαιώνες στην ΖΕΠ, σε πιλοτική φάση, έτσι ώστε να εκτιμηθούν τα οφέλη για την ορνιθοπανίδα. Το μέτρο μπορεί να χωριστεί σε τρία διακριτά στάδια: 1. Αξιολόγηση δεικτών βιοποικιλότητας στους ελαιώνες όπου θα εφαρμοστούν τα πιλοτικά μέτρα. 2. Πιλοτική εφαρμογή των μέτρων και 3. Επαναξιολόγηση δεικτών βιοποικιλότητας μετά την εφαρμογή των μέτρων. Όσον αφορά τα μέτρα καθαυτά, οι βασικές ενέργειες θα πρέπει να στοχεύουν σε τρία επίπεδα: α) στον περιορισμό των παρεμβάσεων του παραγωγού σε όσες είναι πραγματικά απαραίτητες για την παραγωγή υψηλής ποιότητας προϊόντος (όχι η απόλυτη δηλαδή κατάργηση των παρεμβάσεων), β) στον μετριασμό των επιπτώσεων που έχουν οι πρακτικές του παραγωγού στη βιοποικιλότητα και γ) στη βελτίωση των παραμέτρων του περιβάλλοντος. Παραδείγματα τέτοιων δράσεων και κατευθύνσεις τόσο προς την παρακολούθηση της βιοποικιλότητας όσο και την

εφαρμογή διορθωτικών μέτρων μπορούν να αντληθούν από προηγούμενη μελέτη που υλοποιήθηκε στα πλαίσια ενός προγράμματος LIFE SAGE10 (LIFE09ENV/GR/000302) και μάλιστα έχει υλοποιηθεί στην περιφέρεια Πελοποννήσου

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων εργασιών πεδίου και υποβολής σχετικών αναφορών
2. Αριθμός και έκταση περιοχών που εφαρμόζεται το μέτρο διαχείρισης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0212
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για τη ρύθμιση της γεωργικής δραστηριότητας, μέσω εφαρμογής γεωργοοικονομικών μέτρων και παροχής κινήτρων για τη χρήση βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στη δημιουργία δέσμης μέτρων και κινήτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA02,CA08,CA09,CA10,CA15
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.12.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.3, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A05, A15, A21, A30, A02, A23 και εν γένει όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με την γεωργία
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφίων πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Η υλοποίηση του μέτρου ξεκινά από το 1ο έτος εφαρμογής του ΔΣ . Το μέτρο διακρίνεται σε δυο φάσεις: στην 1η φάση θα οριστικοποιηθούν οι λεπτομέρειες των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων (Σχέδιο Δράσης) και έχει διάρκεια 1,5 χρόνο και, στη 2η φάση θα υλοποιηθούν κάποια από τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Απαιτείται σειρά θεσμικών μέτρων για τη θεσμική ισχυροποίηση των ορθών καλλιεργητικών πρακτικών και τη διαδικασία πιστοποίησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μη αποδοχή των μέτρων από τους καλλιεργητές
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στη δημιουργία κινήτρων και δέσμης μέτρων για α) Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, β) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας, γ) Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών, δ) Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων, ε) Προώθηση καλλιεργειών ροσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή Στόχος της δράσης είναι η εκπόνηση θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας για την προώθηση των βέλτιστων καλλιεργητικών πρακτικών, το οποίο θα περιλαμβάνει : • Περιληπτική περιγραφή της περιοχής και αναλυτική περιγραφή των στόχων και του πλαισίου διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας (όπως καταγραφή καλλιεργειών και συσχέτιση με προστατευόμενα είδη και οικοτόπους, ασκούμενες πιέσεις, στόχοι διατήρησης των ειδών, υφιστάμενα μέτρα διαχείρισης), • Περιγραφή δράσεων που μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ σχετικά με την τήρηση υποχρεωτικού ή εθελοντικού χαρακτήρα γεωργικών δεσμεύσεων και την παροχή ενισχύσεων προς αναπλήρωση της απώλειας εισοδήματος που προκύπτει από την τήρησή αυτών

(Αντισταθμιστική ενίσχυση σε γεωργικές περιοχές NATURA / Ενισχύσεις για γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις),

- Περιγραφή λοιπών δράσεων που αφορούν τον τομέα της Γεωργίας και μπορούν να υλοποιηθούν από το ΠΑΑ,
- Προγραμματισμός της παρακολούθησης, αναθεώρησης και διαβούλευσης του Θεματικού Σχεδίου Διαχείρισης.

Θα υλοποιηθούν επίσης διαβουλεύσεις με τις τοπικές κοινωνίες και τις αρμόδιες αρχές ώστε να εξασφαλισθούν η μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση (ειδικά των αγροτών) για τα εφαρμοζόμενα μέτρα όπως και συμφωνία με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο προστασίας και διαχείρισης αυτών των περιοχών.

Κατά την εκπόνηση των Θεματικών Σχεδίων, θα υπάρξει συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις άλλες δράσεις του Σχεδίου Διαχείρισης, λαμβάνοντάς τα υπόψη αλλά και συνεισφέροντας με δεδομένα στην εκπόνηση αυτών. Κατ' ελάχιστον θα ληφθούν υπόψη τα κάτωθι αναφερόμενα: Σημαντικό τμήμα της περιοχής καλύπτεται από αγροτικές καλλιέργειες. Οι καλλιεργητικές πρακτικές που εφαρμόζονται πολλές φορές δεν συνάδει με τις ανάγκες διατήρησης του προστατευτέου αντικειμένου. Πλήθος πιέσεων και απειλών, με χαμηλή μέτρια ή υψηλή ένταση έχουν αναγνωριστεί να επιδρούν στα προστατευτέα αντικείμενα, όπως Α05 Απομάκρυνση μικρών χαρακτηριστικών τοπίου για ενοποίηση αγροτεμαχίων (φράκτες, ξερολιθιές, βούρλα, ανοιχτές τάφρους, πηγές, μεμονωμένα δέντρα κ.λπ.), Α15 (Καλλιεργητικές πρακτικές (π.χ. όργωμα) στη γεωργία), Α21 (Χρήση φυτοπροστατευτικών χημικών ουσιών στη γεωργία) και Α30 (Άντληση από υπόγεια, επιφανειακά ή μικτά ύδατα για γεωργία), Α02«Μετατροπή σε διαφορετικού είδους γεωργική γη (εξαιρουμένης της αποστράγγισης και της χρήσης της φωτιάς ως μέσο διαχείρισης)» και Α23 «Χρήση άλλων μεθόδων καταπολέμησης των παρασίτων στη γεωργία (εκτός από την καλλιέργεια του εδάφους)».

Είναι απαραίτητη η ρύθμιση των καλλιεργητικών πρακτικών ώστε να μειωθεί ή να παύσει η επίδραση των παραπάνω πιέσεων στα προστατευτέα αντικείμενα. Η ρύθμιση θα πρέπει να συνοδεύεται από αντισταθμιστικά μέτρα για την παρότρυνση της συμμετοχής μεγάλου πλήθους αγροτών.

Ανάμεσα στα μέτρα που προτείνεται να ενεργοποιηθούν είναι:

1. Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)
2. Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας
3. Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών
4. Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων
5. Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή

6. Προώθηση της διατήρησης και αποκατάστασης μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις (π.χ. φυτοφραχτών ως όρια μεταξύ καλλιεργειών)

Οι φυτοφράχτες, η χρήση δηλαδή δενδρωδών και θαμνωδών ειδών για την οριοθέτηση των καλλιεργειών είναι ευεργετικοί για τη διατήρησης της ποικιλότητας. Πλήθος μελετών έχει αποδείξει τη σημασία τους για την προσφορά τροφής και καταφυγίου για πολλά είδη πανίδας. Επίσης οι φυτοφράχτες αποτελούν μικρούς διαδρόμους διασύνδεσης αμιγών εκτάσεων φυσικών τύπων οικοτόπων.

Οι άξονες για τη δημιουργία φυτοφραχτών είναι οι εξής: (α) Χρήση ιθαγενών ειδών με έμφαση στην χρήση ειδών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την πανίδα της περιοχής (μελέτη της χλωριδικής σύνθεσης των φυτοφραχτών στην περιοχή) (β) Ορθή άσκηση κατά χώρο και χρόνο καλλιεργητικών πρακτικών των φυτοφραχτών (δημιουργία εγχειριδίου προς τους αγρότες) (γ) αξιοποίηση ειδών που μπορεί να έχουν οικονομικό όφελος προς τους παραγωγούς (πχ είδη του γένους *Rubus*), δ) συντήρηση και αύξηση των φυτοφραχτών.

Ως αντισταθμιστικά μέτρα προς τους αγρότες για τη συμμετοχή τους προτείνονται: (α) Η δωρεάν παροχή φυτευτικού υλικού, (β) δωρεάν σεμινάρια καλλιεργητικών πρακτικών.

Ως δείκτες παρακολούθησης του μέτρου προτείνονται (α) Μήκος νέων φυτοφραχτών, (β) Πλήθος αγροτών που μετέχουν στη συντήρηση φυτοφραχτών (γ) Προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας. Η προώθηση της βιολογικής καλλιέργειας θα περιορίσει τη χρήση αγροχημικών για φυτοπροστασία και λίπανση και όσες πιέσεις & απειλές συνδέονται με αυτά. Η μετάβαση σε ένα

σύστημα εκτεταμένης βιολογικής καλλιέργειας είναι αρκετά δύσκολη καθώς απαιτεί συστηματική προσπάθεια και εκτεταμένες παρεμβάσεις ώστε να πειστεί το μεγαλύτερο μέρος των παραγωγών να στραφεί προς αυτό το πρότυπο καλλιέργειας. Παράλληλα πρέπει να υπάρξει στροφή του καταναλωτικού κοινού προς αυτή την αγορά ώστε, εκτός από το θεσμικό πλαίσιο για τους παραγωγούς, να εξασφαλιστεί και η διάθεση των προϊόντων τους. Παρ' όλα αυτά, ακόμη και σε τοπικό επίπεδο προτείνονται τα εξής:

1. Λίστα/μητρώο βιοκαλλιεργητών εντός της προστατευόμενης περιοχής με στόχο την απευθείας σύνδεση βιοκαλλιεργητών & καταναλωτών
2. Παραχώρηση Δημοτικών/δημόσιων εκτάσεων αποκλειστικά για αποκλειστική βιολογική καλλιέργεια ή βιολογική κτηνοτροφία
3. Δημιουργία μητρώου παραδοσιακών ποικιλιών, τυποποίησή τους και διάθεσή τους σε όσους καλλιεργητές το επιθυμούν
4. Προώθηση της έξυπνης γεωργίας με την εφαρμογή σύγχρονων Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών

Η εφαρμογή των νέων τεχνολογιών στην καλλιέργεια μπορεί να βοηθήσει στην ορθολογικότερη χρήση των πόρων. Η άρδευση της καλλιέργειας όταν υπάρχει ανάγκη, η λίπανση στο σωστό χρόνο, σε θέσεις που απαιτείται και με την ποσότητα που απαιτείται είναι μερικές μόνο από τις άμεσες εφαρμογές που μπορεί να υποστηρίξει η υιοθέτηση της έξυπνης γεωργίας. Αυτά θα βοηθήσουν στην ορθολογική χρήση των υδάτων ενώ παράλληλα θα περιοριστεί η ρύπανση από την αλόγιστη χρήση αγροχημικών.

Για την εφαρμογή της απαιτείται η προμήθεια και χρήση ακριβού εξοπλισμού αιχμής, κάτι που είναι ένας περιοριστικός παράγοντας για την ευρύτερη εφαρμογή της έξυπνης γεωργίας. Οι οργανωμένοι φορείς της πολιτείας πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη τεχνογνωσία στους παραγωγούς ώστε να μπορέσουν να εφαρμόσουν την έξυπνη γεωργία στις καλλιέργειές τους. Μετρήσιμος δείκτης αυτής της δράσης μπορεί να αποτελεί το πλήθος και η συνολική έκταση των εκμεταλλεύσεων στις οποίες εφαρμόζονται πρακτικής έξυπνης γεωργίας.

Προώθηση της διατήρησης της μωσαϊκότητας του αγροτικού τοπίου και των αγροδασικών συστημάτων.

Όπως φάνηκε και στην ενότητα 2.1.1. τουλάχιστον κατά θέσεις η περιοχή χαρακτηρίζεται από σχετικά υψηλή ποικιλότητα τοπίου. Σε πολλές περιπτώσεις η υψηλή ποικιλότητα του τοπίου, ακόμη κι αν πρόκειται για ποικιλότητα αγροτικού/ανθρωπογενούς τοπίου, σχετίζεται με υψηλή βιοποικιλότητα. Σε αυτό το πλαίσιο είναι απαραίτητη η προώθηση της κατά χώρο οργάνωσης των καλλιεργειών ώστε να διατηρηθεί η υψηλή ποικιλότητα στο τοπίο. Είναι απαραίτητος ο χωρικός σχεδιασμός της παρουσίας αγροτικών, φυσικών και ημιφυσικών χρήσεων γης ώστε να διατηρηθεί ο δείκτης σε υψηλά επίπεδα.

Σε αυτή τη φάση δεν είναι δυνατή η περιγραφή μέτρων και ενδεικτών στους οποίους πρέπει να στοχεύει αυτή η δράση. Αρχική προϋπόθεση είναι η καλύτερη κατανόηση των ωφελειών που προκύπτουν από τη διατήρηση της πολυπλοκότητας στη σύνθεση του τοπίου στην περιοχή. Έπειτα μπορεί να προταθούν περισσότερα συγκεκριμένα μέτρα και να τεθούν στόχοι. Προώθηση καλλιεργειών προσαρμοσμένες στην κλιματική αλλαγή.

Καθώς η κλιματική αλλαγή αναγνωρίζεται ως μια από τις σημαντικότερες απειλές για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, και έχει άμεση σχέση με την ορθολογική διαχείριση των υδατικών πόρων, η οποία έχει αναγνωριστεί ως πίεση & απειλή στην περιοχή. Η δράση αυτή περιλαμβάνει την καταγραφή και πρόταση εναλλακτικών καλλιεργειών οι οποίες θα είναι προσαρμοσμένες τόσο στις συνθήκες της περιοχής όσο και στις ήδη υφιστάμενες υποδομές.

Τα αντισταθμιστικά μέτρα που θα προτρέψουν την υιοθέτηση των δράσεων από τους παραγωγούς της περιοχής περιλαμβάνουν κυρίως:

1. Συνεχή κατάρτιση αναφορικά με την εφαρμογή των μέτρων, τις ανάγκες επανακαθορισμού στόχων κ.ο.κ.
2. Συμβουλευτική με στόχο τη διάχυση της επιστημονικής γνώσης
3. Παροχή αναγκαίων υλικών (φυτευτικού υλικό, υποδομές κ.ο.κ.) για την εφαρμογή των δράσεων
4. Κατάρτιση μητρώου καλλιεργητών που υιοθετούν ορθές καλλιεργητικές πρακτικές και δράσεις για τη διάχυση των προϊόντων τους
5. Σήμα πιστοποίησης πολλαπλών βαθμίδων, ανάλογα με τις πρακτικές που υιοθετούνται

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος Σχεδίου Διαχείρισης για τον Τομέα της Γεωργίας
2. Μήκος φυτοφραχτών
3. Πλήθος και έκταση γεωργικών εκμεταλλεύσεων που ακολουθούν ορθές γεωργικές πρακτικές (κλιμάκωση αναφορικά με τον τύπο των γεωργικών πρακτικών)
4. Πλήθος τοπικών ποικιλιών που καλλιεργούνται και έκταση στην οποία καλλιεργούνται
5. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που υιοθετούν πρακτικές έξυπνης γεωργίας
6. Πλήθος και έκταση εκμεταλλεύσεων που μετατράπηκαν σε λιγότερο υδροβόρες

5 Μέτρα ρύθμισης αλιείας

Κωδικός Μέτρου:
MM25307CG0101
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση κοινωνικό-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση ζημιών από την αλληλεπίδραση αλιείας και ειδών θαλάσσιας πανίδας. Εφαρμογή αντισταθμιστικών μέτρων σε παράκτιους αλιείς και προτάσεις θεσμικών ρυθμίσεων της αλιευτικής δραστηριότητας με στόχο τη μείωση της αλληλεπίδρασης των ειδών θαλάσσιας πανίδας με την αλιεία.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση μελέτης για την εκτίμηση των συνεπειών της τυχαίας σύλληψης των θαλάσσιων χελωνών σε αλιευτικά εργαλεία, με έμφαση στην παράκτια αλιεία (ειδικά τα στατικά δίχτυα) καθώς και τον καθορισμό άμεσης, έμμεσης και εσκεμμένης θνησιμότητας. Εκπόνηση κοινωνικό-οικονομικής μελέτης για την εκτίμηση των συνεπειών της τυχαίας σύλληψης των ειδών θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία, με έμφαση στην παράκτια αλιεία (ειδικά τα στατικά δίχτυα) και καθορισμός άμεσης, έμμεσης και εσκεμμένης θνησιμότητας. Προτάσεις εξειδικευμένων θεσμικών ρυθμίσεων για τη ρύθμιση της αλιείας.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01, CG04, CG05
Τύπος του μέτρου:
A' Φάση: Άλλο, Κανονιστικό B' Φάση: Οικονομικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. <i>Monachus monachus</i> 2. <i>Caretta caretta</i> 3. <i>Chelonia mydas</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1, A.2.2, A.2.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01, G10, G12
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής

Υπάρχουν χρονοσειρές καταγραφών από εκβρασμούς και τραυματισμούς ατόμων που καταγράφονται σε εθνικό επίπεδο από το Εθνικώς Συντονισμένου Δικτύου Παρακολούθησης των εκβρασμών ειδών θαλάσσιας πανίδας, και περιστασιακά από το Εθνικό Πρόγραμμα Συλλογής αλιευτικών δεδομένων (ΙΝΑΛΕ, ΕΛΚΕΘΕ) και σε τοπικό επίπεδο από το Εθνικό Δίκτυο Διάσωσης και Περίθαλψης Θαλάσσιων Χελωνών (ΑΡΧΕΛΩΝ) οι οποίες μπορούν να παρέχουν τη τεχνογνωσία για την αναγνώριση του αίτιου τραυματισμού ή θανάτωσης από αλιευτικά εργαλεία, καθώς και να παρέχουν συμπληρωματικά δεδομένα για τη δράση. Πρόσφατα ενεργοποιήθηκε και σχετικό επιστημονικό πρόγραμμα που υλοποιείται από το ΑΠΘ, ΕΛΚΕΘΕ και το WWF Ελλάς σχετικά με την καταγραφή τυχαίων συλλήψεων θαλασσιών ειδών πανίδας (INCATCH).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i> , Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια <i>Monachus monachus</i> , Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την φώκαινα (<i>P. phocoena</i>) και το ρινοδέλφινο (<i>T. truncatus</i>)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Α' Φάση: 1ο-2ο έτος υλοποίησης (2 έτη) Β' Φάση: 3ο-4ο έτος υλοποίησης (2 έτη)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Α' Φάση: 1ο-2ο έτος υλοποίησης (κυρίως κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα (Μάιος-Οκτώβριος)) κάθε έτους για την <i>C. caretta</i> , και κατά την αναπαραγωγική δραστηριότητα (Αύγουστος έως Δεκέμβριος) κάθε έτους για την <i>M. monachus</i> Β' Φάση: 3ο-4ο έτος υλοποίησης
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CG0104
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Α' Φάση: ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, ΥΠΑΑΤ (σε συνεργασία με ΜΚΟ και συλλόγους επαγγελματιών αλιέων στις περιοχές μελέτης) Β' Φάση: ΥΠΑΑΤ
Εκτιμώμενο Κόστος
Α' Φάση: 50.000€ (για 2 έτη) Β' Φάση: το κόστος εξαρτάται από τα αποτελέσματα της κοινωνικό-οικονομικής μελέτης κατά την Α' Φάση
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο Άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Σύμφωνο καλής συνεργασίας ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ με ΥΠΑΑΤ και ΜΔΠΠ με παράκτιους αλιείς Ενεργοποίηση ειδικών μηχανισμών χρηματοδότησης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Αναμένεται η υποκειμενική δήλωση τυχαίων συλλήψεων από τους αλιείς καθώς και των ζημιών στα αλιευτικά εργαλεία. Για την επιβολή αντισταθμιστικών μέτρων, θα πρέπει να γίνει τροποποίηση της αντίστοιχης νομοθεσίας που αναγνωρίζει την ανάγκη αποζημίωσης από ευαίσθητα θαλάσσια είδη μεγαπανίδας.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Η δράση των αντισταθμιστικών μέτρων στα αλιευτικά εργαλεία (κυρίως στατικά δίχτυα) αναμένεται να αποτελέσει ευρείας αποδοχής μέτρο από τους παράκτιους αλιείς καθώς αποτελεί μακροχρόνιο αίτημά τους λόγω της σημαντικής και συστηματικής ζημίας που προκαλείται από την αλληλεπίδραση της θαλάσσιας πανίδας και της αλιείας
Άλλες πληροφορίες
Θα πρέπει να ενταχθούν τα συγκεκριμένα είδη στον νόμο περί αποζημιώσεων
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Τα είδη θαλάσσιας πανίδας όπως οι θαλάσσιες χελώνες, μεσογειακή φώκια είναι δυνατόν να εμπλακούν τυχαία σε σχοινιά, δίχτυα και άλλα αλιευτικά εργαλεία (π.χ. παραγάδια) κατά τη διάρκεια μετακίνησής τους από και προς τα αναπαραγωγικά πεδία, τα πεδία τροφοληψίας και ξεκούρασης, αλλά και κατά τη διάρκεια μετακινήσεών τους σε άλλες περιοχές. Επίσης συλλαμβάνονται τυχαία στην προσπάθειά τους να τραφούν από τα αλιεύματα που έχουν πιαστεί στα αλιευτικά εργαλεία. Η τυχαία σύλληψή τους μπορεί να συμβεί σε όλα τα στάδια της ζωής του, δηλαδή τόσο στα ενήλικα άτομα (κυρίως θαλάσσιες χελώνες), όσο και στα ανήλικα άτομα. Τέτοια εμπλοκή μπορεί να οδηγήσει σε πνιγμό δεδομένου ότι τα περισσότερα από τα είδη αυτά αναπνέουν με πνεύμονες. Ταυτόχρονα, συχνές είναι οι αναφορές κυρίως από τα αποτελέσματα νεκροψιών σε εκβρασμένα ζώα, που μαρτυρούν ότι κατά την τυχαία σύλληψη των ζώων έχει ως συνέπεια την ηθελημένη θανάτωσή τους, λόγω της συστηματικής πρόκλησης ζημιών στα αλιευτικά εργαλεία (κυρίως στατικά δίχτυα). Πιο ευάλωτα στις τυχαίες συλλήψεις είναι τα είδη θαλασσιών χελωνών που δύναται να πιάνονται σε όλα τα στάδια της ζωής τους λόγω της περιορισμένης κινητικότητας που έχουν να απεμπλακούν από τα δίχτυα και από τα παραγάδια, ενώ τα είδη κητωδών και η θαλάσσια φώκια είναι πιο ευάλωτα κατά το στάδια της ανήλικης ζωής τους, ενώ τα ενήλικα άτομα είναι λιγότερο ευάλωτα λόγω της εμπειρίας τους, της υψηλής κινητικότητάς τους και του μεγαλύτερου μεγέθους τους που τους επιτρέπει να διαφύγουν από τα στατικά δίχτυα. Το έργο περιλαμβάνει δέσμη ενεργειών με σκοπό τη συλλογή δεδομένων και καταγραφή της αλληλεπίδρασης αλιείας και θαλάσσιας πανίδας σε οικολογικό και κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα: Α' Φάση 1. λεπτομερής καταγραφή των εκθαλασσώσεων ειδών θαλάσσιας πανίδας και εντοπισμός των αιτιών θανάτου και τραυματισμού με τη χρήση ειδικών πρωτοκόλλων 2. εκπόνηση ειδικής μελέτης ώστε να προσδιοριστεί το μέγεθος των ζημιών που προκαλούνται είδη θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία και προσδιορισμός των επιπτώσεων των ζημιών αυτών στο εισόδημα των αλιέων. 3. δημιουργία ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων όπου θα καταχωρούνται όλα τα σχετικά στοιχεία που συλλέγονται ώστε να γίνει η επεξεργασία τους και η εξαγωγή αποτελεσμάτων του έργου. Η χωρική πληροφορία θα ψηφιοποιηθεί σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Geographic Information Systems, GIS) ώστε με την κατάλληλη επεξεργασία της να είναι δυνατή η χαρτογράφηση και απεικόνιση επιμέρους παραμέτρων. Η δράση αποτελεί τμήμα του Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης στο οποίο περιγράφονται αναλυτικά τα άνωθι. 4. Προτάσεις εξειδικευμένων θεσμικών ρυθμίσεων για τη ρύθμιση της αλιείας Β' Φάση 1. Ενεργοποίηση αποζημιώσεων για τους επιβεβαιωμένα ενεργούς παράκτιους αλιείς
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Μελέτη για την εκτίμηση των συνεπειών της τυχαίας σύλληψης των ειδών θαλάσσιας πανίδας σε αλιευτικά εργαλεία/ 2ο έτος 2. Ηλεκτρονική βάση δεδομένων και ψηφιοποίηση σε Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (GIS)/ 2ο έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CG0104
Ονομασία Μέτρου:
Εκπόνηση Σχεδίου Επαγγελματικής και Ερασιτεχνικής Αλιευτικής διαχείρισης της περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποτίμηση της κατάστασης των βιολογικών πόρων και του βαθμού αλιευτικής εκμετάλλευσης της περιοχής μελέτης από την επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία. Πρόταση επιπλέον διαχειριστικών μέτρων κατά τόπους (πιλοτικές εφαρμογές για προσαρμογές αλιευτικών εργαλείων, εφαρμογή χωρικών/εποχικών απαγορεύσεων, απαγόρευση χρήσης αλιευτικού εργαλείου, μείωση αλιευτικής προσπάθειας (αριθμός σκαφών, άδειες), του μεγέθους αλιεύματος, ποσοστώσεις κ.τ.λ.) εφόσον αυτό κριθεί απαραίτητο.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01, CG04, CG05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Οικονομικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής μελέτης και της ευρύτερης περιοχής.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1110, 1120*, 1170 <i>Cymodocea nodosa</i> , <i>Cystoseira</i> spp <i>Pinna nobilis</i> , <i>Caretta caretta</i> , <i>Chelonia mydas</i> , <i>Monachus monachus</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1, B.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1, A.2.2, A.2.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια προς Υψηλή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i> , Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια <i>Monachus monachus</i> .
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α (μελέτη): 1ο-2ο έτος, Φάση Β (θεσμοθέτηση): 3ο έτος, Φάση Γ (εφαρμογή): 4ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0304 MM25401CW0303
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΥΠΑΑΤ, Λιμενικό
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Υπουργείο Γεωργίας/Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Θεσμοθέτηση Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την υλοποίηση του έργου απαιτείται η δημιουργία σχέσεων εμπιστοσύνης με τους αλιείς ώστε να υπάρχει αποτύπωση της πραγματικής κατάστασης της δραστηριότητας, του οικοσυστήματος και των ιχθυαποθεμάτων της περιοχής.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται να υπάρξει δυσφορία από τους αλιείς, αλλά σε συνδυασμό με τις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που έχουν προβλεφθεί, αναμένεται σημαντική αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Φάση Α - Μελέτη: Η μελέτη-σχέδιο αλιευτικής διαχείρισης θα πρέπει να μπορεί να απαντήσει στα εξής ερωτήματα: § Κατά πόσον η σημερινή γενική κατάσταση στους βιολογικούς πόρους είναι βιώσιμη, αν δεν εφαρμοσθεί καμιά επιπρόσθετη διαχειριστική στρατηγική, πέρα από την υπάρχουσα νομοθεσία § Κατά πόσο η παραγωγικότητα της ευρύτερης περιοχής εξαρτάται από επιμέρους περιοχές προστασίας και ανατροφής νεαρών ατόμων § Αν υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης της αφθονίας των ιχθυοπληθυσμών του θαλάσσιου οικοσυστήματος στην ευρύτερη περιοχή § Αν η εφαρμογή περιοριστικών μέτρων στην επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία, θα μπορούσε ανταποδοτικά να ωφελήσει τους επαγγελματίες αλιείς στην ευρύτερη περιοχή. Βασικός στόχος του σχεδίου αλιευτικής διαχείρισης θα είναι η εκτίμηση και διαχείριση των ιχθυαποθεμάτων στην ευρύτερη περιοχή για αλιευτική ανάπτυξη (επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία) με χρήση σύγχρονων και παραδοσιακών αλιευτικών εργαλείων φιλικών προς το περιβάλλον και ανάπτυξη κινήτρων για είσοδο στο κλάδο νέων ανθρώπων.

Η μελέτη-σχέδιο επαγγελματικής και ερασιτεχνικής αλιευτικής διαχείρισης στην περιοχή μελέτης θα πρέπει να καλύψει χρονικά 2 αλιευτικές περιόδους (για λόγους στατιστικής αξιοπιστίας και καταγραφής της δυναμικής των ιχθυοπληθυσμών) και προτείνεται να περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

α) Αποτίμηση βιολογικών πόρων: Η αποτίμηση της κατάστασης των βιολογικών πόρων, οφείλει να καλύψει αρκετά μεγάλο φάσμα βιοποικιλότητας και όχι μόνο τα είδη με οικονομικό ενδιαφέρον, εφόσον ο στόχος της είναι γενικότερος και αφορά στην όλη κατάσταση του οικοσυστήματος. Στα είδη-στόχους που θα επιλεγούν για να μελετηθούν σε βάθος, θα πρέπει να περιλαμβάνονται εκτός από τα ψάρια και σημαντικά ασπόνδυλα (μαλάκια, καρκινοειδή). Στα υπό μελέτη είδη θα πρέπει να γίνει εκτίμηση της αφθονίας, της δυναμικής των πληθυσμιακών παραμέτρων και να διαπιστωθούν οι εποχιακές και χωρικές μεταβολές. Οι εκτιμήσεις θα πρέπει να βασίζονται σε μετρήσεις πεδίου και αλιευτικές δειγματοληψίες με τη χρήση εμπορικών αλιευτικών σκαφών, και να ληφθεί πρόνοια επιπρόσθετης χρήσης μαθηματικών μοντέλων στις περιπτώσεις όπου οι μετρήσεις είναι αδύνατες ή ασύμφορες.

β) Αποτίμηση αλιευτικής δραστηριότητας: Η αποτίμηση της αλιευτικής δραστηριότητας τόσο των επαγγελματιών, όσο και των ερασιτεχνικών σκαφών, προτείνεται να γίνει με τη χρήση ερωτηματολογίων, επιτόπιων παρατηρητών και καταγραφή της αλιευτικής παραγωγής της περιοχής. Η ανάλυση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη της την συχνότητα χρήσης του σκάφους ανά εργαλείο, εποχή, μέγεθος και τύπο σκάφους.

γ) Υδροακουστική εκτίμηση αφθονίας: Ειδικά για ρηχές περιοχές της παράκτιας ζώνης, όπου άλλες μέθοδοι εκτίμησης της αφθονίας νεαρών ψαριών είναι προβληματικές, στη μελέτη θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί εξειδικευμένη υδροακουστική τεχνολογία και κατάλληλος εξοπλισμός, ώστε να υπάρχει ποσοτική εκτίμηση της αφθονίας και εντοπισμός των περιοχών που παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και ενηλικίωση των νεαρών ατόμων

δ) Κωδικοποίηση- Χαρτογράφηση: Τα δεδομένα που θα συλλεχθούν στη διάρκεια της προτεινόμενης μελέτης στην περιοχή θα πρέπει να ενσωματωθούν σε μια εύχρηστη γεω-χωρική βάση δεδομένων, έτσι ώστε η πληροφορία να μπορεί να είναι αξιοποιήσιμη και να χρησιμοποιηθεί και σε μελλοντικές μελέτες. Οι δε χωρικές μετρήσεις και οι προβολές τους θα πρέπει να είναι διαθέσιμες σε ψηφιακούς χάρτες, για την καλύτερη προβολή και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της μελέτης

ε) Εφαρμογή οικοσυστημικών μοντέλων για την εξέταση σεναρίων αλιευτικής διαχείρισης και τα αποτελέσματά τους στα ιχθυαποθέματα και το αλιεύμα.

Η μελέτη δύναται να καταλήγει σε διαχειριστικές προτάσεις, κανονιστικό πλαίσιο και πιλοτικές εφαρμογές μέτρων κατά τόπους, όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο σύμφωνα με τα αποτελέσματά της.

Φάση Β – Θεσμοθέτηση

Φάση Γ - Υλοποίηση

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Μελέτη- Σχέδιο Αλιευτικής Διαχείρισης για ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία
2. Θεσμοθέτηση Σχεδίου Αλιευτικής Διαχείρισης για ερασιτεχνική και επαγγελματική αλιεία
3. Αριθμός διαχειριστικών δράσεων που προτείνονται, αριθμός διαχειριστικών δράσεων που υλοποιήθηκαν
4. Αριθμός/ Έκταση περιοχών με ρυθμίσεις

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CG0105
Ονομασία Μέτρου:
Έκδοση άδειας ερασιτεχνικής αλιείας, εγγραφή βιβλίου παρακολούθησης και καταγραφής ερασιτεχνικής δραστηριότητας και αλιεύματος (logbook), και σήμανση αλιεύματος ερασιτεχνικής αλιείας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο στοχεύει στην παρακολούθηση της ερασιτεχνικής αλιευτικής πίεσης και του αλιεύματος, καθώς και στη σήμανση του αλιεύματος που προέρχεται από την ερασιτεχνική αλιεία (από θάλασσα και χέρσο) αμέσως μετά την αλιεύσή του, ώστε να διακρίνεται η προέλευση του αλιεύματος.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG02, CG04
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση και παράκτια ζώνη της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Pinna nobilis, Caretta caretta, Chelonia mydas, Monachus monachus</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Β.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01, G10, G12
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Δεν έχει εφαρμοσθεί παρόμοια δράση στο παρελθόν στη χώρα, παρόλα αυτά υπάρχει αντίστοιχη εφαρμογή της δράσης σε πολλές Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές στη Μεσόγειο (π.χ. Γαλλία). Το μέτρο είναι απλό και εύκολα εφαρμόσιμο.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0101 MM25401CW0305 MM25401CW0306
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΥΑ για τη θεσμοθέτηση του μέτρου, σύναψη συμφωνητικού ΟΦΥΠΕΚΑ και Λιμεναρχείων
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την επιτυχία εφαρμογής της απαιτείται συστηματικός έλεγχος και επόπτευση της περιοχής.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται μικρή κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου από τους ερασιτέχνες αλιείς, αν αυτό εφαρμοστεί σωστά με την ανάλογη συνοδευόμενη επόπτευση και έλεγχο της περιοχής και των αλιέων και δράσεις ευαισθητοποίησης/ ενημέρωσης των ερασιτεχνών αλιέων και των χρηστών γενικότερα.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η παρακολούθηση είναι ένα βασικό σημείο εκκίνησης για την διαχείριση της περιοχής προκειμένου να προσδιοριστεί και να ποσοτικοποιηθεί τόσο ο αριθμός των ερασιτεχνικών αλιέων όσο και οι επιπτώσεις της δραστηριότητάς τους στα ιχθυαποθέματα. Η τακτική διενέργεια τέτοιων μελετών είναι απαραίτητη για την κατανόηση όχι μόνο των επιπτώσεων στις θαλάσσιες κοινότητες αλλά και τα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη που παράγει αυτή η δραστηριότητα. Τα δεδομένα που συλλέγονται μπορούν να συμβάλουν στον καθορισμό της φέρουσας ικανότητας της περιοχής και να βοηθήσουν στην ανάπτυξη επιστημονικών μέτρων που διασφαλίζουν μια βιώσιμη ψυχαγωγική εκμετάλλευση της θάλασσας. Για την επίτευξη τέτοιων στόχων, απαιτείται μια σαφής μεθοδολογία δειγματοληψίας. Οι παράμετροι της πίεσης της ερασιτεχνικής αλιείας που θα έπρεπε ιδανικά να παρακολουθούνται περιλαμβάνουν τους αριθμούς των αλιέων, τις μεθόδους, τα εργαλεία, τα είδη, τα αλιεύματα κ.λπ., ιδιαίτερα για τα ευάλωτα είδη. Αρχικά οι ίδιοι οι ερασιτέχνες αλιείς προτείνεται να συμπληρώνουν οι ίδιοι βιβλίο παρακολούθησης (logbook) της δραστηριότητάς τους και του αλιεύματός τους (ημερομηνία, περιοχή, εργαλείο, διάρκεια (ώρες αλίευσης), μητρώο συλλήψεων με αναφορά σε είδη και μεγέθη αλιεύματος, κτλ.). Αυτό θα δώσει στον διαχειριστή ΜΡΑ χρήσιμες

πληροφορίες σχετικά με την αλιευτική προσπάθεια και την παρουσία/απουσία ορισμένων ειδών. Η συλλογή τέτοιας πληροφορίας μπορεί να γίνει μέσω εφαρμογής για κινητά, διευκολύνοντας τη διαχείριση δεδομένων και παρέχοντας πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τις συλλήψεις των ερασιτεχνών αλιέων, μαζί με το πού και πότε πραγματοποιήθηκαν (π.χ. Cabo de Gata Nijar στην Ισπανία). Η έκδοση ειδικής άδειας από την αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή και η παροχή βιβλίου παρακολούθησης της ερασιτεχνικής προσπάθειας και αλιεύματος (logbook) κρίνονται απαραίτητα για την βασική παρακολούθηση της ερασιτεχνικής δραστηριότητας και της κατάστασης των ιχθυοαποθεμάτων της περιοχής.

Ωστόσο, συχνά τα δεδομένα από τους ίδιους τους αλιείς δεν είναι πάντα αξιόπιστα, και απαιτούνται ανεξάρτητες επιστημονικές αξιολογήσεις σε τακτική βάση. Η συλλογή αλιευτικών δεδομένων από τους ειδικούς θα πρέπει να διεξάγονται τακτικά σε διαφορετικούς μήνες, ημέρες (συμπεριλαμβανομένων των Σαββατοκύριακων) και ώρες της ημέρας, καθώς και σε περιοχές με διαφορετικά επίπεδα προστασίας. Το εύρος της έρευνας εξαρτάται από τα διαθέσιμα κεφάλαια και τους ανθρώπινους πόρους με την πραγματοποίηση συνεντεύξεων και προσωπικών παρατηρήσεων στο πεδίο (τα δεδομένα μπορούν να συλλεχθούν από την ακτή ή από το σκάφος, τηλέφωνο, email κ.λπ.). Οι συνεντευξιαζόμενοι πρέπει επίσης να εκπαιδεύονται στην ερασιτεχνική αλιεία γενικά, ώστε να μπορούν να αποκτούν έγκυρες πληροφορίες και να αποφεύγουν προκαταλήψεις.

Η πώληση των αλιευμάτων που αλιεύονται από ερασιτέχνες αλιείς απαγορεύεται από την ισχύουσα νομοθεσία (1ο άρθρο του ΠΔ 373/1985), ενώ εκτός από διοικητικές κυρώσεις (πρόστιμο κτλ.) η πώληση ψαριών από ερασιτέχνη δίδεται και ποινικά. Ο νομοθέτης έχει προβλέψει την απαγόρευση αυτή καθώς πηγάζει από την αγάπη για το χόμπι των ερασιτεχνών αλιέων και το σεβασμό τους προς τη θάλασσα. Το μέτρο σήμανσης του ερασιτεχνικού αλιεύματος που προέρχεται από την ερασιτεχνική αλιεία (από θάλασσα και χέρσο) στοχεύει στην βέλτιστη παρακολούθηση της κατάστασης των ιχθυοαποθεμάτων και τη δυνατότητα διάκρισης της προέλευσης του αλιεύματος. Η σήμανση του αλιεύματος θα πραγματοποιείται με κόψιμο του μισού ουραίου πτερυγίου του ιχθύος, αμέσως μετά την αλιεύσή του από τον ίδιο τον ερασιτέχνη αλιέα. Με αυτό τον τρόπο, το ερασιτεχνικό αλίευμα θα είναι δυνατόν να αναγνωρίζεται και να διακρίνεται από το αλίευμα των επαγγελματιών αλιέων. Για την αποτελεσματική εφαρμογή της δράσης κρίνεται απαραίτητη ο συστηματικός έλεγχος και επόπτευση της περιοχής από τις αρμόδιες υπηρεσίες (λιμενικό, ΜΔΠΠ) για τον έλεγχο των ερασιτεχνών αλιέων, καθώς και δράσης ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης τόσο των ερασιτεχνικών αλιέων για την αποδοχή του μέτρου, όσο και των εργαζομένων εστίασης αλλά και των χρηστών γενικότερα με στόχο την ενίσχυση της επόπτευσης και σωστής εφαρμογής του μέτρου. Τέλος, η δράση αυτή θα συμβάλει και στην καλύτερη και αποτελεσματικότερη δράση παρακολούθησης της ερασιτεχνικής αλιείας στην περιοχή μελέτης.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκδοση εγκυκλίου ή ΚΥΑ
2. Αριθμός ελέγχων ερασιτεχνών αλιέων και αλιεύματος ανά έτος
3. Έκταση περιοχών ελέγχου

6 Μέτρα διαχείρισης επισκεπτών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0301
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Μελέτη φέρουσας ικανότητας και εκπόνηση Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο περιβάλλον. Εκτίμηση φέρουσας ικανότητας. Χωροθέτηση έργων και υποδομών και τεχνική περιγραφή αυτών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής (χερσαίο και θαλάσσιο τμήμα)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1, B.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.2.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Η εμπειρία και τεχνογνωσία για την εκπόνηση μελετών εκτίμησης της φέρουσας ικανότητας σε τύπους οικοτόπων και είδη είναι περιορισμένες (π.χ. περιοχή των Στενών Αχέροντα, LIFE09 NAT/GR/000343 - ACCOLAGOONS (Επανομή - Αγγελοχώρι). Οι περισσότερες μελέτες σε ότι αφορά τα θαλάσσια είδη και Τ.Ο. έχουν πραγματοποιηθεί στο Θαλάσσιο Πάρκο της Ζακύνθου και αφορούν την προστασία των θαλασσιών χελωνών στα αναπαραγωγικά τους ενδιαίτηματα στη χέρσο. Σχετικά με το θαλάσσιο περιβάλλον, υπάρχει μικρή εμπειρία σε θαλάσσιες

προστατευόμενες περιοχές στη Μεσόγειο (π.χ. Tavana και Portofino MPA στην Ιταλία, Port Cros MPA στη Γαλλία) και κυρίως αφορούν την καταδυτική δραστηριότητα και την πρόσδεση σκαφών αναψυχής με πλωτά αγκυροβόλια φιλικά στον το. 1120* και 1170.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος (1ο έτος εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 5 μήνες, Φάση Β: 5 μήνες
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Δασική Υπηρεσία, Λιμενικές Αρχές)
Εκτιμώμενο Κόστος
50.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συνεργασία με αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς (Δασική Υπηρεσία, Λιμενικό Σώμα, ΟΤΑ) Προκήρυξη για την ανάθεση της μελέτης
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Χρειάζεται συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο (Δασική υπηρεσία, Λιμενικό Σώμα, ΟΤΑ), και τους ιδιώτες χρήστες (π.χ. σύλλογοι ξενοδόχων, τοπικών παραγωγών, ερασιτεχνικών αλιέων, επαγγελματιών αλιέων κτλ.)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα έργα ερμηνείας και ανάδειξης, καθώς και οι δράσεις που προωθούν την τουριστική ανάπτυξη χαίρουν κοινωνικής αποδοχής. Μερική δυσχέρεια μπορεί να υπάρξει από τους επισκέπτες της περιοχής σε περίπτωση αποκλεισμού μίας περιοχής, αλλά εκτιμάται ότι θα αρθεί με τις δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης. Πιθανότητα μη αποδοχής των μέτρων από τον τουριστικό τομέα προβλέπεται να επιλυθεί με δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, απονομή τιμητικών τίτλων και πιστοποιητικών καλής πρακτικής.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την εκπόνηση της δράσης θα ληφθούν υπόψη επιτόπια έρευνα, βιβλιογραφικά δεδομένα, υφιστάμενα προγράμματα ανάπτυξης ήπιων μορφών τουρισμού στην Ελλάδα και το εξωτερικό,

στοιχεία από φορείς της περιοχής και από πρόσωπα με εμπειρία σε συγκεκριμένους τομείς.

Φάση Α: Καταγραφή και ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης.

Περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Αξιοποίηση στοιχείων από διαθέσιμες μελέτες στην περιοχή και κυρίως της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης. Αξιοποίηση στοιχείων αβιοτικού, βιοτικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος (δημογραφικά στοιχεία, οικονομικές δραστηριότητες, χρήσεις γης, δίκτυα-υποδομές, τουριστικές δραστηριότητες και υποδομές, δράσεις προστασίας κ.λπ.), ιστορικά και πολιτιστικά στοιχεία.

- Θεσμικές ρυθμίσεις – Ζώνες προστασίας – Επιτρεπόμενες χρήσεις και όροι και προϋποθέσεις αυτών (εφόσον έχει εκδοθεί Προεδρικό Διάταγμα για την Προστατευόμενη Περιοχή)

- Αξιολόγηση περιοχής μελέτης και ευρύτερης περιοχής ως προς την οικοτουριστική ανάπτυξη. Καταγραφή και αξιολόγηση των υφιστάμενων υποδομών που χρησιμοποιούνται από τους επισκέπτες και τους κατοίκους της περιοχής.

- Προσδιορισμός ζωνών και χαρακτηριστικών αυτών ως προς την επισκεψιμότητα και άσκηση τουριστικών / αναψυχικών δραστηριοτήτων. Προσδιορισμός θέσεων με μεγάλη επισκεψιμότητα και ιεράρχηση πιέσεων.

- Εκτίμηση του μεγέθους εισροής των επισκεπτών και των πιέσεων που ασκούν στην προστατευόμενη περιοχή αυτής.

Εκτίμηση της αναμενόμενης ζήτησης, τα χαρακτηριστικά των ομάδων επισκεπτών (π.χ. φυσιολάτρες, ομάδα ενδιαφέροντος για τον θρησκευτικό / αρχαιολογικό / πολιτιστικό/ αλιευτικό/ καταδυτικό τουρισμό, λάτρες του αθλητισμού υπαίθρου, ορεινού αθλητισμού, μεμονωμένοι επισκέπτες, οπαδού του μαζικού τουρισμού, σκάφη αναψυχής, κ.λπ.), οι επιμέρους δραστηριότητες που μπορούν να αναπτυχθούν και ο τρόπος προσέλκυσης των επισκεπτών.

Φάση Β: Εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας

Η φέρουσα ικανότητα επισκεπτών σε Εθνικά Πάρκα ορίζεται ως «ο τύπος και ο βαθμός χρήσης των επισκεπτών που μπορεί να δεχθεί το πάρκο διατηρώντας στα αποδεκτά όρια τους φυσικούς πόρους και τις κοινωνικές συνθήκες ώστε να πληρούνται οι σκοποί του πάρκου» (Manning, Robert. "Visitor experience and resource protection: A framework for managing the carrying capacity of National Parks." *Journal of Park & Recreation Administration* 19.1 (2001).

Η φέρουσα ικανότητα αποτελεί βασικό εργαλείο για την οργάνωση της τουριστικής ανάπτυξης της περιοχής, της ρύθμισης της επισκεψιμότητας αλλά και της παρακολούθησης της τουριστικής δραστηριότητας, λαμβάνοντας υπόψη τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων, αλλά και το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της περιοχής, ώστε να μην υποβαθμίζεται η κατάσταση διατήρησης των σημαντικών ειδών και τ.ο.

Για την εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας θα ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, οι ανάγκες διατήρησης των προστατευτέων αντικειμένων, διαχειριστικές και περιβαλλοντικές παράμετροι, ενώ θα χρησιμοποιηθεί εφαρμογή συνδυασμένων μεθόδων (Χωρική Φέρουσα Ικανότητα, Πραγματική Φέρουσα Ικανότητα, Αποτελεσματική ή Ισχύουσα Φέρουσα Ικανότητα).

Ειδικά για τα αμμοθινικά οικοσυστήματα θα εκτιμηθούν τα μέγιστα βιώσιμα μεγέθη σε αριθμό επισκεπτών, επίπλων θαλάσσης (ομπρέλες / ξαπλώστρες από παρακείμενες τουριστικές επιχειρήσεις), μη μόνιμων υποδομών εξυπηρέτησης λουόμενων (όπως εποχικές καντίνες, κιόσκια ενοικίασης εξοπλισμού ήπιας θαλάσσιας αναψυχής, κλπ.).

Φάση Γ: Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με σκοπό την προώθηση του αειφόρου τουρισμού
Στο Σχέδιο που θα καταρτιστεί θα περιλαμβάνεται η χωροθέτηση και περιγραφή των ακόλουθων έργων και δράσεων:

1. Κέντρο Διοίκησης και Ενημέρωσης (κτίριο):

Ο χώρος αυτός θα αποτελέσει τον βασικό πόλο διαχείρισης της περιοχής και πυρήνα του συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Η χωροθέτησή του κτιρίου θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε αφ' ενός μεν να καθιστά εύκολο τον εντοπισμό του, αφ' ετέρου δε να εξασφαλίζει την εύκολη πρόσβαση σ' αυτό. Το Κέντρο Πληροφόρησης είναι σκόπιμο να χωροθετηθεί εντός ή πλησίον οικισμού, για λόγους ασφάλειας αλλά και ενίσχυσης της επισκεψιμότητας, ώστε να στηρίζονται έμμεσα και άλλες δραστηριότητες (π.χ. διατροφή, οργάνωση περιηγήσεων κ.λπ.).

ενώ παράλληλα να μην διακινδυνεύεται πιθανή υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος από τη διακίνηση των επισκεπτών. Επίσης θα ήταν προτιμότερο να γίνει η χρήση υφιστάμενου διαθέσιμου κτιρίου παρά η ανέγερση νέου.

2. Κέντρα και Περίπτερα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού Επισκεπτών

Τα Κέντρα Ενημέρωσης και Προσανατολισμού επισκεπτών αποτελούν συμπληρωματικά στο Κέντρο Διοίκησης & Ενημέρωσης περιφερειακούς πόλους διαχείρισης της περιοχής και τους συστήματος ερμηνείας του περιβάλλοντος. Οι χώροι αυτοί έχουν σκοπό την ενημέρωση και προσανατολισμό των επισκεπτών δίνοντας έμφαση στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής. Τα Περίπτερα Ενημέρωσης θα χωροθετηθούν σε επιλεγμένα σημεία στρατηγικής σημασίας για την ενημέρωση των επισκεπτών, τη διάχυση των πληροφοριών για τις δράσεις και τα προστατευτέα αντικείμενα στην περιοχή και την ανάπαυση των επισκεπτών. Προτείνεται να εγκατασταθούν λυόμενα ξύλινα κιόσκια, σε συνεργασία και υπό την έγκριση του αρμόδιου Δασαρχείου και, αν απαιτείται, της τοπικής αυτοδιοίκησης.

3. Διαδρομές ερμηνείας περιβάλλοντος (φυσιολατρικών, πολιτιστικών, θεματικών)

/ Δίκτυο μονοπατιών

Η ορθή διάταξη του δικτύου μονοπατιών μιας προστατευόμενης περιοχής είναι το μέσο που βοηθά στην εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση και αναψυχή, ενώ συγχρόνως ελαχιστοποιεί τις επιπτώσεις στα οικοσυστήματα, συγκρατώντας τους επισκέπτες και τις οχλήσεις σε συγκεκριμένη περιοχή. Κατά μήκος των μονοπατιών θα πρέπει να δίνονται σαφείς πληροφορίες με πινακίδες που θα δένουν αρμονικά με το τοπίο και να εξεταστεί και η δυνατότητα διακίνησης επισκεπτών με φιλικά προς το περιβάλλον μέσα (όπως ποδήλατα κ.λπ.).

Στο πλαίσιο του Σχεδίου Οργάνωσης και Διαχείρισης Επισκεπτών θα εξεταστεί η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου δικτύου μονοπατιών και διαδρομών ερμηνείας περιβάλλοντος το οποίο θα περιλαμβάνει κατά περίπτωση εργασίες: α) συντήρησης του υπάρχοντος δικτύου και β) εργασίες διάνοιξης νέων διαδρομών εφόσον αυτό κρίνεται σκόπιμο για την σύνδεση ή συμπλήρωση του υπάρχοντος δικτύου. Θα πρέπει κατ' ελάχιστον να λαμβάνεται υπόψη :

- Τα ιδιαίτερα στοιχεία της περιοχής που πρέπει να αναδειχθούν καθώς και εκείνα που πρέπει να προστατευτούν.

- Τις υφιστάμενες διαδρομές και τον βαθμό ανάδειξης και προστασίας που παρέχουν. Σε περίπτωση που κάποιες διαδρομές διέρχονται από ευαίσθητα οικοσυστήματα θα πρέπει να καταργηθούν και να προταθούν εναλλακτικά σενάρια.

- Τη διαφοροποίηση του μήκους των μονοπατιών μέσα στην προστατευόμενη περιοχή ώστε να εξυπηρετεί το σύνολο των επισκεπτών αναλόγως της ηλικιακής διάρθρωσης και των ειδικών ενδιαφερόντων τους

- Την ενοποίηση διαφορετικών στοιχείων του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος

- Την ανάδειξη της προστατευόμενης περιοχής και των ιδιαίτερων στοιχείων της με ταυτόχρονη περιβαλλοντική εκπαίδευση και πληροφόρηση των επισκεπτών.

- Τη δημιουργία ελεγχόμενων διαδρομών για συγκεκριμένες χρήσεις με σκοπό την προστασία ιδιαίτερων στοιχείων της περιοχής, όπως για παράδειγμα τον οικότοπο αρκέθων επί αμμοθινών (Τ.Ο. 2110, 2260)

- Τη χάραξη ειδικών διαδρομών προσβάσιμων για άτομα με ειδικές ανάγκες

- Τη χάραξη διαδρομών για διακίνηση των επισκεπτών με ποδήλατα

4. Έργα ερμηνείας περιβάλλοντος που θα περιλαμβάνουν:

Σχέδιο σήμανσης της περιοχής με ενημερωτικές πινακίδες: Η σήμανση αποτελεί σημαντικό στοιχείο κάθε συστήματος ερμηνείας και της οργάνωσης της αναψυχής αλλά και της εκπαιδευτικής ανάδειξης. Οι πινακίδες αποτελούν το βασικότερο μέσο παροχής πληροφοριών προς τους επισκέπτες, οι οποίες αφορούν επιτρεπόμενες και μη χρήσεις σε μια περιοχή, πληροφορίες προσανατολισμού καθώς και εξειδικευμένες πληροφορίες για στοιχεία του χώρου. Οι πληροφορίες που δίδονται θα πρέπει να είναι συγκεκριμένες, ξεκάθαρες, συγκροτημένες, ευδιάκριτες και κατανοητές από το ευρύ κοινό. Οι πινακίδες τοποθετούνται σε θέσεις που είναι εύκολο να διαβαστούν και σε καμιά περίπτωση δεν θα πρέπει να κυριαρχούν στο τοπίο, αλλά να σε ενσωματώνονται αρμονικά σε αυτό. Βασικό είναι επίσης, να τοποθετούνται σε θέσεις προφυλαγμένες από τις καιρικές συνθήκες.

Ανάλογα με το σκοπό που εξυπηρετούν και τη θεματολογία τους, διακρίνουμε τους ακόλουθους τύπους πινακίδων:

- Πινακίδες "υποδοχής" σε επιλεγμένες εισόδους της περιοχής. Είναι οι πρώτες πινακίδες που βλέπουν οι επισκέπτες και γι' αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή κατά τη χωροθέτησή

τους. Ο σκοπός που εξυπηρετούν είναι να δημιουργούν την αίσθηση στους επισκέπτες ότι εισέρχονται σε μια προστατευμένη περιοχή, ενώ μπορούν να συνοδεύονται από «Κώδικα καλού επισκέπτη».

- Πινακίδες προσανατολισμού – κατεύθυνσης - ρύθμισης. Τοποθετούνται κυρίως σε διασταυρώσεις δρόμων, μονοπατιών, διαδρομών. Σκοπό έχουν να κατευθύνουν (ή να καθοδηγούν) τους επισκέπτες στο Κέντρο Πληροφόρησης, στα Παρατηρητήρια ή/ και σε επιλεγμένα μονοπάτια, χώρους στάθμευσης, σημαντικά επισκέψιμα σημεία κλπ., ενημερώνοντάς τους για την πορεία της διαδρομής και τις εναλλακτικές διαδρομές που μπορούν να ακολουθήσουν.

- Μεγάλες ενημερωτικές πινακίδες. Τοποθετούνται σε κατάλληλα επιλεγμένα σημεία και ο σκοπός τους είναι να ενημερώνουν για τα αξιολογικά στοιχεία του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της συγκεκριμένης περιοχής και να εντάσσουν τον επισκέπτη στους σκοπούς και τους στόχους της προστασίας της. Σε αυτές μπορούν να αποτυπώνονται το δίκτυο των μονοπατιών, οι ζώνες προστασίας της περιοχής, δημοφιλή σημεία κατάδυσης με ευαίσθητους βενθικούς οργανισμούς

- Ενημερωτικές πινακίδες σε μονοπάτια – παρατηρητήρια – θέσεις θέας. Τοποθετούνται σε αξιολογικά σημεία κατά μήκος επιλεγμένων διαδρομών και στα παρατηρητήρια ή τις θέσεις θέας με σκοπό να ενημερώσουν τους επισκέπτες για τα σημεία ενδιαφέροντος και να επιστήσουν την προσοχή τους σ' αυτά.

- Περιστασιακές/ έκτακτες πινακίδες. Τοποθετούνται σε έκτακτες περιπτώσεις για να ενημερώσουν και να εξηγήσουν τυχόν αλλαγές στα ήδη καθορισμένα προγράμματα και να ζητήσουν την κατανόηση των επισκεπτών.

- Πινακίδες ασφάλειας. Τοποθετούνται σε κτίρια και σε σημεία της προστατευόμενης περιοχής όπου συνήθως εκτελούνται εργασίες και εφιστούν την αυξημένη προσοχή των επισκεπτών προκειμένου να αποφευχθούν ατυχήματα.

5. Θέσεις θέας - Ξύλινα παρατηρητήρια άγριας ζωής

Τα παρατηρητήρια άγριας ζωής θα πρέπει να χωροθετούνται σε κατάλληλα σημεία θέας ή σε θέσεις όπου συχνάζουν είδη άγριας ζωής, συμπεριλαμβανομένης της ορνιθοπανίδας. Οι οργανωμένες θέσεις θέας και τα παρατηρητήρια διευκολύνουν τη διαχείριση και τον έλεγχο των επισκεπτών, ενώ παράλληλα συμβάλλουν και στην πληροφόρησή τους. Επισημαίνεται πως οι θέσεις αυτές πρέπει να παρέχουν την απαιτούμενη κάλυψη, ώστε να μην ενοχλείται η πανίδα της περιοχής, ενώ μπορούν α περιλαμβάνουν κατάλληλο εξοπλισμό όπως κιάλια, τηλεσκόπια κ.α.

Διαμόρφωση θέσεων αναψυχής – ανάπλαση χώρων

Η ανάπτυξη χώρων ανάπαυσης και θέας ενδείκνυται για δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής και πεζοπορίας. Τονίζεται ότι οι αναγκαίες διαρρυθμίσεις του χώρου και η κατασκευή των απαραίτητων έργων θα πρέπει να είναι περιορισμένες σε έκταση και αριθμό, προσεγγμένες και προσαρμοσμένες, όσο το δυνατό περισσότερο, στο φυσικό περιβάλλον. Σε προσεκτικά επιλεγμένες θέσεις, προτείνεται να κατασκευαστούν ξύλινα ή πέτρινα παγκάκια, τραπεζόπαγκοι, κιόσκια ή κάποιοι λιθόδημητες κατασκευές, με παράλληλη πρόβλεψη πρόβλεψης για κάδους απορριμμάτων και κάδους ανακύκλωσης.

6. Διαμόρφωση χώρων στάθμευσης

Η δημιουργία οριοθετημένων χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, ειδικά στις παραλιακές ζώνες, αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τη διαχείριση των επισκεπτών και την ελάττωση των άμεσων αρνητικών επιπτώσεων στην περιοχή από τους τουρίστες και ειδικά στις παράλιες ζώνες για την προστασία των θινών. Τα αυτοκίνητα επιβάλλεται να σταθμεύουν στους οργανωμένους χώρους στάθμευσης, να παρεμποδίζεται η ανεξέλεγκτη κίνησή τους, ενώ η μετακίνηση των επισκεπτών προς την παραλία θα γίνεται βάση προκαθορισμένων ξύλινων διαδρομών ώστε να αποφεύγονται οι οχλήσεις και η επιβάρυνση του περιβάλλοντος.

7. Δράσεις ρύθμισης της πρόσβασης στα αμμοθινικά οικοσυστήματα, οριοθέτηση αμμοθινικών τύπων οικοτόπων, δημιουργία ξύλινων διαδρομών κίνησης / πρόσβασης, τοποθέτηση οδοφραχτών (μπαρών) για τον περιορισμό της πρόσβασης, χωροθέτηση θέσεων για ξαπλώστρες και άλλες μη μόνιμες υποδομές αναψυχής

8. Δράσεις για τη την αποφυγή της ρύπανσης από απορρίμματα

9. Κανονιστικές ρυθμίσεις επίσκεψης στην περιοχή (π.χ. επιτρεπόμενες περίοδοι ανά θέση, ωράρια, καλές πρακτικές και οδηγίες κ.λπ.)

Επιπλέον, με σκοπό την αποδοχή και εφαρμογή στην πράξη του Σχεδίου Διαχείρισης θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- Δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / κατάρτισης των εμπλεκόμενων που σχετίζονται με την τουριστική δραστηριότητα και με την τοπική κοινωνία
- Σύναψη συμφωνιών καλών πρακτικών άσκησης των τουριστικών δραστηριοτήτων
- Προτείνεται επίσης να εξεταστεί η απονομή τιμητικών τίτλων ή/και πιστοποιήσεων από την διαχειριστική αρχή προς τους εμπλεκόμενους του τουρισμού που σέβονται τους όρους και προωθούν θετικές περιβαλλοντικές πρακτικές στις επιχειρήσεις τους αποτελώντας υπόδειγμα προς μίμηση για τους υπόλοιπους.

Για τη μείωση των επιπτώσεων από τη λειτουργία και τις υποδομές για τις μεταφορές και την προστασία των ειδών ερπετών από τη θνησιμότητα στο οδικό δίκτυο: Συνίσταται η σήμανση σε περιοχές του οδικού δικτύου, που αντιστοιχούν σε Ο.Χ.Ε. υψηλής παρουσίας των προστατευόμενων ειδών. Μετά τον προσδιορισμό των θέσεων, προτείνεται να τοποθετηθούν πινακίδες έντονου χρώματος, ανά εύλογα διαστήματα, για την ελάττωση ταχύτητας (π.χ. προσοχή ή ελάττωση ταχύτητας, προστατευόμενη πανίδα, σήμανση περιοχής NATURA2000).

7. Τοποθέτηση ειδικών πλωτών αγκυροβολίων φιλικών προς τον τ.ο. 1120* και 1170 με στόχο την αποφυγή της απευθείας αγκυροβόλησης των σκαφών αναψυχής πάνω στους ευαίσθητους οικοτόπους, η οποία μπορεί να συνοδεύεται από διαδικτυακή εφαρμογή παρακολούθησης και μίσθωσης θέσης.

Παραδοτέα Φάση Α:

-Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης

-Σύνταξη κατευθύνσεων για τη διαχείριση των επισκεπτών με προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας

Παραδοτέα Φάση Β:

-Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών με προτάσεις συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων

-Γεωχωρική βάση δεδομένων η οποία θα περιλαμβάνει την ακριβή θέση και λοιπά στοιχεία όλων των προτάσεων του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών, καθώς και λοιπά χωρικά και περιγραφικά δεδομένα που παράγονται στο πλαίσιο του παρόντος.

-Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης με σκοπό την διασφάλιση της διατήρησης του οικολογικού χαρακτήρα της προστατευόμενης περιοχής σε σχέση με την ανάπτυξη του τουρισμού και με επιλογή δεικτών για κάθε μία από τις παραμέτρους (περιβαλλοντικές, κοινωνικές κ.λπ.) που επηρεάζονται από την εφαρμογή του Σχεδίου Διαχείρισης Επισκεπτών.

-Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

Τα παραδοτέα θα υποβάλλονται αυτόνομα και ολοκληρωμένα για τις ανωτέρω περιοχές

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκθεση παρουσίασης της υφιστάμενης κατάστασης
2. Προσδιορισμός φέρουσας ικανότητας
3. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. Αριθμός προτάσεων συγκεκριμένων δράσεων και παρεμβάσεων
4. Γεωχωρική βάση δεδομένων
5. Πρόταση προγράμματος παρακολούθησης
6. Θεσμικές και κανονιστικές ρυθμίσεις σχετικά με την διακίνηση των επισκεπτών

7 Μέτρα Επικοινωνίας, Ενημέρωσης, Ευαισθητοποίησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0101
Ονομασία Μέτρου:
Εξειδικευμένες δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών στον τουριστικό τομέα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιλαμβάνει την κατά τόπους διεξαγωγή εφάπαξ σεμιναρίων, παραγωγή οπτικο-ακουστικού υλικού και ενημερωτικών φυλλαδίων στους εργαζόμενους στον τουριστικό τομέα. Το έργο στοχεύει στην ενεργό εμπλοκή των επαγγελματιών στον τομέα του τουρισμού (ιδιοκτητών και εργαζόμενων) σχετικά με: • την κατανόηση της ανάγκης διατήρησης των ειδών θαλάσσιας πανίδας και των οικοτόπων τους, καθώς και των πιέσεων και απειλών που δέχονται από τις τουριστικές δραστηριότητες, • στη γνώση των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων για την προστασία και διατήρηση των ειδών θαλάσσιας πανίδας και την ικανοποιητική διατήρηση των ενδιαιτημάτων τους • το σχετικό θεσμικό πλαίσιο εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπόνδυλων κοινωτικού ενδιαφέροντος (<i>Pinna nobilis</i>, <i>Lithophaga lithophaga</i> κτλ.) • το σχετικό θεσμικό πλαίσιο απομάκρυνσης θαλασσιών ασπόνδυλων ειδών από το θαλάσσιο περιβάλλον για λόγους χρήσης διακόσμησης, κατασκευής κοσμημάτων, καλλυντικών, βρώση κτλ.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια και παράκτια ζώνη των περιοχών μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα είδη και οι τύποι οικοτόπων του προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μικρή εμπειρία από ανάλογες μεμονωμένες δράσεις που πραγματοποιήθηκαν από ΜΚΟ και προγράμματα LIFE στο παρελθόν
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i> , Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια <i>Monachus monachus</i>
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έως 3ο έτος, κυρίως κατά το διάστημα Μαρτίου - Μαΐου, δηλαδή κατά την προετοιμασία της τουριστικής περιόδου.
1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 1ο έως 3ο έτος 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος 3. Οπτικο-ακουστικό υλικό - 2ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0301 MM25401CW0103
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ Υπουργείο Τουρισμού ΜΚΟ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) ΜΚΟ Περιφέρεια / ΟΤΑ Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
-
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν προβλέπονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η Δράση περιλαμβάνει την κατά τόπους διεξαγωγή εφάπαξ σεμιναρίων στους εργαζόμενους στον τουριστικό τομέα (ναυτιλιακές εταιρείες, ξενοδοχειακές μονάδες, επιχειρήσεις εστίασης, ιστιοπλοϊκά κέντρα, καταδυτικά κέντρα, επιχειρήσεις ενοικίασης σκαφών αναψυχής κτλ.), αλλά και παραγωγή οπτικο-ακουστικού υλικού (υψηλής ποιότητας υποβρύχιων φωτογραφιών από τις περιοχές ενδιαφέροντος, υποβρύχια βίντεο, υποβρύχιους οδηγούς θαλάσσιας βιοποικιλότητας και θεματικά κόμικς) και ενημερωτικών φυλλαδίων που θα στοχεύουν στη διατήρηση των ειδών θαλάσσιας πανίδας και σημαντικών ενδιαιτημάτων τους. Πιο συγκεκριμένα, οι ενημερωτικές υποδράσεις θα στοχεύουν στις θεματικές ενότητες:

- στις ανθρωπογενείς οχλήσεις που συνδέονται με την τουριστική κίνηση, π.χ. οχλήσεις όπως ο κίνδυνος προσκρούσεων από μηχανοκίνητα σκάφη αναψυχής για τις θαλάσσιες χελώνες κ.ά.
 - στη σημαντικότητα και την αξία των ειδών θαλάσσιας πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους, όπως για παράδειγμα την κοινωνική αποδοχή της οικολογικής σημασίας των λιβαδιών ποσειδωνίας, ως ένα ιδιαίτερα σημαντικό ενδιαίτημα για την παράκτια ζώνη συνδέοντάς το με τα προβλήματα του και τις λύσεις που υπάρχουν με στόχο την ευαισθητοποίηση της υποβάθμισης τμημάτων λιβαδιών ποσειδωνίας για αναπτυξιακά έργα, την ανάσχεση της αντίληψης ότι τα ζωντανά λιβάδια ποσειδωνίας ως σκουρόχρωμοι όγκοι στο θαλάσσιο περιβάλλον, αποτελούν πολλές φορές αιτία αποφυγής για προσέγγιση και κολύμβηση.
 - Ενημέρωση θεσμικού πλαισίου σχετικά με τα μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινικού ενδιαφέροντος (*Pinna nobilis* και *Lithophaga lithophaga*), μέσω ενημέρωσης των εμπλεκόμενων φορέων (αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, αλιείς, ιχθυοπώλες, επιχειρήσεις εστίασης) και καταναλωτών, την εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων εντός των προστατευόμενων περιοχών, όπως τα σημεία αγκυροβόλησης και φιλικών αγκυροβολιών.
 - την εκπαίδευση καλής συμπεριφοράς των χρηστών στον θαλάσσιο και χερσαίο χώρο των προστατευόμενων περιοχών, και συμμετοχής τους σε δραστηριότητες παρακολούθησης και χρήσης εργαλείων και εφαρμογών (π.χ. εφαρμογή αγκυροβολιών, χάρτες πανtex, εφαρμογές citizen science για αναφορά θεάσεων, περιστατικών ρύπανσης κτλ.).
- Συνίσταται η Δράση να επαναλαμβάνεται ανά 6-ετία.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων που πραγματοποιήθηκαν
2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων που παράχθηκαν
3. Αριθμός οπτικο-ακουστικού υλικού που παράχθηκε
4. Αριθμός εμπλεκόμενων που συμμετείχαν στα σεμινάρια

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0102
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επαγγελματιών αλιέων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Περιλαμβάνει το σχεδιασμό και την έκδοση ειδικού ενημερωτικού υλικού και την οργάνωση και κατά τόπους διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) για την αντιμετώπιση των τυχαίων συλλήψεων και την πάταξη της ηθελημένης θανάτωσης των ειδών θαλάσσιας πανίδας (φώκια, θαλάσσιες χελώνες), καθώς και σημαντικών ειδών όπως η πίννα, αλλά και ενημέρωση σχετικά με εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση των περιοχών μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1. 1110 Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους 2. 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με <i>Posidonia</i> (<i>Posidonion oceanicae</i>) 3. 1170 Ύφαλοι 4. <i>Monachus monachus</i> 5. <i>Caretta caretta</i> 6. <i>Chelonia mydas</i> 7. <i>Pinna nobilis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1, B.3.2, B.11.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μακροχρόνια εμπειρία σε μεθοδολογία παροχής πρώτων βοηθειών και περίθαλψης σε περίπτωση τραυματισμένου ζώου, και αναφοράς περιστατικών εύρεσης νεκρού ζώου από ΜΚΟ και δίκτυο κτηνιάτρων, ενημέρωσης λιμενικού για το ισχύον νομικό πλαίσιο και διενέργεια ελέγχων εν πλω, και εγχειρίδια καλών πρακτικών για αλιείς (π.χ. πρόγραμμα MOFI WWF Ελλάς, 2005-2009).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i> , Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια <i>Monachus monachus</i>
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη 1ο έως 2ο έτος, κυρίως κατά το διάστημα Οκτωβρίου - Απριλίου, όταν η επαγγελματική παράκτια αλιεία διεξάγεται λιγότερο εντατικά
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 1ο έως 2ο έτος 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0103
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Σε συνεργασία με Δίκτυο Κτηνιάτρων, Εθνική Επιτροπή εκβρασμών θαλασσιών ζώων, Δίκτυο Διάσωσης θαλασσιών χελωνών, ΜΚΟ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) – 6.000 € 2. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων – 1.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
LIFE IP 4 NATURA ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
-
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
-
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν προβλέπονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η εμπλοκή θαλασσιών ειδών πανίδας κατά την άσκηση της παράκτιας αλιείας (κυρίως σε στατικά δίχτυα αλλά και σε παραγάδια, αναλόγως με το είδος και την ηλικιακή του κλάση) στις περιοχές μελέτης γίνεται τυχαία είτε κατά τις μετακινήσεις των ειδών, είτε στην προσπάθειά τους να τραφούν από τα αλιεύματα που έχουν πιαστεί στα αλιευτικά εργαλεία. Συχνά τα είδη σκόπιμα τραυματίζονται ή/και θανατώνονται από αλιείς που αντιμετωπίζουν τα ζώα εχθρικά επειδή προκαλούν ζημιές στα αλιευτικά εργαλεία και στα αλιεύματα. Πιο ευάλωτα είναι τα είδη θαλασσιών χελωνών καθ' όλα τα ηλικιακά τους στάδια, ενώ τα υπόλοιπα είδη (π.χ. φώκιες) είναι πιο ευάλωτα σε νεαρή ηλικία λόγω απειρίας και μικρού μεγέθους. Σημειώνεται ότι η συνέχιση της πίεσης συνιστά μεσοπρόθεσμη απειλή.

Οι δράσεις κατάρτισης και ενημέρωσης των επαγγελματιών αλιέων, με έμφαση στους παράκτιους αλιείς, περιλαμβάνει τη διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) και έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων για την αναγνώριση ειδών, το ισχύον θεσμικό πλαίσιο κυρώσεων για παράνομες πράξεις τραυματισμού ή θανάτωσης ειδών θαλάσσιας πανίδας από αμέλεια ή ηθελήμενα, αναφορά τυχαίων συλλήψεων στις αρμόδιες αρχές και καταγραφής τους στο πρόγραμμα παρακολούθησης της αλιείας και του αλιεύματος, καθώς και οδηγίες χειρισμών απεγκλωβισμού από αλιευτικά εργαλεία και παροχής πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα. Τα σεμινάρια θα συμπεριλαμβάνουν και ενημέρωση των παράκτιων αλιέων σχετικά με την παρουσία σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων στην περιοχή, την εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων, τόσο για την προστασία των σημαντικών ειδών και την ικανοποιητική διατήρηση των ενδιαιτημάτων της, καθώς και μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (*Pinna nobilis* και *Lithophaga lithophaga*) και της εμπορίας τους. Τέλος είναι σημαντικό να συνδεθούν οι τ.ο. 1120* και 1170 με τις οικοσυστημικές λειτουργίες και υπηρεσίες που παρέχουν, την αναβάθμιση της ποιότητας των υδάτων, την ενίσχυση των ιχθυοαποθεμάτων και του τοπικού εισοδήματος των αλιέων κτλ. Τα ενημερωτικά φυλλάδια θα διαμοιραστούν στα αλιευτικά καταφύγια και λιμένες. Συνίσταται η Δράση να επαναλαμβάνεται ανά 6-ετία.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) ανά έτος - 1ο και 2ο έτος
2. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0103
Ονομασία Μέτρου:
Ανάπτυξη προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση σχεδίου δράσης και υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων, τοπικών φορέων και της κοινωνίας για το σύνολο των οικοσυστημικών υπηρεσιών και των οφελών τους
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) (δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης) Πολλά προγράμματα ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης έχουν εφαρμοστεί σε διάφορες προστατευόμενες περιοχές της χώρας
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

3 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0301
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
30.000€ (το ακριβές ποσό θα καθοριστεί από το σχέδιο δράσης που θα προηγηθεί)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Εκπόνηση σχεδίου (action plan) για τις δράσεις ενημέρωσης και προβολής - Συλλογή και συγγραφή υλικού που θα χρησιμοποιηθεί για τις δράσεις ενημέρωσης - Έκδοση έντυπου υλικού σε μορφή ενημερωτικών φυλλαδίων, αφισών και εγχειριδίων - Δημιουργία spot για τα social media - Οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες της προστατευόμενης περιοχής σε e-book και περιορισμένα έντυπα αντίγραφα - Οργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων Παραδοτέα: 1. Έκθεση περιγραφής και προγραμματισμού δράσεων 2. Παραγωγή έντυπου ενημερωτικού υλικού 3. 4 τουλάχιστον διαφορετικά ενημερωτικά spot για προώθηση στα social media 4. Βιβλίο οδηγός για τις οικοσυστημικές υπηρεσίες 5. Οργάνωση ημερίδων σύμφωνα με το action plan
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των παραγωγικών ομάδων της περιοχής 2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης των τοπικών φορέων 3. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0104
Ονομασία Μέτρου:
Περιβαλλοντική Ενημέρωση, Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχεδιασμός και υλοποίησης δράσεων για την περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.3.1, Γ.2.1, Γ.2.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Έχουν εκπονηθεί πολλά σχετικά προγράμματα και δράσεις στην επικράτεια και σε Μονάδες Διαχείρισης Προστατευόμενων περιοχών
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027) Σχέδια δράσης επιμέρους ειδών και τύπων οικοτόπων
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Περιφέρεια / ΟΤΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
100.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάθεση επιμέρους εργασιών με δημόσιους διαγωνισμούς
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Περιβαλλοντική ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση αποτελεί σημαντικό πυλώνα για την διαχείριση και προστασία της περιοχής. Παρόλο που η πλειονότητα των επισκεπτών/χρηστών της περιοχής φαίνεται να εμφανίζει ευαισθητοποίηση για την περιοχή, λίγοι γνωρίζουν την ιδιαίτερη αξία της, τα επιμέρους προστατευτέα αντικείμενα που περιλαμβάνει, το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις προστατευόμενες περιοχές κ.λπ. Η χαμηλή ευαισθητοποίηση και γνώση σχετικά με την ύπαρξη προστατευόμενων περιοχών είναι ένα ευρέως αναγνωρισμένο πρόβλημα στις μελέτες για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Τα προγράμματα Ευαισθητοποίησης και Ενημέρωσης αναγνωρίζονται ως ένας παράγοντας μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας αφού εκπαιδεύει τους πολίτες και χρήστες του χώρου και διαμορφώνει πεποιθήσεις και στάσεις ζωής. Τα αποτελέσματα είναι και πιο βραχυπρόθεσμα, όμως, καθώς οι εκπαιδευόμενοι μεταφέρουν άμεσα τις εμπειρίες και τις γνώσεις στον κοινωνικό τους περίγυρο. Περιλαμβάνει τις ακόλουθες δράσεις: Α) Σχέδιο Δράσης (action plan) για την περιβαλλοντική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση Β) Παραγωγή ενημερωτικού υλικού Το έντυπο ενημερωτικό υλικό θα πρέπει να αφορά το σύνολο της περιοχής μελέτης και μπορεί να περιλαμβάνει τα εξής : § Οικοτουριστικός Οδηγός: Ο Οικοτουριστικός Οδηγός αποτελεί ειδική έκδοση όπου θα παρουσιάζονται οι ιδιαιτερότητες της περιοχής σχετικά με τη φυσική και πολιτισμική κληρονομιά

του τόπου. Ο Οδηγός θα πρέπει να εισάγει τον επισκέπτη στην περιοχή περιγράφοντας το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της (ιστορικά-πολιτιστικά στοιχεία), να αναλύει τα ιδιαίτερα οικοσυστήματα της περιοχής, να δίνει έμφαση στους τύπους οικοτόπων και στα είδη χλωρίδας και πανίδας με ιδιαίτερη αναφορά στα απειλούμενα και σπάνια είδη και να αναφέρεται στη γεωλογική και παλαιοντολογική ιστορία της. Θα περιλαμβάνει φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής των τύπων οικοτόπων, φωτογραφίες και κείμενο περιγραφής ειδών από τη χλωρίδα και την πανίδα της περιοχής και θεματικό χάρτη απεικόνισης των τύπων οικοτόπων. Επιπλέον θα περιλαμβάνει στοιχεία για τη λειτουργία επί μέρους οικοσυστημάτων και τη σημαντικότητά τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Τέλος θα περιέχει έναν λειτουργικό χάρτη προσανατολισμού.

§ Οικοτουριστικός χάρτης: Ο χάρτης θα πρέπει να έχει την κατάλληλη κλίμακα ώστε να δίνει σαφείς, ακριβείς και λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τουλάχιστον τα κάτωθι :

- Τα όρια της προστατευόμενης περιοχής και των σημαντικών ενδιαίτημάτων
- Τα στοιχεία του τοπίου
- Τα ιστορικά, αρχαιολογικά και άλλα χαρακτηριστικά της περιοχής
- Την πρόσβαση, τις δυνατότητες διαμονής και διατροφής, τα διάφορα άλλα αξιοθέατα
- Τις διαδρομές και τα χαρακτηριστικά τους (βαθμός δυσκολίας, ενδεικτικός χρόνος κάλυψης)
- Τα τοπωνύμια
- Τους οικισμούς

Επιπλέον θα υποδεικνύει θέσεις οικοτουριστικών μονάδων, υπηρεσιών καθώς και βιολογικών και παραδοσιακών προϊόντων.

§ Ενημερωτικά φυλλάδια/ Ειδικές εκδόσεις: Τα ενημερωτικά φυλλάδια θα περιλαμβάνουν είτε γενικά θέματα για την προστασία της περιοχής, είτε θα έχουν τη μορφή αφιερώματος, όπως για παράδειγμα για τους αμμοθινικούς σχηματισμούς, για τις παραλίες αναπαραγωγής της θαλάσσιας χελώνας, για τις πεζοπορικές διαδρομές, για τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία για την καλλιέργεια της ελιάς και άλλων παραδοσιακών προϊόντων κλπ. Κάθε ενημερωτικό φυλλάδιο θα πρέπει να συνοδεύεται με χάρτη όπου θα επισημαίνονται οι δυνατότητες πρόσβασης, εφόσον υπάρχουν, καθώς και τα μέτρα προστασίας.

§ Αυτοκόλλητο με το σήμα της προστατευόμενης περιοχής

Γ. Δράσεις περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Οι δράσεις προτείνεται να περιλαμβάνουν:

- Προγράμματα ενημέρωσης με δημόσιες παρουσιάσεις σε όλους τους δήμους της ευρύτερης περιοχής.
- Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα σχολεία της ευρύτερης περιοχής σχετικά με την αξία του προστατευτέου αντικειμένου, όπως τη χλωρίδα, την πανίδα και ορνιθοπανίδα, τους τύπους οικοτόπων, τα ιδιαίτερα πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής.
- Διοργάνωση ειδικών ξεναγήσεων για μαθητές και φοιτητές
- Ενημέρωση των δασκάλων και καθηγητών για θέματα περιβάλλοντος της περιοχής
- Οργάνωση εκδρομών με στόχο την παρατήρηση της φύσης με ειδικότερες προσεγγίσεις (παρατήρηση πουλιών, ενημέρωση για την χλωρίδα, φωτογράφιση της κ.λπ.)
- Δημιουργία ομάδας τύπου «οι φίλοι της προστατευόμενης περιοχής» με παραρτήματα στα σχολεία των Δήμων της περιοχής, από όπου θα δημιουργηθούν σώματα εθελοντών για εργασία σε δραστηριότητες σχετικά με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος.
- Ειδικότερα αλλά και ενδεικτικά, αναφέρονται ως ενισχυτικά μέτρα ευαισθητοποίησης όλα τα μέσα που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία (γραπτός και ηλεκτρονικός τύπος, τηλεόραση, ραδιόφωνο, social media), καλλιτεχνικοί διαγωνισμοί με κάθε μορφής θεματολογία από την περιοχή, ενθάρρυνση για τη δημιουργία φυσικών χώρων αναπαράστασης της Ιστορίας της περιοχής που θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως βιώσιμες οικονομικές μονάδες κάτω από συγκεκριμένα μέτρα υποστήριξής τους, γνωριμία του χώρου και της ιστορίας του από νέους και νέες μέσα από προγράμματα εθελοντικής συμμετοχής στην περιβαλλοντική εκπαίδευση ή

ευαισθητοποίηση άλλων ομάδων, αναπαιδείωση και λειτουργική αναδιάρθρωση κτιρίων με στόχο την αναβίωση εθίμων / εκδηλώσεων / καθημερινών λειτουργιών και άλλων δραστηριοτήτων της διαχρονικής ιστορίας της περιοχής, κ.α.

Παραδοτέα

Έκθεση προγραμματισμού δράσεων.

Προγράμματα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης (γραφπτή περιγραφή που συμπεριλαμβάνει τους στόχους, την μεθοδολογία, το σενάριο κ.λπ.).

Εκπαιδευτικό και ενημερωτικό υλικό, σε έντυπο και ψηφιακή μορφή για χρήση στα social media.

Υλοποίηση δράσεων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Πλήθος έντυπου υλικού
2. Αριθμός προγραμμάτων ευαισθητοποίησης
3. Αριθμός προγραμμάτων εκπαίδευσης
4. Αριθμός συμμετεχόντων στα προγράμματα ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης
5. Αριθμός ερωτηματολογίων που συμπληρώθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0105
Ονομασία Μέτρου:
Δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης παράνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκβρασμών και τραυματισμών πανίδας)
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δράσεις εκπαίδευσης, ενημέρωσης και κατάρτισης στους αρμόδιους φορείς και αρχές για θέματα σχετικά με: 1. Αναφορά, χειρισμός και διαχείριση περιπτώσεων εκβρασμών και τραυματισμών ειδών θαλάσσιας πανίδας 2. Μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπόνδυλων κοινотικού ενδιαφέροντος (<i>Pinna nobilis</i> και <i>Lithophaga lithophaga</i>) και της εμπορίας τους 3. Εφαρμογή των προβλεπόμενων ειδικών διαχειριστικών μέτρων και ρυθμίσεων στην περιοχή μελέτης, κατανομή και δράσεις διατήρησης σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων, καθώς και των απειλών/πιέσεων που δέχονται 4. Ηλεκτρονικές και ψηφιακές εφαρμογές παρακολούθησης, επιτήρησης και δήλωσης παραβάσεων, καθώς και αμοιβαία ανταλλαγή πληροφοριών και συνεργασίας των λιμενικών αρχών με την διαχειριστική αρχή των προστατευόμενων περιοχών
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση των περιοχών μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Monachus monachus</i> <i>Caretta caretta</i> <i>Chelonia mydas</i> <i>Pinna nobilis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.2, B.11.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Όλες οι πιέσεις που σχετίζονται με ανθρωπογενείς δραστηριότητες στο θαλάσσιο περιβάλλον
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μακροχρόνια εμπειρία σε μεθοδολογία παροχής πρώτων βοηθειών και περίθαλψης σε περίπτωση τραυματισμένου ζώου, και αναφοράς περιστατικών εύρεσης νεκρού ζώου από ΜΚΟ και δίκτυο κτηνιάτρων, ενημέρωσης λιμενικού για το ισχύων νομικό πλαίσιο και διενέργεια ελέγχων εν πλω, και εγχειρίδια καλών πρακτικών για αλιείς (π.χ. πρόγραμμα MOFI WWF Ελλάς, 2005-2009).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i> , ΠΔΠ (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη (1ο και 2ο έτος εφαρμογής)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων - 1ο έτος 2. Διεξαγωγή τεσσάρων (4) ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών, σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών, δίκτυο κτηνιάτρων - 1ο έως 2ο έτος 3. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ ΥΠΑΑΤ Δίκτυο Κτηνιάτρων, Εθνική Επιτροπή εκβρασμών θαλασσίων ζώων, Δίκτυο Διάσωσης θαλασσίων χελωνών
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων – 6.000 € 2. Διεξαγωγή τεσσάρων (4) ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών, σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών, δίκτυο κτηνιάτρων – 5.000 € 3. Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων – 1.000 €
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αλιείας και Θάλασσας» ΈΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων φορέων περιλαμβάνει: 1. Σύνταξη ειδικών πρωτόκολλων αναφοράς περιστατικών εύρεσης νεκρού ή τραυματισμένου ζώου, διεξαγωγής νεκροψιών και λήψης δειγμάτων σε περίπτωση νεκρού ζώου, παροχή πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα. 2. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ και Λιμενικών αρχών για την αναγνώριση ειδών, το ισχύων θεσμικό πλαίσιο κυρώσεων για παράνομες πράξεις τραυματισμού ή θανάτωσης ειδών θαλάσσιας πανίδας από αμέλεια ή ηθελημένα, διενέργεια εν πλω ελέγχων των χρηστών του θαλασσίου περιβάλλοντος για την ορθή διεξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την πρόκληση ή την πρόθεση πρόκλησης τραυματισμού ειδών θαλάσσιας πανίδας. Μέτρα περιορισμού παράνομης αλιείας, εμπορίας και κατανάλωσης θαλάσσιων ασπονδύλων κοινοτικού ενδιαφέροντος (<i>Pinna nobilis</i> και <i>Lithophaga lithophaga</i>) και της εμπορίας τους. 3. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) και έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων στο προσωπικό των Φορέων ΠΠ, Λιμενικών αρχών και σχετικές ΜΚΟ και τοπικές ομάδες εθελοντών σχετικά με την εφαρμογή συγκεκριμένου πρωτόκολλου αναφοράς σε περιπτώσεις εύρεσης ή εκβρασμού νεκρών ή τραυματισμένων ζώων στις αρμόδιες αρχές, καθώς και οδηγίες παροχής πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα. 4. Διεξαγωγή ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) στο δίκτυο κτηνιάτρων σχετικά με την αναγνώριση ειδών και αιτίας τραυματισμού/ θανάτωσης, παροχή πρώτων βοηθειών σε τραυματισμένα ζώα, και την εφαρμογή συγκεκριμένου πρωτόκολλου λήψης δειγμάτων και διεξαγωγής νεκροψίας σε περίπτωση τραυματισμένου ζώου. Οι παραπάνω θεματικές των σεμιναρίων δύναται να συνδυάζονται και να συγχωνεύονται ώστε να περιοριστεί η προσπάθεια και οι πόροι υλοποίησής τους. Συνίσταται η Δράση να επαναλαμβάνεται ανά 6-ετία.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός πρωτόκολλων - 1ο έτος 2. Αριθμός ενημερωτικών συναντήσεων (σεμιναρίων) - 2ο έτος 3. Αριθμός ενημερωτικών φυλλαδίων - 1ο έτος 4. Αριθμός συμμετεχόντων στις συναντήσεις/ σεμινάρια

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0106
Ονομασία Μέτρου:
Εξειδικευμένη ενημέρωση των χρηστών γης που σχετίζονται με τα δηλητηριασμένα δολώματα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο περιλαμβάνει την έρευνα των χρηστών σχετικά με τα αίτια χρήσης των δηλητηριασμένων δολωμάτων, τη συγκέντρωση και διανομή ενημερωτικού υλικού, εκπόνηση έρευνας μέσω ερωτηματολογίων και τη διοργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG04
Τύπος του μέτρου:
Ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540007, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η περιοχή μελέτης
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Falco biarmicus, Falco peregrinus brookei, Bubo bubo, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus aeruginosus, Canis aureus</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.8.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.4, A.2.5
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G13
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Έχουν υλοποιηθεί πολλαπλές δράσεις ενημέρωσης εν γένει, αλλά και ειδικότερα για τα δηλητηριασμένα δολώματα τόσο στην Ελλάδα, όσο και στην Ευρώπη
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Τοπικό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον Ασπροπάρη (<i>Neophron percnopterus</i>), Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τρία πτωματοφάγα είδη ορνιθοπανίδας (γύπες): Γυπαετό (<i>Gypaetus barbatus</i>), Όρνιο (<i>Gyps fulvus</i>), Μαυρόγυπα (<i>Aegypius monachus</i>).
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Συνεχώς, κατ' ελάχιστο για 10 έτη ή μέχρι την οριστική εξάλειψη της πίεσης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

1ο εξάμηνο 1ου έτους: συλλογή δεδομένων / απόψεων μέσω ερωτηματολογίων 2ο εξάμηνο 1ου έτους έως 2 έτος: σχεδιασμός και παραγωγή πληροφοριακού υλικού 2 έως 10 έτος: ενημέρωση χρηστών γης
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CG0401 MM25401CG0402
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
20.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Πράσινο Ταμείο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ώριμο, καθώς υπάρχουν αντίστοιχες περιπτώσεις εργασίας από άλλες περιοχές της Ελλάδας
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν υπάρχουν ιδιαίτερα τεχνικά ή θεσμικά προβλήματα
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Τα δηλητηριασμένα δολώματα είναι ένα έγκλημα που πλήττει όλες τις κοινωνικές και οικονομικές ομάδες και η κοινωνία επιζητά έναν τρόπο επίλυσης τους. Αναμένεται η δράση να είναι απόλυτα αποδεκτή από την πλειονότητα του κοινωνικού συνόλου, εκτός βέβαια από τους δράστες της παράνομης αυτής ενέργειας.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στόχος είναι τόσο η πρόληψη όσο και η αύξηση της πληροφορίας όσον αφορά το συγκεκριμένο πρόβλημα. Πρώτο βήμα της δράσης είναι ο εντοπισμός των πιθανών εμπλεκόμενων χρηστών γης σε σχέση με τις τοπικές συνθήκες των περιοχών. Στην συνέχεια πρέπει να πραγματοποιηθούν εξειδικευμένα ερωτηματολόγια στους επιλεγμένους χρήστες. Τα ερωτηματολόγια θα πρέπει να στοχεύουν στην αύξηση της γνώσης για την χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων στην περιοχή αλλά και την κατανόηση των κινήτρων. Αφού εντοπιστούν τα πιθανά κίνητρα μπορεί να σχεδιαστεί ένα επιπλέον μέτρο που θα αφορά συγκεκριμένα στην αντιμετώπιση/επίλυση αυτών των κινήτρων. Έπειτα πρέπει να παραχθεί εξειδικευμένο πληροφοριακό υλικό που να ενημερώνει για τις επιπτώσεις των δηλητηριασμένων δολωμάτων αλλά και να προτείνει εναλλακτικές λύσεις σε προβλήματα που πιθανώς αντιμετωπίζουν οι χρήστες γης και προσπαθούν να επιλύσουν μέσω των δηλητηριασμένων δολωμάτων. Ευεργετικά θα δράσουν και οι παρουσιάσεις/εκδηλώσεις σε τοπικό επίπεδο π.χ. καφεενία. και οι ημερίδες
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός ερωτηματολογίων 2. Αριθμός πληροφοριακού υλικού που έχει διανεμηθεί και άτομα που ενημερώθηκαν 3. Αριθμός τοπικών συναντήσεων/εκδηλώσεων

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0107
Ονομασία Μέτρου:
Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για το είδος <i>Linaria tenuis</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης με σκοπό την αποφυγή μετατροπής χρήσης γης από ζώνη καλλιέργειών σε οικιστική ζώνη, αποφυγή δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την παρουσία περιστασιακών τουριστικών υποδομών στις θέσεις όπου απαντά το είδος, αποφυγή χρήσης ζιζανιοκτόνων στους θέσεις εμφάνισής του.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CW01
Τύπος του μέτρου:
ενημερωτικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αφορά την προστασία και διατήρηση όλων των υποπλήθυσμών του είδους εντός της περιοχής, που είναι γνωστοί σήμερα καθώς και εκείνους που πιθανά να εντοπιστούν κατά την υλοποίηση του μέτρου "Παρακολούθηση της κατάστασης των πληθυσμών και των ενδιαιτημάτων του είδους <i>Linaria tenuis</i> "
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Linaria tenuis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.6.1, A.4.2, B.13.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A21, F01, F06, F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων. Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει προηγούμενη εμπειρία από δράσεις ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης ειδών χλωρίδας.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

5 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CA0101, MM25401CF0310
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
25.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ), Πράσινο Ταμείο, Προϋπολογισμός ΟΦΥΠΕΚΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση των εργασιών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες στην εφαρμογή του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται σοβαρή δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το είδος όπως προκύπτει και από τη σχετική βιβλιογραφία απειλείται κυρίως από την αλλαγή χρήσεων γης (μετατροπή καλλιεργήσιμης γης σε οικιστικές περιοχές, μετατροπή αμμωδών ακτών σε χώρους που εξυπηρετούν τη θερινή τουριστική περίοδο. Απειλείται επίσης από τη χρήση ζιζανιοκτόνων και σε μικρότερο βαθμό από την παρουσία ξενικών φυτικών ειδών (Phitos et al 1995, Tan & Ιατρου 2001). Το μέτρο αποσκοπεί στην ενημέρωση του κοινού (μονίμων κατοίκων, επαγγελματιών και επισκεπτών) για τις ιδιαιτερότητες αλλά και τη σπανιότητα εμφάνισης του συγκεκριμένου είδους. Επίσης αποσκοπεί στην ενημέρωση για τις επιπτώσεις στο είδος από την μετατροπή χρήσης γης από ζώνη καλλιεργειών σε οικιστική ζώνη, τις δραστηριότητες που σχετίζονται με την παρουσία περιστασιακών τουριστικών υποδομών στις θέσεις όπου απαντά το είδος και την χρήση ζιζανιοκτόνων στις θέσεις εμφάνισής του. Το μέτρο δύναται να περιλαμβάνει: α) ημερίδες ενημέρωσης, β) στοχευμένες ενημερώσεις χρηστών του χώρου (π.χ. επαγγελματίες τουριστικού κλάδου), γ) τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων σε θέσεις επί των αμμοθινών που εμφανίζεται το είδος δ) παραγωγή ενημερωτικού εντύπου
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης 2. Αριθμός ενημερωτικών πινακίδων που το τοποθετήθηκαν 3. Αριθμός εντύπων που παράχθηκαν

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0108
Ονομασία Μέτρου:
Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση κοινού για το είδος <i>Saponaria jagelii</i>
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Αποφυγή δόμησης και δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την παρουσία μόνιμων ή όχι τουριστικών υποδομών στις θέσεις όπου απαντά το είδος .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CW01
Τύπος του μέτρου:
ενημερωτικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αφορά την προστασία και διατήρηση όλων των υποπλήθυσμών του είδους εντός της περιοχής, που είναι γνωστοί σήμερα καθώς και εκείνους που πιθανά να εντοπιστούν κατά την υλοποίηση του μέτρου SAP_3
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Saponaria jagelii</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.16.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.4.3, A.6.1, A.6.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A09, F01, F06, F07, H08
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διαχείρισης οικοτόπων, μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Το είδος όπως προκύπτει και από τη σχετική βιβλιογραφία απειλείται κυρίως από τη δόμηση παραθετικών καταλυμάτων και την παρουσία μόνιμων ή μη υποδομών που σχετίζονται με τη θερινή τουριστική περίοδο. Μέτριες απειλές δέχεται το είδος από την ελεύθερη βόσκηση (Phitos et al. 1995, Ιατρού 2013).
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0101, MM25401CF0305
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
Αρμόδιος Φορέας Διαχείρισης
Εκτιμώμενο Κόστος
15.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται σοβαρή δυσχέρεια κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αποσκοπεί στην ενημέρωση του κοινού (μονίμων κατοίκων, επαγγελματιών και επισκεπτών) για τις ιδιαιτερότητες αλλά και τη σπανιότητα εμφάνισης του συγκεκριμένου είδους.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης 2. Αριθμός ατόμων που ενημερώθηκαν

8 Άλλα μέτρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CA0401
Ονομασία Μέτρου:
Μελέτη διαχείρισης και αξιοποίησης τοπικών παραγωγικών συστημάτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στόχος του μέτρου είναι η διερεύνηση, και σε ποιον βαθμό η εκτατική κτηνοτροφία και η ημι-ορεινή γεωργία μπορούν να συμβάλλουν σε ένα στρατηγικό σχέδιο αειφόρου ανάπτυξης της περιοχής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA04
Τύπος του μέτρου:
άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Ημι-ορεινές εκτάσεις που χαρακτηρίζονται από αραιή βλάστηση ή σε μεταβατικές δασικές-λιβαδικές εκτάσεις οι οποίες χρησιμοποιούνται ως φυσικοί βοσκότοποι και όπου πλέον δεν υπάρχουν αρκετά κτηνοτροφικά ζώα με αποτέλεσμα τη δημιουργία πυκνής μακκίας ή θαμνώνων (Ιδιαίτερα στο νοτιότερο κομμάτι της ΖΕΠ, πλησίον Μονεμβασίας)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Alectoris graeca graeca, Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Lanius collurio, Lanius nubicus, Streptopelia turtur</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.1.7
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.4
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα προστασίας των εδαφίων πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
Εξειδικευμένη επιστημονική ομάδα (Μηχανικοί/Χωροτάκτες)
Εκτιμώμενο Κόστος
25.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Υπουργείο Γεωργίας/Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, ΕΣΠΑ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η πολυπλοκότητα των ζητημάτων που αντιμετωπίζονται με την παρούσα μελέτη τόσο όσον αφορά τα επιστημονικά στοιχεία όσο και των κοινωνικών/οικονομικών μπορούν να αποτελέσουν τροχοπέδη για την μελέτη. Για τον λόγο αυτό απαιτείται μια ομάδα έργου με διαφορετικές ειδικότητες ώστε να αντιμετωπίζει πολύπλευρα τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρια. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση των περιοχών.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι ορεινές και ημι-ορεινές περιοχές είναι τμήματα της υπαίθρου τα οποία διατηρούν ικανό ανθρώπινο δυναμικό και σημαντικό φυσικό πλούτο, ο οποίος στις περισσότερες περιπτώσεις βρίσκεται σε λανθάνουσα κατάσταση. Η πορεία προς μια αειφορική ανάπτυξη που βασίζεται στα τοπικά παραγωγικά συστήματα είναι μονόδρομος για την διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων και την επιβίωση της εκτατικής κτηνοτροφίας. Βέβαια η δυνατότητα ανάπτυξης μιας περιοχής εξαρτάται από την ικανότητα των τοπικών κοινωνιών να οργανωθούν, να αναπτύξουν συνεργασίες και συνεργίες μεταξύ τους και να ακολουθήσουν τις διαδικασίες αξιοποίησης των πόρων τους. Είναι λοιπόν απαραίτητο να υπάρξει μια μελέτη που θα διερευνά τέτοιου είδους προοπτικές και δη στο παρόν μέτρο θα εκπονηθεί μια μελέτη διαχείρισης και αξιοποίησης των τοπικών παραγωγικών συστημάτων (στις ζώνες όπου η άσκησή τους επιτρέπεται) λαμβάνοντας υπόψιν τις ανάγκες της βιοποικιλότητας και συγκεκριμένα των ειδών ορνιθοπανίδας που αναφέρονται παραπάνω. Τα προαναφερθέντα είδη έχουν κοινά οικολογικά χαρακτηριστικά και άρα θα μπορέσουν να βρεθούν σενάρια ανάπτυξης που να τα ευνοούν το σύνολο τους. Είναι σημαντικό ότι το νέο πλαίσιο ανάπτυξης, αν και

βασισμένο στη βιοποικιλότητα, δύναται να ευνοήσει την εμφάνιση πολλών λειτουργιών (παραγωγή, τουρισμός, ψυχαγωγία, περιβάλλον) και να ενισχύσει τη δυναμική των τοπικών οικονομιών της υπαίθρου, πτυχές που θα πρέπει να εξεταστούν στην εν λόγω μελέτη.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Παραδοτέο μελέτης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0304
Ονομασία Μέτρου:
Εγκατάσταση ειδικών ναυδέτων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η αφαίρεση της κύριας πίεσης, που είναι ευρύτατα αναγνωρισμένο σε Μεσογειακό επίπεδο, από την συχνή ανεξέλεγκτη αγκυροβόληση σκαφών αναψυχής, ιδιαίτερα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, θα μειώσει την υποβάθμιση που υφίστανται οι ευαίσθητοι τύποι οικοτόπων όπως τα λιβάδια ποσειδωνίας (1120*) και οι ύφαλοι (1170) σε τοπική κλίμακα.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03, CF02
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Σε όλες τις περιοχές που απαντώνται οι τύποι οικοτόπων 1120* και 1170 με κοραλλιογενή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1110, 1120*, 1170 <i>Cymodocea nodosa</i> , <i>Cystoseira</i> spp <i>Pinna nobilis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.7.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.1, A.3.2, A.3.4, A.1.2, A.1.3, A.1.4, A.4.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Πρόκειται για διαχειριστική πρακτική πολύ εξελιγμένη και ευρέων διαδεδομένη στις θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές (π.χ. Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία). Για την επιλογή του τύπου και υλικών του συστήματος αυτού σε κάθε τύπο οικοτόπου χρειάζεται ειδική μελέτη της επιλογής του τύπου πλωτών ναυδετών, των προδιαγραφών και της χωροθέτησης ώστε να μην επιβαρύνεται ο οικότοπος.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
4 έτη (2ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: 1.5 έτος, Φάση Β: 3.5 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0301
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ (σε συνεργασία με Ο.Τ.Α., Λιμενικές Αρχές)
Εκτιμώμενο Κόστος
Α' Φάση: 15.000€ Β' Φάση: Προμήθεια και τοποθέτηση αγκυροβολίων = 300.000€ Σχεδιασμός και λειτουργία εφαρμογής = 60.000€ Παρακολούθηση θέσεων ανά έτος = 15.000€ Σύνολο = 460.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΥΜΕΠΕΡΑΑ ΠΕΠ άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση ιδιωτική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
ΥΑ για απαγόρευση απευθείας αγκυροβόλησης στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων και επιβολή πρόσδεσης στους ειδικούς ναυδέτες, ορισμός αρμόδιας υπηρεσίας, τρόπος λειτουργίας συστήματος
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Απαιτείται καταδυτικό συνεργείο τοποθέτησης και συντήρησης των πλωτών ναυδετών
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Η δράση έπεται από την δράση χαρτογράφησης των τύπων οικοτόπων
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση χωρίζεται στις ακόλουθες Φάσεις: Α' Φάση: Εντοπισμός δημοφιλών περιοχών που χρησιμοποιούνται για την αγκυροβόληση σκαφών. Μελέτη ταχείας εκτίμησης φέρουσας ικανότητας και χωροθέτηση ειδικών ναυδετών σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους όπως Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με <i>Posidonia</i> (<i>Posidonium oceanicae</i>)» (1 έτος) Αρχικά θα αναγνωριστούν οι πιο δημοφιλείς περιοχές που χρησιμοποιούνται συχνότερα από τα σκάφη αναψυχής για αγκυροβόληση στην κάθε περιοχή μελέτης. Η αναγνώριση θα πραγματοποιηθεί από θέσεις που εντοπίζονται σημάδια από αγκυροβόλια σκαφών, αλλά και από συλλογή δεδομένων με ερωτηματολόγια στους ναυτιλλομένους και σχετικούς εμπλεκόμενους της περιοχής.

Θα πραγματοποιηθεί μελέτη χωροθέτησης και εκτίμηση της φέρουσας ικανότητας της εκάστοτε περιοχής με ανάλυση δεδομένων AIS ή/και δορυφορικών δεδομένων που επιτρέπουν την καταμέτρηση σκαφών σε θαλάσσιο χώρο. Στην συνέχεια θα επιλεγούν οι θέσεις εγκατάστασης, ο τύπος και τα χαρακτηριστικά των ειδικών ναυδετών που θα κριθούν απαραίτητα σε κάθε θέση ανάλογα με τον τύπο οικοτόπου, το υπόστρωμα του βυθού και την αναμενόμενη φέρουσα ικανότητα (αριθμός και μέγεθος σκαφών) για κάθε περιοχή. Η αρχή λειτουργίας των ειδικών ναυδετών φιλικών προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων στηρίζεται σε ένα σταθερό σημείο που τοποθετείται στο υπόστρωμα και συνδέεται με έναν πλωτήρα που επιπλέει στην επιφάνεια και αποτελεί το σημείο πρόσδεσης των σκαφών, αντί για την απευθείας επαφή της άγκυρας με τον βυθό. Οι ειδικοί ναυδέτες φιλικόι προς τους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων αποτελούν μόνιμη εγκατάσταση στον υποθαλάσσιο βυθό.

Β' Φάση: Εγκατάσταση και λειτουργία ειδικών αγκυροβολίων σκαφών αναψυχής φιλικών προς τους ευαίσθητους όπως Τ.Ο. 1120* «Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonium oceanicae*)» (3 έτη και εφάπαξ)

Μαζί με την εγκατάσταση των ειδικών αγκυροβολίων θα σχεδιασθεί ψηφιακό σύστημα κρατήσεων θέσης αγκυροβόλησης με ειδικό λογισμικό που θα έχει εφαρμογή και μέσω κινητού τηλεφώνου και tablet (mobile app).

Με ειδική νομοθετική διάταξη, θα ορίζεται και ο αρμόδιος φορέας που θα είναι υπεύθυνος για τη συντήρηση και αν κριθεί αναγκαίο, νέων τοποθετήσεων λόγω αύξησης αναγκών ή μείωσης για λόγους που μπορεί να σχετίζονται με αλλαγές στην χρήση ή αρνητικών επιπτώσεων από άλλες χρήσεις.

Επιπρόσθετα, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών, Άμυνας και Υδρογραφικής Υπηρεσίας και άλλων φορέων που θα αναγνωρισθούν, θα επικαιροποιηθούν οι ναυτικοί χάρτες για να συμπεριλάβουν τις θέσεις αυτές μαζί με τις υποχρεώσεις των χρηστών. Τόσο η εφαρμογή όσο και οι ναυτικοί χάρτες θα ενημερώνουν τους ναυτιλλομένους για τα όρια της ΠΠ, τη χαρτογράφηση ευαίσθητων τύπων οικοτόπων (π.χ. 1120*, 1170 με κοραλλιογενή), τους όρους κυκλοφορίας σκαφών στην ΠΠ (ταχύτητα, απαγορεύσεις κτλ.), σημεία mooring & ενημέρωση χωρητικότητάς τους, σημεία εξυπηρέτησης σκαφών στη χερσαία ζώνη (υποδομές για παροχή απαραίτητων υλικών όπως νερό πόσιμο και ρεύμα για φόρτιση αναγκαίων συσκευών) κτλ.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεχνική μελέτη
2. Αριθμός ειδικών ναυδετών που τοποθετούνται
3. Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0308
Ονομασία Μέτρου:
Εγκατάσταση μπαρών ελέγχου πρόσβασης τροχοφόρων προς την παραλία του Σίμου στην Ελαφώνησο
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά τη δράση #5 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωννα, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90. Το έργο αφορά στην τοποθέτηση πέντε (5) μπαρών ελέγχου της πρόσβασης τροχοφόρων προς την παραλία του Σίμου.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
παραλία του Σίμου στην Ελαφώνησο
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
2110, 2120, 2250, <i>Linaria tenuis</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1, B.3.2, B.13.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.9, A.3.10
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διαχείρισης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τον τύπο οικοτόπου 2250* Θίνες των παραλίων με <i>Juniperus</i> spp.
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος εγκατάσταση και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0301
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί παράλληλα με το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών (MM25401CF0301) όπου προβλέπονται αντίστοιχες δράσεις.
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την τοποθέτηση πέντε (5) μπαρών ελέγχου της πρόσβασης τροχοφόρων προς την παραλία του Σίμου. Το έργο αποσκοπεί στον έλεγχο της κίνησης των οχημάτων στο παραλιακό μέτωπο με στόχο την διατήρηση της δομής και των λειτουργιών των Τ.Ο.. Το μέτρο αφορά τη δράση #5 που έχει προταθεί στα πλαίσια της μελέτης Δημόπουλος Π., Αλεξανδροπούλου Ε., Κόκκορης Ι., Ψημμένου Δ., Ηλιάδου Ε., 2020.Τεύχος – Έκθεση με τα αποτελέσματα της προκαταρκτικής εκτίμησης της υφιστάμενης κατάστασης και τον προσδιορισμό των αναγκαίων διαχειριστικών μέτρων, Παραδοτέο 1 του έργου: «Εκτίμηση περιβαλλοντικών συνθηκών για την υποστήριξη Διαχειριστικών Δράσεων: Προκαταρκτική εκτίμηση της περιοχής για επεμβάσεις διαχείρισης αμμοθινικών οικοσυστημάτων». ΟΙΚΟΜ ΕΠΕ, Φορέας Διαχείρισης Πάρνωνας, Μουστού, Μαινάλου και Μονεμβασίας, Αθήνα, σελ. 90, όπου και περιγράφεται αναλυτικά.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός μπαρών που τοποθετούνται ανά παραλία 2 Ποσοστό υλοποίησης των προγραμματισμένων έργων και υποβολής σχετικών αναφορών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CJ0101
Ονομασία Μέτρου:
Καθαρισμός του θαλάσσιου βυθού από απορρίμματα με έμφαση στους ευαίσθητους τύπους οικοτόπων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Απομάκρυνση απορριμμάτων από τον θαλάσσιο βυθό και σημαντικούς τύπους οικοτόπων με στοχευμένους καθαρισμούς
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CJ01
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής, με έμφαση σε περιοχές ή/και τύπους οικοτόπων ή/και ΟΧΕ αναπαραγωγής και τροφοληψίας σημαντικών ειδών θαλάσσιας πανίδας, που δύνανται να συγκεντρώνουν υψηλή συγκέντρωση απορριμμάτων λόγω συνθηκών υδρολογίας και γεωμορφίας πυθμένα
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1110 Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους 1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (<i>Posidonion oceanicae</i>) 1170 Ύφαλοι
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.10.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
J02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Στην Ελλάδα έχουν εφαρμοστεί καθαρισμοί του θαλάσσιου βυθού ευρέως με την πρωτοβουλία ΜΚΟ, καταδυτικών συλλόγων και κέντρων, κυρίως στο παράκτιο περιβάλλον με τη συνδρομή εξειδικευμένων δυτών. Σημαντική είναι η συνεισφορά της ομάδας Aegean Rebreath που αναλαμβάνει συχνά τέτοιες δράσεις. Σε άλλες χώρες συχνή συμμετοχή σε τέτοιες δράσεις έχουν και τα σχολεία και τα Πανεπιστήμια, όπου οι μαθητές/ φοιτητές πραγματοποιούν ταυτόχρονο καθαρισμό της παραλίας, και συμμετέχουν τόσο στην διαλογή και ταξινόμηση των

απορριμμάτων, όσο και στον εντοπισμό πιθανών πηγών απορριμμάτων της θάλασσας.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο δράσης για τη χελώνα <i>Caretta caretta</i> , Εθνικό Σχέδιο δράσης για τη μεσογειακή φώκια <i>Monachus monachus</i>
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Καθαρισμοί: Από Μάιο έως Οκτώβριο κάθε έτους 2. Εκτίμηση πηγών ρύπανσης: Από Νοέμβριο έως Απρίλιο κάθε έτους
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0303
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
1. Καθαρισμός: 3.000 -5.000€ 2. Προμήθεια παράκτιων αλιέων συσκευές εντοπισμού αλιευτικού εργαλείου: 10.000€ 3. τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης: 500€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Συνοχής, ΕΤΠΑ, ΕΠΑΛΥΘ, LIFE, INTERREG, ERASMUS
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Πιθανή αύξηση κόστους για τα βαθιά ύδατα, που απαιτεί εξειδικευμένους δύτες ειδικά καταρτισμένους για εργασία σε μεγάλα βάθη και μίσθωση σκάφους
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Το μέτρο αναμένεται να έχει ευρεία αποδοχή από τους χρήστες και την τοπική κοινωνία
Άλλες πληροφορίες
Φορείς που θα μπορούσαν να ενισχύσουν τη δράση: ΜΚΟ, Σύλλογοι Αλιέων, Λιμενικό Σώμα, Δήμοι, Περιφέρειες, Καταδυτικά Κέντρα, Τοπικοί Σύλλογοι Πολιτών, Σύλλογοι Ναυσιπλοϊών (Φουσκωτά, Ιστιοπλοϊκά κ.λπ.), Εταιρείες ανακύκλωσης, Σχολεία, Πανεπιστήμια
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στόχος της δράσης είναι η μείωση των απορριμμάτων από τις δραστηριότητες σε στεριά (τουρισμός, δραστηριότητες αναψυχής κτλ.) και θάλασσα (π.χ. απολεσθέντα αλιευτικά εργαλεία από την επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία, υδατοκαλλιέργειες, θαλάσσιες μεταφορές, τουρισμός, δραστηριότητες αναψυχής, στρατιωτικές ασκήσεις κτλ.), όπου επιβαρύνουν με απορρίμματα τους θαλάσσιους τύπους οικοτόπων και τα θαλάσσια είδη πανίδας, και το θαλάσσιο περιβάλλον γενικότερα. Στη δράση προτείνονται να υλοποιηθούν εκτεταμένοι καθαρισμοί του θαλάσσιου βυθού όπου πραγματοποιείται ανέλκυση και συλλογή απορριμμάτων, καθώς και διαλογή, ταξινόμηση και καταγραφή τους ώστε τα στοιχεία αυτά να προσφέρουν συμπεράσματα για τις δραστηριότητες

που λαμβάνουν χώρα στην ευρύτερη περιοχή και προκαλούν απορρίμματα, και τον χωρικό εντοπισμό των πηγών επιβάρυνσης της περιοχής.

Η απομάκρυνση των θαλάσσιων απορριμμάτων υλοποιείται με στοχευμένους υποβρύχιους καθαρισμούς από ειδικά εκπαιδευμένους αυτόνομους δύτες με τη συνδρομή των τοπικών καταδυτικών κέντρων και εθελοντών της περιοχής, τη συνδρομή των Δήμων, Ναυτικών συλλόγων και του Λιμενικού, ή/και με ειδικά εξοπλισμένα σκάφη.

Η καταγραφή και ταξινόμηση των απορριμμάτων σε βασικές κατηγορίες και μεγέθη πραγματοποιείται στη στεριά, στο σημείο συγκέντρωσης. Οι βασικές κατηγορίες αφορούν το βασικό συστατικό του απορριμματος και ταξινομούνται ως εξής: πλαστικά (π.χ. γόπες, αλιευτικά δίχτυα, καλαμάκια, πλαστικές συσκευασίες προϊόντων και φαγητών, σακούλες, παιχνίδια κτλ.), πολυεστέρες (αφρός, σφουγγάρια μόνωσης, φελιζόλ, σωσίβια κτλ.), υγειονομικά (είδη υγιεινής, υγρά μαντηλάκια κτλ.), υφασμάτινα (ρούχα, παπούτσια, κτλ.), κεραμικά, λαστιχένια (π.χ. γάντια βυτιλίου ή κουζίνας, λάστιχα οχημάτων, μπαλόνια κτλ.), μεταλλικά (π.χ. αλουμινόχαρτο, δοχεία αλουμινίου, καπάκια, κονσέρβες, γάντζοι, κλωβοί, σύρμα, συρματοπλέγμα, μπαταρίες κτλ.), φαρμακευτικά (εισπνεόμενο σπρέι, χάπια, κτλ.), χάρτινα (εφημερίδες, περιοδικά, χάρτινες συσκευασίες, σακούλες κτλ.), ξύλινα (π.χ. φελλός, παλέτες, ξυλάκια παγωτών, κιβώτια, παγίδες αλιείας κτλ.). Οι κατηγορίες δύναται να εξειδικεύονται όσο γίνεται περισσότερο, ώστε να διευκολύνεται ο εντοπισμός των πηγών ρύπανσης. Για τον προσδιορισμό των πηγών ρύπανσης, καταγράφονται οι δραστηριότητες στη χέρσο και στη θάλασσα και ο τύπος απορριμμάτων που δύναται να απελευθερώνουν στο θαλάσσιο περιβάλλον, τα ρεύματα της περιοχής και οι καιρικές συνθήκες. Με συνδυασμό της παραπάνω πληροφορίας δύναται να προσδιοριστούν οι ενδεχόμενες πηγές ρύπανσης για κάθε τύπο απορριμματος.

Μετά την καταγραφή και ταξινόμηση των ειδών, τα απορρίμματα μεταφέρονται σε κάδους απορριμμάτων και ανακύκλωσης με τη συνεισφορά της υπηρεσίας καθαρισμού του Δήμου. Η δράση δύναται να ενισχυθεί με επιπλέον μέτρα όπως η παροχή συσκευών εντοπισμού (GPS) με στόχο τον άμεσο εντοπισμό των απολεσθέντων αλιευτικών εργαλείων στους παράκτιους αλιείς και την τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης στα αλιευτικά καταφύγια, μαρίνες και λιμένες σε συνεργασία με εταιρεία ανακύκλωσης/ μεταποίησης των απορριμμάτων. Η δράση προτείνεται να υλοποιείται κάθε χρόνο σε στοχευμένες περιοχές. Η δράση συνίσταται να συνδυαστεί και με ταυτόχρονους καθαρισμούς της χερσαίας παράκτιας ζώνης (παραλία). Αναμένεται να ευνοήσει και άλλα είδη χλωρίδας και πανίδας που είναι παρόντα στην περιοχή.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός καθαρισμών ανά έτος
2. Αριθμός ομάδων/ ατόμων που συμμετέχουν στους καθαρισμούς
3. Ποσότητα συλλεγμένων απορριμμάτων ανά κατηγορία

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0301
Ονομασία Μέτρου:
Καταγραφή, χαρτογράφηση, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών (MAES) της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση περιλαμβάνει: - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων - Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών - Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών - επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων - Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα οι Τ.Ο. και τα είδη
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει υψηλή επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα λόγω των αποτελεσμάτων και μεθοδολογικών οδηγιών του έργου LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002)

1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3)
2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3)
Επίσης, στα πλαίσια του LIFE αναμένεται η και η πιλοτική εφαρμογή της μεθοδολογίας σε επιλεγμένες περιοχές της χώρας, από όπου αναμένεται να προκύψουν χρήσιμα συμπεράσματα για την εφαρμογή της στην περιοχή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. Πλαίσιο Δράσεων Προτεραιότητας για το Δίκτυο Natura 2000 στην Ελλάδα (2021-2027)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
1,5 έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1,5 έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0303
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
40.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Έπενδυση Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για ανάθεση μελέτης σε οικονομικό φορέα
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους αποσκοπεί στην αειφόρο διατήρηση των φυσικών πόρων με στόχο την κοινωνική και οικονομική ευημερία και αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο για τη διαχείριση και βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Αποτελεί επίσης εργαλείο και μέσο επικοινωνίας με τους οικονομικούς φορείς και την κοινωνία. Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνει πολυάριθμες και σημαντικές

οικοσυστημικές υπηρεσίες (προμηθευτικές, ρύθμισης και διατήρησης, πολιτισμικές), μέρος των οποίων αναλύθηκαν στην ενότητα 3.4.

Η Δράση MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) της Ε.Ε. περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση και αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών που προσφέρουν στους ανθρώπους. Η χαρτογράφηση περιλαμβάνει την απεικόνιση της έκτασής τους και τον υπολογισμό της επιφάνειάς τους, ενώ η αξιολόγηση αναφέρεται στον προσδιορισμό της καλής ή κακής κατάστασής τους και εξαρτάται από : α) την καταγραφή και αξιολόγηση των δομών και των λειτουργιών τους και β) από τις υφιστάμενες πιέσεις και απειλές που αντιμετωπίζουν. Επίσης η χαρτογράφηση των υπηρεσιών παρέχει μία χωρική αποτύπωση πληροφοριών σχετικά με τον τρόπο και τη θέση που παρέχεται κάθε υπηρεσία. Τα τελικά αποτελέσματα της δράσης αποτελούν εργαλείο λήψης αποφάσεων για περαιτέρω δράσεις όπως:

- Διαχειριστικές δράσεις για την βελτιστοποίηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών που θα ωφελούν ταυτόχρονα και την βιοποικιλότητα
- Παρακολούθηση τάσεων στην παροχή οικοσυστημικών υπηρεσιών στην περιοχή
- Δράσεις για τη συνέργεια ή σύγκρουση μεταξύ των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Η δράση περιλαμβάνει:

- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση τύπων οικοσυστημάτων
- Καταγραφή, χαρτογράφηση και αξιολόγηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών
- Χρήση ερωτηματολογίων στους τοπικούς φορείς, τοπικούς παραγωγικούς φορείς, τουριστών
- επισκεπτών, τοπική κοινωνία και αξιολόγηση αποτελεσμάτων
- Αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και δημιουργία καταλόγου ιεράρχησης και προτεραιοτήτων.

Για την υλοποίηση της δράσης θα ακολουθηθούν τα αποτελέσματα και η μεθοδολογία που έχουν προκύψει από το LIFE IP-4 NATURA (LIFE16 IPE/GR/000002) «Ολοκληρωμένες δράσεις για τη διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου NATURA 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα» και συγκεκριμένα:

1. Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα (Παραδοτέο Δράσης Α3)

ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΧΡΥΣΑΦΗ Ε, ΒΕΡΔΕ Ν, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.3: Τεχνικός - Μεθοδολογικός Οδηγός για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των τύπων οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών τους στην Ελλάδα, σε εθνική, περιφερειακή και τοπική κλίμακα. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 211.

2. Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών (Παραδοτέο Δράσης Α3) ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ Π, ΚΟΚΚΟΡΗΣ Ι, ΜΠΕΚΡΗ Ε, ΜΑΛΛΙΝΗΣ Γ, ΣΤΑΜΠΟΥΛΙΔΗΣ Θ (2018). LIFE-IP 4 NATURA: Ολοκληρωμένες δράσεις για την διατήρηση και διαχείριση των περιοχών του δικτύου Natura 2000, των ειδών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων στην Ελλάδα. Παραδοτέο Δράσης Α.3: Εθνικός Κατάλογος Δεικτών Οικοσυστημικών Υπηρεσιών. Πανεπιστήμιο Πατρών, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Πάτρα σελ. 144.

Παραδοτέα:

- Έκθεση με την καταγραφή, αξιολόγηση και αποτίμηση των οικοσυστημικών υπηρεσιών της προστατευόμενης περιοχής
- Γεωχωρική βάση δεδομένων που περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση των τύπων οικοσυστημάτων και οικοσυστημικών υπηρεσιών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Τεύχος μελέτης
2. γεωχωρική βάση δεδομένων
3. Βαθμός επίτευξης της χαρτογράφησης και ποσοτικοποίησης των οικοσυστημικών υπηρεσιών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0302
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δημιουργία βάσης δεδομένων, όπου θα ενσωματωθούν οι έρευνες, οι μελέτες και οι δράσεις που έχουν γίνει στην περιοχή μελέτης και θα εμπλουτίζεται με νέα στοιχεία που θα έχουν τη δυνατότητα να εισάγουν οι διαχειριστές της εφαρμογής είτε από προτάσεις και εντοπισμό επισκεπτών (μέσω μιας ολοκληρωμένης διαδικτυακής εφαρμογής) είτε από αυτοψίες των υπαλλήλων του Φορέα και έρευνες. Σε συνδυασμό με την απογραφή και αυτοματοποιημένη εισαγωγή των αβιοτικών παραμέτρων οι οποίες θα λαμβάνονται συστηματικά από καίριες θέσεις της περιοχής, θα δημιουργηθεί ένα εργαλείο διαχείρισης και λήψης αποφάσεων για την έγκαιρη και αποτελεσματική ενεργοποίηση των αρμόδιων φορέων και υπηρεσιών και την αντιμετώπιση προβλημάτων στην προστατευόμενη περιοχή.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα προστατευτέα αντικείμενα
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης

Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2,5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α: Συλλογή και δόμηση περιγραφικών και χωρικών δεδομένων σε ενιαία βάση δεδομένων (1,5 έτος) Φάση Β: Ανάπτυξη webgis πλατφόρμας και εφαρμογών (6 μήνες) Φάση Γ: Δοκιμαστική λειτουργία webgis πλατφόρμας / Τελικές διορθώσεις / Εκπαίδευση χρηστών της ΜΔΠΠ (6 μήνες)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
150.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ταμείο Ανάκαμψης Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Ανασταλτικός παράγοντας για την λήψη αποφάσεων με στόχο την προστασία των περιοχών αποτελεί σε πολλές περιπτώσεις η έλλειψη πληροφορίας ή η κακή διαχείριση αυτής ως απόρροια της ελλιπούς οργάνωσης των διαθέσιμων δεδομένων που αφορούν τα προστατευόμενα είδη. Για την επίλυση του εν λόγω προβλήματος κρίνεται αναγκαία η δημιουργία μία ολοκληρωμένης βάσης δεδομένων, διαθέσιμη, με την μορφή webgis στο ευρύ κοινό, που θα αποτελέσει εργαλείο για την προστασία, τη διατήρηση και τη διαχείριση των οικοσυστημάτων. Το εν λόγω μέτρο υλοποιείται σε τέσσερις κατευθύνσεις: Α. Δημιουργία βάσης δεδομένων. Πηγές εύρεσης των δεδομένων θα αποτελέσουν αρχικά οι πολυάριθμες έρευνες, μελέτες και δράσεις διαχείρισης που έχουν υλοποιηθεί στις περιοχές από διάφορους φορείς (Πανεπιστήμια,

Ερευνητικά Κέντρα, ΜΚΟ, Τοπική Αυτοδιοίκηση κ.λπ.). Τα εν λόγω δεδομένα βρίσκονται διάσπαρτα και πρέπει να συλλεχθούν, να αξιολογηθούν και να οργανωθούν ώστε να αποτελέσουν τη βάση λειτουργίας του Φορέα. Τα δεδομένα θα γεωαναφερθούν στο χωρικό επίπεδο με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια ώστε να προκύψει και γεωγραφική πληροφορία όσο αυτό είναι εφικτό

Β. Δημιουργία webgis

Επιπλέον, θα δημιουργηθεί ένα προσαρμοσμένο αναπτυγμένο ppGIS (σύστημα GIS με συμμετοχή του κοινού) και webGIS το οποίο θα σχεδιαστεί για να παρέχει διαδραστική χρήση χωρικών δεδομένων και γεωγραφικής χαρτογράφησης, εύκολα προσβάσιμα ακόμη και από smartphones ή tablets. Αυτή η πλατφόρμα θα δώσει τη δυνατότητα στους τελικούς χρήστες και άλλους εμπλεκόμενους φορείς να χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες γεωχωρικών πληροφοριών και θεματικούς χάρτες για να επικοινωνούν μεταξύ τους με αποτελεσματικό τρόπο. Μέσω της εφαρμογής για smartphones και tablets δίνεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να καταγράψουν τις δικές του παρατηρήσεις ή φωτογραφίες σχετικά με τα είδη ή τις απειλές που εντοπίζουν και να τις γνωστοποιούν άμεσα στο Φορέα, συμβάλλοντας στη καλύτερη εποπτεία και διαχείριση της περιοχής. Η δημιουργία μιας πλατφόρμας για το ευρύ κοινό αναμένεται να αυξήσει την ευαισθητοποίηση του κοινού, μέσω της αίσθησης της συμμετοχής στην προστασία και διασφάλιση της ακεραιότητάς και προστατευόμενων ειδών.

Γ. Συλλογή στοιχείων σχετικά με τις περιοχές ευθύνης του Φορέα.

Η βάση δεδομένων για να λειτουργήσει πρέπει να ενημερώνεται με νεότερα στοιχεία – μελέτες ή μετρήσεις. Τα αποτελέσματα των μελετών βάσης που προτείνονται θα εμπλουτίσουν και θα γεμίσουν τα κενά πληροφορίας που εντοπίζονται στην παρούσα φάση. Παράλληλα, το σύστημα πρέπει να ενημερώνεται συστηματικά με πληθώρα μετρήσεων των αβιοτικών παραμέτρων που κρίνονται ενδεικτικά για την διερεύνηση της καλής κατάστασης των φυσικών πόρων και κατ' επέκτασιν των προστατευόμενων ειδών. Επιπλέον, η βάση θα εμπλουτίζεται με τα δεδομένα των χρηστών της φόρμας webgis, εφόσον πρωτίστως αξιολογούνται από τους υπαλλήλους του Φορέα και τέλος, ο Φορέας εφόσον ενημερώνεται για νέες έρευνες μελέτες που διεξάγονται για την περιοχή ή τα είδη της περιοχής θα εμπλουτίζει τη βάση με τις επιπρόσθετες πληροφορίες που θα προκύπτουν.

Δ. Εκπαίδευση προσωπικού Φορέα στην εισαγωγή δεδομένων στη βάση.

Για την διαχείριση της βάσης και την αξιολόγηση των δεδομένων που θα προκύψουν μεταγενέστερα της έναρξης λειτουργίας της βάσης είναι απαραίτητη η εκπαίδευση του προσωπικού του φορέα, ώστε να διατηρηθεί και να λειτουργεί εφεξής συμβουλευτικά για τη λήψη αποφάσεων.

Παραδοτέα

Π1: Συλλογή και αξιολόγηση των μελετών που έχουν πραγματοποιηθεί και αφορούν την προστατευόμενη περιοχή και δημιουργία γεωχωρικών δεδομένων όπου είναι εφικτό καθώς και έλεγχος των διαθέσιμων χωρικών αρχείων για σφάλματα.

Π2: Βάση δεδομένων σε λειτουργία.

Π3: Δημιουργία webgis (Android, iOS και Windows) και πιλοτική εφαρμογή.

Π4: Οργάνωση ημερίδων για την εκπαίδευση του προσωπικού του Φορέα

Π5: Ενημέρωση του κοινού για την ύπαρξη και λειτουργία της διαδικτυακής πλατφόρμας

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Δομημένη βάση δεδομένων
2. Λειτουργικότητα webgis εφαρμογής

3. Λειτουργικότητα εφαρμογής για smartphones και tablets4. Αριθμός χρηστών που χρησιμοποιούν την εφαρμογή για smartphones/tablets5. Αριθμός επισκέψεων στην webgis εφαρμογή6. Αριθμός δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων7. Πλήθος τύπου δεδομένων που εισάχθηκε στη βάση δεδομένων

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0305
Ονομασία Μέτρου:
Παρακολούθηση ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο περιβάλλον
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σχέδιο παρακολούθησης των θαλασσίων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Όλα τα θαλάσσια είδη πανίδας
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
A.5.9
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει επάρκεια γνώσης και εμπειρίας στην παρακολούθηση των θαλασσίων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1) Γεω-χωρική και εποχιακή εκτίμηση της κατάστασης διατήρησης των θαλασσίων ανθρωπογενών δραστηριοτήτων στην περιοχή
Χρονικό βάθος απόδοσης:

1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0304 MM25401CW0303
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Αναλύονται για κάθε σχέδιο παρακολούθησης ανά δραστηριότητα στο αντίστοιχο κεφάλαιο
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η Δράση περιγράφεται αναλυτικά στο πρόγραμμα παρακολούθησης αλιευτικής και καταδυτικής δραστηριότητας
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Χάρτες παρουσίας, Έκταση και ένταση ανθρωπογενών πιέσεων που καταγράφηκαν και αξιολογήθηκαν 2. Καταγραφή έκτασης και έντασης των επιπτώσεων στα οικοσυστήματα από τις ανθρωπογενείς πιέσεις και απειλές που καταγράφηκαν 3. Ετήσια τεχνική έκθεση

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0307
Ονομασία Μέτρου:
Δίκτυο ενημέρωσης, έγκαιρης προειδοποίησης και βοήθειας για τις "εκρήξεις" μεδουσών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η δράση έχει ως στόχο την προστασία των λουόμενων από τις εποχικά μεγάλες συγκεντρώσεις ("εκρήξεις") μεδουσών που έχουν διαπιστωθεί τα τελευταία χρόνια στον Κορινθιακό κόλπο. Η δράση περιλαμβάνει σύστημα παρακολούθησης και ανάπτυξη ειδικής πλατφόρμας με αντίστοιχη εφαρμογή για τη συλλογή σχετικών αβιοτικών και βιοτικών δεδομένων, σύστημα καταγραφής περιστατικών και ειδοποίησης σε ένα ευρύ τοπικό δίκτυο (αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς, μέσα ενημέρωσης, ιδιώτες), εκπαίδευση του προσωπικού της αρμόδιας αρχής και των ναυαγοσωστών για παροχή πρώτων βοηθειών, προμήθεια εξοπλισμού πλωτών μέσων προστασίας των λουόμενων για την αποτροπή εισβολής των μεδουσών σε παραλίες, και τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων στις οργανωμένες παραλίες που θα προειδοποιεί τους λουόμενους για τα περιστατικά (συμπεριλαμβανομένων και άλλων πληροφοριών για την παραλία π.χ. κατάσταση κολυμβητικών υδάτων, έντονα καιρικά φαινόμενα κτλ.)
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CL04, CS04, CL01
Τύπος του μέτρου:
Άλλο, ενημερωτικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Θαλάσσιο μέτωπο μπροστά από παραλίες σε απόσταση περί των 200μ από την ακτή, που παρατηρείται το εποχικό φαινόμενο έξαρσης με υψηλές συγκεντρώσεις μεδουσών στο θαλάσσιο περιβάλλον.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Caretta caretta</i> <i>Chelonia mydas</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1, Γ.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
L02, L04, L06, L07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Επικοινωνία, Ενημέρωση και Εκπαίδευση του κοινού Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Το Ελληνικό Παρατηρητήριο Βιοποικιλότητας το 2018 δημιούργησε ένα ανοιχτό διαδικτυακό εργαλείο (WebGIS) στο οποίο καταγράφηκαν τα περιστατικά «εκρήξεων» μεδουσών σε όλη τη χώρα. Η διαδικτυακή πλατφόρμα του υπό εξέλιξη έργου Horizon2020 EcoScope (Συντονιστής

έργου Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης) έχει προβλέψει την συλλογή αβιοτικών και βιοτικών δεδομένων που σχετίζονται και με τα φαινόμενα αυτά. Μετά την έκδοση ΚΥΑ από το ΥΠΕΝ και ΥΠΑΑΤ για την αδειοδότηση πλωτών διχτύων κατά τόπους στη χώρα, η εμπειρία και τεχνογνωσία κρίνονται ώριμες.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Επικαιροποίηση ΚΥΑ, αγορά εξοπλισμού και θέσεις εγκατάστασης, ανάπτυξη εφαρμογής, εκπαίδευση : 1ο έτος 2. Δράσεις εκπαίδευσης και ενημέρωσης εφαρμογής: 2ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25307CW0302 MM25307CF0301
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
70.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Ιδιωτική πρωτοβουλία ΈΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Πράσινο Ταμείο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Μετά τις εξάρσεις μεδουσών σε ελάχιστη απόσταση από τις ακτές σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας και τις σημαντικές επιπτώσεις στον τουρισμό που επέφεραν, προωθήθηκε νομοθετική ρύθμιση (ΚΥΑ ΥΠΕΝ και ΥΠΑΑΤ) ως ένα άμεσο μέτρο αντιμετώπισης του φαινομένου, που επιτρέπει στα Λιμεναρχεία να δίνουν άδεια σε φορείς διοίκησης λιμένων ή σε οποιονδήποτε παραχωρείται ή εκμισθώνεται χώρος αιγιαλού ή παράλιας ζώνης λιμένα να τοποθετήσουν για πρόσκαιρη χρήση (έως πέντε μήνες) πλωτά μέσα προστασίας (πλωτά φράγματα από δίχτυα χωρίς επαφή με τον πυθμένα) των λουόμενων και να μπορούν ακόμη και αν ανήκουν σε περιοχές Natura 2000, ανεξαρτήτως αν οι περιοχές αυτές είναι χαρακτηρισμένες ως πολυσύχναστες ή μη. Ο χώρος τοποθέτησης των προστατευτικών διχτύων γνωστοποιείται από τη Λιμενική Αρχή στην Υδρογραφική Υπηρεσία του Πολεμικού Ναυτικού για την έκδοση αναγγελίας προς τους ναυτιλλομένους. Τα δίχτυα εφαρμόστηκαν με ιδιωτικές κυρίως πρωτοβουλίες, παρόλα αυτά κατά την εφαρμογή της ΚΥΑ πολλές αδειοδοτήσεις δεν προχώρησαν λόγω γραφειοκρατίας. Συνεπώς υπάρχει ανάγκη επικαιροποίησης της ΚΥΑ και ελαχιστοποίηση της γραφειοκρατίας για την δυνατότητα άμεσης αντιμετώπισης του φαινομένου.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Αναμένεται το κόστος αγοράς του εξοπλισμού και η εγκατάσταση των βάσεων τοποθέτησής του στον πυθμένα να έχουν υψηλό κόστος.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Δεν προβλέπονται δυσχέρειες στην κοινωνική αποδοχή. Αντιθέτως, αναμένεται το μέτρο να ενισχυθεί με ιδιωτική πρωτοβουλία.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η δράση έχει ως στόχο την προστασία των λουόμενων, των αλιέων και των επιχειρήσεων που ασχολούνται με τον τουρισμό από τις εποχικά μεγάλες συγκεντρώσεις ("εκρήξεις") μεδουσών που έχουν διαπιστωθεί τα τελευταία χρόνια στον Κορινθιακό κόλπο.

Η δράση περιλαμβάνει:

1. Ανάπτυξη ειδικής πλατφόρμας (και εφαρμογής για κινητά και tablet) για την καταγραφή, παρακολούθηση και έγκαιρη προειδοποίηση περιστατικών υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών. Η πλατφόρμα μπορεί να συγκεντρώνει επιπρόσθετα πληροφορία με σχετικές αβιοτικές και βιοτικές παραμέτρους (π.χ. συγκεντρώσεις θρεπτικών, βαρέων μετάλλων, καταλληλότητα κολυμβητικών υδάτων, θαλασσίων ρευμάτων κτλ.) που θα αντλούνται από άλλα συστήματα παρακολούθησης (π.χ. σύστημα Ποσειδωνίας του ΕΛΚΕΘΕ, υπό εξέλιξη πλατφόρμα ecoscope κ.ά.). Παρόλο που το σύστημα παρακολούθησης και έγκαιρης ειδοποίησης στηρίζεται σχεδόν αποκλειστικά στις παρατηρήσεις των χρηστών, η πλατφόρμα μπορεί να διαθέτει κατάλληλο μοντέλο πρόγνωσης των «εκρήξεων» μεδουσών το οποίο θα ενημερώνεται και θα εμπλουτίζεται με επικαιροποιημένη πληροφορία ώστε να βελτιώνονται οι προβλέψεις του στο μέλλον. Η πλατφόρμα θα ενημερώνει έγκαιρα και άμεσα αποστέλλοντας ειδοποιήσεις σε ένα ευρύ τοπικό δίκτυο και αρμόδιους φορείς για τη λήψη μέτρων προστασίας του κοινού και των χρηστών (π.χ. λιμεναρχείο, δήμους, περιφέρεια, τοπικά μέσα ενημέρωσης, ιδιώτες που σχετίζονται με τον τουρισμό και τη θαλάσσια αναψυχή κτλ.). Τέλος, η πλατφόρμα θα μπορούσε να ενταχθεί στο ευρύτερο εργαλείο που περιγράφεται στη δράση «Δημιουργία βάσης δεδομένων και Web GIS εφαρμογής για την παρακολούθηση των Περιβαλλοντικών δεδομένων της περιοχής με στόχο την έγκαιρη επέμβαση και λήψη αποφάσεων.» ώστε όλη η σχετική με την περιοχή πληροφορία να συγκεντρώνεται και να είναι διαθέσιμη προς όλους τους χρήστες παρέχοντας ολοκληρωμένη εικόνα του θαλασσίου οικοσυστήματος.

2. Τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων στις παραλίες λουόμενων για την άμεση ενημέρωση και προειδοποίησή τους για τα περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών. Οι πινακίδες θα ενημερώνουν και για την γενικότερη κατάσταση των υδάτων και της εν λόγω παραλίας και θα συμπεριλαμβάνουν συμπληρωματικές χρήσιμες πληροφορίες για τους λουόμενους όπως κατάσταση κολυμβητικών υδάτων, έντονα καιρικά φαινόμενα κτλ. (βλ. Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών) στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Η ταμπέλα θα ενημερώνει και για την ύπαρξη διαδικτυακής πλατφόρμας στην οποία οι λουόμενοι θα μπορούν να αναφέρουν περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών.

3. Προμήθεια εξοπλισμού (δίκτυα και απόχες) και εγκατάσταση υποδομής για την τοποθέτηση δικτύων σε παραλίες λουόμενων σε απόσταση 200 μέτρα από την ακτή σε περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών. Εξάιρεση αποτελούν οι παραλίες ωτοκίας στη χέρσο, και οι θαλάσσιες περιοχές που χρησιμοποιούνται για ζευγάρωμα, ανάπαυση και για μετακίνηση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωτοκικών των θαλασσιών χελωνών στις οποίες η τοποθέτηση δικτύων σε παραλίες ως μέτρο προστασίας των λουόμενων από τις εκρήξεις μεδουσών, απαγορεύεται κατά τη διάρκεια όλου του έτους.

4. Δράσεις εκπαίδευσης (σεμινάρια) ναυαγοσωστών και προσωπικού ΜΔΠΠ για την τοποθέτηση προστατευτικών δικτύων και συλλογής μεδουσών με απόχες σε απόσταση 200 μέτρα από την ακτή σε περιστατικά υψηλών συγκεντρώσεων μεδουσών.

5. Δράσεις εκπαίδευσης (ενημερωτικά φυλλάδια) για την αναφορά περιστατικών υψηλής συγκέντρωσης μεδουσών και παροχής πρώτων βοηθειών σε περίπτωση επαφής λουόμενου με μέδουσα (αλλεργικό σοκ, κνησμός, ερεθισμός δέρματος κτλ.) σε ναυαγοσώστες, ιδιώτες που ασχολούνται με τον τουρισμό και την αλιεία, ξενοδόχους, κ.ά.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός πλωτών μέσων που τοποθετούνται ανά χλμ. παραλίας ανά έτος
2. Αριθμός παραλιών που τοποθετούνται πλωτά μέσα ανά έτος
3. Αριθμός εξάρσεων με υψηλές συγκεντρώσεις μεδουσών ανά έτος
4. Αριθμός σεμιναρίων που διεξάγονται ανά έτος

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0308
Ονομασία Μέτρου:
Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Καταγραφή και ανασύσταση του ιστορικού πυρκαγιών στον Πάρνωνα από καταγραφές και με τη χρήση τηλεπισκόπησης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλος ο ορεινός όγκος και η Ελαφώνησος
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.15.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.5.13, A.3.7
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CB0501
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α': 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': 30.000 €: Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': 5.000 €: Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμβολή της Δασικής Υπηρεσίας για παροχή ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν υπάρχουν τεχνικές δυσκολίες. Υψηλή επιστημονική επάρκεια (υπάρχει ήδη γνώση της τεχνοτροπίας (Pleniou, M., Xystrakis, F., Dimopoulos, P. and Koutsias, N. 2012 Maps of fire occurrence – spatially explicit reconstruction of recent fire history using satellite remote sensing. Journal of Maps, 8 (4), 499-506)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται αποδοχή
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες εμφάνισης των δασικών πυρκαγιών που δείχνουν τη θέση και την έκταση των καμένων εκτάσεων είναι η βάση για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων παγκοσμίως και επομένως, η έλλειψη τέτοιων χωρικών δεδομένων επηρεάζει και τη διαχείριση τους. Χωρικά δεδομένα χαρακτηριστικών των πυρκαγιών, όπως η εμφάνιση της πυρκαγιάς, η συχνότητα, η επαναληψιμότητα ή το διάστημα μέχρι την τελευταία πυρκαγιά, είναι σημαντικές πληροφορίες σε θέματα περιβαλλοντικού σχεδιασμού και διαχείρισης των δασικών πυρκαγιών. Πιο συγκεκριμένα, μία λεπτομερής περιγραφή μιας πυρκαγιάς, δηλαδή η ακριβής οριοθέτηση της περιμέτρου της, συμβάλλει άμεσα στη μελέτη των οικολογικών προτύπων της μεταπυρικής αναγέννησης και της διαδοχής της βλάστησης, αφού έτσι καθίσταται εφικτή η ερμηνεία των προτύπων της παρατηρούμενης αποκατάστασης και γίνονται κατανοητοί οι μηχανισμοί των διαδικασιών αποκατάστασης των καμένων οικοσυστημάτων καθώς και άλλοι δυναμικοί παράγοντες του περιβάλλοντος, όπως είναι η υγρασία, η θερμοκρασία, το έδαφος, οι ανθρώπινες δραστηριότητες κ.α. Η ανασύσταση του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών, εάν η έκταση της περιοχής μελέτης είναι μεγάλη είναι αδύνατη να επιτευχθεί με επίγειες έρευνες κυρίως από άποψη χρόνου και κόστους. Επομένως, η παρακολούθηση μπορεί να επιτευχθεί με την εφαρμογή προηγμένων τεχνολογιών, όπως είναι η δορυφορική τηλεπισκόπηση με τη χρήση υψηλής χωρικής και χρονικής ανάλυσης

δορυφορικών δεδομένων. Η δορυφορική τηλεπισκόπηση παρέχει μία απεριόριστη βασική πηγή πληροφοριών ενός μεγάλου μέρους της επιφάνειας της γης όπου μπορούν να ληφθούν μετρήσεις για την ίδια περιοχή σε τακτική βάση. Αυτά τα περιοδικά φασματικά δεδομένα στο ορατό και στο υπέρυθρο τμήμα του ηλεκτρομαγνητικού φάσματος, που έχουν αποκτηθεί από διάφορους δορυφορικούς αισθητήρες, μπορούν με τη βοήθεια της επεξεργασίας και της ερμηνείας τους μέσω ενός υπολογιστή να συμβάλλουν σε μία καλύτερη, οικονομικά αποδοτική, αντικειμενική και ταχύτατη μέθοδο παρακολούθησης και χαρτογράφησης των καμένων εκτάσεων.

Από το 1972 οι παρατηρήσεις μέσω του LANDSAT δορυφόρου συλλέγουν πληροφορίες για τη γη, από το διάστημα. Η επιτυχία των δορυφόρων LANDSAT οφείλεται κυρίως στο συνδυασμό αισθητήρων παρατήρησης ικανοποιητικής φασματικής, χωρικής και χρονικής ανάλυσης, ενώ η μεγάλη χρονική διάρκεια του έχει προσφέρει ένα αξιόλογο αρχείο δορυφορικών δεδομένων, κατάλληλο για μακροχρόνιες και διαχρονικές παρατηρήσεις. Σημαντικό είναι επίσης ότι, τα αρχειοθετημένα αυτά δορυφορικά δεδομένα LANDSAT προέρχονται από την ιστοσελίδα του αμερικανικού Γεωλογικού Ινστιτούτου United States Geological Survey (USGS) (<http://glonv.usgs.gov/>) και το Επιστημονικό Κέντρο Επιστήμης και Παρατήρησης των Πόρων της Γης Earth Resources Observation Systems (EROS) και είναι στη διάθεση του κοινού χωρίς χρέωση. Συμπερασματικά, για την αποτελεσματικότητα κάθε επιστημονικής παρακολούθησης της βλάστησης η καταγραφή του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών για την αξιολόγηση των οικοσυστημάτων είναι απαραίτητη, καθώς με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε να διερευνήσουμε την εξέλιξη και την αποκατάσταση του τοπίου σήμερα.

Αναλυτικότερα:

Φάση Α': (διάρκεια 1 χρόνος): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων

Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία των δορυφορικών δεδομένων. Συγκεκριμένα, μπορούν να συλλεχθούν δωρεάν δορυφορικά δεδομένα (Landsat, Sentinel κ.α.) από το αμερικανικό Γεωλογικό Ινστιτούτο (USGS) και άλλα διαθέσιμα στοιχεία διάφορων χρονολογιών (αεροφωτογραφίες, σημεία έναρξης πυρκαγιάς), ώστε να χρησιμοποιηθούν για τη χαρτογράφηση ή βοηθητικά για τη φωτοερμηνεία των δορυφορικών εικόνων.

Φάση Β' (διάρκεια 1 χρόνος): Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών

Σε αυτή τη φάση θα πραγματοποιηθεί η χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών ιστορικά χρησιμοποιώντας τις διαθέσιμες δορυφορικές εικόνες και εφαρμόζοντας μεθόδους

Τηλεπισκόπησης που έχουν αναπτυχθεί για τη χαρτογράφηση των καμένων εκτάσεων.

Φάση Γ' (διάρκεια 1 χρόνος): Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών.

Σε αυτή τη φάση του έργου τα αποτελέσματα κατά τη Β' φάση θα ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης ώστε να είναι δυνατή η εκτίμηση της μεταπυρικής παρακολούθησης της εξέλιξης της βλάστησης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. έκταση και πλήθος δασικών πυρκαγιών που θα χαρτογραφηθούν
2. Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0311
Ονομασία Μέτρου:
Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά (α) την εκπόνηση ειδικής μελέτης για τη δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομών περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα σε σημεία ενδιαφέροντος με στόχο την περιβαλλοντική ευαισθησία και ενημέρωση του κοινού, (β) τη δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής και διαδρομών περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα, (γ) ανάπτυξη εφαρμογής ψηφιακής περιήγησης των διαδρομών αυτών.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Παρεμβάσεις με τη μορφή έργων, Άλλα
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Περιοχές με υψηλή βιοποικιλότητα, περιοχές με παρουσία ιστορικών ή πολιτιστικών χαρακτηριστικών έως τα 60 μέτρα βάθος
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
1120*, 1170
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.2.1, Γ.2.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει υψηλή ωριμότητα από προστατευόμενες περιοχές σε χώρες της Μεσογείου (π.χ. Ιταλία, Γαλλία)
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη

Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α (1ο έτος) - Εκπόνηση μελέτης για τον προσδιορισμό των σημείων, των διαδρομών, χαρακτηρισμός της βιοποικιλότητας & ευαισθησίας θαλάσσιων Τ.Ο. και ειδών, φέρουσα ικανότητα. Φάση Β (2ο έτος και εφάπαξ)- Δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων και ψηφιακής εφαρμογής. Συντήρηση κάθε έτος.
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
7.000€ ανά διαδρομή (ο αριθμός τους θα προσδιοριστεί από την προβλεπόμενη μελέτη)
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» (ΥΜΕΠΕΡΑΑ) Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πελοποννήσου (ΠΕΠ) άλλα Ευρωπαϊκά Προγράμματα εθνική χρηματοδότηση
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η υλοποίηση της δράσης χρειάζεται καταδυτική ομάδα με επαγγελματίες δύτες.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται δυσχέρεια.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την εκπόνηση μελέτης και τη δημιουργία υποθαλάσσιων καταδυτικών διαδρόμων αναψυχής σε σημεία ενδιαφέροντος με στόχο την περιβαλλοντική ευαισθησία και ενημέρωση του κοινού για τη θαλάσσια βιοποικιλότητα. Οι διάδρομοι θα δημιουργηθούν με τους όρους σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, και η σήμανσή τους θα πραγματοποιείται με δύο πλωτήρες σήμανσης της έναρξης και τέλους της κάθε διαδρομής, κατάλληλες αδιάβροχες πινακίδες ενημέρωσης κατά μήκος της διαδρομής που θα ενημερώνουν τους δύτες για τους σωστούς κανόνες υποβρύχιας συμπεριφοράς και τα στοιχεία θαλάσσιας βιοποικιλότητας της περιοχής, σήμανση με κατάλληλη σημαία που υποδεικνύει κατάδυση κτλ. Τα σκάφη που θα μεταφέρουν τους δύτες θα προσδένουν σε ειδικό ναυδέτη. Ο αριθμός των δυτών για κάθε διάδρομο θα προσδιοριστεί σύμφωνα με την αντίστοιχη προβλεπόμενη μελέτη και το σχέδιο διαχείρισης επισκεπτών. Πιθανές περιοχές αποτελούν σημεία υψηλής βιοποικιλότητας π.χ. σπήλαια υπό την προϋπόθεση ότι δεν αποτελούν σημεία αναπαραγωγής της <i>Monachus monachus</i> , σημεία με παρουσία κοραλλιογενών υφάλων κτλ., καθώς και πιθανά ναυάγια (υπό όρους), σημεία αρχαιολογικού ή άλλου ενδιαφέροντος (υπό

όρους). Η δράση δύναται να συνδυάζει και διαδρομές περιήγησης επιφανείας με μάσκα και αναπνευστήρα (snorkelling) σε σημεία ενδιαφέροντος με μικρό βάθος.

Για τη χρήση των διαδρομών σε σημεία με ευαίσθητους τύπους οικοτόπων ή σημεία πολιτιστικού/ αρχαιολογικού χαρακτήρα, η κατάδυση θα γίνεται πάντα με συνοδεία εξουσιοδοτημένου οδηγού. Για τη χρήση και συντήρηση των διαδρόμων υπεύθυνη είναι η ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, η οποία παρέχει ειδική άδεια για τη χρήση τους σε καταδυτικά κέντρα των όμορων περιοχών και με την υποχρέωση να δηλώνεται από τα καταδυτικά κέντρα στην αρμόδια υπηρεσία (ΜΔΠΠ/ΟΦΥΠΕΚΑ) τα στοιχεία της επίσκεψης (αριθμός των επισκεπτών, σημείο, ημερομηνία, ώρα, βάθος κτλ.) ώστε να διευκολύνεται η παρακολούθηση και ο έλεγχος της φέρουσας ικανότητας του εκάστοτε σημείου. Στη διάρκεια του έτους κάθε καταδυτικό κέντρο με άδεια να χρησιμοποιεί τους διαδρόμους και τα σημεία κατάδυσης, οφείλει να κρατάει ειδικό ημερολόγιο το οποίο παραδίδει στην αρμόδια αρχή υποχρεωτικά για να λάβει άδεια τον επόμενο χρόνο. Δύναται για τη χρήση των διαδρόμων η επιβολή μικρού αντίτιμου στην αρμόδια υπηρεσία, που θα χρησιμοποιείται για την συντήρηση του δικτύου υποθαλάσσιων διαδρόμων και τις διαχειριστικές ανάγκες της περιοχής. Η υποδομή σήμανσης των καταδυτικών διαδρόμων θα αφαιρείται το φθινόπωρο, και την άνοιξη θα επανατοποθετείται με ταυτόχρονες διαδικασίες συντήρησής τους.

Τέλος, θα δημιουργηθεί κατάλληλη διαδικτυακή εφαρμογή ψηφιακής περιήγησης στα σημεία και διαδρομές κατάδυσης με στόχο την διάδοση της αξίας της βιοποικιλότητας της περιοχής, την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του ευρύτερου κοινού που δεν έχει δυνατότητα να ασκήσει κατάδυση.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός διαδρόμων και υποβρύχιων ενημερωτικών πινακίδων που τοποθετήθηκαν και συνολικό μήκος ανά έτος
2. Αριθμός επισκεπτών ανά διάδρομο ανά έτος
3. Αριθμός τοπικών επιχειρήσεων που εκμεταλλεύονται τους διαδρόμους

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0312
Ονομασία Μέτρου:
Ανασύσταση ιστορικού πυρκαγιών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Καταγραφή και ανασύσταση του ιστορικού πυρκαγιών στις ορεινές περιοχές από καταγραφές και με τη χρήση τηλεπισκόπησης
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CB05
Τύπος του μέτρου:
Παρακολούθηση/άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλοι οι ορεινοί όγκοι των προστατευόμενων περιοχών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι τύποι οικοτόπων
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.18.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.3.12, A.5.16
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
M09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α': Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών

Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CB0501
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ Επιστημονικοί φορείς
Εκτιμώμενο Κόστος
Φάση Α': 15.000 €: Συλλογή και οργάνωση δεδομένων Φάση Β': 30.000 €: Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών Φάση Γ': 5.000 €: Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ Περιφέρεια/Περιφερειακές Ενότητες ΥΠΕΝ
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Συμβολή της Δασικής Υπηρεσίας για παροχή ιστορικού πυρκαγιών
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν υπάρχουν τεχνικές δυσκολίες. Υψηλή επιστημονική επάρκεια (υπάρχει ήδη γνώση της τεχνοτροπίας (Pleniou, M., Xystrakis, F., Dimopoulos, P. and Koutsias, N. 2012 Maps of fire occurrence – spatially explicit reconstruction of recent fire history using satellite remote sensing. Journal of Maps, 8 (4), 499-506)
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου. Αντιθέτως, αναμένεται αποδοχή του μέτρου.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Οι χάρτες εμφάνισης των δασικών πυρκαγιών που δείχνουν τη θέση και την έκταση των καμένων εκτάσεων είναι η βάση για την προστασία και την αποκατάσταση των πληγέντων φυσικών οικοσυστημάτων παγκοσμίως και επομένως, η έλλειψη τέτοιων χωρικών δεδομένων επηρεάζει και τη διαχείριση τους. Χωρικά δεδομένα χαρακτηριστικών των πυρκαγιών, όπως η εμφάνιση της πυρκαγιάς, η συχνότητα, η επαναληψιμότητα ή το διάστημα μέχρι την τελευταία πυρκαγιά, είναι σημαντικές πληροφορίες σε θέματα περιβαλλοντικού σχεδιασμού και διαχείρισης των δασικών πυρκαγιών. Πιο συγκεκριμένα, μία λεπτομερής περιγραφή μιας πυρκαγιάς, δηλαδή η ακριβής οριοθέτηση της περιμέτρου της, συμβάλλει άμεσα στη μελέτη των οικολογικών προτύπων της μεταπυρικής αναγέννησης και της διαδοχής της βλάστησης, αφού έτσι καθίσταται εφικτή η ερμηνεία των προτύπων της παρατηρούμενης αποκατάστασης και γίνονται κατανοητοί οι μηχανισμοί των διαδικασιών αποκατάστασης των καμένων οικοσυστημάτων καθώς και άλλοι δυναμικοί παράγοντες του περιβάλλοντος, όπως είναι η υγρασία, η θερμοκρασία, το έδαφος, οι ανθρώπινες δραστηριότητες κ.α. Η ανασύσταση του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών, εάν η έκταση της περιοχής μελέτης είναι μεγάλη είναι αδύνατη να επιτευχθεί με επίγειες έρευνες κυρίως από άποψη χρόνου και κόστους. Επομένως, η παρακολούθηση μπορεί να επιτευχθεί με την εφαρμογή προηγμένων τεχνολογιών, όπως είναι η δορυφορική τηλεπισκόπηση με τη χρήση υψηλής χωρικής και χρονικής ανάλυσης

δορυφορικών δεδομένων. Η δορυφορική τηλεπισκόπηση παρέχει μία απεριόριστη βασική πηγή πληροφοριών ενός μεγάλου μέρους της επιφάνειας της γης όπου μπορούν να ληφθούν μετρήσεις για την ίδια περιοχή σε τακτική βάση. Αυτά τα περιοδικά φασματικά δεδομένα στο ορατό και στο υπέρυθρο τμήμα του ηλεκτρομαγνητικού φάσματος, που έχουν αποκτηθεί από διάφορους δορυφορικούς αισθητήρες, μπορούν με τη βοήθεια της επεξεργασίας και της ερμηνείας τους μέσω ενός υπολογιστή να συμβάλλουν σε μία καλύτερη, οικονομικά αποδοτική, αντικειμενική και ταχύτατη μέθοδο παρακολούθησης και χαρτογράφησης των καμένων εκτάσεων.

Από το 1972 οι παρατηρήσεις μέσω του LANDSAT δορυφόρου συλλέγουν πληροφορίες για τη γη, από το διάστημα. Η επιτυχία των δορυφόρων LANDSAT οφείλεται κυρίως στο συνδυασμό αισθητήρων παρατήρησης ικανοποιητικής φασματικής, χωρικής και χρονικής ανάλυσης, ενώ η μεγάλη χρονική διάρκεια του έχει προσφέρει ένα αξιόλογο αρχείο δορυφορικών δεδομένων, κατάλληλο για μακροχρόνιες και διαχρονικές παρατηρήσεις. Σημαντικό είναι επίσης ότι, τα αρχειοθετημένα αυτά δορυφορικά δεδομένα LANDSAT προέρχονται από την ιστοσελίδα του αμερικανικού Γεωλογικού Ινστιτούτου United States Geological Survey (USGS) (<http://glonv.usgs.gov/>) και το Επιστημονικό Κέντρο Επιστήμης και Παρατήρησης των Πόρων της Γης Earth Resources Observation Systems (EROS) και είναι στη διάθεση του κοινού χωρίς χρέωση. Συμπερασματικά, για την αποτελεσματικότητα κάθε επιστημονικής παρακολούθησης της βλάστησης η καταγραφή του ιστορικού των δασικών πυρκαγιών για την αξιολόγηση των οικοσυστημάτων είναι απαραίτητη, καθώς με αυτόν τον τρόπο θα μπορέσουμε να διερευνήσουμε την εξέλιξη και την αποκατάσταση του τοπίου σήμερα.

Αναλυτικότερα:

Φάση Α': (διάρκεια 1 χρόνος): Συλλογή και οργάνωση δεδομένων

Περιλαμβάνει τη συλλογή και επεξεργασία των δορυφορικών δεδομένων. Συγκεκριμένα, μπορούν να συλλεχθούν δωρεάν δορυφορικά δεδομένα (Landsat, Sentinel κ.α.) από το αμερικανικό Γεωλογικό Ινστιτούτο (USGS) και άλλα διαθέσιμα στοιχεία διάφορων χρονολογιών (αεροφωτογραφίες, σημεία έναρξης πυρκαγιάς), ώστε να χρησιμοποιηθούν για τη χαρτογράφηση ή βοηθητικά για τη φωτοερμηνεία των δορυφορικών εικόνων.

Φάση Β' (διάρκεια 1 χρόνος): Χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών

Σε αυτή τη φάση θα πραγματοποιηθεί η χαρτογράφηση των δασικών πυρκαγιών ιστορικά χρησιμοποιώντας τις διαθέσιμες δορυφορικές εικόνες και εφαρμόζοντας μεθόδους τηλεπισκόπησης που έχουν αναπτυχθεί για τη χαρτογράφηση των καμένων εκτάσεων.

Φάση Γ' (διάρκεια 1 χρόνος): Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών.

Σε αυτή τη φάση του έργου τα αποτελέσματα κατά τη Β' φάση θα ενσωματωθούν στο σχεδιασμό της δασικής διαχείρισης ώστε να είναι δυνατή η εκτίμηση της μεταπυρικής παρακολούθησης της εξέλιξης της βλάστησης. Τέλος, θα δημιουργηθεί ένα Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφοριών που θα συμπεριλαμβάνει όλο το πληροφοριακό υλικό που θα συλλεχθεί καθώς και όλα τα χαρτογραφικά προϊόντα, τα οποία θα παραδοθούν σε ψηφιακή μορφή (χάρτες).

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. έκταση και πλήθος δασικών πυρκαγιών που θα χαρτογραφηθούν
2. Χάρτες απεικόνισης των δασικών πυρκαγιών της περιοχής και μοντέλα πυρκαγιών

9 Μέτρα κανονιστικού χαρακτήρα

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CA0501
Ονομασία Μέτρου:
Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησής σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό, Άλλο
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο των βοσκήσιμων γαιών
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
όλοι οι Τ.Ο. και τα είδη που περιλαμβάνονται στο προστατευτέο αντικείμενο
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.1.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A06, A09
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης λιβαδιών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή για την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησής. Υπάρχει επιστημονική και θεσμική τεκμηρίωση αναφορικά με την ανάγκη εκπόνησης σχεδίων βόσκησής (άρθρο 3 του Ν. 4351/2015 όπως ισχύει) και έχουν καθοριστεί τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). Έχουν υπογραφεί ήδη προγραμματικές συμβάσεις ανάμεσα στο ΥΠΑΑΤ και την Περιφέρεια Πελοποννήσου και αναμένεται η υλοποίηση του έργου. Μέτρια για τις προστατευόμενες περιοχές. Υπάρχουν όμως δυο βασικά θέματα για τα οποία πρέπει να ληφθεί μέριμνα:

1. Η έλλειψη καθορισμού συγκεκριμένων προδιαγραφών αναφορικά με την εκπόνηση των σχεδίων βόσκησης εντός του δικτύου NATURA 2000 σε επίπεδο τύπου οικοτόπου και ενδιαιτήματος είδους. Μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια πως η άσκηση ορθολογικής βόσκησης όπως αυτή ορίζεται στις προδιαγραφές των σχεδίων βόσκησης, θα οδηγήσει στη διατήρηση καλού βαθμού διατήρησης των δομών και λειτουργιών της πλειοψηφίας των τύπων οικοτόπων και ενδιαιτημάτων ειδών όμως δεν υπάρχει σαφής μέριμνα για τον καθορισμό τυχόν εξαιρέσεων. Θετικό βήμα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η έκδοση προδιαγραφών που αναμένονται από το ΥΠΕΝ σχετικά με τον καθορισμό τεχνικών προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000.
2. Παρατηρείται έλλειψη βασικών δεδομένων που να επιτρέπουν την εκπόνησή συγκεκριμένων σχεδίων βόσκησης σε επίπεδο τύπου οικοτόπου ή ενδιαιτήματος είδους. Υπάρχει ακόμη έλλειψη γνώσης αναφορικά με τη συγκεκριμένη εξάπλωση ειδών χλωρίδας και πανίδας ή με τον καθορισμό τυπικών ειδών των τύπων οικοτόπων σε επίπεδο ΕΖΔ.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
2 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Υλοποίηση σε μία φάση: 2 έτη
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CA0502
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
Περιφέρεια Πελοποννήσου (μέσω προγραμματικής σύμβασης με το ΥΠΑΑΤ)
Εκτιμώμενο Κόστος
200.000€
Πηγή χρηματοδότησης
ΕΣΠΑ - Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη» (ΠΑΑ) Πόρους του Ταμείου Γεωργίας Κτηνοτροφίας Είσπραξη των τελών βόσκησης της Περιφέρειας (άρθρο 5 του Ν.4351/2015 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση της μελέτης από την Περιφέρεια Πελοποννήσου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Μέτρα. Η διαχείριση της βοσκής είναι ένα φλέγον ζήτημα στις τοπικές κοινωνίες με αντικρουόμενα συμφέροντα. Η εισαγωγή του παράγοντα της βιοποικιλότητας φαινομενικά περιπλέκει τα πράγματα αλλά στην πραγματικότητα αποτελεί έναν «οδηγό» προς την αειφορική εκμετάλλευση της βοσκής. Παρά τις όποιες υπάρχουσες συγκρούσεις και όσες μπορεί να δημιουργηθούν είναι ένα ζήτημα που η πλειοψηφία της αγροτικής κοινωνίας αναζητά μια βιώσιμη λύση.

Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Νόμου 4351/2015 «Βοσκήσιμες γαίες Ελλάδας» όπως ισχύει η χρήση της βοσκής εντός βοσκήσιμων γαιών που προστατεύονται από τη δασική νομοθεσία επιτρέπεται, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του νόμου 4351/2015 και της δασικής νομοθεσίας, εφόσον δεν επηρεάζεται αρνητικά η φυσική ισορροπία και αειφορία, καθώς και οι παραγωγικές, προστατευτικές, υδρονομικές, αισθητικές και λοιπές λειτουργίες των οικοσυστημάτων που συγκροτεί η φυόμενη στις βοσκήσιμες γαίες βλάστηση. Η βοσκή εντός των βοσκήσιμων γαιών ασκείται επί τη βάση διαχειριστικού σχεδίου βόσκησης της περιοχής, όπου ρυθμίζονται οι όροι χρήσης των εν λόγω εκτάσεων για βόσκηση, σύμφωνα με τις υφιστάμενες και τις προκύπτουσες, συμβατές με τη δασική νομοθεσία και τη βοσκή παράλληλες χρήσεις και τη βοσκοϊκανότητα της κάθε περιοχής και διασφαλίζεται η αειφόρος διαχείριση και απρόσκοπτη αξιοποίηση των βοσκήσιμων γαιών για τις ανάγκες βόσκησης των ποιμνίων. Ειδικά για τις βοσκήσιμες γαίες που περιλαμβάνονται εντός προστατευόμενων περιοχών, εκτιμάται η βοσκοϊκανότητα και τα μέτρα βελτίωσης, διαχείρισης και οργάνωσης της άσκησης της βόσκησης αποφασίζονται κατά τρόπο που αποτρέπεται η υποβάθμιση των προστατευτέων αντικειμένων. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής θα πρέπει να συνεργαστεί, παράσχει στοιχεία και να γνωμοδοτήσει σχετικά. Τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης θα καθορίσουν και τις εγκαταστάσεις ζώων σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του ν. 4056/2012 (Α` 52), καθώς και ποτίστρες ζώων, μικρές ομβροδεξαμενές και επεμβάσεις που δεν αλλοιώνουν τη φυσιογνωμία του τοπίου για την εξυπηρέτηση των κτηνοτρόφων, της λειτουργίας των βοσκήσιμων γαιών και την ευζωία των ζώων. Το μέτρο περιλαμβάνει την εκπόνηση των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης Περιφέρειας Πελοποννήσου, στην οποία περιλαμβάνεται το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής. Κατά την εκπόνηση των διαχειριστικών σχεδίων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατ' ελάχιστο τα ακόλουθα: - τεχνικές προδιαγραφές (ΦΕΚ Β' 2331) η αριθμ. 1058/71977/3.07.2017 ΚΥΑ). - Η αποτροπή υποβάθμισης των προστατευτέων αντικειμένων της περιοχής λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες των δομών και λειτουργιών των οικοσυστημάτων και των οικολογικών απαιτήσεων των ειδών. - Τεχνικές προδιαγραφών Διαχείρισης Σχεδίων Βόσκησης σε περιοχές του δικτύου Natura 2000 που αναμένεται να εκδοθούν από το ΥΠΕΝ (Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής), με σκοπό την εξασφάλιση της προστασίας των ειδών και τύπων οικοτόπων και κατ' επέκταση της βιοποικιλότητας των περιοχών αυτών, όπως το προστατευτικό πλαίσιο ορίζει μέσα από τα Π.Δ. προστασίας των περιοχών Natura 2000 - Υφιστάμενη βιβλιογραφία σχετικά με τη βόσκηση σε προστατευόμενες περιοχές - Δεδομένα και πληροφορίες που τυχόν θα έχει στη διάθεσή του και θα χορηγήσει στον μελετητή η Μονάδα Διαχείρισης της περιοχής, καθώς και τ Τυχόν αποτελέσματα από την υλοποίηση του Μέτρου MM25506CA0503 Από τα αποτελέσματα του διαχειριστικού σχεδίου θα προκύψουν οι θεσμικές ρυθμίσεις για την άσκηση της δραστηριότητας στην περιοχή. Παραδοτέο: Διαχειριστικό Σχέδιο Βόσκησης
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Τεύχος Διαχειριστικού Σχεδίου Βόσκησης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CA1601
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση των άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων. Καλές πρακτικές.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CA01, CA02, CA03, CA07, CA08, CA09, CA10, CA11, CA14 , CA16
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αγροτικές καλλιέργειες
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.12.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Γ.1.3, Γ.5.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
A01, A05, A21, A02, A23, A26
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης γεωργικών εκτάσεων Μέτρα προστασίας των εδαφικών πόρων Μέτρα διαχείρισης υδατικών πόρων
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Μέτρια
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Θεσμοθέτηση: 1ο έτος Εφαρμογή 2ο - 5ο έτος
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0216
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου Ενημέρωση και συνεργασία με καλλιεργητές και αρμόδιες αρχές
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Για την επιτυχή εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου χρειάζεται ενημέρωση και συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς της περιοχής, με διαφορετικής αρμοδιότητες στον ίδιο χώρο, και τους καλλιεργητές χρήστες. Απαιτείται επίσης η παροχή ανταποδοτικών ωφελειών και οικονομικών κινήτρων μέσω επιδοτήσεων στους καλλιεργητές, ώστε να υποστηριχτεί η εφαρμογή από τους ίδιους τους χρήστες.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένονται μέτριας έντασης αντιδράσεις οι οποίες εκτιμάται ότι θα αρθούν με την ενημέρωση και την απόδοση οικονομικών κινήτρων στους καλλιεργητές (π.χ. επιδοτήσεις καλλιεργειών)
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων ισχύουν οι ακόλουθοι όροι και περιορισμοί: • Η άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να γίνεται κατά το δυνατόν με χρήση βιολογικών μεθόδων και ορθές περιβαλλοντικές πρακτικές. Εντός των Ζωνών Προστασίας της Φύσης η άσκηση βιολογικών καλλιεργειών είναι ιδιαίτερως σημαντική. Για το λόγο αυτό θα προωθείται και θα ενισχύεται η βιολογική καλλιέργεια, μέσω δράσεων ενημέρωσης και επιδότησης των καλλιεργητών. • Ορθή διαχείριση των γεωργικών δραστηριοτήτων και προώθηση ήπιων γεωργικών πρακτικών (μείωση γεωργικών φαρμάκων και λιπασμάτων, βιολογικές καλλιέργειες κ.ά.) για τη μείωση των επιπτώσεων τους στους τύπους οικοτόπων, στα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος και στα αγροτικά πτηνά. • Κατά την άσκηση των καλλιεργητικών δραστηριοτήτων θα πρέπει να ακολουθούνται οι καλές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες και πρακτικές στις οποίες περιλαμβάνονται τα στοιχεία διατήρησης του τοπίου, των φρακτών, μη αλλοίωση της μορφολογίας, διατήρηση των δένδρων, περιορισμός εκχερσώσεων κ.α.

- Κατά την άσκηση των καλλιεργειών θα πρέπει να προστατεύεται η χλωρίδα και πανίδα της περιοχής και να αποφεύγονται ενέργειες που μπορεί να προκαλέσουν θανάτωση ειδών πανίδας.
- Υλοποίηση προωθητικών ενεργειών ενημέρωσης / ευαισθητοποίησης / εκπαίδευσης των αγροτών για τη βιοποικιλότητα των αγροτικών οικοσυστημάτων και τις αρνητικές και θετικές επιπτώσεις των καλλιεργειών σε είδη και οικοτόπους κοινοτικού ενδιαφέροντος
- Προώθηση γεωργοπεριβαλλοντικών συμφωνιών με σκοπό τη διατήρηση τύπων οικοτόπων και ειδών, συμπεριλαμβανομένων ενισχύσεων και κινήτρων.
- Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, της πρωτογενούς παραγωγής και της προώθησης τοπικά παραγόμενων προϊόντων
- Προτείνεται η διαχείριση της φυτομάζας και των κομμένων κλαδιών προς όφελος του οικοσυστήματος (π.χ. ενσωμάτωση κομμένων υγιών κλαδιών στο έδαφος για αύξηση οργανικής ουσίας, διατήρηση σωρών κομμένων κλαδιών, ενσωμάτωση φυτομάζας στο έδαφος).
- Η καύση για γεωργικούς σκοπούς θα πρέπει να αποφεύγεται. Σε περίπτωση που κριθεί αναγκαία (π.χ. ασθένειες, αποφυγή διάδοσης ζιζανίων) η καύση θα πραγματοποιείται με αυστηρή τήρηση των κανόνων ασφαλείας για την αποφυγή πυρκαγιάς, δηλαδή να επικρατεί άπνοια και να μην καταγράφονται πολύ υψηλές θερμοκρασίες. Η καύση θα πρέπει να γίνεται σε κατάλληλη θέση και υπό συνεχή επιτήρηση.

A. Για τη διατήρηση των μικρών χαρακτηριστικών του τοπίου σε γεωργικές εκτάσεις, με σκοπό τη διατήρηση και βελτίωση κρίσιμων ενδιαιτημάτων και καταφυγίων για τα είδη ορνιθοπανίδας, ερπετών, ασπόνδυλων και χειροπτέρων.

- Διατήρηση των παραδοσιακών στοιχείων του αγροτικού τοπίου, όπως ξερολιθιές, αναβαθμίδες, φυσικά πρηνή και αναχώματα και προώθηση δράσεων για την αποκατάσταση αυτών. Οι αναβαθμίδες και τα φυσικά πρηνή στα όρια των αγροτεμαχίων θα πρέπει να διατηρούνται σε κατάσταση που να αποτρέπει τη διάβρωση.
- Διατήρηση και αποκατάσταση της ποσότητας και της ποιότητας των φυτικών φρακτών και των περιοχών φυσικής βλάστησης που συνδέονται με αγροτεμάχια (π.χ. μεμονωμένα δένδρα, συστάδες δένδρων, θάμνοι κ.λπ.). Προτείνεται η κάλυψη κενών που δημιουργούνται στους φυτοφράχτες και η συμπλήρωση με φυτεύσεις, κατά προτεραιότητα τοπικών φυτικών ειδών, για την δημιουργία ενιαίου δικτύου φυτοφραχτών.
- Αποφυγή κοπής φυτικών φρακτών και δέντρων κατά την περίοδο αναπαραγωγής της ορνιθοπανίδας (Μάρτιος έως Ιούνιος).
- Αποφυγή αλλαγής του αγροτικού τοπίου με σκοπό την ενοποίηση αγροτεμαχίων και την απομάκρυνση πράσινων υποδομών (φυτοφράχτες, πέτρινοι τοίχοι, πηγές, δέντρα κλπ.)
- Προώθηση δράσεων δημιουργίας νέων φυτοφραχτών κατά μήκος καλλιεργήσιμων εκτάσεων στις πεδινές εκτάσεις για τη βελτίωση των ενδιαιτημάτων αγροτικών ειδών πανίδας
- Προώθηση δράσεων για την αποφυγή χωροκατακτητικών φυτικών ειδών
- Ενίσχυση και δημιουργία πράσινων υποδομών με στόχο τη μείωση του κατακερματισμού των ενδιαιτημάτων ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος

B. Για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών

- Επιτρέπονται μεταβολές στα γεωργικά συστήματα και πρακτικές, εφόσον είναι συμβατά με τη διατήρηση των τύπων οικοτόπων και ειδών, εξυπηρετούν την άσκηση των δραστηριοτήτων και είναι συμβατές με την ισχύουσα ΚΑΠ.
- Επιτρέπεται η αναδιάρθρωση των γεωργικών καλλιεργειών μετά από εκπόνηση σχετικής μελέτης που θα λαμβάνει κατ' ελάχιστο υπόψη:
 - ο Την καταλληλότητα και προσαρμοστικότητα των επιμέρους καλλιεργειών στις εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής.
 - ο Την προώθηση παραδοσιακής γεωργίας και πρακτικών συμβατών με την προστατευόμενη περιοχή
 - ο Τις αρδευτικές ανάγκες των καλλιεργειών και την αποφυγή υπεράντλησης των υπόγειων υδροφορέων.
 - ο Την ισχύουσα ΚΑΠ
 - ο Τη συμβατότητα με τη διατήρηση των ειδών πανίδας της περιοχής, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες οικολογικές απαιτήσεις των πολύ σημαντικών ειδών.
 - ο Διασφάλιση της μωσαϊκότητας των καλλιεργειών.

- Διατήρηση της ποικιλότητας και ετερογένειας των καλλιεργειών. Προώθηση ενεργειών για την αύξηση της αγροτικής βιοποικιλότητας για τη βελτίωση/διατήρηση ειδών πανίδας (π.χ. ασυγκόμιστη παραγωγή, ειδικές καλλιέργειες)
- Καλλιέργειες και πρακτικές μη συμβατές με τη φύση θα πρέπει να μετατρέπονται σε άλλη μορφή καλλιέργειας ή να προσαρμοστούν κατάλληλα ούτως ώστε να είναι σε θέση να συμβάλουν στη διατήρηση των οικοτόπων και των ειδών.
- Θα πρέπει να αποφεύγεται η μετατροπή των μη αρδευόμενων καλλιεργειών σε αρδευόμενες.
- Παροτρύνεται η δημιουργία μικρών ταμιευτήρων νερού και η άρδευση ιδιαίτερα τους ξηρούς μήνες.

Γ. Για την προστασία από την κατεργασία του εδάφους με μηχανικές μεθόδους και την αποφυγή των αρνητικών επιπτώσεων στη δομή του εδάφους και τα είδη πανίδας και χλωρίδας.

- Οι ενέργειες κατεργασίας του εδάφους με μηχανικές μεθόδους θα πρέπει να αποφεύγονται ή να περιορίζεται στις απολύτως αναγκαίες (π.χ. χαλάρωση συνεκτικού εδάφους).
- Στην περίπτωση που χρειαστεί κατεργασία του εδάφους θα πρέπει να προτιμώνται μηχανήματα κατεργασίας ελαφρού τύπου και να επιλέγεται μικρό βάθος κατεργασίας.
- Πριν τη χρήση μηχανικής μεθόδου προτείνεται να πραγματοποιηθούν ενέργειες εκφοβισμού (π.χ. διάσχιση με τα πόδια) ώστε να απομακρυνθούν από το χώρο τα είδη πανίδας και να αποφευχθεί η θανάτωσή τους.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών ειδών πανίδας που εντοπίζονται εντός του χωραφιού.
- Το φρεζάρισμα την άνοιξη προτείνεται να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται στο απολύτως αναγκαίο, για την προστασία της αναπαραγωγής φάσης των ειδών πανίδας.

Δ. Για την προστασία από τη χρήση λιπασμάτων

- Θα πρέπει να προτιμάται η χρήση βιολογικών λιπασμάτων, κοπριάς, κομπόστας ή χλωρής λίπανσης, ώστε να αποφευχθεί η ρύπανση των υδάτων.
- Θα πρέπει να διασφαλίζεται η αποφυγή υπερλίπανσης (π.χ. να έχουν προηγηθεί αναλύσεις εδάφους ή να χρησιμοποιηθούν νέες τεχνολογίες).
- Δεν επιτρέπεται η χρήση αζωτούχων λιπασμάτων σε απόσταση μικρότερη των 5 μέτρων από ρυάκια, όχθες ποταμών και λιμνών και ενός μέτρου από κανάλια άρδευσης, στράγγισης, πηγάδια και γεωτρήσεις.
- Η προετοιμασία της λίπανσης πρέπει να πραγματοποιείται σε επιφάνεια που αποτρέπει τη γρήγορη διείσδυση στο έδαφος και σε ικανή απόσταση από υδάτινη επιφάνεια.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.

Ε. Για την προστασία από τη χρήση εντομοκτόνων, παρασιτοκτόνων και άλλων φυτοπροστατευτικών

- Η χρήση ζιζανιοκτόνων και φυτοπροστατευτικών θα πρέπει να αποφεύγεται ή να περιορίζεται στην απολύτως αναγκαία.
- Όπου αυτό είναι εφικτό συνίσταται η χρήση κοκκωδών σκευασμάτων.
- Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά οι οδηγίες χρήσης των σκευασμάτων και οι απαιτούμενες ποσότητες.
- Κατά την εφαρμογή θα πρέπει να αποφεύγεται η διάχυση στις πλευρές μονοπατιών, πλαγιές και παρυφές δασών.
- Πριν την εφαρμογή θα πρέπει να ελέγχεται η καλή κατάσταση και οι ρυθμίσεις των μηχανημάτων διασποράς, ψεκαστικών και κοκκοδιανομέων.
- Να αποφεύγεται η εφαρμογή φυτοπροστατευτικών σε έντονες καιρικές συνθήκες (βροχή, ισχυροί άνεμοι, έντονη ηλιοφάνεια) και σε ημέρες με μεγάλη υγρασία.
- Οι χρησιμοποιημένες συσκευασίες θα πρέπει αυστηρά να συλλέγονται και να απομακρύνονται από το χώρο μετά το τέλος της διαδικασίας. Επίσης, θα πρέπει να τηρούνται όλοι οι προβλεπόμενοι κανόνες ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης.
- Για τους ελαιώνες, προτείνεται η διατήρηση τμημάτων χωρίς εφαρμογή φυτοπροστατευτικών κατά την άνοιξη (αναπαραγωγική περίοδος ειδών πανίδας).

ΣΤ. Για τους ελαιώνες

- Το κλάδεμα των ελαιώνων συνίσταται να μην πραγματοποιείται κατά τους μήνες Απρίλιο – Μάιο για τον μετριασμό των επιπτώσεων στην αναπαραγωγική διαδικασία της ορνιθοπανίδας.
- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών πάνω σε κλαδιά δένδρων.
- Διατήρηση και ενίσχυση της παραδοσιακής άσκησης της ελαιοκαλλιέργειας. Διατήρηση ποσοστού περίπου 5% των υπερώριμων ελαιόδεντρων κατά την ανανέωση των ελαιώνων με νέες φυτεύσεις.
- Ζ. Για την προστασία των υδρολογικών πόρων για αποφυγή εξάντλησης του υδροφόρου ορίζοντα
- Δεν επιτρέπεται η υπεράντληση του επιφανειακού και υπόγειου νερού, καθώς και κάθε ενέργεια που μπορεί να επιφέρει αλλαγή του ισοζυγίου του νερού (απόληψη και εκτροπή νερού) από αγροτεμάχια τα οποία γειτνιάζουν με υδατικά σώματα. Προτείνεται η εφαρμογή μετρητών παροχής σε κάθε στόμιο υδροληψίας με σκοπό τον έλεγχο των χρησιμοποιούμενων ποσοτήτων νερού.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CC0301
Ονομασία Μέτρου:
Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα και τα χειρόπτερα από την λειτουργία αιολικών πάρκων
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Εφαρμογή Σχεδίου Παρακολούθησης της περιοχής των υφιστάμενων αιολικών πάρκων και των επιπτώσεών τους και εφαρμογή μέτρων για τον μετριασμό των επιπτώσεών τους στα είδη ορνιθοπανίδας και χειροπτέρων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CC03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540007, GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Πολύγωνα με άδεια λειτουργίας και εγκατάστασης αιολικών πάρκων (σήμερα ή μελλοντικά)
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Aquila chrysaetos, Aquila fasciata, Bubo bubo, Buteo buteo, Circaetus gallicus, Circus aeruginosus, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Tachymarptis melba, Barbastella barbastellus, Miniopterus schreibersii, Myotis blythii, Myotis emarginatus, Rhinolophus euryale, Rhinolophus ferrumequinum, Rhinolophus hipposideros, Chiroptera spp.</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.19.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
D01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Την δεδομένη στιγμή δεν υπάρχει κάποια πανάκεια δράση για την εξάλειψη των αρνητικών επιπτώσεων της αιολικής ενέργειας στην Ορνιθοπανίδα, για τον λόγο αυτό πρέπει να αναζητούνται και να εφαρμόζονται οι επικαιροποιημένες και νέες μέθοδοι που προφέρει η διεθνής βιβλιογραφία
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

Συνεχές για όλη την διάρκεια ζωής του αιολικού πάρκου (Δράσεις Βελτίωσης της Λειτουργίας): 5 έτη, Σχέδιο Αρχικής Παρακολούθησης: 3 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
3 έτη (1ο έως 3ο εφαρμογής): 1. Σχέδιο Αρχικής Παρακολούθησης (έτος 0-3), 2. Δράσεις Βελτίωσης της Λειτουργίας και συνέχιση παρακολούθησης (έτος 3- έως λήξη λειτουργίας του Αιολικού Πάρκου)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
2
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών
Εκτιμώμενο Κόστος
350.000€
Πηγή χρηματοδότησης
Χρηματοδότησης από ιδιωτικές πηγές (Εταιρεία/ες ιδιοκτησίας των αιολικών πάρκων)
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα μπορούσε να έχει οριζόντιο χαρακτήρα και να αφορά όλους τους ΑΣΠΗΕ των προστατευόμενων περιοχών της χώρας
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Δράσεις, όροι και προϋποθέσεις για την μείωση των επιπτώσεων από τη λειτουργία των αιολικών πάρκων: Α. Σχέδιο Παρακολούθησης: Καθ' όλη την διάρκεια λειτουργίας του αιολικού πάρκου θα πρέπει να εφαρμόζεται Σχέδιο Παρακολούθησης της περιοχής των υφιστάμενων αιολικών πάρκων. Το σχέδιο παρακολούθησης θα πρέπει: α) να ποσοτικοποιεί τα αποτελέσματα, έτσι ώστε να οδηγεί στην αξιολόγηση των επιπτώσεων του εκάστοτε αιολικού πάρκου στην ορνιθοπανίδα της περιοχής. β) να λαμβάνονται υπ' όψιν τόσο η βιολογία όλων των ειδών της περιοχής αλλά και η φαινολογία της μετανάστευσης όσον αφορά τα αποδημητικά είδη με στόχο να καλύπτονται όλα τα στάδια του κύκλου ζωής τους. γ) να εξάγει ανοιχτά ποσοτικοποιημένα και αξιόπιστα δεδομένα, τα οποία θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον καθορισμό αντισταθμιστικών μέτρων ή/και για την τροποποίηση συγκεκριμένων παραμέτρων λειτουργίας του εκάστοτε αιολικού πάρκου, εφόσον αυτό απαιτηθεί και τεκμηριωθεί από τα δεδομένα παρακολούθησης.

δ) Για τα χειρόπτερα οι εργασίες περιλαμβάνουν αναζήτηση τυχόν καταφυγίων πριν την εγκατάσταση των ΑΣΠΗΕ, τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα πριν την εγκατάσταση (Rodrigues et al. 2017). Επίσης περιλαμβάνουν τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα κατά τη φάση εγκατάστασης και λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues et al. 2017).

Τα δεδομένα αφού αναλυθούν θα αξιολογούνται από τις αδειοδοτούσες αρχές για τυχόν λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την προστασία των ειδών ορνιθοπανίδας και χειροπτέρων.

Τα πρώτα 3 χρόνια θα εφαρμοστεί Σχέδιο Αρχικής Παρακολούθησης, το οποίο θα πρέπει κατ' ελάχιστον να περιλαμβάνει:

α) Δράση ανίχνευσης νεκρών και τραυματισμένων πουλιών κάτω και πλησίον ανεμογεννητριών, στους πύργους και στα υπέργεια καλώδια μεταφοράς ρεύματος. Ο χρόνος εφαρμογής της δράσης θα πρέπει να είναι τρία χρόνια με συχνότητα ανίχνευσης που θα λαμβάνει υπόψιν τόσο τη βιολογία όλων των ειδών μελέτης αλλά και τη φαινολογία της μετανάστευσης. Η συχνότητα ανίχνευσης νεκρών και τραυματισμένων πουλιών θα καθοριστεί από την μελέτη ρυθμού απομάκρυνσης πτωμάτων που θα προηγηθεί.

β) Μελέτη ρυθμού απομάκρυνσης πτωμάτων. Ο ρυθμός απομάκρυνσης των πτωμάτων καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τις τοπικές συνθήκες και από την πυκνότητα πτωματοφάγων. Η μελέτη θα πρέπει να καλύπτει ως ελάχιστον ένα έτος συλλογής δεδομένων (βλέπε Farfán, M. Á., Duarte, J., Fa, J. E., Real, R., & Vargas, J. M. (2017). Testing for errors in estimating bird mortality rates at wind farms and power lines. Bird Conservation International, 27(3), 431-439.).

γ) Εφαρμογή σχεδίου παρακολούθησης των διερχόμενων πτηνών τόσο κατά την μετανάστευση όσο και κατά την υπόλοιπη διάρκεια του έτους. Η παρακολούθηση θα περιλαμβάνει τόσο απευθείας παρατηρήσεις με βάση τα πρωτόκολλα παρακολούθησης που αναλύονται στα πλαίσια του παρόντος όσο και με την χρήση αυτοματοποιημένων μεθόδων (π.χ. ραντάρ) που συμπληρώνει τις απευθείας καταγραφές (π.χ. στρουθιόμορφα που μεταναστεύουν το βράδυ).

Β. Δράσεις βελτίωσης της λειτουργίας των αιολικών πάρκων για την μείωση των επιπτώσεων: Η εύρεση τρόπων που θα μπορούσαν να μειώσουν τις επιπτώσεις των αιολικών πάρκων στα πτηνά είναι ένα συνεχές πεδίο έρευνας. Έως τώρα έχουν προταθεί κάποια μέτρα/εφαρμογές καλής πρακτικής όπως για παράδειγμα ακουστικές, οπτικές και ηλεκτρομαγνητικές μέθοδοι απώθησης. Επίσης η βαφή του ενός πτερυγίου των ανεμογεννητριών με μαύρο χρώμα θα μπορούσε να μειώσει τους θανάτους των πουλιών στα αιολικά πάρκα έως και 70%. Προτείνεται η εφαρμογή συνδυασμού μέτρων απώθησης όπως αυτοί που περιγράφονται, σε όλα τα υφιστάμενα αιολικά πάρκα.

Για τα χειρόπτερα οι εργασίες περιλαμβάνουν τη διενέργεια ηχογραφήσεων και την εκτίμηση χρήσης του χώρου από τα χειρόπτερα κατά τη φάση εγκατάστασης και λειτουργίας, την αναζήτηση νεκρών χειροπτέρων και άλλες ενδεδειγμένες μεθόδους, όπως αυτές περιγράφονται και στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Rodrigues et al. 2017).

Οι Δράσεις Βελτίωσης της Λειτουργίας για την ορνιθοπανίδα θα πρέπει κατ' ελάχιστον να περιλαμβάνουν::

α) Εγκαθίδρυση συνδυασμού συστήματος αποτροπής σύγκρουσης (τύπου DTBird, Zefyros, Digisec IdentiFlight κτλ).

β) Ένα έτος μελέτης αποτελεσματικότητας του συστήματος αποτροπής σύγκρουσης μέσω in situ παρακολούθησης.

γ) Άμεση απομάκρυνση νεκρών ζώων (πηγή προσέλκυσης πτωματοφάγων πουλιών) από τον περιβάλλοντα χώρο των Αιολικών Πάρκων. Αυτήν η δράση πρέπει να συνεχίζεται καθ' όλη την διάρκεια ζωής του αιολικού πάρκου.

Γ. Δυνατότητα προσωρινής παύσης λειτουργίας:

Οι ανωτέρω μέθοδοι καλής πρακτικής δύναται να είναι αποτελεσματικοί σε συγκεκριμένο τόπο ή/και συγκεκριμένα είδη, ενώ σε άλλες περιπτώσεις να μην επαρκούν. Δεδομένου ότι η περιοχή είναι σημαντικός διάδρομος για τα μεταναστευτικά στρουθιόμορφα και τα αναπαραγόμενα και διαβατικά αρπακτικά, δύναται, εφόσον αυτό κριθεί τεκμηριωμένα απαραίτητο από τα

αποτελέσματα του Σχεδίου Παρακολούθησης που θα εφαρμοστεί, να τεθεί προσωρινής παύσης λειτουργίας ή εποχικής παύσης λειτουργίας ή παύσης λειτουργίας κατ' αίτηση (on demand) για τη μείωση προσκρούσεων σε περιόδους κορύφωσης της δραστηριότητας των πουλιών.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Ετήσιες αναφορές της παρακολούθησης ανίχνευσης νεκρών ζώων.
2. Αριθμός ημερών κατά τις οποίες συγκεντρώθηκαν δεδομένα πεδίου ανά ΑΣΠΗΕ και ανά έτος
3. Αριθμός ανίχνευσης ειδών χειροπτέρων και ορνιθοπανίδας από το σύστημα αποτροπής σύγκρουσης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0303
Ονομασία Μέτρου:
Ρύθμιση ταχύτητας μηχανοκίνητων σκαφών – Κανονιστικό
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στη θαλάσσια περιοχή που βρίσκεται μπροστά από την παραλία ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας <i>Caretta caretta</i> "Παραλία Καστράκι – Πορί" και σε απόσταση 1ν.μ. από την ακτή, κατά τη χρονική περίοδο από Απρίλιο έως και Οκτώβριο κάθε έτους (περίοδος αναπαραγωγής καρέτα), δεν επιτρέπεται η κίνηση όλων των εσωλέμβιων και εξωλέμβιων μηχανοκίνητων σκαφών (συμπεριλαμβανομένων και των υδροπλάνων, και των μηχανοκίνητων θαλάσσιων σπορ, π.χ. ski, jet-ski) με ταχύτητα μεγαλύτερη των 6 ναυτικών μιλίων ανά ώρα. Σημειώνεται ότι στην περιοχή υπάρχει μόνιμη παρουσία του είδους <i>Chelonia mydas</i> .
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Η θαλάσσια περιοχή μπροστά από την παραλία "Παραλία Καστράκι – Πορί" και σε απόσταση 1ν.μ. από την ακτή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Caretta caretta</i> , <i>Chelonia mydas</i> , <i>Monachus monachus</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.6.1, A.2.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.1, A.2.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i> , Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια <i>Monachus monachus</i> .
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης

5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α (θεσμοθέτηση): 1ο έτος, Φάση Β (ισχύς): 2ο έτος και εφάπαξ
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0306
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, Λιμενικό
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης ή Κανόνα Λιμένος από αρμόδιες υπηρεσίες
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η εφαρμογή του μέτρου εξαρτάται σημαντικά από τις συχνές περιπολίες κατά την φύλαξη και επόπτευση στην περιοχή από την αρμόδια υπηρεσία και το προσωπικό φύλαξης της περιοχής, ιδιαίτερα κατά τα πρώτα χρόνια εφαρμογής του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Αναμένεται να υπάρξει δυσφορία από τους χρήστες σκαφών αναψυχής. Με την πάροδο του χρόνου και σε συνδυασμό με τις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που έχουν προβλεφθεί, αναμένεται σημαντική αποδοχή του μέτρου από τους χρήστες.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η αυξημένη κίνηση μηχανοκίνητων σκαφών μπροστά από τις παραλίες ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας <i>Caretta caretta</i> ενέχει κινδύνους προσκρούσεων των θαλασσιών χελωνών με ταχύπλοα σκάφη προκαλώντας εκθαλασσώσεις νεκρών και τραυματισμένων ατόμων των ειδών των θαλασσιών χελωνών, καθώς η περιοχή αποτελεί χώρο διατροφής (τροφικό ενδιαίτημα) για τα δύο είδη χελώνας που εντοπίζονται στην περιοχή με ιδιαίτερο ενδιαφέρον στις περιοχές που υπάρχουν λιβάδια ποσειδωνίας. Επιπλέον, για την <i>Caretta caretta</i> η περιοχή χρησιμεύει και για ζευγάρωμα, ανάπαυση και για μετακίνηση των θηλυκών μεταξύ διαδοχικών ωοτοκιών (inter-nesting area), ενώ κατά την περίοδο αναπαραγωγής τους συγκεντρώνεται υψηλός αριθμός ατόμων στην περιοχή αυτή. Ταυτόχρονα όμως ο υποθαλάσσιος θόρυβος από τα μηχανοκίνητα σκάφη μπορεί να προκαλέσει οχλήσεις και στα είδη θαλασσιών θηλαστικών που διαβιούν στην περιοχή (μεσογειακή φώκια). Ένα άλλο ζήτημα που συνδέεται με τις μηχανές των σκαφών είναι η επαναιώρηση των θαλάσσιων ιζημάτων που προκαλείται από την πλοήγηση μηχανοκίνητων σκαφών και jet ski πάνω από ρηχούς, αμμώδεις ή λασπώδεις βυθούς με δυσμενείς επιπτώσεις τόσο στα φύκια όσο και στα ψάρια. Επιπλέον, η προκαλούμενη θολότητα του νερού ενισχύει τον κίνδυνο ευτροφισμού, ο οποίος μπορεί να προάγει την ανάπτυξη τοξικών βακτηρίων και την εμφάνιση επιβλαβών φυκών λόγω της παρουσίας περισσότερου οργανικού υλικού. Εδώ σημαντικό ρόλο παίζει η ταχύτητα του σκάφους, αφού όσο πιο υψηλή είναι, τόσο

μεγαλύτερος και ενεργητικός είναι ο κυματισμός που παράγουν. Το μέτρο αφορά τον καθορισμό και θεσμοθέτηση εποχικού μέγιστου ορίου ταχύτητας εσωλέμβιων και εξωλέμβιων μηχανοκίνητων σκαφών (συμπεριλαμβανομένων και των υδροπλάνων, και των μηχανοκίνητων θαλάσσιων σπορ, π.χ. ski, jet-ski) στα 6 ναυτικά μίλια την ώρα στο θαλάσσιο τμήμα μπροστά από την παραλία ωτοκίας της *Caretta caretta* "Παραλία Καστράκι – Πορί" και σε απόσταση 1 ν.μ. από την ακτή, κατά τη χρονική περίοδο από Απρίλιο έως και Οκτώβριο όπου υπάρχει αυξημένη κίνηση σκαφών, με στόχο την μείωση της αλληλεπίδρασης της χρήσης με τα είδη θαλάσσιας μεγαπανίδας. Η ελεγχόμενη ταχύτητα του σκάφους μειώνει την ηχορύπανση ενώ παρέχει χρόνο αντίδρασης στα θαλάσσια είδη και τον χειριστή του σκάφους να αποφευχθεί η πρόσκρουση. Επισημαίνεται ότι μέσα από την προστασία του Τ.Ο. 1120*, που αποτελεί σημαντικό τροφικό ενδιαίτημα των ειδών *Caretta caretta* και *Monachus monachus* προστατεύονται και τα είδη προτεραιότητας. Επιπλέον, η προστασία του θαλάσσιου φανερόγαμου *Cymodocea nodosa* κρίνεται ότι εξασφαλίζεται από τις ρυθμίσεις που λαμβάνονται για τον Τ.Ο. 1120* όπου συνήθως απαντώνται τα είδη. Σημειώνεται ότι η ρύθμιση αυτή αφορά όλες τις χρήσεις με μηχανοκίνητα σκάφη (π.χ. αναψυχή, αθλητικές δραστηριότητες κτλ.). Στην περίπτωση που η απόσταση 1 ν.μ. από την ακτή υπερκαλύπτει το εύρος μιας Περιφερειακής ζώνης τότε η ρύθμιση εφαρμόζεται μόνο στην έκτασή της.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Έκδοση ΚΥΑ θέσπισης ορίου ταχύτητας σκαφών

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0311
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλοι οι αμμοθιτικοί τύποι οικοτόπων και οι παράκτιες ΖΠΦ και κυρίως οι παραλίες Τρίνησας, Κυανή Ακτή Έλους, Μαυροβουνίου, Βαθύ, Σελινίτσας και Γλυφάδας
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
T.O. 2110, 2120, 2190, Caretta caretta
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1, B.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.5, A.2.2, A.3.9, A.3.10, A.5.3
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Χρονικό βάθος απόδοσης:
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Για την άσκηση των αναψυχικών / τουριστικών δραστηριοτήτων στις παραλίες της προστατευόμενης περιοχής ισχύουν οι ακόλουθοι όροι και περιορισμοί: Α. Γενικοί όροι και περιορισμοί για όλες τις παραλίες: 1. Απαγορεύεται επί των αμμοθινών, οποιαδήποτε διάνοιξη δρόμου για πρόσβαση στις παραλίες, καθώς και οποιαδήποτε νέα διαμόρφωση χώρου στάθμευσης οχημάτων των επισκεπτών. 2. Απαγόρευση η πρόσβαση και κίνηση οχημάτων στην παραλία και σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η κίνηση επί αμμοθινικών οικοσυστημάτων. 3. Η πρόσβαση σε παραλίες με αμμοθινικούς τύπους οικοτόπων θα γίνεται μέσω ξύλινων διαδρόμων που θα τοποθετηθούν κάθετα στην ακτή, σύμφωνα με το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών και τις σχετικές δράσεις που θα υλοποιηθούν. 4. Θα πρέπει να αποφεύγεται η αλλαγή του τοπογραφικού ανάγλυφου, δηλαδή η ισοπέδωση των χαμηλών θινών. 5. Απαγορεύεται οποιαδήποτε εκχέρσωση θάμνων και εκρίζωση αμμόφιλων και λοιπών ειδών που αποικίζουν τις αμμώδεις ζώνες των παράκτιων τύπων οικοτόπων. 6. Απαγορεύεται οποιαδήποτε μόνιμη ή ημιμόνιμη κατασκευή. Όλες οι κατασκευές θα συνδέονται με το έδαφος με τρόπο που σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να παραπέμπει σε συνθήκες μόνιμης θεμελίωσης. 7. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η καθημερινή καθαριότητα των ακτών (τακτική περισυλλογή των σκουπιδιών), η ύπαρξη ικανού αριθμού κάδων για τη συλλογή των απορριμμάτων και η τακτική αποκομιδή αυτών από το Δήμο και τον παραχωρησιούχο (στην περίπτωση παραχώρησης απλής χρήσης αιγιαλού).

8. Θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα από το Δήμο και τον παραχωρησιούχο (στην περίπτωση παραχώρησης απλής χρήσης αιγιαλού) για την αποφυγή αισθητικής υποβάθμισης, αλλοίωσης του περιβάλλοντος, και για την προστασία και διατήρηση των τύπων οικοτόπων και των ειδών.
9. Δεν επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς και η κατασκήνωση

Β. Όροι και προϋποθέσεις για τον καθαρισμό των παραλιών:

1. Ο μηχανικός καθαρισμός παραλιών με βαρέα οχήματα θα πρέπει να αποφεύγεται στα αμμοθινικά οικοσυστήματα με παρουσία των τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43 (Τ.Ο. 2110, 2120, 2190), τα οποία κατά θέσεις αποτελούν και κρίσιμα ενδιαιτήματα του είδους *Caretta caretta*. Στις ζώνες προστασίας της φύσης, εφόσον κριθεί απολύτως απαραίτητη η χρήση βαρέων οχημάτων, αυτή θα επιτρέπεται κατόπιν σχετικής άδειας από την Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που θα οριστούν στην σχετική άδεια.

2. Η διαδικασία του καθαρισμού των παραλιών δεν πρέπει να επηρεάζει τις αμμοθίνες, τη φυσική βλάστηση και τις πέτρες που βρίσκονται ανάμεικτες στην άμμο. Τα στοιχεία αυτά προστατεύουν την ακτή από τη διάβρωση.

3. Για τον καθαρισμό της παραλίας με μηχανικά μέσα θα πρέπει να τεθεί χρονικός περιορισμός/αποκλεισμός για το διάστημα 1 Μαΐου – 31 Οκτωβρίου εκάστου έτους, με στόχο την προστασία των φωλιών των θαλασσίων χελωνών.

4. Η απομάκρυνση νεκρού φυτικού υλικού (dead matte) Ποσειδωνίας που εκβράζεται στις παραλίες, ομοίως αυτή θα πραγματοποιείται με ήπια, χειρωνακτική και αυστηρώς τοπική παρέμβαση-αφαίρεση για την δημιουργία δόδου του νεκρού φυτικού υλικού εφόσον δυσκολεύουν την πρόσβαση των λουόμενων στη θάλασσα, ενώ το αποσπασμένο υλικό θα μετατοπίζεται σε ανώτερους ορίζοντες της παραλίας και θα παραμένει εκεί ως βιοτικό στοιχείο του αιγιαλού. Η εκάστοτε απόφαση κρίνεται κατά τόπους από την αρμόδια διαχειριστική αρχή.

Γ. Ειδικά για την παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού και παραλίας ισχύουν επιπρόσθετα οι εξής όροι και προϋποθέσεις:

1. Η παραχώρηση για απλή χρήση αιγιαλού και παραλίας επιτρέπεται σε θέσεις όπου υπάρχει νόμιμα υφιστάμενη οδική πρόσβαση και εφόσον εξυπηρετείται από οριοθετημένο χώρο στάθμευσης, νόμιμα διαμορφωμένο και εκτός αμμοθινικών τύπων οικοτόπων (Τ.Ο.: 2110, 2120, 2250, 2190).

2. Μετά το πέρας της περιόδου χρήσης θα πρέπει να απομακρύνονται τα πάσης φύσεως υλικά και εγκαταστάσεις που θα τοποθετηθούν για την εξυπηρέτηση των λουόμενων και την αναψυχή του κοινού (ενδεικτικά αναφέρονται: τροχήλατες καντίνες, ομπρέλες, βάσεις για ομπρέλες κ.α)

3. Η χωροθέτηση και λειτουργία αναψυκτήριων θα πρέπει να γίνεται με όρους και προϋποθέσεις που να συνάδουν με τις ανάγκες προστασίας των αμμοθινικών και λοιπών φυσικών οικοσυστημάτων, του τοπίου και του περιβάλλοντος εν γένει. Η καθαριότητα και η καλή κατάσταση των χώρων των αναψυκτηρίων, όπως και των παρακείμενων εγκαταστάσεων υγιεινής, αν υπάρχουν, καθώς και η τήρηση φιλοπεριβαλλοντικών κανόνων αποτελούν υποχρέωση και ευθύνη του μισθωτή παραχωρησιούχο.

4. Στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, η χωροθέτηση αναψυκτηρίων και λοιπών εγκαταστάσεων για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών (π.χ. ομπρέλες, ξαπλώστρες κ.λπ.) επιτρέπονται μόνο σε συγκεκριμένες θέσεις, όπως αυτές θα προκύψουν από το Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών και τις σχετικές δράσεις που θα υλοποιηθούν.

5. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η ελεύθερη και ασφαλής διέλευση των λουόμενων μέσω των προς παραχώρηση εκτάσεων, καθώς και μεταξύ των ομπρελοκαθισμάτων και ξαπλωστών και της ακτογραμμής.

6. Θα πρέπει να διασφαλίζεται η εγκατάσταση ικανοποιητικού αριθμού χημικών τουαλετών για την εξυπηρέτηση των επισκεπτών.

7. Σε κάθε παραλία παραχώρησης θα τοποθετείται κατάλληλη ενημερωτική πινακίδα πληροφόρησης για την περιοχή του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 και τα στοιχεία της προστατευόμενης περιοχής.

8. Για παράκτιες περιοχές που υπάρχει θεσμοθετημένη Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ), ισχύουν, εκτός των ανωτέρω, και οι όροι και περιορισμοί των διατάξεων της ΖΟΕ.

Δ. Σε όλες τις παραλίες φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* για τη διατήρηση του είδους ισχύουν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

Δ.1 Δεν επιτρέπονται οι ακόλουθες ενέργειες:

1. Η ανασκαφή φωλιών της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, σημασμένες ή όχι, η με οποιοδήποτε τρόπο παρενόχληση του είδους κατά τη διαδικασία της αναπαραγωγής καθώς και της εξόδου των νεοσσών προς τη θάλασσα. Κατ' εξαίρεση επιτρέπονται οι επεμβάσεις αυτές για επιστημονικούς λόγους, όταν γίνονται από εκπροσώπους φορέων που έχουν λάβει σχετική άδεια από τις αρμόδιες αρχές.

2. Η τοποθέτηση φωτεινών πηγών.

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η χρήση φωτεινών πηγών που χρησιμοποιούνται από το προσωπικό φύλαξης, παρακολούθησης και διαχείρισης της περιοχής. Επίσης δεν επιτρέπεται η χρήση φορητών φωτεινών πηγών από χρήστες της παραλίας. Από παρακείμενα κτίρια και άλλες υποδομές δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση προβολέων για τη φωταγώγηση της παραλίας ενώ θα πρέπει να περιορίζεται ο διάχυτος φωτισμός. Για την εξασφάλιση της σωστής διαχείρισης του φωτός προτείνεται η:

α) τοποθέτηση των φωτιστικών σωμάτων σε χαμηλό ύψος και με τρόπο που εξασφαλίζει ότι δεν είναι ορατά από την παραλία (π.χ. φωτιστικά σε στύλους μικρού ύψους, εφοδιασμένα όπου απαιτείται με περσίδες κατεύθυνσης του φωτός, παρέχουν έναν ιδανικό τρόπο ώστε να παραμένει το φως κοντά στο έδαφος και να ελαχιστοποιείται η διαρροή. Ως ιδανική λύση μπορεί να προωθηθεί όπου είναι δυνατόν, η τοποθέτηση των φωτιστικών μέσα σε εσοχές τοίχων, φραχτών κλπ. Όστε να μην είναι ορατή η πηγή τους φωτός).

β) χρήση κατάλληλης βλάστησης που θα λειτουργήσει ως φυσικός φωτοφράχτης (η φύτευση κατά μήκος της πλευράς των κτιρίων που βλέπουν την παραλία δημιουργεί φράγμα για το φως. Τα θαμνώδη φυτά ή τα χαμηλά δένδρα εμποδίζουν αποτελεσματικά τις διαρροές. Κάθε φύτευση θα πρέπει κατά το δυνατό να γίνεται σε συνεργασία με ειδικούς ερευνητές).

γ) χρήση κατάλληλων φωτιστικών σωμάτων καθώς και η χρήση καλυπτρών που πληρούν τα παρακάτω κριτήρια:

- ανθεκτικότητα στους ισχυρούς ανέμους
- υψηλή ποιότητα κατασκευής
- πλήρη αδιαφάνεια
- χρήση φύλλων αλουμινίου ή γαλβανισμένου ατσάλιου για την κατασκευή τους
- παροχή γωνίας αποκοπής του φωτός μεγαλύτερη των 90°
- εξασφάλιση ότι το φως από τη σκιασμένη πηγή δε φτάνει ως την παραλία

3. Η τοποθέτηση κάθε είδους μεγαφωνικών εγκαταστάσεων.

4. Η καθέλκυση κάθε είδους μηχανοκίνητου πλωτού μέσου.

5. Η μετακίνηση με ζώα (όπως άλογα κ.ά.) για ψυχαγωγικούς λόγους

6. Αλλοιώσεις περιβάλλοντος, νέες χρήσεις ή νέα έργα και επεμβάσεις στην περιοχή του αιγιαλού, της παραλίας, της θάλασσας καθώς και ενέργειες που επιφέρουν στον αιγιαλό, την παραλία, τη θάλασσα, τον πυθμένα, οποιαδήποτε μεταβολή με την κατασκευή, τροποποίηση ή καταστροφή έργων ή του εδάφους ή του πυθμένα με τη λήψη χώματος, λίθων ή άμμου ή με οποιονδήποτε άλλον τρόπο.

7. Ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τον καθαρισμό αιγιαλού και παραλίας:

i. Βαρέα οχήματα μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο πριν από την έναρξη (δηλαδή πριν την 1η Μαΐου) και μετά το τέλος της περιόδου ωοτοκίας (δηλαδή μετά την 31η Οκτωβρίου). Ο μηχανικός καθαρισμός παραλιών με βαρέα οχήματα πρέπει να γίνεται μόνο σε τμήματα παραλιών εάν κρίνεται απολύτως απαραίτητος και κατόπιν σχετικής άδειας από την Μονάδα Διαχείρισης Προστατευόμενης Περιοχής, σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις που θα οριστούν στην σχετική άδεια.

ii. Κατά τη διάρκεια της περιόδου ωοτοκίας (Μάιος-Οκτώβριος) συνίσταται ο χειρωνακτικός καθαρισμός της παραλίας.

iii. Η διαδικασία του καθαρισμού δεν πρέπει να επηρεάζει τις αμμοθίνες, τη φυσική βλάστηση και τις πέτρες που βρίσκονται ανάμεικτες στην άμμο. Τα στοιχεία αυτά προστατεύουν την ακτή από τη διάβρωση.

iv. Τα σκουπίδια που συγκεντρώνονται πρέπει να απομακρύνονται από την παραλία και τον περιβάλλοντα χώρο, ακόμα κι αν είναι φυτικής προέλευσης.

Δ.2 Επιπλέον όροι κατά την ενοικίαση τμημάτων αιγιαλού και παραλίας (παραχώρηση απλής χρήσης αιγιαλού)

Ειδικότερα στις παραλίες ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta*, με σκοπό την ελαχιστοποίηση των οχλήσεων κατά την αναπαραγωγική διαδικασία του είδους ισχύουν οι επιπλέον όροι:

1. Τοποθέτηση ομπρελών σε σταθερά σημεία και σε άξονες κάθετους προς το κύμα καθώς και εξασφάλιση απόστασης ίσης ή μεγαλύτερης των τριών (3) μέτρων μεταξύ τους.
2. Η άμμος μεταξύ των ομπρελών και ξαπλωστών δεν θα καλύπτεται από ξύλινους διαδρόμους.
3. Εξασφάλιση ελεύθερης ζώνης πλάτους πέντε (5) μέτρων στην κορυφή της παραλίας καθώς και από την ακτογραμμή.
4. Το πλύσιμο των ξαπλωστών και ο καθαρισμός του εν γένει εξοπλισμού, να γίνεται εκτός της παραλίας.
5. Συγκέντρωση των ξαπλωστών και του υπόλοιπου κινητού εξοπλισμού με τη δύση του ηλίου, σε σημείο εκτός της αμμώδους παραλίας και επανατοποθέτησή τους το πρωί. Η μεταφορά τους απαγορεύεται να γίνεται με «σύρσιμο» επί της άμμου. Ειδικότερα για τις ομπρέλες και λόγω της σταθερής βάσης τους, δεν συνίσταται η καθημερινή μεταφορά τους αλλά η χρήση ομπρελών που μπορούν να κλείνουν, ώστε στην περίπτωση δημιουργίας φωλιάς, να υπάρχει δυνατότητα περιορισμού της σκίασης του σημείου αυτού της παραλίας.
6. Δεν επιτρέπεται η τοποθέτηση μόνιμων ή ημιμόνιμων κατασκευών και εγκαταστάσεων όπως κουβούκλια, κιόσκια, τέντες, κατασκευές περιορισμού αθλοπαιδιών, ή ντους στην αμμώδη ακτή. Επίσης δε επιτρέπεται η τοποθέτηση κατασκευών υπό μορφή καναπέδων ή ξαπλωστών που έχουν τη μορφή κρεβατιού και φέρουν επ' αυτών σκιάδια.
7. Αποφυγή φωτορύπανσης και εξασφάλιση πως δεν θα υπάρχει διαρροή φωτός από ιδιωτικές και δημόσιες φωτεινές πηγές προς την παραλία ώστε να μην αποπροσανατολίζονται οι νεοσσοί.
8. Απαγορεύεται η οργάνωση beach-parties και μουσικοχορευτικών εκδηλώσεων.
9. Απαγορεύεται η πρόσβαση και κίνηση οχημάτων στην παραλία.
10. Διασφάλιση εγκατάστασης ικανοποιητικού αριθμού χημικών τουαλετών για την εξυπηρέτηση των κολυμβητών όπου απαιτείται, μακριά από το χώρο ωτοκίας της χελώνας *Caretta Caretta*.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0312
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων – Κανόνες ορθής συμπεριφοράς επισκεπτών
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την επίσκεψη στην περιοχή, την αναψυχή και την άσκηση υπαίθριων δραστηριοτήτων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της χερσαίας προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.3.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Χρονικό βάθος απόδοσης:
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
§ Επιτρέπεται η ημερήσια επίσκεψη και ξενάγηση επισκεπτών, με σκοπό την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την παρατήρηση της φύσης και την ήπια αναψυχή. § Η κίνηση των επισκεπτών στις Ζώνες Προστασίας της Φύσης γίνεται επί των επισημασμένων μονοπατιών και σε καθορισμένες περιοχές. § Επιτρέπεται η ξενάγηση επισκεπτών και η διοργάνωση οικοτουριστικών προγραμμάτων σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους, σε καθορισμένες διαδρομές και χώρους, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο Σχέδιο Διαχείρισης Επισκεπτών. § Η περιήγηση με οχήματα επιτρέπεται μόνο επί του αναγνωρισμένου οδικού δικτύου. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η κίνηση με μηχανοκίνητο μέσο εκτός οδικού δικτύου για λόγους προστασίας των τύπων οικοτόπων, της χλωρίδας, της διάβρωσης του εδάφους και της αποφυγής όχλησης της πανίδας. § Θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά τα όρια ταχύτητας σύμφωνα με τις σημάνσεις στους δρόμους και σε κάθε περίπτωση να αποφεύγεται η ανάπτυξη υψηλών ταχυτήτων, τόσο για την προστασία των επισκεπτών, όσο και για την αποφυγή θανάτωσης κάποιου είδους πανίδας. § Η στάθμευση επιτρέπεται μόνο στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους § Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση και η διαμονή σε αυτοκινούμενα τροχήσπιτα, εκτός των ειδικά καθορισμένων θέσεων. § Δεν επιτρέπεται το άναμμα φωτιάς, ενώ θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να αποτελέσει εστία έναρξης πυρκαγιάς. § Εφόσον επισημανθεί κακή σήμανση ή οποιαδήποτε ζημιά σε κάποιο από τα σηματοδοτημένα μονοπάτια, προτείνεται να κοινοποιείται στην αρμόδια ΜΔΠΠ της περιοχής. § Θα πρέπει να διαφυλάσσεται η καθαριότητα και η αποφυγή ρύπανσης της περιοχής. Τυχόν απορρίμματα από την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να συλλέγονται από τους

επισκέπτες και να απορρίπτονται σε κάδους ή σε γωνιές ανακύκλωσης (εφόσον πρόκειται για ανακυκλώσιμα υλικά).

§ Στα ποτάμια, ρυάκια και τις πηγές θα πρέπει να αποφεύγεται η χρήση απορρυπαντικών ή άλλων χημικών ουσιών για την αποφυγή ρύπανσης των υδάτων.

§ Θα πρέπει να αποφεύγεται κάθε ενέργεια που μπορεί να προκαλέσει όχληση στα είδη πανίδας (π.χ. δυνατή μουσική, δυνατοί θόρυβοι κ.λπ.), ειδικά σε θέσεις όπου φωλεάζουν αναπαράγονται προστατευόμενα είδη.

§ Δεν επιτρέπεται η καταστροφή φωλιών, η εκρίζωση φυτικών ειδών, η κοπή θάμνων και δένδρων και η χάραξη φλοιών δένδρων.

§ Δεν επιτρέπεται η θανάτωση, σύλληψη, αιχμαλωσία και οποιαδήποτε μεταχείριση των ειδών της πανίδας καθώς και η συλλογή αυγών.

§ Προτείνεται να αναφέρεται στις αρμόδιες αρχές ή τη ΜΔΠΠ κάθε παράνομη δραστηριότητα που θα πέσει στην αντίληψη των επισκεπτών

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF0314
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF03
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 "Σύνθετη Περιοχή Προστασίας της Βιοποικιλότητας Ανατολικής Λακωνίας-Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής"
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Αναρριχητικά πεδία και αναρριχητικές διαδρομές. Τ.Ο. 8210. Περιοχές με βράχια στο σύνολο της προστατευόμενης περιοχής.
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Τ.Ο. 8210 Προστατευόμενα, ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη χλωρίδας με ασβεστολιθικά ενδιαιτήματα Είδη ορνιθοπανίδας που φωλιάζουν στα βράχια της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.3.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών Διαχείριση επισκεπτών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
Κάθε έτος
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)

Κάθε έτος (1-5 έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:
Βραχυπρόθεσμο
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CF0313
Προτεραιότητα μέτρου:
Υψηλή
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Μη εφαρμόσιμο
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ρύθμισης για χωρικό ή / και χρονικό περιορισμό της δραστηριότητας εφόσον απαιτηθεί. Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το μέτρο έχει τοπική εφαρμογή και δεν αναμένεται να εμφανίζει τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Για την αποτελεσματική εφαρμογή του μέτρου πρέπει να υπάρχει συναίνεση μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ορειβατικοί και αναρριχητικοί σύλλογοι, αναρριχητές). και ενημέρωση των αναρριχητών. Εκτιμάται ότι δεν θα επιφέρει δυσχέρεια στους χρήστες, μέσα από συνεργασία και με χρήση εργαλείων ενημέρωσης, αυστηροποίησης, εθελοντικής συμμετοχής των χρηστών.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση της αναρριχητικής δραστηριότητας: - Εποχικοί και χωρικοί περιορισμοί άσκησης της δραστηριότητας δύναται να προσδιορίζονται κάθε ημερολογιακό έτος, αναλόγως των αποτελεσμάτων αξιολόγησης, για την αποφυγή όχλησης της ορνιθοπανίδας κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου. Η ρύθμιση αφορά και την παραδοσιακή αναρρίχηση (trad) ακόμη και αν δεν υπάρχουν μόνιμες ασφάλειες στον βράχο. Για την αξιολόγηση της κατάστασης κάθε ημερολογιακού έτους θα πραγματοποιείται ετησίως καταγραφή των πιθανών φωλιών των πτηνών του προστατευτέου αντικειμένου από το ειδικό προσωπικό της Μονάδας Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών με δύο επισκέψεις, μία στα μέσα Ιανουαρίου και μία στα μέσα Μαρτίου, στα υπάρχοντα αναρριχητικά πεδία, αλλά και σε γνωστές διαδρομές με μεγάλη επισκεψιμότητα. Σε περίπτωση εντοπισμού φωλιάς θα γίνουν οι απαιτούμενες ρυθμίσεις της δραστηριότητας ανάλογα με την θέση της φωλιάς και την βιολογία του είδους. Οι ρυθμίσεις μπορεί να περιλαμβάνουν την απαγόρευση χρήσης κάποιων διαδρομών ή ολόκληρου του πεδίου και είναι εποχικού χαρακτήρα, για όσο διάστημα επηρεάζεται η αναπαραγωγική περίοδος του είδους. - Χωρικοί περιορισμοί άσκησης της δραστηριότητας με σκοπό τη δημιουργία θέσεων προστασίας χωρίς αναρρίχηση δύναται να καθορίζονται για την προστασία σπάνιων και

απειλούμενων ειδών χλωρίδας με ενδιαίτημα τα ασβεστολιθικά βράχια εφόσον καταγραφούν κρίσιμα ενδιαίτηματα πάνω σε κάποια αναρριχητική διαδρομή ή εφόσον εκτιμηθεί ότι κινδυνεύει η διατήρηση κάποιου είδους ή για την προστασία πληθυσμών από θέσεις που δεν έχουν ανοίξει αναρριχητικές διαδρομές. Οι περιορισμοί θα λαμβάνουν υπόψη τα αποτελέσματα του μέτρου «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής».

- Η μετακίνηση από και προς τις διαδρομές αναρρίχησης επιτρέπεται μόνο από υφιστάμενα μονοπάτια. Διάνοιξη νέου μονοπατιού επιτρέπεται μόνο εφόσον υποδειχθεί από το μέτρο «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής» ή από το Σχέδιο Διακίνησης Επισκεπτών.

- Δεν επιτρέπεται η καταστροφή / κοπή / αφαίρεση / εκρίζωση σπάνιων ή απειλούμενων ειδών χλωρίδας

- Δεν επιτρέπεται η απομάκρυνση φωλιών, αβγών ή νεοσσών.

- Επιλέγονται τεχνικές ασφάλισης με τις λιγότερες επιπτώσεις στα βραχώδη οικοσυστήματα.

- Μετά την ολοκλήρωση της αναρριχητικής δραστηριότητας θα πρέπει να απομακρύνεται τυχόν εξοπλισμός διάνοιξης, (π.χ. σχοινιά και ιμάντες αναρρίχησης) καθώς και τυχόν απορρίμματα.

- Να αποφεύγεται η χωρίς λόγο όχληση ειδών πανίδας.

- Δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κατασκήνωση.

- Οι αναρριχητικές διαδρομές συστήνεται να δημοσιεύονται.

- Για τη διάνοιξη και συντήρηση αναρριχητικών πεδίων απαιτούνται:

α) Να έχουν καθοριστεί ως κατάλληλες θέσεις σύμφωνα με τα αποτελέσματα του μέτρου «Ρύθμιση αναρριχητικής δραστηριότητας μέσω καταγραφής διαδρομών, εκτίμηση συμβατότητας δραστηριότητας με διατήρηση ειδών και Τ.Ο, προτάσεων δυνητικών θέσεων διάνοιξης νέων διαδρομών και δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης – συμμετοχής».

β) Σύνταξη και έγκριση μελέτης διάνοιξης ή/και συντήρησης αναρριχητικού πεδίου

γ) Σύνταξη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης, η οποία θα λαμβάνει υπόψη: α) βιβλιογραφικές αναφορές και εργασίες πεδίου για την καταγραφή και αξιολόγηση των τύπων οικοτόπων, σπάνιων και απειλούμενων ειδών χλωρίδας, ενδιαιτημάτων σημαντικών ειδών πανίδας και θέσεων φωλεοποίησης ορνιθοπανίδας β) δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων στα προστατευτέα αντικείμενα από τις εργασίες διάνοιξης / συντήρησης του αναρριχητικού πεδίου και του μονοπατιού πρόσβασης (εφόσον χρειαστεί νέα χάραξη).

δ) Εκτέλεση των εργασιών διάνοιξης / συντήρησης από έμπειρο αναρριχητή με μέριμνα για τις λιγότερες δυνατές επιπτώσεις.

- Να αποφεύγεται η αλόγιστη διάνοιξη αθλητικών διαδρομών με ασφάλιση

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CF1201
Ονομασία Μέτρου:
Έκδοση κανονισμού ως προς την διαχείριση αποικιών χειροπτέρων σε ιδιόκτητα και δημόσια κτήρια
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά την έκδοση κανονιστικού πλαισίου με την οποία να εξασφαλίζεται ότι οποιαδήποτε εργασία σε κτήρια ενδέχεται να βλάψει δυνητικά κάποια αποικία χειροπτέρων θα λαμβάνει χώρα τηρώντας όλα τα απαραίτητα μέτρα βάση των διεθνών πρακτικών για την ελάττωση ή εκμηδενισμό των επιπτώσεων
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CF12
Τύπος του μέτρου:
κανονιστικά
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001, GR2540002
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Οι περιοχές GR2540001 και GR2540002
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Chiroptera spp.</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.4.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.1.1, A.2.7
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
F02
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Σχέδιο Δράσης για 10 είδη Χειροπτέρων της Ελλάδας (υπό διαμόρφωση)
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
6 μήνες
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Το συγκεκριμένο μέτρο υλοποιείται άπαξ με την έκδοση της ρυθμιστικής διάταξης και η υλοποίηση του δεν επιμερίζεται σε φάσεις

Χρονικό βάθος απόδοσης:
3
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέριες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δυσχέριες που ενδέχεται να προκύψουν αφορούν τυχόν καθυστερήσεις στην εκτέλεση των εργασιών ανακαίνισης/αποκατάστασης κ.λπ., εφόσον σε αυτά βρεθεί αποικία και κριθεί σκόπιμη η διενέργεια των εργασιών άλλη εποχή από την προγραμματισμένη
Άλλες πληροφορίες
Το μέτρο θα είχε περισσότερο νόημα να εφαρμοστεί οριζόντια για όλες τις περιοχές Natura 2000 της χώρας
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά νομική ρύθμιση με την οποία να εξασφαλίζεται ότι οποιαδήποτε εργασία σε κτήρια (π.χ. εργασίες ανακαίνισης, αποκατάστασης κ.α.) ή αρχαιότητες (εργασίες συντήρησης σε τείχη, κτήρια κλπ.) ενδέχεται να βλάψει δυνητικά κάποια αποικία χειροπτέρων θα λαμβάνει χώρα τηρώντας όλα τα απαραίτητα μέτρα βάση των διεθνών πρακτικών για την ελάττωση ή εκμηδενισμό των επιπτώσεων. Συγκεκριμένα, ο έλεγχος των κτηρίων από ειδικό (υπάλληλο ή εξωτερικό συνεργάτη του ΟΦΥΠΕΚΑ) θα πρέπει να είναι υποχρεωτικός πριν τη διενέργεια τέτοιων εργασιών και αναλόγως των ευρημάτων, οι εργασίες θα προχωρούν κανονικά ή θα τροποποιούνται κατά περίπτωση. Η νομική ρύθμιση θα βασιστεί στις οδηγίες της UNEP/EUROBATS (Marnell & Presetnik, 2010) και άλλων αντίστοιχων κειμένων.
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Αριθμός κτηρίων που ελέγχθηκαν ανά έτος 2. Έκδοση Κανονισμού

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CG0103
Ονομασία Μέτρου:
Τοπικές ρυθμίσεις αλιείας – Κανονιστικό
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Στη θαλάσσια περιοχή που βρίσκεται μπροστά από την παραλία ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας <i>Caretta caretta</i> "Παραλία Καστράκι – Πορί" και σε απόσταση 200μ. από την ακτή, κατά τη χρονική περίοδο από Απρίλιο έως και Οκτώβριο κάθε έτους, δεν επιτρέπεται η επαγγελματική και η ερασιτεχνική αλιεία.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG01, CG04, CG05
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Η θαλάσσια περιοχή μπροστά από την παραλία "Παραλία Καστράκι – Πορί" και σε απόσταση 200 μ. από την ακτή
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
<i>Caretta caretta</i> , <i>Chelonia mydas</i>
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.5.1, B.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
A.2.2
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G01
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης ειδών Μέτρα διαχείρισης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την θαλάσσια χελώνα <i>Caretta caretta</i> , Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την μεσογειακή φώκια <i>Monachus monachus</i> .
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
Φάση Α (θεσμοθέτηση): 1ο έτος, Φάση Β (ισχύς): 2ο έτος και εφάπαξ

Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0306
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΥΠΑΑΤ, Λιμενικό
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης ή Κανόνα Λιμένως από αρμόδιες υπηρεσίες
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Η εφαρμογή του μέτρου εξαρτάται σημαντικά από τις συχνές περιπολίες κατά την φύλαξη και επόπτευση στην περιοχή από την αρμόδια υπηρεσία και το προσωπικό φύλαξης της περιοχής, ιδιαίτερα κατά τα πρώτα χρόνια εφαρμογής του μέτρου.
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Δεν αναμένεται να υπάρξει κοινωνική αντίδραση από τους χρήστες, καθώς υπάρχει οριζόντια απαγόρευση για τους ερασιτέχνες και τους επαγγελματίες αλιείς.
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Η τυχαία παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην εξαφάνιση της μεσογειακής φώκιας <i>Monachus monachus</i> (Johnson and Karamanlidis, 2000), και αποτελεί σημαντικό παράγοντα θνησιμότητας στη χώρα μας έως και σήμερα, καθώς αναγνωρίζεται ως αιτία θανάτου σε ποσοστό 5,6% επί του συνόλου των νεκρών ζώων μεσογειακής φώκιας που εντοπίζονται στις ελληνικές θάλασσες και ακτές την τελευταία δεκαετία (Δενδρινός et al., 2021). Η τυχαία θανάτωση πλήττει κυρίως ανήλικα άτομα που είναι λιγότερο έμπειρα και δυνατά άτομα του είδους (Veryeri, Güzlüsoy and Savas, 2001; Karamanlidis et al., 2008; Kiras et al., 2013), τα οποία συνήθως παγιδεύονται σε στατικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται στην παράκτια αλιεία (Karamanlidis et al., 2020). Αντίστοιχα για τις θαλάσσιες χελώνες, ο ετήσιος αριθμός συλλήψεων χελωνών σε όλα τα αλιευτικά εργαλεία στην Ελλάδα είναι περίπου 9.700, με 3.500 από αυτές να αφορούν συλλήψεις σε στατικά δίκτυα και παραγάδια βυθού. Το ποσοστό άμεσης θνησιμότητας για τα στατικά δίκτυα μπορεί να φτάσει και το 80% των χελωνών που πιάνονται σε αυτά, για τα πελαγικά παραγάδια υπολογίζεται στο 5%, ενώ στα βενθικά παραγάδια βυθού η θνησιμότητα κυμαίνεται σε 12,5% έως 33% (Παναγοπούλου, 2021). Τα μεγάλα ποσοστά θνησιμότητας για τα στατικά δίκτυα και τα παραγάδια βυθού, οφείλεται στο ότι τα εργαλεία αυτά παραμένουν στο νερό για μεγάλο χρονικό διάστημα εμποδίζοντας τις χελώνες που πιάνονται να αναδυθούν στην επιφάνεια της θάλασσας για να αναπνεύσουν. Τα παραγάδια δύναται να προκαλέσουν και την έμμεση θνησιμότητα των χελωνών, λόγω εσωτερικών τραυμάτων που δημιουργούνται στο γαστρεντερικό σύστημα του ζώου από την κατάποση του αγκιστρίου και της πετονιάς. Σημαντική είναι η επίπτωση και από τα απολεσθέντα δίκτυα και παραγάδια, συνεχίζει να αλιεύει είδη-στόχους, μη στόχους και προστατευόμενα είδη (όπως χελώνες, θαλασσοπούλια και θαλάσσια θηλαστικά), αλλάζει το βενθικό περιβάλλον, εισάγει συνθετικό υλικό στον θαλάσσιο ιστό

τροφίμων, διευκολύνει η εισαγωγή ξένων ειδών και περιπλέκεται παθητικά στους θαλάσσιους οργανισμούς (Macfadyen, Huntington and Carrell, 2009). Σε απόσταση 200μ. από την ακτή και για το διάστημα από Απρίλιο έως και Οκτώβριο δεν επιτρέπεται η επαγγελματική και η ερασιτεχνική αλιεία. Το μέτρο αφορά τον καθορισμό και θεσμοθέτηση εποχικού περιορισμού για την επαγγελματική και ερασιτεχνική αλιεία στο θαλάσσιο τμήμα μπροστά από την παραλία ωοτοκίας της θαλάσσιας χελώνας *Caretta caretta* "Παραλία Καστράκι – Πορί" και σε απόσταση 200μ. από την ακτή, κατά τη χρονική περίοδο από Απρίλιο έως και Οκτώβριο κάθε έτους.

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Έκδοση ΚΥΑ θέσπισης τοπικής απαγόρευσης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CG0201
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της θήρας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
CG02
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.21.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
B.22.1, Γ.3.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
G07
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη (1ο έως 5ο έτος υλοποίησης)
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:

1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΜΔΠΠ/ ΟΦΥΠΕΚΑ, ΔΑΣΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Μη εφαρμόσιμο
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση Υπουργικής Απόφασης Κανονιστικού Πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν είναι γνωστές επί του παρόντος τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
§ Στις περιοχές που επιτρέπεται η θήρα, η άσκηση της δραστηριότητας θα γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, τις ετήσιες αποφάσεις των αρμόδιων Δασικών Υπηρεσιών. § Κατά την άσκηση της θήρας θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή καταστροφής των τύπων οικοτόπων της περιοχής. Ενέργειες που οδηγούν σε υποβάθμιση, όπως κοπή θάμνων και δένδρων, καύση κ.λπ.) δεν επιτρέπονται. § Δεν επιτρέπεται η κίνηση των οχημάτων εκτός του οδικού δικτύου § Θα πρέπει να λαμβάνονται όλα τα μέτρα για την αποφυγή της ρύπανσης και σε κάθε περίπτωση δεν επιτρέπεται η απόρριψη απορριμμάτων, λαδιών, πλαστικών κ.λπ. § Θα πρέπει να ελαχιστοποιείται η όχληση ειδών πανίδας, ειδικά στους χώρους αναπαραγωγής ή φωλεάσματος. § Στην περίπτωση που κυνηγός εντοπίσει αδέσποτο σκύλο θήρας, θα πρέπει να το δηλώσει σε κάποια αρμόδια αρχή (Κυνηγετικό Σύλλογο, Δασαρχείο, Αστυνομικό Τμήμα ή τον Φορέα Διαχείρισης). § Με το πέρας των βολών θα πρέπει να συλλέγονται οι άδειες κάλυκες, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η ρύπανση της περιοχής. Βέλτιστη πρακτική αποτελεί η ανακύκλωσή τους. § Πληροφορίες για καλές πρακτικές σχετικά με την άσκηση της θήρας σε προστατευόμενη περιοχή μπορούν να ληφθούν από τον "Οδηγό για συμβατό κυνήγι στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στην Κρήτη (Κωνσταντίνος Γρίβας, 2015) https://natura2000.crete.gov.gr/fileadmin/printmaterial/pdf_Gia%20Periferia_Kinigi/03_Odigos%20Kinigitikos%20%20GR_A5_Small_WEB.pdf
Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0314
Ονομασία Μέτρου:
Κανονιστικό πλαίσιο για την άσκηση της μελισσοκομίας
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο ως ως στόχο την δημιουργία κανονιστικού πλαισίου για την ορθή άσκηση της μελισσοκομίας
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Τύπος του μέτρου:
Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Το σύνολο των ειδών και Τ.Ο της περιοχής
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
B.20.1
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους
Μέτρα διατήρησης τύπων οικοτόπων Μέτρα διατήρησης ειδών
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υψηλή
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1. Έκδοση ΥΑ: 1ο έτος, 2. Εφαρμογή (2ο - 5ο έτος)
Χρονικό βάθος απόδοσης:

1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
Προτεραιότητα μέτρου:
2
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ / ΜΔΠΠ
Εκτιμώμενο Κόστος
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Έκδοση ΚΥΑ κανονιστικού πλαισίου
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Δεν αναμένονται τεχνικές ή οικονομικές δυσχέρειες εφαρμογής του μέτρου
Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου
Εκτιμάται πως δεν υπάρχει κοινωνική δυσχέρεια αποδοχής του μέτρου
Άλλες πληροφορίες
Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
§ Για την τοποθέτηση των κυψελών θα πρέπει να τηρούνται οι ισχύουσες διατάξεις. Προτείνεται η αναζήτηση θέσεων χωρίς βλάστηση (π.χ. οικόπεδα, ξέφωτα). § Δεν επιτρέπεται κάθε ενέργεια που οδηγεί σε καταστροφή της φυσικής βλάστησης, καθώς και η καταστροφή τυχόν φωλιών πανίδας. § Κάθε κυψέλη ή ικανός αριθμός αυτών πρέπει να σημαίνεται σε εμφανές σημείο και ευανάγνωστα με το ονοματεπώνυμο, τη διεύθυνση και το τηλέφωνο του ιδιοκτήτη. § Οι κυψέλες πρέπει να συντηρούνται για να βοηθήσουν τις μέλισσες στην υπεράσπιση των κυψελών τους και να αποτραπεί η διαρροή του μελιού. Ο εξοπλισμός πρέπει να διατηρείται καθαρός και σε καλή κατάσταση. § Κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων θα πρέπει να εφαρμόζονται καλές πρακτικές μελισσοκομίας. § Κατά την παύση της δραστηριότητας σε κάποια θέση, όλα τα υλικά που χρησιμοποιούνται θα πρέπει να απομακρύνονται με ευθύνη του μελισσοκόμου και να παραμένει ο χώρος καθαρός. § Το κάπνισμα κυψελών, που είναι μέσα σε δάση και δασικές εκτάσεις και σε απόσταση μικρότερη των 300 μέτρων από τις παρυφές των δασών επιτρέπεται: Α) εφόσον η ελάχιστη απόσταση του χώρου εγκατάστασης των κυψελών από δέντρα και θάμνους είναι τουλάχιστον 10 μέτρα Β) Στον χώρο των κυψελών διατηρείται ικανή ποσότητα νερού (τουλάχιστον 200 λίτρα νερού). § Το κάπνισμα μελισσών που είναι σε κορμούς δέντρων, επιτρέπεται εκτός αντιπυρικής περιόδου, μόνον εφόσον επικρατούν κατάλληλες καιρικές συνθήκες, έχουν ληφθεί τα προληπτικά μέτρα της προηγούμενης παραγράφου και έχει ενημερωθεί η αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία για τον χρόνο της ενέργειας του καπνίσματος. § Κατά την αντιπυρική περίοδο επιτρέπεται το κάπνισμα των μελισσών μόνο μέχρι τη 12η μεσημβρινή και εφόσον ο δείκτης επικινδυνότητας της περιοχής είναι 1 (μικρή) ή 2 (μέση). Σε κάθε περίπτωση ακολουθούνται οι ειδικότερες Πυροσβεστικές Διατάξεις και Οδηγίες της Πολιτικής Προστασίας για την αποφυγή πυρκαγιάς.

§ Προτείνεται να ακολουθούνται οι οδηγίες – καλές πρακτικές για την πρόληψη πυρκαγιών όπως αυτές εκδόθηκαν στα πλαίσια του ερευνητικού έργου «Συμβολή στην πρόληψη των δασικών πυρκαγιών με τη μεθοδολογία INCA» (ΥΠΕΝ- Πράσινο Ταμείο- ΕΛΓΟ Δήμητρα). Πληροφορίες: <https://dasarxeio.com/2018/07/08/56085/>

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:
1. Θεσμοθέτηση κανονιστικού σχεδίου

10 Μέτρα επόπτευσης/φύλαξης

Κωδικός Μέτρου:
MM25401CW0306
Ονομασία Μέτρου:
Φύλαξη και εποπτεία της προστατευόμενης και ευρύτερης περιοχής
Συνοπτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης
Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν: 1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς 2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής 3. Αγορά σκάφους για την επόπτευση του θαλασσίου τμήματος 4. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής 5. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους. 6. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του 7. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.
Κατηγορία μέτρου (conservation measures)
Μη εφαρμόσιμο
Τύπος του μέτρου:
Διοικητικό, Κανονιστικό
Προστατευόμενη περιοχή που σχετίζεται με το μέτρο:
ELBA25401 σΠΠΒ Ανατολικής Λακωνίας- Ελαφονήσου και θαλάσσιας περιοχής
Περιοχή/ες Natura 2000 η οποία σχετίζεται με το μέτρο:
GR2540001 GR2540002 GR2540007
Συγκεκριμένη περιοχή / οικοσύστημα:
Όλη η θαλάσσια έκταση και περιφερειακή ζώνη της περιοχής
Στοιχεία προστατευτέου αντικειμένου με το οποίο σχετίζεται:
Σύνολο προστατευτέου αντικειμένου
Σύνδεση με Στόχο Διαχείρισης
Γ.3.1, Β.3.2
Συνέργεια με Στόχο Διαχείρισης
Β.11.1
Πιέσεις ή/και απειλές που αντιμετωπίζονται:
Κατηγορία μέτρου ανάλογα με τον τύπο τους

Μέτρα επόπτευσης ή/ και φύλαξης
Επιστημονική τεκμηρίωση και τεχνική ωριμότητα εφαρμογής
Υπάρχει μεγάλη εμπειρία στην επόπτευση και φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών, τόσο σε εθνικό επίπεδο (π.χ. Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου), αλλά και σε μεσογειακό/ παγκόσμιο επίπεδο από άλλες προστατευόμενες περιοχές. Επιπλέον, οι υφιστάμενοι αρμόδιοι φορείς (π.χ. λιμενικό) έχουν ήδη καταρτισμένο προσωπικό και κατάλληλα μέσα σε πολλά θέματα που χρήζουν επόπτευσης (π.χ. εντοπισμός θαλάσσιας ρύπανσης από αέρος, παράνομης αλίευσης) του θαλασσίου περιβάλλοντος και θα μπορούσαν να προσφέρουν μέσω συνεργασίας με τη ΜΔΠΠ. Τέλος, η διαρκώς αναπτυσσόμενη τεχνολογία μπορεί να προσφέρει επιπλέον μέσα (π.χ. ραντάρ, συστήματα εναέριας παρακολούθησης όπως drones) για τη βελτιστοποίηση τόσο της επόπτευσης όσο και της παρακολούθησης του προστατευτέου αντικειμένου στην περιοχή μελέτης.
Συμφωνία με εθνικά ή ευρωπαϊκά σχέδια δράσης
Χρονική διάρκεια εφαρμογής / υλοποίησης
5 έτη
Χρονοδιάγραμμα (φάσεις υλοποίησης και διάρκεια αυτών)
1ο έτος: προμήθεια εξοπλισμού και εκπαίδευση εποπτών, 2ο-5ο έτος: περιπολίες εποπτών
Χρονικό βάθος απόδοσης:
1
Συνέργεια με άλλα μέτρα:
MM25401CW0305
Προτεραιότητα μέτρου:
3
Φορέας υλοποίησης:
ΟΦΥΠΕΚΑ/ΜΔΠΠ, Λιμενικό, Δασική υπηρεσία, ΥΠΕΝ
Εκτιμώμενο Κόστος
311.700€
Πηγή χρηματοδότησης
Διοικητικές ή άλλες προϋποθέσεις υλοποίησης του μέτρου:
Ανάγκη σύναψης συμφωνητικού μεταξύ ΜΔΠΠ και αρμόδιων υπηρεσιών (Λιμενικού Σώματος, Δασικής υπηρεσίας και Επιθεωρητών περιβάλλοντος) για συνεργασία και κοινές περιπολίες, ή η παραχώρηση ανακριτικών καθηκόντων και επιβολής προστίμων στο προσωπικό φύλαξης της περιοχής αναμένεται να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα του μέτρου. Παραχώρηση προανακριτικών καθηκόντων (θεσμικό) από τους επόπτες των ΜΔΠΠ.
Εκτίμηση τεχνικών ή οικονομικών δυσχερειών εφαρμογής του μέτρου
Το υψηλό κόστος της δράσης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό την αγορά εξοπλισμού η οποία όμως πραγματοποιείται μόνο μια φορά και εξοπλίζει εφάπαξ την ΜΔΠΠ. Υψηλά απρόβλεπτο μπορεί να είναι και το κόστος των καυσίμων, που είναι απαραίτητο για τη λειτουργία μεγάλου μέρους των περιπολιών. Παρόλα αυτά, η εποπτεία και φύλαξη μπορούν να συνδυάζονται με δράσεις παρακολούθησης καλύπτοντας μεγάλες εκτάσεις που θα μειώνουν σημαντικά το κόστος υλοποίησης ποικιλίας δράσεων της αρμόδιας υπηρεσίας. Το κόστος επίσης αναμένεται να μειωθεί περαιτέρω με την πάροδο του χρόνου και της υλοποίησης του μέτρου, λόγω της πιο στοχευμένη επόπτευση σε συγκεκριμένες περιοχές που παρατηρούνται συχνές παραβιάσεις

αλλά και της κοινωνικής αποδοχής των χρηστών με δράσεις ενημέρωσης και παραδειγματισμού μετά την εφαρμογή των διοικητικών προστίμων.

Εκτίμηση δυσχέρειας κοινωνικής αποδοχής του μέτρου

Μέτρια, καθώς η κοινωνία αρχικά αντιτίθεται εν μέρει σε κάθε μορφή νέου ελέγχου και την επιβολή προστίμων. Αναμένεται ότι κατά τον 1ο χρόνος εφαρμογής θα υπάρξει δυσaráεσκεια από τους παραβάτες. Αλλά αν η επόπτευση γίνει με σωστό τρόπο και όχι με τιμωρητικό αυτοσκοπό, σύντομα θα γίνει αποδεκτή και αναγκαία. Τέλος, η συστηματική φύλαξη της περιοχής και επιβολή προστίμων από την αρμόδια υπηρεσία αναμένεται να επιφέρει εξάλειψη διάπραξης παράνομων ενεργειών στην περιοχή ευθύνης, καθώς από τους πρώτους κιόλας μήνες εφαρμογής της δράσης, ο παραδειγματισμός θα αποτελέσει σημαντικό στοιχείο αποτροπής παραβατικών συμπεριφορών.

Άλλες πληροφορίες

Αναλυτική περιγραφή Μέτρου Διαχείρισης

Η φύλαξη της υπαίθρου είναι ίσως το πιο σημαντικό αποτρεπτικό εργαλείο κυρίως για τις έκνομες πράξεις. Η συνεχής παρουσία των ελεγκτικών οργάνων στο πεδίο πέρα από τον εντοπισμό και την δίωξη των παράνομων πράξεων δημιουργεί και ένα αίσθημα ύπαρξης ορίων και νόμων στους χρήστες γης με αποτέλεσμα την αποτροπή κάποιων πράξεων.

Το μέτρο αφορά στις δέσμες μέτρων που είναι απαραίτητες για την επόπτευση και φύλαξη της περιοχής. Τα μέτρα αφορούν:

1. Συστηματικές περιπολίες επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής και τις αρμόδιες αρχές, και σύνταξη ημερήσιας αναφοράς

Είναι ουσιαστικής σημασίας να υπάρχει κάθε μέρα (και τα Σαββατοκύριακα) τουλάχιστον μια ομάδα επόπτευσης και φύλαξης ανά περιοχή σε τουλάχιστον μία οχτάωρη βάρδια. Το προσωπικό φύλαξης θα πρέπει να εποπτεύει την περιοχή με περιπολίες σε καθημερινή βάση, και να ελέγχει τυχόν παραβάσεις ή/και καταγγελίες που γίνονται στην περιοχή. Οι περιπολίες θα πρέπει να προγραμματίζονται σε μηνιαία βάση με τρόπο τέτοιο ώστε να καλύπτεται το σύνολο των περιοχών. Πέραν τούτου, θα πραγματοποιηθεί ταχεία προτεραιοποίηση των περιοχών που θα εντοπίσει περιοχές που χρήζουν αυξημένης επόπτευσης με κριτήρια όπως συχνότητα παραβιάσεων και εκτέλεσης παράνομων δραστηριοτήτων, ευαισθησία προστατευτέου αντικειμένου, ευκολία προσέγγισης περιοχής, ανάγκη νυχτερινής επόπτευσης, ενδιαφέρον παρακολούθησης προστατευτέου αντικειμένου και δραστηριοτήτων κ.ά.) σύμφωνα με την οποία θα επιλεγούν περιοχές που χρήζουν συχνότερης επόπτευσης από το προσωπικό φύλαξης, και τα σημεία τοποθέτησης κλειστού κυκλώματος καμερών ή ραντάρ. Ο προγραμματισμός των περιπολιών πρέπει να μην είναι προσβάσιμος στο ευρύ κοινό. Μετά το πέρας της περιπολίας θα πρέπει να γράφεται μια σύντομη ημερήσια αναφορά όπου θα αναφέρονται ποιες περιοχές επισκέφτηκε το κλιμάκιο, τυχόν στοιχεία που προέκυψαν από την διαδικασία επόπτευσης και συνομιλίες με χρήστες γης και τυχόν παραβάσεις που εντοπίστηκαν. Είναι σημαντικό οι επόπτες να έχουν καλή επικοινωνία με τον τοπικό πληθυσμό και να έχουν διαλεκτικές ικανότητες.

2. Αγορά αυτοκινήτου επόπτευσης της χερσαίας περιοχής, ειδικά εξοπλισμένο και για τη μεταφορά ειδικού σκύλου φύλαξης. Αγορά και τοποθέτηση βυτίων πυρόσβεσης στα οχήματα επόπτευσης, ώστε να εξυπηρετούνται παράλληλα και ανάγκες πυροπροστασίας κατά τις περιπολίες

3. Αγορά σκάφους για την επόπτευση του θαλασσίου τμήματος, το οποίο δύναται να χρησιμοποιείται και για την καταγραφή/ παρακολούθηση των χερσαίων δραστηριοτήτων (π.χ. κατάδυση) οι οποίες θα πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της τυπικής ημερήσιας επόπτευσης της περιοχής

4. Συμφωνητικό με τις αρμόδιες αρχές για την δυνατότητα επιβολής διοικητικών κυρώσεων (προστίμων) στους παραβάτες από το προσωπικό φύλαξης της περιοχής

Βασικό θεσμικό πρόβλημα είναι η απουσία προανακριτικών καθηκόντων από τους επόπτες των Μονάδων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, γεγονός που δυσχεραίνει ιδιαίτερα το έργο τους που συχνά επιτελείται σε απομακρυσμένες περιοχές όπου η επέμβαση άλλων αρχών με ανακριτικά καθήκοντα είναι αδύνατη. Στην αρμοδιότητα των μηχανισμών ελέγχου και επόπτευσης της περιοχής (προσωπικό επόπτευσης και φύλαξης της Μονάδας Διαχείρισης) θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται και η έναρξη διοικητικών διαδικασιών στις αρμόδιες αρχές (π.χ. καταγγελία)

που δύναται να καταγγέλλει ο φορέας για διετέλεση παράνομων δραστηριοτήτων που υποβαθμίζουν ή απειλούν το προστατευτέο αντικείμενο, ακόμα και αν αυτές λαμβάνουν χώρα εκτός της περιοχής αρμοδιότητας. Σε κάθε περίπτωση, ακόμα και αν οι επόπτες δεν έχουν προανακριτικά καθήκοντα πρέπει να έχουν συνεχή δίαυλο επικοινωνίας με τα αρμόδια προανακριτικά όργανα. Συνίσταται οι περιπολίες θα λαμβάνουν χώρα είτε αποκλειστικά από το αρμόδιο προσωπικό φύλαξης, ή μπορεί να συμμετέχει και άτομο από την αρμόδια υπηρεσία (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να εξασφαλίζεται ότι οι κυρώσεις εφαρμόζονται αντικειμενικά, με τη σύμφωνη νομοθεσία και με διαφανή τρόπο σε όλους τους παραβάτες ανεξαιρέτως. Μέχρι η αρμόδια αρχή της προστατευόμενης περιοχής να αποκτήσει τα δικά της μέσα επόπτευσης, προτείνεται ο αρμόδιος φορέας της προστατευόμενης περιοχής να συνεισφέρει σε καύσιμα στις αρμόδιες αρχές για την συντέλεση περιπολιών στην περιοχή.

5. Τοποθέτηση οπτικών μέσων παρακολούθησης και ασφαλείας (κάμερες κλειστού κυκλώματος cctv) σε περιοχές που εντοπίζονται συστηματικές παραβιάσεις για την καλύτερη φύλαξη της περιοχής ακόμα και τις βραδινές ώρες, ή σε περιοχές απόμακρες, ή δύσκολες στην προσέγγισή τους.

Οι κάμερες θα εκπέμπουν στα γραφεία της προστατευόμενης περιοχής, και των αρμόδιων υπηρεσιών (π.χ. δασική υπηρεσία, λιμεναρχείο κτλ.) ώστε να υπάρχει έγκαιρη ειδοποίηση όλων των αρμόδιων υπηρεσιών για την παράβαση και τον εν δυνάμει κίνδυνο του προστατευτέου αντικειμένου και συνεπώς έγκαιρος βαθμός ενεργοποίησης και δράσης των σχετικών μηχανισμών. Οι κάμερες δύναται να χρησιμοποιούνται και για τις δράσεις παρακολούθησης ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (π.χ. αριθμός επισκεπτών που προσεγγίζουν μια περιοχή, αριθμός σκαφών σε μαρίνες κτλ.) ή οικολογικών και βιολογικών παρατηρήσεων που αφορούν το προστατευτέο αντικείμενο (π.χ. μετακινήσεις ειδών, χρήση ενδαιτημάτων). Το οπτικο-ακουστικό υλικό που συλλέγεται από τις κάμερες και αποτελεί υλικό οικολογικού ενδιαφέροντος θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και στις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού (προβολές στα περίπτερα ενημέρωσης, διαφημιστικά σποτ, ντοκιμαντέρ, έντυπο υλικό κτλ.).

6. Αγορά συστήματος εναέριας παρακολούθησης (drone) και κατάρτιση προσωπικού ασφαλείας για τη χρήση του.

Ο εξοπλισμός με κατάλληλα συστήματα εναέριας παρακολούθησης αποτελούν μια σχετικά χαμηλού κόστους επένδυση για την επόπτευση της περιοχής σε μεγάλο εύρος. Απαιτείται κατάλληλη εξειδικευμένη κατάρτιση του προσωπικού ΜΔΠΠ για τον χειρισμό και τη χρήση του που πιστοποιείται από συναφείς πιστοποιήσεις. Το κόστος περιορίζεται στην αγορά εξοπλισμού και εκπαίδευσης των πιλότων, ενώ το πλεονέκτημά του είναι η συνεχής κάλυψη μεγάλων εκτάσεων προσφέροντας ευρεία επόπτευση σε πραγματικό χρόνο. Τα συστήματα εναέριας παρακολούθησης μπορούν επιπλέον να χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση του προστατευτέου αντικειμένου της περιοχής μελέτης, ενώ μπορεί να ληφθεί επιπλέον κατάρτιση του προσωπικού του ΜΔΠΠ για την ανάλυση εικόνων (π.χ. χαρτογράφηση οικοτόπων, παρακολούθηση πληθυσμών, εξέλιξη φαινομένων ρύπανσης κτλ.). Η χρήση τους παρόλα αυτά πρέπει να γίνεται με φειδώ και επιστημονικά τεκμηριωμένη γνώση για την αποφυγή όχλησης του προστατευτέου αντικειμένου όπως η ορνιθοπανίδα και τα θαλάσσια θηλαστικά.

7. Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού φύλαξης για τους κανονισμούς, την επιβολή προστίμων, τον εντοπισμό παραβατών, τους κανόνες συμπεριφοράς και αντίδρασης σε περιπτώσεις παράνομων πράξεων.

Το μέτρο αποτελεί τμήμα των Δράσεων εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης των αρμόδιων αρχών και φορέων σε θέματα παρακολούθησης, αποτελεσματικής διαχείρισης θαλάσσιου χώρου και αντιμετώπισης έκνομων ενεργειών και ειδικών περιστατικών (π.χ. εκθαλασσώσεων και τραυματισμών πανίδας), όπου και περιγράφεται αναλυτικά

Δείκτες παρακολούθησης του μέτρου:

1. Αριθμός περιπολιών
2. Αριθμός αναφορών
3. χλμ. κάλυψης ανά έτος, αριθμός παραβάσεων που εντοπίστηκαν
4. Αριθμός προστίμων που επιβλήθηκαν
5. Αριθμός εξοπλισμού που αγοράστηκε